

การเปรียบเทียบการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะคติ และการมีส่วนร่วมในการ
ฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ ระหว่างชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำดัง
ชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำรูดอยสามหมื่น กับชาวไทยพื้นราบบ้านแม่เลา อ.
แม่แตง จ.เชียงใหม่ .

นางสาว จารุภัทร ถาวโรฤทธิ

สถาบันวิทยบริการ
วิทยานิพนธ์นี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต
สาขาวิชา นิเทศศาสตร์พัฒนาการ ภาควิชา การประชาสัมพันธ์
คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2544

ISBN 974 – 17 – 0585 – 9

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A COMPARATIVE STUDY OF INFORMATION RECEPTION , KNOWLEDGE,
ATTITUDE AND PARTICIPATION IN FOREST AND WATERSHED
REHABILITATION BETWEEN LISU HILLTRIBAL BAN HUAI NAM DANG , BAN
HUAI NAM RU DOI SAM MUN WITH LOWLAND PEOPLE BAN MAE
LAO IN MAE TANG DISTRICT, CHIANG MAI PROVINCE.

Miss Jarupat Tawarorit

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Development Communication
Department of Public Relations
Faculty of Communication Arts

Chulalongkorn University

Academic year 2001

ISBN 974 – 17 – 0585 – 9

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การเปรียบเทียบการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะคิด และการมีส่วนร่วม ใน
การฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ ระหว่างชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำ
ดง ชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำรูดอยสามหมื่น กับชาวไทยพื้นราบบ้านแม่
เลา อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่ .

โดย นางสาว จารุภัทร ถาวรฤทธิ

สาขาวิชา นิเทศศาสตร์พัฒนาการ

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. ธนวดี บุญลือ

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

.....คณบดีคณะนิเทศศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ จุมพล รอดคำดี)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ปรมะ สตะเวทิน)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. ธนวดี บุญลือ)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร. วิเชียร เกตุสิงห์)

จารุภัทร ถาวรโรฤทธิ์ # 4385060028 : การเปรียบเทียบการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะ และ การมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ ระหว่างชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำดัง ชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำรูดอยสามหมื่น กับชาวไทยพื้นราบบ้านแม่เลา อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่ .

(A COMPARATIVE STUDY OF INFORMATION RECEPTION , KNOWLEDGE , ATTITUDE AND PARTICIPATION IN FOREST AND WATERSHED REHABILITATION BETWEEN LISU HILLTRIBAL BAN HUAI NAM DANG , BAN HUAI NAM RU DOI SAM MUN WITH LOWLAND PEOPLE BAN MAE LAO IN MAE TANG DISTRICT, CHIANG MAI PROVINCE)

อาจารย์ที่ปรึกษา รศ.ดร.ธนวัติ บุญลี้อ . หน้า ISBN 974 – 17 – 0585 – 9

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะ และ การมีส่วนร่วม ในการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ และเปรียบเทียบการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะ และ การมีส่วนร่วม ในการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ ระหว่างชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำดัง ชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำรูดอยสามหมื่น กับชาวไทยพื้นราบบ้านแม่เลา อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษามีทั้งสิ้น 353 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลได้แก่ แบบสอบถาม ประกอบการสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย การวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย ซึ่งประมวลผล โดยคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS

ผลการวิจัยพบว่า

1. การเปิดรับข่าวสาร มีความสัมพันธ์กับความรู้ในการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ
2. การเปิดรับข่าวสาร มีความสัมพันธ์กับทักษะในการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ
3. การเปิดรับข่าวสาร มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ
4. ความรู้ มีความสัมพันธ์กับทักษะในการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ
5. ความรู้ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ
6. ทักษะ ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ
7. การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะ และ การมีส่วนร่วม มีความสัมพันธ์กับลักษณะประชากร
8. การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะ และ การมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ ระหว่างชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำดัง ชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำรูดอยสามหมื่น กับชาวไทยพื้นราบบ้านแม่เลา อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่ มีความแตกต่างกัน

ภาควิชา	การประชาสัมพันธ์	ลายมือชื่อนิสิต.....
สาขาวิชา	นิเทศศาสตร์พัฒนาการ	ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ปีการศึกษา	2544	ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

#4385060028 : MAJOR DEVELOPMENT COMMUNICATION

KEY WORD : INFORMATION RECEPTION / KNOWLEDGE / ATTITUDE / PARTICIPATION

JARUPAT TAWARORIT : A COMPARATIVE STUDY OF INFORMATION RECEPTION , KNOWLEDGE , ATTITUDE AND PARTICIPATION IN FOREST AND WATERSHED REHABILITATION BETWEEN LISU HILLTRIBAL BAN HUAI NAM DANG , BAN HUAI NAM RU DOI SAM MUN WITH LOWLAND PEOPLE BAN MAE LAO IN MAE TANG DISTRICT, CHIANG MAI PROVINCE.

THESIS ADVISOR : ASSO.PROF.THANAWADEE BOONLUE Ph.D., PP . ISBN 974 – 17 – 0585 – 9

The purpose of this research was to study the correlation among information reception ,knowledge ,attitude and participation in forest and watershed rehabilitation. The correlation among information reception ,knowledge ,attitude and participation with demographic. Questionnaires and interview were used to collect the data from 353 samples. Frequency, percentage, mean, Pearson's product moment correlation coefficient were employed for the analysis of the data .SPSS program was used for data processing.

The results of the study were as follows :

1. Exposure to mass media, personal media and specialized media correlated with knowledge of forest and watershed rehabilitation.
2. Exposure to personal media and specialized media correlated with attitude toward forest and watershed rehabilitation.
3. Exposure to mass media, personal media and specialized media correlated with participation toward forest and watershed rehabilitation.
4. Knowledge of forest and watershed rehabilitation correlated with attitude toward forest and watershed rehabilitation.
5. Knowledge of forest and watershed rehabilitation correlated with participation toward forest and watershed rehabilitation.
6. Attitude toward forest and watershed rehabilitation did not correlated with participation toward forest and watershed rehabilitation
7. information reception ,knowledge ,attitude and participation in forest and watershed rehabilitation correlated with demographic.
8. information reception ,knowledge ,attitude and participation in forest and watershed rehabilitation between lisu hilltribal and lowland people was difference.

Department of Public Relation

Student's signature.....

Field of study Development Communication

Advisor's signature.....

Academic year 2001

Co- advisor's signature.....

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ โดยเฉพาะแม่ สำหรับการตามติด และติดตามไปทุกที่ ตลอดเวลาที่เก็บข้อมูล ค่าเล่าเรียน ค่าเดินทางต่างๆ ความห่วงใย พี่ยอด พี่ขวัญ ทุกคนที่บ้านที่ทำให้ กำลังใจ ตลอดการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนเสร็จสมบูรณ์เรียบร้อย

ขอขอบพระคุณ ท่านอาจารย์ที่ปรึกษา รศ.ดร. ธนวัต บุญลือ ที่คอยให้คำปรึกษา คำแนะนำ ชี้แนะในเรื่องต่างๆที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย ท่านประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รศ.ดร. ประมวศ ตะเวทิน ที่ได้กรุณาใช้เวลา รวมทั้ง อ.ดร. วิเชียร เกตุสิงห์ กรรมการสอบ ผู้ให้คำปรึกษา ความรู้ และความกระจำในเรื่องสถิติ ขอขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่าน ณ โอกาสนี้

ขอบคุณ หัวหน้าอุทยานแห่งชาติห้วยน้ำดัง คุณสวัสดิ์ ทวีรัตน์ สำหรับความสะดวกสบาย ที่พักที่กิน ในทุกครั้งที่ได้ไป ช่วยดูแลความถูกต้องและให้ข้อมูลต่างๆ และจัดส่งเจ้าหน้าที่มาให้ความสะดวกตลอดการเก็บข้อมูลนี้

คุณ อัมรงค์ หัวหน้าหน่วยจัดการต้นน้ำห้วยน้ำรุ ที่ให้ข้อมูลและจัดส่งเจ้าหน้าที่คอยช่วยเหลือตลอดการเก็บข้อมูลครั้งนี้

เอ๋ เนตร พีภพ ขวัญ สำหรับการขับรถพาไปในที่ต่างๆ และช่วยเก็บข้อมูลอย่างดี ลุงแดง พี่แก้ว พี่เพ็ญ ป้าพวง สำหรับอาหารที่อร่อยที่สุดทุกมื้อ และเจ้าหน้าที่ทุกๆคนอุทยานแห่งชาติห้วยน้ำดัง

คุณอาสาสมัครสาม และ คุณสวัสดิ์ ชาวลีซอบ้านห้วยน้ำรุที่เป็นเจ้าหน้าที่หน่วยจัดการต้นน้ำ สำหรับคำแนะนำ ช่วยนำทางไปหมู่บ้าน และช่วยเหลือเรื่องเก็บข้อมูล และเป็นล่ามในเวลาเดียวกัน ขอขอบคุณเด็กๆ ที่วิ่งมาแอบดูไม่ให้เหงา และขอบคุณชาวบ้านห้วยน้ำรุทุกคน

อบต. คุณวิมล คุณสมชาย ที่ให้ความร่วมมือ อรพิน กัลยานี อะมีมะ และเพื่อนๆ น้องสาว ชาวลีซอที่น่ารัก เป็นมิตร ที่ช่วยเป็นล่ามสัมภาษณ์ และเก็บข้อมูลในเผ่าให้ได้ดี ขอขอบคุณชาวบ้านห้วยน้ำดังทุกคนที่ยอมให้พูดคุย สัมภาษณ์ และสอนทำเต็นและประเพณีต่างๆของเผ่า

ขอบคุณ ป้าวิไล สำหรับคำแนะนำดีๆ ข้อมูลรายละเอียด ความช่วยเหลือเก็บข้อมูล ที่นั่งหลบร้อน น้ำเย็นๆ และขนมต่างๆ ลุงน้อย และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ที่ให้ความร่วมมือช่วยเหลืออย่างดี ตลอดการทำงานครั้งนี้ และขอบคุณชาวบ้านแม่เลาทุกคน

ขอบคุณเพื่อนๆ น้ำ ปี่ สำหรับกำลังใจ และคอยรับฟังด้วยดีตลอดมา เพื่อน Dev. Comm. น้องมะเหมี่ยว พี่หม่อม เตย ที่ให้ความช่วยเหลือเรื่องต่างๆอย่างดี และ โดยเฉพาะ “ปอย” ขอขอบคุณเพื่อนที่หวังดี ให้คำปรึกษา รับฟังเรื่องต่างๆและเป็นกำลังใจของกันและกัน

ขอบคุณทุกท่านจริงๆ

จารุภัทร ถาวรโรจน์

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ

บทที่

1. บทนำ

ความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	7
ปัญหำนำการวิจัย.....	7
สมมติฐานการวิจัย.....	8
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	9
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	10

2. แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการสื่อสาร.....	11
แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสาร.....	16
แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิภาพของสื่อมวลชน สื่อบุคคล และสื่อเฉพาะกิจ.....	21
แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้.....	28
แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับทัศนคติ.....	30
แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม.....	33
แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าไม้ และทรัพยากรธรรมชาติ.....	38
วิถีการดำเนินชีวิตของชาวเขาเผ่าลีซอและชาวไทยพื้นราบบ้านแม่เลา.....	44
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	46

3. ระเบียบวิธีวิจัย.

ระเบียบวิธีวิจัย.....	50
ประชากร.....	50
กลุ่มตัวอย่าง.....	50
สมมติฐาน และตัวแปรในการวิจัย.....	51

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	52
การทดสอบเครื่องมือ.....	53
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	53
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	53
เกณฑ์การวัดตัวแปร.....	54
การประมวลผลข้อมูล.....	57
4. ผลการวิจัย	
ส่วนที่ 1 ลักษณะประชากร และข้อมูลทั่วไป.....	59
ส่วนที่ 2 การเปิดรับข่าวสารข้อมูล.....	67
ส่วนที่ 3 ความรู้ในเรื่องการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ.....	71
ส่วนที่ 4 ทักษะคิดต่อการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ.....	73
ส่วนที่ 5 การมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ.....	78
ส่วนที่ 6 การวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐาน.....	81
5. สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
สรุปผลการวิจัย.....	141
อภิปรายผล.....	151
ข้อเสนอแนะในการวิจัย.....	164
ข้อเสนอแนะทั่วไป.....	165
รายการอ้างอิง.....	166
ภาคผนวก.....	171
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	183

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. ข้อมูลเนื้อที่ป่าไม้ของประเทศไทย.....	1
2. ข้อมูลชุมชนชนบทที่สูง.....	3
3. ตารางเปรียบเทียบสื่อมวลชน และสื่อบุคคล.....	27
4. จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ.....	59
5. จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ.....	59
6. จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา.....	60
7. จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานภาพสมรส.....	60
8. จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานะภายในครอบครัว.....	61
9. จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสมาชิกในครอบครัว.....	62
10. จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพหลัก.....	63
11. จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพรอง.....	63
12. จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายได้ครอบครัวต่อปี.....	64
13. จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการถือครองที่ดิน.....	64
14. จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามแหล่งน้ำใช้สอย.....	65
15. จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความบ่อยครั้ง ในการเข้าเขตอุทยานฯ.....	66
16. จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามกิจกรรม ที่เข้ามาทำในเขตอุทยานฯ.....	66
17. จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการเปิดรับข่าวสารข้อมูล จากสื่อมวลชน.....	67
18. จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการเปิดรับข่าวสารข้อมูล จากสื่อบุคคล.....	68
19. จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการเปิดรับข่าวสารข้อมูล จากสื่อเฉพาะกิจ.....	69

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
20.จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการเปิดรับข่าวสารจาก สื่อมวลชน สื่อบุคคล และสื่อเฉพาะกิจ.....	70
21.จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความรู้ ในเรื่องการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ.....	71
22.จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับความรู้ ในเรื่องการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ.....	72
23.จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามทัศนคติ ในเรื่องการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ.....	73
24.จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับทัศนคติ ต่อเรื่องการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ.....	77
25.จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการมีส่วนร่วมในกิจกรรม.....	78
26.จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรม.....	80
27.แสดงค่าสหสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารกับความรู้.....	81
28.แสดงผลสรุปค่าสหสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารกับความรู้.....	82
29.แสดงค่าสหสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารกับทัศนคติ.....	83
30.แสดงผลสรุปค่าสหสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารกับทัศนคติ.....	84
31.แสดงค่าสหสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารกับการมีส่วนร่วม.....	85
32.แสดงผลสรุปความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารกับการมีส่วนร่วม.....	87
33.แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความรู้กับทัศนคติ.....	87
34.แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความรู้กับการมีส่วนร่วม.....	88
35.แสดงความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติกับการมีส่วนร่วม.....	88
36.แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารกับเพศของกลุ่มตัวอย่าง.....	89
37.แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติ และการมีส่วนร่วมกับเพศของกลุ่มตัวอย่าง.....	91

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
38. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารกับอายุของกลุ่มตัวอย่าง.....	91
39. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติ และการมีส่วนร่วมกับอายุของกลุ่มตัวอย่าง.....	97
40. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารกับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง.....	99
41. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติ และการมีส่วนร่วมกับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง.....	104
42. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารกับสถานภาพสมรส.....	106
43. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติ และการมีส่วนร่วมกับสถานภาพสมรสของกลุ่มตัวอย่าง.....	109
44. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารกับสถานะในครอบครัว.....	110
45. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติ และการมีส่วนร่วมกับสถานะในครอบครัวของกลุ่มตัวอย่าง.....	112
46. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารกับอาชีพของกลุ่มตัวอย่าง.....	114
47. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติ และการมีส่วนร่วมกับอาชีพของกลุ่มตัวอย่าง.....	119
48. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารกับรายได้ของกลุ่มตัวอย่าง.....	121
49. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติ และการมีส่วนร่วมกับรายได้ของกลุ่มตัวอย่าง.....	127
50. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารกับการถือครองที่ดิน.....	129
51. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติ และการมีส่วนร่วมกับการถือครองที่ดินของกลุ่มตัวอย่าง.....	133
52. แสดงผลความแตกต่างของค่าเฉลี่ยการเปิดรับข่าวสารระหว่างกลุ่มตัวอย่าง แต่ละพื้นที่.....	135
53. แสดงผลความแตกต่างของค่าเฉลี่ยการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติ และการมีส่วนร่วมระหว่าง กลุ่มตัวอย่างแต่ละพื้นที่.....	139

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาคเหนือมีสภาพภูมิประเทศที่เป็นภูเขาสูง เป็นแหล่งป่าไม้ และแหล่งกำเนิดต้นน้ำลำธาร สายน้ำที่สำคัญหลายสาย ซึ่งหล่อเลี้ยงให้ความอุดมสมบูรณ์แก่ประเทศชาติ และชุมชนทั้งหลายที่อาศัยอยู่

ดังที่ทราบว่าเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ จึงจำเป็นต้องฟื้นฟูสภาพป่าให้คืนสู่ความอุดมสมบูรณ์ทั้งในเชิงพื้นที่ และนิเวศวิทยา ความสมบูรณ์ของทรัพยากรป่าไม้ในอดีตทำให้เกิดความสมดุล และภัยธรรมชาติก็ไม่รุนแรงนัก¹ การบุกรุกถางป่า ทำไร่เลื่อนลอย การลักลอบตัดไม้ การจุดไฟเผาป่า โดยขาดความรู้และจิตสำนึก ได้ทำให้เกิดการสูญเสียของทรัพยากรป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำลำธารลดน้อยลง จึงส่งผลกระทบต่อชุมชนที่อยู่โดยรอบทั้งชุมชนเมือง และโดยเฉพาะอย่างยิ่งชุมชนชาวเขา

สถานการณ์ป่าไม้ของประเทศไทยนั้น มีการสูญเสียพื้นที่ป่าไม้อย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด ประเทศไทยมีพื้นที่ 513,115.02 ตารางกิโลเมตร จากข้อมูลสถิติการป่าไม้ของประเทศไทย กรมป่าไม้ พื้นที่ป่าไม้ได้ลดลงตามลำดับ ซึ่งในปี พ.ศ. 2453 มีพื้นที่ป่าไม้ ร้อยละ 70 ประมาณ 22 ล้านไร่ จนถึง พ.ศ. 2541 พื้นที่ป่าเหลืออยู่ร้อยละ 25.28 ประมาณ 81 ล้านไร่ ดังตารางแสดงพื้นที่ป่าไม้ประเทศไทย ระหว่างปี 2503 – 2541

ปี พ.ศ.	เนื้อที่ป่าไม้ (ตารางกิโลเมตร)	ร้อยละของพื้นที่ประเทศ (513,115.02ตารางกิโลเมตร)
2503	273,628	53.33
2516	221,207	43.11
2519	198,417	38.67
2521	175,224	34.15
2525	156,600	30.52
2528	150,866	29.38

¹ นโยบายและการดำเนินการฟื้นฟูสภาพป่าในประเทศไทย. ส่วนอนุรักษ์ต้นน้ำ กรมป่าไม้, 2542.

2531	143,803	28.03
2532	143,417	27.95
2534	136,698	26.64
2536	133,554	26.03
2538	131,485	25.62
2541	129,722	25.28

ที่มา : กรมป่าไม้, 2541

จากข้อมูลเนื้อที่ป่าไม้ในประเทศไทยได้เริ่มกำหนดนโยบายในการพัฒนาประเทศ โดยจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาประเทศ โดยเริ่มแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ 1 กำหนดระยะเวลา 6 ปีคือตั้งแต่พ.ศ.2504 - 2509จนถึงฉบับปัจจุบัน แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ฉบับที่ 8 พ.ศ.2540 - 2544

ผลของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ฉบับที่ 1 - 6 ที่มุ่งเน้นการเติบโตทางเศรษฐกิจ ทำให้เกิดผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดังนี้คือ ปัญหาข้อจำกัดของพื้นที่เกษตรกรรม และการไม่มีสิทธิในพื้นที่ทำกินของเกษตรกร ซึ่งในระยะที่ผ่านมาการขยายการผลิตเกิดจากการขยายพื้นที่เพาะปลูก โดยการบุกรุกเข้าไปในพื้นที่ป่าไม้ มีผลทำให้พื้นที่ป่าไม้ลดลงอย่างมากและเป็นผลเสียต่อระบบนิเวศวิทยา รัฐบาลจึงได้กำหนดให้มีพื้นที่ป่าไม้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 40 ของพื้นที่ทั้งประเทศ เพื่อรักษาสภาพป่า และฟื้นฟูสภาพป่าให้กลับคืนสู่ความสมดุลตามธรรมชาติ จากเหตุผลนี้เอง ทำให้พื้นที่เพาะปลูกมีจำกัดและจากการเพิ่มของประชากร ความต้องการพื้นที่ในกิจกรรมต่างๆ และบางรายสูญเสียพื้นที่ทำกินนั้น ทำให้เกิดการบุกรุกพื้นที่ป่าสงวน และเนื่องจากไม่มีสิทธิในที่ดิน เกษตรกรจึงไม่สนใจที่จะบำรุงรักษาที่ดินนั้นให้มีสภาพสมบูรณ์²

อีกประการหนึ่งคือ ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ เช่น ดิน น้ำ ป่าไม้ ป่าชายเลน มีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้น ซึ่งในอดีตนั้นมีการใช้ทรัพยากรเหล่านี้อย่างฟุ่มเฟือย มีการบุกรุกทำลายป่าไม้เป็นจำนวนมากเพื่อขยายพื้นที่เพาะปลูก ทำให้ป่าไม้และที่ดินเสื่อมโทรมลง นอกจากนี้ยังได้ทำความเสียหายกับแหล่งต้นน้ำลำธาร และความสมดุลของธรรมชาติอีกด้วย

และปัญหาเนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรม เมื่อมีประชากรเพิ่มขึ้น ความต้องการพื้นที่ในการทำกินย่อมมีมากขึ้นเพื่อการดำรงชีพและตอบสนองต่ออุตสาหกรรมการเกษตร

² นโยบายและการดำเนินการฟื้นฟูสภาพป่าในประเทศไทย. ส่วนอนุรักษ์ต้นน้ำ กรมป่าไม้, 2542 :58.

โดยการบุกเบิกพื้นที่ป่า หรือพื้นที่ต้นน้ำลำธารก็ตาม เพื่อยึดถือครอบครองที่ดินเพื่อทำการเกษตร จากการรวบรวมข้อมูลชุมชนบนพื้นที่สูง 20 จังหวัดในประเทศไทย ปี พ.ศ. 2541 โดยกองส่งเสริมชาวเขา กรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงแรงงาน และสวัสดิการสังคมพบว่า มีประชากรที่อาศัยบนพื้นที่สูงดังนี้³

กลุ่มชาติพันธุ์	กลุ่มบ้าน	จำนวนครัวเรือน	ประชากร (คน)
ชาวเขา (10 เผ่า)	3,746	139,797	774,316
ชนกลุ่มน้อย	216	11,322	59,088
ชาวไทยพื้นราบ	879	36,031	157,718
รวมทั้งสิ้น	4,841	187,150	991,122

ที่มา : กรมประชาสงเคราะห์, 2541.

การเพิ่มขึ้นของประชากร ความต้องการพื้นที่เพาะปลูก พื้นที่ทำกิน ทำให้เกิดการบุกรุกทำลายป่า ทำให้สภาพป่าไม้ และต้นน้ำลำธารต่างๆเสียหาย ซึ่งพื้นที่อุทยานแห่งชาติห้วยน้ำดัง ก็เป็นพื้นที่หนึ่งที่เกิดปัญหาเหล่านี้

อุทยานแห่งชาติห้วยน้ำดังเกิดขึ้นก็เนื่องมาจาก พื้นที่บริเวณห้วยน้ำดังเป็นพื้นที่หนึ่งที่เกิดการลดลงของพื้นที่ป่า และการบุกรุกทำลายแหล่งต้นน้ำลำธารเป็นอย่างมาก จึงได้เกิดการขยายเขต เพื่อเพิ่มพื้นที่ป่า พร้อมทั้งประกาศให้วนอุทยานห้วยน้ำดังเป็นอุทยานแห่งชาติห้วยน้ำดัง ซึ่งครอบคลุมพื้นที่หลายอำเภอใน 2 จังหวัดคือ แม่ฮ่องสอน และ เชียงใหม่ เพื่อแก้ปัญหาการบุกรุกทำลายป่าบริเวณต้นน้ำลำธาร และพัฒนาคุณภาพชีวิตของชาวไทยภูเขาตามพระราชดำริ⁴

สภาพของพื้นที่ส่วนใหญ่ของอุทยานแห่งชาติห้วยน้ำดังเป็นเทือกเขาสลับซับซ้อน มีสภาพป่า 4 ชนิดคือ ป่าดิบเขา ป่าสนเขา ป่าดิบชื้น ป่าเบญจพรรณ และยังเป็นแหล่งต้นน้ำที่สำคัญของแม่น้ำปาย แม่น้ำปิง แม่น้ำแม่แตง ประชากรในพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นชาวเขาเผ่าลีซอ กะเหรี่ยง และเป็นชาวไทยพื้นราบบางส่วน ซึ่งราษฎรเหล่านี้อาศัยอยู่ในพื้นที่ใช้ประโยชน์จากป่าไม้ และแหล่งน้ำ

³ เล่มเดิม : 59.

⁴ เอกสารการสำรวจสภาพปัญหาและอุปสรรคการปฏิบัติงานในพื้นที่อุทยานแห่งชาติห้วยน้ำดัง . อุทยานแห่งชาติห้วยน้ำดัง. ส่วนอุทยานแห่งชาติ. สำนักอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ. กรมป่าไม้ , 2542.

มาเป็นเวลานานแล้ว และเนื่องจากสภาพเศรษฐกิจ การศึกษา คุณภาพชีวิตที่ต่ำ และการเพิ่มขึ้นของประชากร ได้ทำให้เกิดการบุกรุกพื้นที่ป่าเป็นจำนวนมากขึ้นด้วย⁵ ปัญหาที่เกิดขึ้น ได้แก่

1. ปัญหาราษฎรภายใน และรอบพื้นที่อุทยาน ขาดจิตสำนึก ไม่มีความรู้ ความเข้าใจ ต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และเกิดความขัดแย้งกับเจ้าหน้าที่
2. การขยายพื้นที่ทำกิน บุกรุกถางป่า ทำให้เสื่อมลง โดยไม่มีขอบเขตที่แน่นอน ทำให้เกิดการบุกรุกพื้นที่ป่าอย่างต่อเนื่อง และพื้นที่เก่าถูกทิ้งร้างโดยไม่มี การปลูกป่าทดแทน
3. การจุดไฟเผาป่า เพื่อหาพื้นที่ทำกิน ได้ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ดิน แหล่งต้นน้ำ และแหล่งอาศัยของสัตว์ป่า ซึ่งเมื่อควบคุมไฟไม่ได้ก็จะเกิดไฟป่า ที่สร้างความสูญเสียเป็นบริเวณกว้าง

สาเหตุต่างๆ เหล่านี้เกิดจากการขาดความรู้ ความเข้าใจ ของชุมชน ซึ่งเจ้าหน้าที่ป่าไม้ ได้มีบทบาทในการส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจ การร่วมกันแก้ปัญหา การทำให้ชุมชนเห็นถึงประโยชน์จากการดำเนินการ และผลที่จะเกิดจากการไม่ดูแลรักษาป่าไม้ และสร้างกิจกรรมเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และต้นน้ำ ซึ่งได้แก่ การบำรุงรักษา ดูแลต้นไม้ การปลูกป่าทดแทนพื้นที่ป่าที่ถูกนำไปใช้ประโยชน์ การกำหนดเขตพื้นที่ป่าอนุรักษ์ และป่าใช้สอยในเขตชุมชนของตนเอง การดูแลป้องกันป่าจากผู้ลักลอบตัดไม้ ล่าสัตว์ การป้องกันไฟป่า และทำแนวกันไฟ เป็นต้น

โครงการที่ทางอุทยานแห่งชาติห้วยน้ำดังได้ดำเนินการ นอกจากจะเป็นโครงการที่จัดเพื่อเป็นการสำรวจข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม การใช้ที่ดิน และทรัพยากรธรรมชาติของชุมชนในเขตอุทยานแห่งชาติห้วยน้ำดังแล้วยังควบคู่ไปกับการเผยแพร่ และส่งเสริมความรู้ ทางด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติให้กับราษฎรในพื้นที่อุทยานอีกด้วย รายละเอียดของโครงการที่ทางอุทยานแห่งชาติห้วยน้ำดังได้ดำเนินการมีดังนี้⁶

⁵ เล่มเดิม

⁶ โครงการสำรวจและปรับปรุงข้อมูลพื้นฐานอุทยานแห่งชาติห้วยน้ำดังจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดแม่ฮ่องสอน . อุทยานแห่งชาติห้วยน้ำดัง . ส่วนอุทยานแห่งชาติ . สำนักอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ. กรมป่าไม้, 2542.

ชื่อโครงการ

โครงการสำรวจ และปรับปรุงข้อมูลพื้นฐานอุทยานแห่งชาติห้วยน้ำดัง จังหวัด เชียงใหม่และจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ผู้รับผิดชอบโครงการ

อุทยานแห่งชาติห้วยน้ำดัง ส่วนอุทยานแห่งชาติ สำนักอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ กรมป่าไม้

สถานที่ดำเนินการ

ขอบเขตพื้นที่ในการดำเนินงานอุทยานแห่งชาติห้วยน้ำดังท้องที่ อ.แม่แตง อ.ป่าแป๋ อ.เวียงแหง จ.เชียงใหม่ และ อ.ปาย จ.แม่ฮ่องสอน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อทราบข้อมูลสภาพเศรษฐกิจ สังคม การใช้ที่ดิน และทรัพยากรธรรมชาติของราษฎรชุมชน ในเขตอุทยานแห่งชาติห้วยน้ำดัง จังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดแม่ฮ่องสอน
2. เพื่อประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ความรู้ทางการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติไปสู่ราษฎรชุมชน ในเขตอุทยานแห่งชาติห้วยน้ำดัง จังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดแม่ฮ่องสอน

เป้าหมาย

ราษฎรทุกหมู่บ้านที่อยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติห้วยน้ำดัง คร่าวร้อยละ 1 คน (ถ้าเป็นไปได้จะสัมภาษณ์หัวหน้าครัวเรือน) โดยครอบคลุมชุมชนในท้องที่อ.แม่แตง อ.ป่าแป๋ อ.เวียงแหง จ.เชียงใหม่ และ อ.ปาย จ.แม่ฮ่องสอน

ระยะเวลาดำเนินการ

ตั้งแต่วันที่ 1 มิถุนายน พ.ศ. 2542 ถึงวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2542

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบข้อมูลสภาพเศรษฐกิจ สังคม การใช้ที่ดิน และทรัพยากรธรรมชาติของราษฎรชุมชนในเขตอุทยานแห่งชาติห้วยน้ำดัง จ.เชียงใหม่ และ จ.แม่ฮ่องสอน

2. ราษฎรชุมชนในเขตอุทยานแห่งชาติห้วยน้ำดัง จ.เชียงใหม่ และ จ.แม่ฮ่องสอน มีความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

3. หัวหน้าอุทยานแห่งชาติห้วยน้ำดังนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ประโยชน์ ในการปรับแนวทางการทำงาน และพัฒนาแผนงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

การฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และต้นน้ำ ให้อุดมสมบูรณ์อยู่ตลอดไปนั้น ไม่สามารถที่จะกระทำได้ โดยการแยกชุมชนออกจากป่า เพราะกำลังเจ้าหน้าที่อย่างเดียวนั้น ไม่พอเพียงต่อการดูแลรักษา การจะรักษาและฟื้นฟูพื้นที่ป่าไม้ และต้นน้ำให้ต่อเนื่องและถาวรจึงต้องอาศัยคนในพื้นที่⁷ โดยการพัฒนาคณะเหล่านั้นให้อยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างเป็นมิตร รวมทั้งเป็นผู้ปกป้องดูแลคุ้มครองป่าไม้ มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ส่งเสริมให้ชุมชนรู้จักหน้าที่ ความรับผิดชอบต่อป่าไม้ซึ่งเป็นบ้านของเขา เพราะเมื่อปลูกต้นไม้ลงใจคนเสียก่อนแล้ว คนเหล่านั้นก็จะพากันปลูกต้นไม้ลงบนแผ่นดิน และรักษาต้นไม้ด้วยตัวเอง⁸

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะ และความร่วมมือในการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และต้นน้ำของชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำดัง บ้านห้วยน้ำรูดอยสามหมื่น และชาวไทยพื้นราบบ้านแม่เลา อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะ และความร่วมมือในการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และต้นน้ำของชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำดัง บ้านห้วยน้ำรูดอยสามหมื่น และชาวไทยพื้นราบบ้านแม่เลา อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะ และความร่วมมือในการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และต้นน้ำ กับลักษณะทางประชากรชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำดัง บ้านห้วยน้ำรูดอยสามหมื่น และชาวไทยพื้นราบบ้านแม่เลา อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่

⁷ ปกรณ์ จรัสสูงเนิน. แนวคิด และวิธีการเสริมสร้างพลังปัญญาและพลังชุมชน, 2540.

⁸ พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว: อ้างถึงใน ศรีธธา สารัตถะ. วิถีร่วมของคนกับป่า. เอกสารฝึกอบรมโครงการพัฒนาที่สูงสามหมื่นในสายตาสีมณฑลชน : 10.

4. เพื่อเปรียบเทียบการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะคติ และการมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และต้นน้ำ ระหว่างชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำดัง บ้านห้วยน้ำรูดอยสามหมื่น และชาวไทยพื้นราบบ้านแม่เลา อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้จะศึกษาเปรียบเทียบถึง การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะคติ และการมีส่วนร่วม รวมถึงความสัมพันธ์กับลักษณะประชากร โดยทำการศึกษาประชากรที่เป็นชุมชนชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำดัง ประมาณ 150 ครอบครัว บ้านห้วยน้ำรูดอยสามหมื่น ประมาณ 85 ครอบครัว ซึ่งอยู่ในเขตพื้นที่อุทยานแห่งชาติห้วยน้ำดัง และชาวไทยพื้นราบบ้านแม่เลา ที่อยู่บริเวณใกล้เคียงกันอีกจำนวน 150 ครอบครัว

ปัญหานำการวิจัย

1. การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะคติ และการมีส่วนร่วม ในการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และต้นน้ำ ของชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำดัง บ้านห้วยน้ำรูดอยสามหมื่น และชาวไทยพื้นราบบ้านแม่เลา อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่ เป็นอย่างไร
2. การเปิดรับข่าวสารมีความสัมพันธ์กับความรู้ ทักษะคติ และการมีส่วนร่วม ในการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และต้นน้ำ หรือไม่ อย่างไร
3. ความแตกต่างทางด้านลักษณะทางประชากร มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะคติ และการมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และต้นน้ำ หรือไม่ อย่างไร
4. ชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำดัง บ้านห้วยน้ำรูดอยสามหมื่น และชาวไทยพื้นราบบ้านแม่เลา อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่ มีการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะคติ และการมีส่วนร่วม ในการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และต้นน้ำ แตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. การเปิดรับข่าวสาร หมายถึง ความบ่อยครั้ง และระยะเวลาในการเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน สื่อบุคคล และสื่อเฉพาะกิจทั้งในเรื่องทั่วไป และในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ

- สื่อมวลชน หมายถึง สื่อทุกประเภท ในเรื่องทั่วไป ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร จดหมายข่าว สิ่งพิมพ์ การประชุม ป้ายโฆษณา
- สื่อบุคคล หมายถึง บุคคลที่ได้มีการติดต่อพูดคุยกันในเรื่องการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ ได้แก่ เจ้าหน้าที่ป่าไม้ ข้าราชการฝ่ายปกครอง พัฒนาการ ผู้นำชุมชน ครู เพื่อนบ้าน ญาติพี่น้องบุตรหลาน
- สื่อเฉพาะกิจ หมายถึง สื่อทุกประเภท โดยเฉพาะจงเฉพาะเรื่อง หรือรายการที่นำเสนอเกี่ยวกับการรักษาสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ ได้แก่ วิทยุท้องถิ่น โทรทัศน์หนังสือพิมพ์ การประชุมหมู่บ้าน จดหมายข่าวสิ่งพิมพ์ ป้ายประกาศ หมู่บ้านป้ายโฆษณาประชาสัมพันธ์

2. ความรู้ หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจที่เกิดขึ้น หรือเพิ่มมากขึ้น เมื่อได้รับข่าวสารทั้งเรื่องทั่วไป และโดยเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และต้นน้ำ

3. ทัศนคติ หมายถึง ความรู้สึกที่มีต่อสารที่ได้รับ ทั้งเรื่องทั่วไป และโดยเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และต้นน้ำ ทั้งในแง่บวก และแง่ลบ

4. การมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูสภาพป่า และต้นน้ำ หมายถึง การปฏิบัติตน การให้ความร่วมมือ และเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการรักษา และดูแลป่าไม้ เช่น การดูแลรักษา การดำรงไว้ซึ่งสภาพเดิมของสิ่งแวดล้อมให้สอดคล้องกับธรรมชาติที่เป็นอยู่ รวมทั้งการหาทางป้องกันไม่ให้เกิดการทำลายป่าไม้

5. ชาวเขาเผ่าลีซอ หมายถึง กลุ่มประชากรเป้าหมายที่อาศัยอยู่เป็นชุมชนชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำดัง ชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำรูคดอยสามหมื่น ในบริเวณอุทยานแห่งชาติห้วยน้ำดัง และเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับป่า และแหล่งต้นน้ำลำธาร

6. ชาวไทยพื้นราบ หมายถึง กลุ่มประชากรเป้าหมายที่เป็นคนไทยที่อาศัยอยู่ที่บ้านแม่เลา อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่ เป็นชาวไทยที่มีพื้นที่ทำกินอยู่ใกล้เขตอุทยานแห่งชาติห้วยน้ำดัง

7. อุทยานแห่งชาติ หมายถึง พื้นที่ที่มีทรัพยากรธรรมชาติที่สมบูรณ์ เป็นแหล่งที่อยู่ของสัตว์ป่า เป็นแหล่งต้นน้ำลำธารที่สำคัญ มีป่าไม้ที่สมบูรณ์ มีขนาดกว้างใหญ่เหมาะสมที่จะตั้งให้เป็นอุทยานแห่งชาติ

8. อุทยานแห่งชาติห้วยน้ำดัง หมายถึง อุทยานแห่งชาติที่เป็นพื้นที่ทำการวิจัย เป็นแหล่งป่าไม้ และต้นน้ำลำธารที่สำคัญ เป็นที่อาศัยของสัตว์ป่า และมีชุมชนชาวไทยภูเขาอาศัยอยู่หลายหมู่บ้าน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อทราบถึงรูปแบบสื่อที่มีประสิทธิภาพ ในการสื่อสารกับกลุ่มชาวเขา เพื่อจะเป็นแนวทางในการวางแผนสื่อเพื่อการรณรงค์ และเผยแพร่ความรู้ให้ประชากรท้องถิ่นที่อยู่ในเขตอุทยานฯ และเขตอนุรักษ์ต่างๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่า แหล่งต้นน้ำลำธาร ปกป้องดูแลรักษาป่าในแหล่งอื่นๆต่อไป และยังรวมถึงกิจกรรมอื่นๆที่เป็นประโยชน์ด้วย

2. เพื่อทราบถึงลักษณะการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่า และแหล่งน้ำ ของชาวเขาในเขตอุทยานแห่งชาติห้วยน้ำดัง จ. เชียงใหม่ เพื่อนำไปพัฒนารูปแบบของกิจกรรมเพื่อการมีส่วนร่วมในแหล่งชาวเขาอื่นๆต่อไป

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

ทฤษฎี แนวความคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเรื่อง การเปรียบเทียบการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะ และ การมีส่วนร่วม ในการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และต้นน้ำระหว่างชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำดัง ชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำรูตอยสามหมื่น กับชาวไทยพื้นราบบ้านแม่เลา อ.แม่แตง จ. เชียงใหม่ ได้มีการศึกษาถึง ทฤษฎี แนวความคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการวิจัยดังนี้

1. แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการสื่อสาร
2. แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสาร
3. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิภาพของสื่อมวลชน สื่อบุคคล และสื่อเฉพาะกิจ
4. แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้
5. แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับทัศนคติ
6. แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
7. แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าไม้และทรัพยากรธรรมชาติ
8. วิธีการดำเนินชีวิตของชาวเขาเผ่าลีซอและชาวไทยพื้นราบบ้านแม่เลา

แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการสื่อสาร

การสื่อสารมีความสำคัญต่อมนุษย์ทั้งในระดับปัจเจกบุคคล และระดับสังคม เป็นพื้นฐานของการติดต่อของมนุษย์ และเป็นเครื่องมือสำคัญของกระบวนการทางสังคม ซึ่งมีผู้ให้ความหมายของการสื่อสารดังนี้

ฮาร์แมค และ เฟสต์ (Harmack and Fest 1964 : 399) กล่าวว่า การสื่อสารเป็นกระบวนการซึ่งคนเรามีปฏิกริยาต่อกันและกัน เพื่อความมุ่งหมายที่จะให้เกิดการผสมกลมกลืนกัน ทั้งในระหว่างบุคคลและภายในตัวบุคคลผู้นั้นเอง

นิวคอมบ์ (Newcomb 1965 : 129) กล่าวว่า การสื่อสาร คือ รูปแบบหนึ่งของการแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกันระหว่างบุคคล ซึ่งกล่าวได้ว่า การแลกเปลี่ยนนั้นอาจทำให้บุคคลสามารถเข้าถึงจิตใจของผู้อื่นได้

แชรรมม์ (Schramm 1974 : 13) กล่าวว่า การสื่อสาร คือ การมีความเข้าใจร่วมกันต่อเครื่องหมายที่แสดงข่าวสาร

ไฮเบิร์ต อันคูเรต และ บอห์น (Hiebert , Ungurait and Bohn 1975 : 6) กล่าวว่า การสื่อสาร เป็น กระบวนการที่มีความเคลื่อนไหว และความต่อเนื่อง โดยมีเป้าหมายที่เฉพาะเจาะจง เช่น เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ เพื่อถ่ายทอดค่านิยมทางสังคม เป็นต้น

บาร์เกอร์ (Barker 1981 : 3) กล่าวว่า การสื่อสาร เป็นกระบวนการในการแลกเปลี่ยนข่าวสารที่มีลักษณะเป็นพลวัต (Dynamic) เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา (Ever changing) และไม่มีที่สิ้นสุด (Unending)

วิลมอต (Wilmot 1987 : 6) กล่าวว่า การสื่อสาร มีลักษณะที่เป็นกระบวนการ กล่าวคือ การสื่อสารเป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องกันระหว่างผู้ส่งสารกับผู้รับสาร โดยที่องค์ประกอบของการสื่อสารแต่ละองค์ประกอบมีความสัมพันธ์และเกี่ยวข้งกัน เช่น ถ้าไม่มีผู้ส่งสารก็ไม่มีผู้รับสาร ถ้าไม่มีผู้รับสารก็ไม่มีปฏิกิริยาตอบกลับ และเมื่อองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่งเกิดการเปลี่ยนแปลง ก็ส่งผลกระทบต่อองค์ประกอบอื่นๆด้วย

ปรมะ สตะเวทิน (2532 :17) กล่าวว่า การสื่อสาร คือ กระบวนการของการถ่ายทอดสาร (Message) จากบุคคลหนึ่ง ซึ่งเรียกว่าผู้ส่งสาร (Source) ไปยังบุคคลอีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งเรียกว่าผู้รับสาร (Receiver) โดยผ่านสื่อ (Channel)

ซึ่งจากคำนิยามสามารถสรุปได้ว่า การสื่อสารเป็นกระบวนการที่มีความเคลื่อนไหว และเป็นการทำงานที่ต่อเนื่องในการส่งและรับสารของผู้ส่งสารและผู้รับสาร โดยผ่านสื่อต่างๆ อย่างมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน

วัตถุประสงค์ของการสื่อสาร

ในการสื่อสารแต่ละครั้ง ทั้งผู้ส่งสาร และผู้รับสารต่างก็มีวัตถุประสงค์ในการสื่อสาร ซึ่งสามารถจำแนกออกได้ดังนี้

1. เพื่อแจ้งให้ทราบ (To Inform) เป็นวัตถุประสงค์ที่ผู้ส่งสารต้องการเผยแพร่ หรือบอกกล่าวเรื่องราวเหตุการณ์ต่างๆ ให้ผู้รับสารได้ทราบ ผู้รับสารก็มีความประสงค์ที่จะรับรู้สารนั้น เพื่อนำไปใช้หรือเป็นข้อมูลในการตัดสินใจ
2. เพื่อให้การศึกษา (To Educate) เป็นวัตถุประสงค์ที่ผู้ส่งสารต้องการให้ผู้รับสารได้เรียนรู้ เกิดความเข้าใจที่ลึกซึ้งมากกว่าการรับทราบ ผู้รับสารก็มีความประสงค์ที่จะเรียนรู้ศึกษา
3. เพื่อโน้มน้าวใจ (To Persuade) เป็นวัตถุประสงค์ที่ผู้ส่งสารต้องการให้ผู้รับสารเกิดความรู้สึกชอบใจ สนใจ คล้อยตาม และปฏิบัติตาม ส่วนผู้รับสารสื่อสารเพื่อต้องการข้อมูลสำหรับการตัดสินใจ การสื่อสารที่มีวัตถุประสงค์เพื่อโน้มน้าวใจ หรือชักจูง ได้แก่ การโฆษณา การประชาสัมพันธ์ เป็นต้น
4. เพื่อความบันเทิง (To Entertain) เป็นวัตถุประสงค์ที่ผู้ส่งสารต้องการให้ผู้รับสารเกิดความพึงพอใจ สนุกสนาน ในส่วนตัวผู้รับสารเองก็ได้ความพอใจ เพลิดเพลิน สนุกสนาน

แม้ว่าการสื่อสารแต่ละครั้งต่างฝ่ายจะมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน แต่ก็ได้ไม่ได้หมายความว่า จะต้องมียุทธศาสตร์เพียงอย่างหนึ่งอย่างเดียว หรือมีวัตถุประสงค์ที่ตรงกัน เช่นในการสื่อสารเพื่อชักจูงใจ ผู้สื่อสารต้องการสื่อสารเพื่อชักจูงใจ ขณะเดียวกันก็ต้องการให้ผู้รับสารเกิดความบันเทิงด้วย เป็นต้น

ประเภทของการสื่อสาร

ประเภทของการสื่อสารสามารถจำแนกได้ โดยอาศัยเกณฑ์ต่างๆ ดังนี้ (ปรมะ สตะเวทิน ,2540 : 34 – 39)

จำแนกตามจำนวนของผู้สื่อสาร

1. การสื่อสารภายในตนเอง (Intrapersonal Communication) เป็นการสื่อสารกับตนเอง เช่น การคิด การหาเหตุผล การวิเคราะห์ การทบทวน ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นการสื่อสารที่มีผู้สื่อสารเพียงคนเดียว ซึ่งทำหน้าที่เป็นทั้งผู้ส่งสาร และผู้รับสาร
2. การสื่อสารระหว่างบุคคล (Interpersonal Communication) เป็นการสื่อสารระหว่างบุคคลสองหรือสามคน เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น และสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกัน เช่น การพูดคุยแบบเห็นหน้าค่าตา การโทรศัพท์คุยกัน เป็นต้น

3. การสื่อสารกลุ่มย่อย (Small Group Communication) เป็นการสื่อสารภายในกลุ่มคนจำนวนหนึ่ง ซึ่งผู้ส่งสารและผู้รับสารสามารถที่จะพูดคุยโต้ตอบกันได้โดยตรงและทั่วถึง เช่น การประชุมสัมมนา เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ กระตุ้น หรือร่วมกันแก้ไขปัญหา

4. การสื่อสารกลุ่มใหญ่ (Large Group Communication) เป็นการสื่อสารระหว่างคนจำนวนมาก ซึ่งอยู่ในสถานที่เดียวกัน หรือใกล้เคียงกัน โดยอาจใช้สื่อโทรทัศน์เข้าช่วย เช่น การใช้โทรทัศน์วงจรปิดในการสอนนักศึกษาในกลุ่มใหญ่ที่มีหลายห้องเรียน การสื่อสารในกลุ่มใหญ่นี้ ได้แก่ การอภิปรายในหอประชุม การปราศรัยหาเสียง เป็นต้น โอกาสที่ผู้ส่งสารและผู้รับสารจะสื่อสารกันได้โดยตรง และทั่วถึงมีน้อยมาก และขาดลักษณะของการสื่อสารแบบตัวต่อตัว

5. การสื่อสารมวลชน (Mass Communication) เป็นการสื่อสารที่ผู้ส่งสาร ซึ่งอาจจะมีมากกว่า 1 คน ส่งข่าวสารไปยังผู้รับสารที่มีเป็นจำนวนมาก ซึ่งอยู่ในสถานที่ต่างๆ ทั่วไกลกันได้อย่างรวดเร็ว ภายในระยะเวลาเดียวกัน หรือใกล้เคียงกัน โดยผ่านทางสื่อมวลชนต่างๆ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ เป็นต้น การสื่อสารแบบนี้ผู้ส่งสารไม่สามารถทราบปฏิกิริยาของผู้รับสารได้อย่างทันทีทันใด

จำแนกตามการใช้ภาษา

การจำแนกประเภทของการสื่อสารในลักษณะนี้คำนึงถึงรหัส หรือ สัญลักษณ์ ที่ใช้ในการสื่อสารระหว่างผู้ส่งสารกับผู้รับสาร ว่ารหัสนี้ หรือสัญลักษณ์ที่ใช้นั้นเป็นภาษาพูด หรือภาษาเขียน

1. การสื่อสารเชิงวัจนะ (Verbal Communication) เป็นการสื่อสารโดยใช้ภาษาพูด หรือภาษาเขียนเป็นสัญลักษณ์ในการสื่อสาร เช่น พูดภาษาไทย, เขียนภาษาไทย, พูดภาษาอังกฤษ, เขียนภาษาอังกฤษ เป็นต้น

2. การสื่อสารเชิงอวัจนะ (Nonverbal Communication) เป็นการสื่อสารโดยใช้รหัสนี้ หรือสัญลักษณ์อื่นในการสื่อสารแทนที่จะใช้ภาษาพูด หรือภาษาเขียน เช่น การยิ้ม, การแสดงกิริยาอาการ, วรคตอน เป็นต้น รหัสนี้หรือสัญลักษณ์ที่ใช้แทนภาษาพูด หรือภาษาเขียนในการสื่อสารเชิงอวัจนะแบ่งออกได้เป็น 6 ประเภท คือ

2.1 เวลา (Time) เวลาเป็นสิ่งที่สามารถใช้ในการสื่อความหมาย หรือแสดงความหมายในการสื่อสารได้ กลางวันมีความหมายอย่างหนึ่ง กลางคืนมีความหมายอีกอย่างหนึ่ง การตรงต่อเวลา หรือไม่ตรงต่อเวลานั้นมีความหมายสำหรับผู้ทำการสื่อสารแต่ละคน แต่วัฒนธรรมก็มีความคิดและความหมายเรื่องเวลาแตกต่างกัน วัฒนธรรมตะวันตกถือว่าการไม่ตรงต่อเวลาเป็นการดูถูก เป็นต้น

2.2 เนื้อที่หรือระยะ (Space) การมีเนื้อที่มากน้อยต่างกันในพื้นที่ทำงาน สามารถแสดงให้เห็นถึงสถานภาพของบุคคลได้ โดยปกติผู้ที่มีความสำคัญ หรือ

ผู้บังคับบัญชาจะนั่งทำงานคนเดียวในห้อง หรือมีเนื้อที่ในห้องกว้างขวาง ในขณะที่ผู้ใต้บังคับบัญชาจะนั่งทำงานรวมกัน อยู่ในห้องซึ่งมีพื้นที่ต่อคนน้อย คนที่พูดกันใกล้ชิด หรือคนที่พูดห่างกันก็แสดงถึงความสนิทสนม หรือไม่สนิทสนมระหว่างกันได้ การสื่อสารเกี่ยวกับการใช้เนื้อที่และระยะของคนในการสื่อสาร เรียกว่า Proximities

2.3 กิริยาอาการ (Action) นอกจากการพูดแล้ว การแสดงกิริยาอาการก็เป็น การสื่อความหมายอย่างหนึ่ง กิริยาอาการที่ใช้ในการสื่อสารเชิงอวัจนะ ได้แก่ การเคลื่อนไหวทางร่างกายต่างๆไป การเคลื่อนไหวมือ การแสดงออกทางนัยน์ตา สีหน้า อากัปกิริยา ท่าทาง การสัมผัส เป็นต้น

2.4 สิ่งของ (Object) สิ่งของต่างๆที่ประกอบขึ้น หรือเป็นส่วนหนึ่งของสถานที่ หรือบุคคลก็มีความหมายในการสื่อสารด้วย เพราะเป็นการแสดงสภาพของบุคคล, ลักษณะของบุคคล ตลอดจนความสำคัญมากน้อยของสถานการณ์การสื่อสารนั้นๆด้วย

2.5 ร่างกาย (Physical Characteristics) ร่างกายของคนก็มีความหมายในการสื่อสารเช่นเดียวกัน เช่น อ้วน ผอม ความดึงดูดใจ เป็นต้น สิ่งต่างๆในร่างกายเหล่านี้แสดงถึงลักษณะของผู้ทำการสื่อสาร

2.6 ปริภาษา (Paralanguage) ปริภาษา คือ สิ่งที่เกิดขึ้นแนบเนื่องกับภาษาพูดหรือภาษาเขียน เป็นสิ่งที่สามารถบ่งบอกถึงลักษณะของการพูด และการเขียนว่าเป็นอย่างไร และยังรวมถึงการออกเสียงที่ไม่เป็นภาษาพูดอีกด้วย ในการพูดเช่น ระดับเสียงสูง ต่ำ , ความดัง ค่อย , การเว้นจังหวะ , ตะโกน , กระซิบ , การไอ ฯลฯ ในการเขียน เช่น วรรคตอน , ย่อหน้า การใช้ขนาดตัวหนังสือ การเว้นช่องไฟ เป็นต้น

จำแนกตามการเห็นหน้าค่าตากัน

การจำแนกในลักษณะนี้จะพิจารณาว่าผู้ส่งสารกับผู้รับสารมีการเห็นหน้าค่าตากันหรือไม่ ขณะทำการสื่อสาร แบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ

1. การสื่อสารแบบเห็นหน้าค่าตากัน (Face-to-face Communication) การสื่อสารประเภทนี้ผู้ส่งสารและผู้รับสารสามารถเห็นหน้าค่าตากันได้ และสามารถสังเกตกิริยาท่าทางของอีกฝ่ายหนึ่งได้ เช่น การพูดคุยกันต่อหน้า การประชุมกลุ่มย่อย เป็นต้น

2. การสื่อสารแบบไม่เห็นหน้าค่าตากัน (Interposed Communication) การสื่อสารประเภทนี้ผู้ส่งสารและผู้รับสารไม่สามารถเห็นหน้าค่าตากันได้ เพราะอยู่ไกลกันด้วยระยะทางและสถานที่ ไม่สามารถสังเกตกิริยาท่าทางของอีกฝ่ายหนึ่งได้ เครื่องมือที่ใช้ในการสื่อสารกันมักจะเป็นสื่อโทรคมนาคม และสื่อมวลชน เช่น การเขียนจดหมายถึงกัน การพูดโทรศัพท์

การส่งโทรเลข ซึ่งเป็นสื่อโทรคมนาคม ส่วนสื่อมวลชน ได้แก่ หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ เป็นเครื่องมือในการสื่อสาร

จำแนกตามความแตกต่างของผู้ส่งสารและผู้รับสาร

การจำแนกลักษณะนี้คำนึงถึงความแตกต่างทางเชื้อชาติ วัฒนธรรม และประเทศของผู้ส่งสารและผู้รับสารเป็นหลัก ซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภทดังนี้

1. การสื่อสารระหว่างเชื้อชาติ (Interracial Communication) เป็นการสื่อสารระหว่างผู้ส่งสาร และผู้รับสารที่มีความแตกต่างกันในด้านเชื้อชาติ ซึ่งแต่ละเชื้อชาติก็มีความเป็นอยู่ ความคิด และประเพณีแตกต่างกันไป การสื่อสารระหว่างคนต่างเชื้อชาติย่อมเกิดปัญหา มากกว่าการสื่อสารกับคนเชื้อชาติเดียวกัน ซึ่งจะเห็นได้จากปัญหาสังคมต่างๆ เช่น ปัญหาชนกลุ่มน้อย เป็นต้น

2. การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม (Cross-cultural or Intercultural Communication) เป็นการสื่อสารระหว่างผู้ส่งสาร และผู้รับสารที่มีความแตกต่างกันทางวัฒนธรรม สามารถเกิดขึ้นได้กับทั้งการสื่อสารกับคนในประเทศเดียวกัน และคนที่อยู่คนละประเทศ

3. การสื่อสารระหว่างประเทศ (International Communication) เป็นการสื่อสารระดับชาติของคนที่อยู่คนละประเทศกัน ลักษณะการสื่อสารประเภทนี้มีลักษณะเป็นทางการมากกว่าการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม ในแง่ที่ว่าผู้สื่อสารนั้นทำหน้าที่เป็นตัวแทนของประเทศ

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสาร

การเปิดรับสื่อของมนุษย์ ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ เพราะสื่อเป็นปัจจัยสำคัญที่ใช้ประกอบการตัดสินใจในกิจกรรมต่างๆของมนุษย์ ความต้องการสื่อจะเพิ่มมากขึ้น เมื่อบุคคลต้องการข้อมูลในการตัดสินใจ หรือเกิดความไม่แน่ใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง บุคคลจะไม่รับข่าวสารที่ผ่านเข้ามาสู่ตนเองทั้งหมด แต่จะเป็นผู้เลือกใช้สื่อประเภทต่างๆเอง และจะเลือกรับรู้ข่าวสารเพียงบางส่วน ที่คิดว่ามีประโยชน์ และตอบสนองต่อวัตถุประสงค์ที่ตั้งใจไว้ของตน โดยขึ้นอยู่กับความพึงพอใจ โดยมีกระบวนการเลือกสรร (Selective Process) ในการรับรู้ข่าวสารซึ่งผู้รับสารเองเป็นตัวกำหนด ซึ่งจะแตกต่างกันไปตามประสบการณ์ ความต้องการ ทศนคติ ความรู้สึกนึกคิด ฯลฯ ที่แตกต่างกันออกไป

แซมมวล เบคเคอร์ (Samual Becker) ได้ให้ความหมายของการเปิดรับสื่อ โดยจำแนกตามพฤติกรรมของการเปิดรับสื่อดังนี้

1. การแสวงหาข้อมูล (Information Seeking) บุคคลจะแสวงหาข้อมูลเพื่อต้องการให้มีความคล้ายคลึงกับบุคคลอื่น ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

2. การเปิดรับข้อมูล (Information Receptivity) บุคคลจะเปิดรับสื่อเพื่อต้องการทราบข้อมูลที่ตนเองสนใจ อยากรู้ เช่น เปิดดูโทรทัศน์ หรืออ่านหนังสือพิมพ์ หากมีข้อมูลข่าวสารที่ตนเองสนใจก็จะเอาใจใส่ สนใจเป็นพิเศษ

3. การเปิดรับประสบการณ์ (Experience Receptivity) บุคคลจะเปิดรับข่าวสารเพราะต้องการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือ ผ่อนคลายอารมณ์

ปัจจัยที่เป็นแรงผลักดันให้บุคคลหนึ่งๆ ได้มีการเลือกรับสื่อนั้นเกิดจากคุณสมบัติพื้นฐานของผู้รับสารในด้านต่างๆ ได้แก่

1. องค์ประกอบทางด้านจิตใจ เช่น กระบวนการเลือกรับข่าวสาร การเลือกรับรู้สิ่งต่างๆ ตามทัศนคติ ความเชื่อ และจากประสบการณ์เดิมของตน

2. องค์ประกอบทางด้านสังคม สภาพแวดล้อม เช่น ครอบครัว วัฒนธรรม ประเพณี ลักษณะทางประชากร เช่น อายุ เพศ ภูมิฐานะ การศึกษา และสถานภาพทางสังคม

โจเซฟ ที แคลปเปอร์ (Joseph T. Klapper, 1960 : 19 - 25) ได้กล่าวถึงขั้นตอนในการเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน ซึ่งผู้รับสารอาจเปิดรับสารโดยผ่านกระบวนการในการเลือกรับสาร (Selective Process) ซึ่งมีขั้นตอนต่างๆคือ

1. การเลือกรับหรือการเลือกให้ (Selective Exposure)

บุคคลจะเลือกเปิดรับสื่อและข่าวสารจากแหล่งต่างๆ ตามความสนใจและตามความต้องการของตน เพื่อนำมาใช้แก้ปัญหา เป็นข้อมูล และเพื่อสนองความต้องการของตน ประสบการณ์ พื้นฐานการเลี้ยงดูของครอบครัว ความสนใจในรูปลักษณะ บุคลิกท่าทาง ลักษณะนิสัย วัฒนธรรม ความแตกต่างเหล่านี้ของแต่ละบุคคลมีส่วนในการที่บุคคลจะตัดสินใจเลือกรับข่าวสาร

2. การเลือกให้ความสนใจ (Selective Attention)

นอกจากบุคคลจะเลือกเปิดรับข่าวสารแล้ว บุคคลยังเลือกให้ความสนใจต่อข่าวสารที่ได้รับซึ่งสอดคล้องหรือเข้ากันได้กับทัศนคติ หรือความเชื่อดั้งเดิมของบุคคลนั้นๆ ในขณะเดียวกันก็พยายามเลี่ยงการรับข่าวสารที่ขัดต่อทัศนคติ และความเชื่อดั้งเดิมของตน ทั้งนี้เพราะการรับข่าวสารที่ไม่สอดคล้องกับความรู้สึกของเขา จะทำให้บุคคลรู้สึกไม่พอใจ และสับสน

ดังนั้นการที่จะลด หรือหลีกเลี่ยงภาวะดังกล่าว จึงต้องแสวงหาข่าวสารและเลือกสรรเฉพาะข่าวสารที่สอดคล้องกับความคิดของตน

3. การเลือกรับรู้ และตีความหมาย(Selective Perception and Interpretation)

เมื่อบุคคลเปิดรับข่าวสารจากแหล่งใดแหล่งหนึ่งแล้ว ผู้รับสารอาจมีการเลือกที่จะรับรู้และตีความหมายของสารที่ได้รับ ตามแต่ประสบการณ์ของแต่ละคน ผู้รับสารจะมีการตีความข่าวสารที่ได้รับมา ตามความเข้าใจของตนเอง หรือตามทัศนคติ ประสบการณ์ ความเชื่อ ความต้องการ และแรงจูงใจของตนในขณะนั้น บางครั้งผู้รับสารอาจบิดเบือนข่าวสาร เพื่อให้สอดคล้องกับทัศนคติ และความเชื่อของตนเองด้วย

4. การเลือกจดจำ (Selective Retention)

หลังจากที่บุคคลเลือกให้ความสนใจ เลือกรับรู้ และตีความข่าวสารไปในทิศทางที่สอดคล้องกับทัศนคติ และความเชื่อของตนแล้ว บุคคลยังเลือกจดจำเนื้อหาสาระของสารในส่วนที่ต้องการจำเข้าไว้เป็นประสบการณ์ ในขณะที่เดียวกันก็มักจะลืมข่าวสารที่ไม่ตรงกับความสนใจของตนเอง ดังนั้นการเลือกจดจำเนื้อหาของข่าวสารที่ได้รับ จึงเท่ากับเป็นการช่วยเสริมให้ทัศนคติ หรือความเชื่อดั้งเดิมของผู้รับสารมั่นคงยิ่งขึ้น และเปลี่ยนแปลงได้ยากขึ้น

ไฟรด์สัน ไรเลย์ และ ฟลาวเวอร์แมน (Friedson Riley and Flowerman) มีความเห็นว่าเป็นสาเหตุที่มนุษย์เลือกสนใจหรือตั้งใจรับข่าวสารอย่างไร จากสื่อใดนั้น ว่าแรงจูงใจที่ต้องการเป็นที่ยอมรับของสมาชิกในสังคม เป็นสิ่งที่ช่วยกำหนดความสนใจในการเปิดรับข่าวสารจากสื่อต่างๆ

วิลเบอร์ แชรรมม์ (Wilbur Schramm ,1973 :56) ให้ความเห็นว่าพฤติกรรมการเลือกรับข่าวสารยังมีองค์ประกอบที่มีบทบาทสำคัญต่อกระบวนการเลือกสรรของมนุษย์อีกได้แก่

1. ประสบการณ์ทำให้ผู้รับสารแสวงหาข่าวสารแตกต่างกัน
2. การประเมินสาระประโยชน์ของข่าวสาร ผู้รับสารจะแสวงหาข่าวสารเพื่อสนองจุดประสงค์ของตนอย่างใดอย่างหนึ่ง
3. ภูมิหลังที่แตกต่างกันทำให้มีความสนใจแตกต่างกัน
4. การศึกษา และสภาพแวดล้อม ทำให้มีพฤติกรรมแตกต่างกันในการเลือกรับสื่อและเนื้อหาข่าวสาร

5. ความสามารถของสภาพร่างกายและจิตใจในการรับข่าวสาร ทำให้มีพฤติกรรมการรับข่าวสารที่แตกต่างกัน

6.บุคลิกภาพมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ การโน้มน้าวใจและพฤติกรรมของผู้รับสาร

7.สภาพทางอารมณ์ของผู้รับสาร จะทำให้ผู้รับสารเข้าใจความหมายของข่าวสารหรืออาจเป็นอุปสรรคของความเข้าใจความหมายของข่าวสารก็ได้

8.ทัศนคติเป็นตัวกำหนดท่าทีของการรับ และการตอบสนองต่อสิ่งเร้าหรือข่าวสารที่ได้พบ

แม็คคอมบส์ และ เบ็คเคอร์ (McCombs and Becker , 1979) ได้ให้ความเห็นว่าบุคคลเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน เพื่อตอบสนองความต้องการ 4 ประการคือ

1. เพื่อต้องการรู้เหตุการณ์ โดยการติดตามความเคลื่อนไหว และสังเกตการณ์สิ่งต่างๆรอบตัวจากสื่อมวลชน เพื่อจะได้รู้ทันเหตุการณ์

2. เพื่อช่วยการตัดสินใจ โดยเฉพาะการตัดสินใจในเรื่องที่เกี่ยวกับชีวิตประจำวัน การเปิดรับข่าวสารทำให้บุคคลสามารถกำหนดความเห็นของตนต่อสภาวะ หรือเหตุการณ์ต่างๆรอบตัวได้

3. เพื่อการพูดคุยสนทนา การเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชนทำให้บุคคลมีข้อมูลที่จะนำไปใช้ในการพูดคุยกับผู้อื่นได้

4. เพื่อความต้องการมีส่วนร่วม เพื่อรับรู้ และมีส่วนร่วมในเหตุการณ์ความเป็นไปต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมรอบตัว

การเปิดรับข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา ประกอบด้วยการเปิดรับข่าวสารใน 2 ลักษณะคือ

1. การเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน
2. การเปิดรับข่าวสารจากสื่อบุคคล

ชาร์ล เค อัทกิน (Charles K. Atkin,1973 : 208) กล่าวว่า บุคคลที่เปิดรับข่าวสารมากยิ่งขึ้นมีหูตากว้างไกล มีความรู้ ความเข้าใจในสภาพแวดล้อม และเป็นคนที่ทันสมัยทันต่อเหตุการณ์กว่าบุคคลที่เปิดรับข่าวสารน้อย

คอลิน เชอร์รี่ (Colin Cherry,1978 : 30) กล่าวว่า การสื่อสารของมนุษย์จะทำเพื่อแบ่งปันข่าวสารกัน (An Act of Sharing) และการแบ่งปันข่าวสารระหว่างกันนี้จะก่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกัน ซึ่งจะนำไปสู่การตัดสินใจ และกิจกรรมที่ประสานสอดคล้องกัน

โรเจอร์ส และ เซเวนนิ่ง (Rogers and Sevenning, 1969 : 3) ได้ขยายแนวคิดเกี่ยวกับการเปิดรับสื่อมวลชน ให้กว้างขวางออกไปอีกโดยให้คำนิยามว่า สื่อสารมวลชนนั้น ครอบคลุมถึงสื่อ 5 ประเภท คือ หนังสือพิมพ์ ภาพยนตร์ วิทยุ โทรทัศน์ และนิตยสาร เหตุนี้ดัชนีในการวัดการเปิดรับสื่อมวลชนในความหมายของเขาทั้งสองจึงต้องประกอบด้วยจำนวนรายการวิทยุที่รับฟังต่อสัปดาห์ การอ่านหนังสือพิมพ์ต่อสัปดาห์ ภาพยนตร์ที่ดูต่อปี และอื่นๆ

ซึ่งจากผลการวิจัยต่างๆชี้ให้เห็นว่าการอ่านหนังสือพิมพ์ การรับฟังวิทยุและการชมรายการโทรทัศน์ของแต่ละบุคคลนั้น ขึ้นอยู่กับเหตุผล 6 ประการ คือ

1. เพื่อต้องการรู้เหตุการณ์ (Surveillance) โดยติดตามความเคลื่อนไหวและสังเกตการณ์รอบตัว เพื่อที่จะได้รู้ว่าอะไรกำลังเกิดขึ้น เพื่อให้ทันเหตุการณ์ ทันสมัย และเรียนรู้ว่าอะไรเป็นสิ่งสำคัญที่ควรรู้
2. เพื่อต้องการคำแนะนำ (Guidance) เพื่อช่วยในการปฏิบัติตนให้ถูกต้องและในการตัดสินใจในแต่ละวัน เพื่อความอยู่รอดในระบบของสังคมและการเมืองที่เป็นอยู่
3. เพื่อนำไปใช้ในการสนทนา (Participated Communication)
4. เพื่อความตื่นเต้น (Excitement) เพื่อสร้างความรู้สึกร่วมได้เข้าร่วมในเหตุการณ์ที่กำลังเกิดขึ้นด้วย
5. เพื่อเสริมความคิดเห็น (Reinforcement) ช่วยเสริมความคิดเห็นให้มั่นคงยิ่งขึ้น หรือช่วยสนับสนุนการตัดสินใจที่ได้กระทำไปแล้ว
6. เพื่อความบันเทิง (Entertainment) เพื่อความเพลิดเพลิน รวมทั้งการผ่อนคลายอารมณ์ (Emotional Release)

ขั้นตอนในการรับสื่อนี้ชเรมมีได้อธิบายว่า ข่าวสารที่เข้าถึงระดับความสนใจของผู้รับสาร จะมีแนวโน้มที่จะทำให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพมากขึ้น

สำหรับเหตุผลที่มนุษย์เลือกสนใจ หรือตั้งใจรับข่าวสารอย่างไรจากสื่อที่มีนักวิชาการหลายท่านที่มีความคิดเห็นสอดคล้องกันดังนี้

ไฟรด์สัน (Friedson) โรเลย์ (Riley) และฟลาวเวอร์แมน (Flowerman) มีความเห็นว่าการแรงจูงใจที่ต้องการเป็นที่ยอมรับ ของสมาชิกภายในสังคมจะเป็นสิ่งที่ช่วยกำหนดความสนใจในการเปิดรับข่าวสารจากสื่อต่างๆ ก็เพื่อตอบสนองความต้องการของตน ซึ่งปรากฏการณ์นี้เมอร์ตัน (Merton) ไรท์ (Wright) และวาเปิลส์ (Waples) เรียกว่า พฤติกรรมในการแสวงหาข่าวสาร นักวิชาการเหล่านี้มีความเห็นตรงกันว่า ผู้รับข่าวสารจะเลือกรับข่าวสารจากสื่อใดนั้น ย่อมเป็นไป

ตามบทบาท และสถานภาพในสังคมของผู้รับสาร และเหตุผลในการรับสารก็เพื่อนำไปเป็นหัวข้อในการสนทนา ซึ่งจะทำให้ผู้รับสารรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของสังคม

นอกจากนี้ยังมีปัจจัยอื่นที่เป็นตัวกำหนดให้เกิดความแตกต่างกัน ในการเลือกรับข่าวสารของมนุษย์ ซึ่งจากการศึกษาของเดอร์เฟลอ (DeFleur, M.L., 1966 :102) ได้เสนอทฤษฎีที่เกี่ยวกับตัวแปรแทรก (Intervening Variables) ที่มีอิทธิพลในกระบวนการสื่อสารมวลชนระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร โดยเน้นให้เห็นว่า ข่าวสารไม่ได้ไหลผ่านจากสื่อมวลชนถึงผู้รับ และเกิดผลโดยตรงทันทีทันใด แต่มีปัจจัยบางอย่างที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้รับสารแต่ละคน เช่น จิตวิทยา และสังคม ตลอดจนอิทธิพลของบุคคลหรือกลุ่มที่บุคคลนั้นสังกัดอยู่ ซึ่งจะมีอิทธิพลต่อการรับข่าวสารนั้นๆ ทำให้เกิดผลไม่เหมือนกันหรือไม่เป็นไปตามเจตนาของผู้ส่งสาร

แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิภาพของสื่อมวลชน สื่อบุคคล และสื่อเฉพาะกิจ

ในกระบวนการสื่อสารนั้น มีองค์ประกอบของการสื่อสารที่สำคัญอยู่ 4 ประการคือ

1. ผู้ส่งสาร (Source)
2. สาร (Message)
3. สื่อ (Media)
4. ผู้รับสาร (Receiver)

องค์ประกอบทั้ง 4 นี้ มีส่วนสำคัญในการกำหนดความสำเร็จของการสื่อสาร ที่จะทำให้ผู้รับสารเกิดความตระหนัก ทศนคติ และพฤติกรรมไปในทางที่ผู้ส่งสารตั้งใจ

สื่อ (Media) สามารถจำแนกได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ

- สื่อมวลชน
- สื่อบุคคล

สื่อมวลชน (Mass Media)

เสถียร เศษประทับ (2528) ได้ให้ความหมายของสื่อมวลชน ว่าหมายถึง สื่อที่ทำให้ผู้ส่งสาร ซึ่งอาจจะเป็นบุคคลคนเดียว หรือกลุ่มบุคคล สามารถส่งข่าวสารข้อมูลไปยังผู้รับจำนวนมากที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย และอยู่อย่างกระจัดกระจายได้ในเวลาอันรวดเร็ว

เออร์วิน พี เบตติงเฮาส์ (Bettinghaus, 1968 : 180) ได้กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชนไว้ว่า สื่อมวลชนเป็นเพียงตัวเสริมความเชื่อ และทัศนคติที่มีมาอยู่แต่เดิม ให้ฝังแน่นมากกว่าจะเปลี่ยนแปลง ทัศนคติอย่างสิ้นเชิง แต่อาจจะเปลี่ยนแปลงการรับรู้ได้บ้างในขอบเขตจำกัดของประสบการณ์ ดังนั้นสื่อมวลชนจึงเป็นเพียงแหล่งความคิด และเป็นผู้วางแนวทางในการเปลี่ยนแปลงเท่านั้น กิจกรรมต่างๆที่เกิดขึ้นระหว่างมนุษย์นั้น เป็นผลมาจากการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลแบบเห็นหน้าเห็นตากันทั้งสิ้น

โจเซฟ ที แคลปเปอร์ (Joseph T. Klapper, 1960 : 15 – 49) กล่าวถึงอิทธิพลของการสื่อสารมวลชนต่อบุคคลในสังคมว่า เป็นเพียงแรงเสริมในกระบวนการโน้มน้าวใจ ต่อความคิดเห็นหรือทัศนคติที่มีอยู่แล้ว สื่อสารมวลชนไม่ได้มีอิทธิพลโดยตรงต่อบุคคล จึงต้องอาศัยปัจจัยอื่นๆที่นอกเหนือจากการสื่อสารร่วมด้วย จึงจะมีอิทธิพลต่อบุคคลได้ ซึ่งได้แก่ อุบัติภัย บรรทัดฐานของกลุ่ม กระบวนการเลือกรับสาร การเผยแพร่ข่าวสาร โดยบุคคล หรือผู้นำความคิดเห็น ระบบการปกครอง และระบบการสื่อสารมวลชน

โจเซฟ ที แคลปเปอร์ (Joseph T. Klapper อ้างใน ประมะ สตะเวทิน, 2533 : 142) ได้เสนอแนวความคิดเกี่ยวกับอิทธิพลของสื่อมวลชนประเภทต่างๆ ที่มีต่อทัศนคติ และพฤติกรรมด้านต่างๆของประชาชนไว้ดังนี้

1. อิทธิพลของสื่อมวลชนที่มีต่อประชาชนนั้น ไม่ใช่อิทธิพลโดยตรง แต่เป็นอิทธิพลโดยอ้อม เพราะมีปัจจัยต่างๆที่กั้นอิทธิพลของสื่อมวลชน ได้แก่

1.1 ความมีใจโน้มเอียงของผู้รับสาร (Predispositions) ประชาชนจะมีความคิดเห็น ค่านิยม และมีความโน้มเอียงที่จะประพฤติ ปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่งอยู่ก่อน ซึ่งได้รับอิทธิพลจากการคบหาสมาคมกับคนอื่น และสถาบันสังคมที่ตนเป็นสมาชิก เมื่อบุคคลผู้นั้นสัมผัสกับสื่อมวลชน ก็จะนำเอา ทัศนคติ ค่านิยม และพฤติกรรมเหล่านั้นติดตัวมาด้วย

1.2 การเลือกของผู้รับสาร (Selective Processes) ประชาชนจะเลือกรับสารที่สอดคล้องกับความคิดเห็นและความสนใจของตน และจะหลีกเลี่ยงไม่ยอมรับสารที่ไม่สอดคล้อง หรือขัดแย้งกับความคิดเห็นและความสนใจของตน ประชาชนจะพยายามตีความสารตามความเชื่อ และค่านิยมที่ตนมีอยู่เดิม และจะเลือกจดจำเฉพาะสิ่งที่สนับสนุนความคิด และความเชื่อของตน

1.3 อิทธิพลของบุคคล (Personal Influence) ข่าวสารจากสื่อมวลชนอาจจะไม่ได้ไปถึงประชาชนทั่วไปในทันที แต่จะผ่านสื่อบุคคล หรือผู้นำความคิดเห็นก่อนจะไปถึงประชาชน ผู้นำความคิดเห็นมักจะสอดแทรกความรู้สึกนึกคิดของตนเข้าไปด้วย ผู้นำความคิดเห็น

มักจะเป็นคนที่ได้รับความเชื่อถือเลื่อมใส และไว้วางใจจากประชาชนทั่วไป จึงเป็นผู้มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นและการตัดสินใจของประชาชน

1.4 ลักษณะของธุรกิจด้านสื่อมวลชน (Economic Aspects) การดำเนินธุรกิจด้านสื่อมวลชน ในสังคมเสรีนิยมที่มีระบบเศรษฐกิจแบบเสรีนั้น สื่อมวลชนสามารถแข่งขันกันได้อย่างเสรี ต่างฝ่ายต่างเสนอความคิดเห็น และค่านิยมที่แตกต่างกันออกไป

2. อิทธิพลที่สื่อมวลชนมีต่อประชาชน เป็นเพียงผู้สนับสนุนเท่านั้น คือ สื่อมวลชนจะสนับสนุนทัศนคติ ค่านิยม ความมีใจในมโนเฉียง ตลอดจนแนวโน้มด้านพฤติกรรมของประชาชนให้มีความเข้มแข็งขึ้น และพร้อมที่จะแสดงให้ปรากฏออกมา เมื่อมีแรงจูงใจเพียงพอหรือเมื่อมีโอกาสเหมาะสม

3. สื่อมวลชนอาจทำหน้าที่เป็นผู้เปลี่ยนแปลงประชาชนได้เช่นกัน จะเกิดขึ้นต่อเมื่อบุคคลมีความโน้มเอียงที่จะเปลี่ยนแปลงอยู่ก่อนแล้ว หากสื่อมวลชนสามารถเสนอสิ่งที่สอดคล้องกับความต้องการของเขา เขาก็จะเปลี่ยนทัศนคติ และพฤติกรรมได้ สื่อมวลชนจึงทำหน้าที่เป็นเพียงผู้เสนอหนทางในการเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรมเท่านั้น

4. สื่อมวลชนสามารถสร้างทัศนคติ และค่านิยมใหม่ให้เกิดแก่ประชาชนได้ในกรณีที่บุคคลนั้นๆ ไม่เคยมีความรู้หรือ ประสบการณ์เกี่ยวกับสิ่งนั้นมาก่อน ทัศนคติและค่านิยมใหม่นี้จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อบุคคลผู้นั้นรับสารที่เสนอเรื่องราวในแนวเดียวกันบ่อยๆ เป็นอิทธิพลลักษณะสะสม ไม่ใช่อิทธิพลที่ก่อให้เกิดผลทันทีทันใด หรือในระยะเวลาอันสั้น

เมลวิน แอล เดอเฟลอร์ (De fleur, 1966 : 102) ให้แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับอิทธิพลของสื่อต่อกับเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลไว้ 4 ทฤษฎีดังนี้

1. ทฤษฎีความแตกต่างของแต่ละบุคคล กล่าวคือ โครงสร้างทางบุคลิกที่แตกต่างกัน เช่น ทัศนคติ ค่านิยม และความเชื่อ จะมีส่วนสำคัญต่อการกำหนดแบบอย่างการรับรู้ หรือการเรียนรู้ของมนุษย์ เกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น และข่าวสารต่างๆ ที่แตกต่างกัน ตามทฤษฎีนี้ สื่อมวลชนจึงมีอิทธิพลในแง่ที่สร้างการเรียนรู้ หรือย้ำความรู้เดิมที่เขามีอยู่แล้ว

2. ทฤษฎีการจัดประเภททางสังคม กล่าวว่า บุคคลในกลุ่มเดียวกันย่อมจะเปิดรับสาร และมีปฏิกิริยาตอบสนองต่อเนื้อหาสารที่คล้ายคลึงกัน ทั้งนี้เนื่องมาจากความใกล้ชิดสนิทสนมผูกพันของกลุ่ม ดังนั้น สื่อมวลชนจึงมีอิทธิพลต่อกลุ่มคนเหล่านี้ก็ต่อเมื่อข่าวสารที่ส่งมามีลักษณะสอดคล้องกับบรรทัดฐานของกลุ่ม

3. ทฤษฎีความสัมพันธ์ทางสังคม กล่าวคือ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลภายในกลุ่มแบบไม่เป็นทางการมีอิทธิพลต่อการสื่อสาร นักสังคมวิทยาชนบทเชื่อว่า เครือญาติของชาวนามีส่วนสำคัญต่อการตัดสินใจยอมรับ หรือไม่ยอมรับการเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ และชาวชนบทที่มีความ

ผูกพันทางสังคมอย่างแน่นแฟ้นกับเพื่อนบ้าน ผู้นำความคิดในสังคมจะเป็นบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการเผยแพร่ข่าวสาร และการตัดสินใจยอมรับนวัตกรรมของบุคคลในสังคมนั้น ในกรณีเช่นนี้ สื่อมวลชนจะมีอิทธิพลต่อคนได้ในลักษณะทฤษฎีการสื่อสารแบบสองขั้นตอน (Two-Step Flow Theory) ซึ่งต้องอาศัยอิทธิพลของบุคคลเข้าร่วมด้วย

4. ทฤษฎีบรรทัดฐานทางสังคม กล่าวว่า พฤติกรรมของบุคคลอาจขึ้นอยู่กับบรรทัดฐานและสภาพแวดล้อมทางสังคม ถ้าสื่อมีเนื้อหาสาระที่สอดคล้องกับบรรทัดฐานทางสังคม สื่อมวลชนก็อาจเพียงย้ำบรรทัดฐานเดิม และสร้างบรรทัดฐานใหม่เพียงเล็กน้อยเท่านั้น ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า สื่อมวลชนทำหน้าที่ทางอ้อม 3 ประการ คือ

- 4.1 สื่อมวลชนจะส่งเสริม สนับสนุน หรือย้ำบรรทัดฐานทางสังคมให้ดำรงอยู่ตลอดไป
- 4.2 สื่อมวลชนจะสามารถสร้างความรับผิดชอบร่วมกัน ให้เกิดขึ้นในสังคม
- 4.3 สื่อมวลชนสามารถเปลี่ยนแปลงแบบอย่างการดำเนินชีวิต และพฤติกรรมของบุคคล โดยช่วยให้เกิดพฤติกรรมใหม่ แต่ต้องใช้ระยะเวลา

เมนเซล และ แคทซ์ (Menzel H. and E. Katz , 1965) ได้กล่าวถึงทฤษฎีการสื่อสารแบบหลายขั้นตอน โดยกล่าวไว้ว่า ข่าวสารส่วนใหญ่ที่เผยแพร่จากสื่อมวลชนไปยังประชาชนเป้าหมายนั้น มักจะผ่านผู้นำความคิดหรือผู้ที่เข้าถึงสื่อมากกว่าเสียก่อน แล้วบุคคลนั้นจึงจะนำเอาข่าวสารข้อมูลที่ได้รับไปเผยแพร่กับประชาชนเป้าหมายคนอื่นๆต่อไป ซึ่งในการถ่ายทอดข่าวสารแต่ละครั้ง ผู้ถ่ายทอดมักจะแทรกทัศนคติและความคิดเห็นของตนเองไปด้วย ทำให้ผู้รับสารคนต่างๆได้รับข่าวสารที่มีทัศนคติของคู่สนทนาแทรกเข้ามาด้วย ซึ่งมีผลให้ผู้รับสารคล้อยตามได้ไม่น้อย

สื่อบุคคล (Personal Media)

สื่อบุคคลในการวิจัยครั้งนี้หมายถึง เพื่อนบ้าน ญาติพี่น้อง บุคคลในครอบครัว เพื่อนฝูง ผู้นำชุมชน และเจ้าหน้าที่ของทางราชการ

เสถียร เขยประทับ (2528) ได้ให้ความหมายของคำว่า สื่อบุคคล ว่าหมายถึง ตัวบุคคลที่นำพาข่าวสารจากบุคคลหนึ่งไปยังอีกบุคคลหนึ่ง โดยอาศัยการติดต่อสื่อสารแบบตัวต่อตัวระหว่างบุคคล 2 คน หรือมากกว่า

โรเจอร์ส และ ชูเมคเกอร์ (Rogers and Shoemaker, 1971) ในทฤษฎีการสื่อสารระหว่างบุคคล ได้กล่าวไว้ในกรณีที่ต้องการให้บุคคลใดๆ เกิดการยอมรับในสารที่เสนอไป หรือการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพที่สุดที่ใช้ในการกระตุ้นให้เกิดการตัดสินใจยอมรับสารนั้น ควรใช้การสื่อสารระหว่างบุคคล โดยใช้สื่อบุคคลเป็นผู้เผยแพร่ข่าวสาร สื่อบุคคลนั้นเป็นประโยชน์มากในกรณีที่ผู้ส่งสารหวังผลให้ผู้รับเกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ และพฤติกรรมในการยอมรับสารนั้น นอกจากนี้ยังเป็นวิธีที่ช่วยให้ผู้รับสารมีความเข้าใจกระจ่างชัดต่อสาร และตัดสินใจรับสารได้อย่างมั่นใจอีกด้วย

แคทซ์ และ ลาซาสเฟลด์ (Katz and Lazarsfeld, 1955 :27) ได้เห็นพ้องต้องกันว่าการสื่อสารระหว่างบุคคลมีผลต่อการทำให้ผู้รับสารยอมรับที่จะเปลี่ยนแปลงทัศนคติ และยอมรับที่จะให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมต่างๆมากที่สุด ดังนั้นสื่อบุคคลจึงมีความสำคัญมากกว่าสื่อมวลชนในชั้นจูงใจ ส่วนสื่อมวลชนจะมีความสำคัญในชั้นของการให้ความรู้ ความเข้าใจ และอาจมีผลบ้างในการสร้างทัศนคติในเรื่องที่บุคคลไม่เคยรับรู้มาก่อน

ลาซาสเฟลด์ และ เมนเซล (Lazarsfeld and Menzel, 1968 : 97) กล่าวว่าสำหรับปัจจัยที่ทำให้การติดต่อสื่อสารโดยผ่านสื่อบุคคล มีประสิทธิภาพในการเปลี่ยนทัศนคติมากกว่าการติดต่อสื่อสารโดยผ่านสื่อมวลชน ตามแนวความคิดของลาซาสเฟลด์ และคณะมี 4 ประการคือ

1. การติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคล สามารถจัดการเลือกรับสารของผู้ฟังได้ เนื่องจากการหลีกเลี่ยงการสนทนาหรือรับฟังเป็นไปได้อย่างยากกว่าการรับข่าวสารจากสื่อมวลชน การรับข่าวสารจากสื่อมวลชนนั้น ผู้รับสารอาจหลีกเลี่ยงไม่ฟังสารที่อาจขัดแย้งกับทัศนคติ และความเชื่อของตน หรือเรื่องที่ไม่สนใจได้ง่าย
2. การติดต่อสื่อสารแบบเผชิญหน้า เปิดโอกาสให้ผู้ฟัง และผู้ส่งสารสามารถปรับปรุง หรือเปลี่ยนแปลงเนื้อหาที่ใช้สนทนากันได้ในเวลาอันรวดเร็ว ถ้าหากเนื้อหาสนทนานั้นได้รับการต่อต้านจากคู่สนทนา
3. การติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลนั้น จะมีลักษณะง่าย ๆ เป็นกันเองจึงง่ายต่อการชักจูงใจให้คล้อยตาม
4. ผู้รับสารส่วนใหญ่มักจะเชื่อถือในข้อตัดสินใจ และความคิดเห็นของผู้ที่เขารู้จัก และนับถือมากกว่าบุคคลที่เขาไม่รู้จักมาก่อนแล้วมาติดต่อสื่อสารด้วย

เสถียร เขยประทับ (2525) ได้แบ่งการสื่อสารระหว่างบุคคลเป็น 2 ประเภท คือ

1. การติดต่อโดยตรง (Direct Contact) การติดต่อโดยตรงนี้ใช้สื่อบุคคลในการเผยแพร่ข่าวสารโดยวิธีเยี่ยมบ้าน เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีกับประชาชน วิธีนี้หากประชาชนหรือผู้รับสารไม่เข้าใจก็สามารถซักถามทำความเข้าใจได้เป็นอย่างดี

นอกจากนี้ผู้เผยแพร่ข่าวสารยังสามารถสำรวจข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผู้รับสารได้ด้วย ดังนั้นกิจการเผยแพร่ข่าวสาร เพื่อสร้างความเข้าใจหรือชักจูงโน้มน้าวใจ จึงนิยมใช้การติดต่อสื่อสารโดยตรง แต่มีข้อจำกัดคือ การสื่อสารประเภทนี้ต้องใช้สื่อบุคคลเป็นจำนวนมากสิ้นเปลืองเวลา ค่าใช้จ่าย และแรงงานในการเผยแพร่ข่าวสาร

2. การติดต่อโดยกลุ่ม (Group Contact) คือการติดต่อโดยผ่านกลุ่ม กลุ่มจะมีอิทธิพลต่อบุคคลส่วนรวม กลุ่มต่างๆช่วยให้การสื่อสารของบุคคลบรรลุเป้าหมายได้

บลูเมอร์ (Blumer , 1969) ได้กล่าวว่า สังคมมนุษย์ประกอบด้วยกลุ่มที่ต่างชนิดกัน ส่วนใหญ่ที่รวมกันอยู่ทั้งหมด จะประกอบกันเป็นแบบแผนปฏิบัติและมีพฤติกรรมร่วมกันของกลุ่ม เมื่อกลุ่มมีความสนใจมุ่งไปในทิศทางใด บุคคลส่วนใหญ่ในกลุ่มก็จะมี ความสนใจในทางนั้นด้วย

โรเจอร์ส (Rogers ,1978 : 291) ได้กล่าวเปรียบเทียบจากผลการวิจัยต่างๆ ถึงประสิทธิภาพของสื่อมวลชน และสื่อบุคคลไว้ว่า สื่อมวลชนสามารถเปลี่ยนแปลงการรับรู้ซึ่งหมายถึง การเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่การสื่อสารระหว่างบุคคลนั้นมีประสิทธิภาพมากกว่า เมื่อวัตถุประสงค์ของผู้ส่งสารอยู่ที่การเปลี่ยนแปลงทัศนคติ เพราะข่าวสารที่ถ่ายทอดออกจากสื่อมวลชนเพียงอย่างเดียว ไม่สามารถก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติที่ฝังแน่น หรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปรมะ สตะเวทิน (2540 : 162 – 163) ได้แสดงตารางเพื่อเปรียบเทียบสื่อมวลชน และสื่อ บุคคลในด้านต่างๆดังนี้

คุณสมบัติในการสื่อสาร	สื่อบุคคล	สื่อมวลชน
1. ลักษณะของการสื่อสาร	เป็นการสื่อสารแบบสองทาง (Two – Way Communication)	เป็นการสื่อสารแบบทางเดียว (One – Way Communication)
2. ความรวดเร็วในการส่ง สารไปยังคนจำนวน มาก	ช้า	เร็ว
3. ความถูกต้องของสาร เมื่อส่งไปยังคนจำนวน มาก	น้อย	มาก
4. ความสามารถในการ เลือกผู้รับสาร	มาก	น้อย
5. ความสามารถในการที่ จะจัดการเลือกของ ผู้รับสาร	มาก	น้อย
6. โอกาสที่จะได้รับการ สื่อสารกลับ	มาก	น้อย
7. ผล	เปลี่ยนทัศนคติของผู้รับสาร	เพิ่มพูนความรู้แก่ผู้รับสาร

ที่มา : ปรมะ สตะเวทิน . หลักนิเทศศาสตร์ . กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์,2523.

สำหรับประสิทธิภาพของสื่อบุคคลและสื่อมวลชนนั้น นักวิชาการทางการสื่อสารส่วนใหญ่ต่างเห็นพ้องต้องกันว่า สื่อมวลชนจะมีประสิทธิภาพมากกว่าสื่อบุคคล ในการให้ข่าวสารแก่คนเป็นจำนวนมาก เพื่อก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ส่วนสื่อบุคคลจะมีประสิทธิภาพมากกว่าในการจูงใจให้บุคคลมีทัศนคติต่อเรื่องนั้นๆตามแนวทางที่ผู้ส่งสารมุ่งหวัง

สื่อเฉพาะกิจ (specialized media)

นอกจากสื่อมวลชน และสื่อบุคคลแล้ว ยังมีสื่ออีกประเภทหนึ่งที่ใช้ถ่ายทอดสารไปยังมวลชน บุคคล หรือกลุ่มชน สร้างขึ้นเพื่อใช้ติดต่อกับกลุ่มเป้าหมายโดยเฉพาะ เรียกว่าสื่อเฉพาะกิจ (specialized media) ได้แก่ ประเภทโสตทัศนูปกรณ์ (Audio – Visual Media) และสื่อสิ่งพิมพ์ (Printed Media)

ในเรื่องของการเปรียบเทียบประสิทธิภาพของสื่อบุคคลกับสื่อเฉพาะกิจ ชรามม์ (Schramm, 1973 : 156) กล่าวว่า จากหลักฐานที่ปรากฏชี้ให้เห็นว่า การโน้มน้าวใจโดยการเผชิญหน้า (Face – to Face) จะมีประสิทธิผลมากกว่าการโน้มน้าวใจด้วยสื่อเฉพาะกิจ ประเภทโสตทัศนูปกรณ์ และสิ่งพิมพ์

นอกจากนี้ อาดัมส์ (Adams , 1971:71) ได้กล่าวถึงความสำคัญของสื่อเฉพาะกิจไว้ว่า สื่อเฉพาะกิจจัดว่ามีความสำคัญต่อการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร เพราะเป็นสื่อที่จัดทำขึ้นเพื่อสนับสนุนกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งโดยเฉพาะ การใช้สื่อเฉพาะกิจเป็นการให้ความรู้และข่าวสารข่าวสารที่เป็นเรื่องเป็นราวเฉพาะอย่าง โดยมีกลุ่มเป้าหมายที่กำหนดไว้แน่นอน ตัวอย่างสื่อเฉพาะกิจได้แก่ การจัดพิมพ์เอกสาร จุลสาร แผ่นพับ หรือแผ่นปลิวออกเผยแพร่ ซึ่งอาจส่งไปยังกลุ่มเป้าหมายโดยทางไปรษณีย์ นอกจากนี้การติดโปสเตอร์ตามชุมชนต่างๆ การจัดนิทรรศการ การสาธิต ก็เป็นการใช้สื่อเฉพาะกิจที่มีประสิทธิภาพในการรณรงค์เผยแพร่ประดิษฐ์กรรมแปลกๆ และทันสมัยในสังคมนั้นๆ

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้

เบนจามิน เอส บลูม (Bloom, 1967 : 271) กล่าวว่า ความรู้ เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการระลึกถึงสิ่งเฉพาะเรื่อง หรือ เรื่องทั่วไป สถานการณ์ กระบวนการ วิธีต่างๆ โดยเน้นความจำ

เบอร์กูน (Bergoon, 1974 : 64) และ ริเวอร์ ,ปีเตอร์สัน และเจนเซ็น (River ,Peterson and Jensen , 1971 : 283 อ้างถึงใน ปรมะ สตะเวทิน , 2540 : 116 - 117) กล่าวถึงการศึกษาหรือความรู้ ว่าเป็นลักษณะอีกประการหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อผู้รับสาร ดังนั้น คนที่ได้รับการศึกษาในระดับที่ต่างกัน ในยุคสมัยที่ต่างกัน ในระบบการศึกษาที่ต่างกัน ในสาขาวิชาที่ต่างกัน จึงย่อมมีความรู้สึกนึกคิด อุดมการณ์ และความต้องการที่แตกต่างกันไป คนที่มีการศึกษาสูง หรือมีความรู้ดี จะได้เปรียบอย่างมากในการเป็นผู้รับสารที่ดี เพราะคนเหล่านี้มีความรู้กว้างขวางในหลายเรื่อง มีความเข้าใจศัพท์มาก และมีความเข้าใจสารได้ดี

คาร์เตอร์ วี กู๊ด (Good,1973 : 325) ได้ให้ความหมายของความรู้ไว้ว่า ความรู้เป็นข้อเท็จจริง (Facts) ความจริง (Truth) กฎเกณฑ์ และข้อมูลต่างๆที่มนุษย์ได้รวบรวมไว้จากประสบการณ์ต่างๆ การที่บุคคลยอมรับ หรือปฏิเสธสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้อย่างมีเหตุผลบุคคลควรจะต้องรู้เรื่องเกี่ยวกับสิ่งนั้น เพื่อประกอบการตัดสินใจ นั่นคือ บุคคลจะต้องมีข้อเท็จจริงหรือข้อมูลต่างๆ ที่สนับสนุน และให้คำตอบข้อสงสัยที่บุคคลมีอยู่ ซึ่งแจ้งให้บุคคลเกิดความเข้าใจ และทัศนคติที่ดีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง รวมทั้งเกิดความตระหนัก ความเชื่อ และค่านิยมต่างๆด้วย

ประพาเพ็ญ สุวรรณ (ประพาเพ็ญ สุวรรณ ,2526 : 16) กล่าวว่า ความรู้เป็นพฤติกรรมขั้นต้น ซึ่งผู้เรียนเพียงแต่จำได้ อาจโดยการนึก การมอง การได้ยิน จำได้ ความรู้ในขั้นนี้ได้แก่ความรู้เกี่ยวกับความหมาย ข้อเท็จจริง ทฤษฎี กฎ วิธีการแก้ปัญหาต่างๆ เป็นต้น

วิชัย วงศ์ใหญ่ (วิชัย วงศ์ใหญ่, 2533) กล่าวว่า ความรู้ เป็นพฤติกรรมที่ผู้เรียนสามารถจำได้ หรือระลึกได้โดยการมอง ได้ยิน จำได้ ความรู้ในที่นี้คือ ข้อเท็จจริง กฎเกณฑ์ คำจำกัดความ เป็นต้น

โดยสรุป ความรู้ หมายถึง พฤติกรรมขั้นพื้นฐาน หรือเบื้องต้นของผู้เรียนในการที่สามารถจดจำได้ ระลึกได้ โดยการมองเห็น การได้ยิน หรือโดยการสัมผัส ความรู้ในที่นี้คือ ข้อเท็จจริง กฎเกณฑ์ คำจำกัดความ เป็นต้น และเมื่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของบุคคลขึ้นอยู่กับความรู้ ถ้ามีความรู้ดี มีความเข้าใจดี ก็จะมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงด้านทัศนคติ ก็จะเกิดการเปลี่ยนแปลงด้านพฤติกรรม ดังนั้น เพื่อให้ประชาชนชาวเขามีทัศนคติที่ดี และมีส่วนร่วมในการรักษาสภาพป่าไม้ และต้นน้ำได้นั้น ชาวเขาเหล่านั้นควรจะต้องได้รับความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องในเรื่องการรักษาป่าไม้เสียก่อน เมื่อมีความรู้ก็จะเกิดทัศนคติที่ดี เกิดการมีส่วนร่วมในการรักษาสภาพป่าไม้ที่ดี และต่อเนื่องต่อไป

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับทัศนคติ

ทัศนคติ หมายถึง ระดับความรู้สึกที่เกี่ยวข้องกับภาวะทางใจของบุคคลที่มีต่อวัตถุ เป็น ศักยภาพของพฤติกรรม หรือส่วนนำที่จะทำให้เกิดพฤติกรรมทางบวก หรือว่าทางลบต่อ สถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง

ความหมายของทัศนคติในด้านองค์ประกอบของโครงสร้างของทัศนคตินั้น มีนักวิชาการ หลายท่านที่มีความคิดเห็นสอดคล้องกัน และได้มีการแบ่งทัศนคติออกเป็น 3 องค์ประกอบด้วยกัน ได้แก่ ความรู้หรือความคิด (Cognitive) ความรู้สึก (Affective) และพฤติกรรม (Behavioral)

ทริแอนดิส (1971) กล่าวว่า ทัศนคติเป็นความคิดที่มีความรู้สึกแฝงอยู่ ซึ่งจะกระตุ้นให้เกิด การกระทำต่อสิ่งหนึ่งในสถานการณ์ทางสังคมนั้น คำจำกัดความนี้เสนอแนะว่า ทัศนคติมี 3 องค์ประกอบ คือ ความรู้หรือความคิด (Cognitive) ความรู้สึก (Affective) ซึ่งหมายถึงสิ่งจูงใจให้ เกิดพฤติกรรม(Behavior) และองค์ประกอบที่สามคือ ความพร้อมที่จะกระทำ (Predisposition to act)

ฟิชบายน์ และ คนะ (1962,1975) กล่าวว่า เมื่อบุคคลมีทัศนคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง และมีความเด่นพอ ย่อมจะมีแนวโน้มที่จะกระทำในทิศทางที่สอดคล้องกับทัศนคติที่บุคคลนั้นมีอยู่

ซึ่งสามารถสรุปถึงโครงสร้างของทัศนคติได้ว่า ทัศนคติที่บุคคลจะมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งนั้นมีความเชื่อหลายอย่างเป็นพื้นฐาน ยังมีทัศนคติที่ฝังลึก และมีระดับความเข้มของทัศนคติมากเท่าใด ก็ยิ่งส่งผลกระตุ้นให้เกิดการกระทำมากขึ้นเท่านั้น

แคทซ์ (Katz, 1960) ได้กล่าวถึงหน้าที่ และประโยชน์ของทัศนคติไว้ 4 ประการคือ

1. หน้าที่ให้ความเข้าใจ (Understanding or Knowledge Function) ทัศนคติช่วยให้เข้าใจสภาพแวดล้อม ได้เรียนรู้และเข้าใจการกระทำของบุคคลในสังคม และสามารถอธิบายการกระทำของตนเองและของบุคคลอื่นได้

2. หน้าที่ป้องกันตนเอง (Ego-defense or Protect their self - esteem) การมีทัศนคติที่ดี ต่อการกระทำของตนเองในสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่งนั้น เพื่อเป็นเหตุผลให้การกระทำของตนเอง และเพื่อให้ตนเองสบายใจ เช่น การพูดว่าผู้อื่นตรงๆก็หาทางปกป้องตนเองว่า ที่ทำเพราะมีความจริงใจ เป็นต้น

3. หน้าที่ในการปรับตัว (Adjustment function) ทัศนคติจะช่วยบุคคลในการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมและสังคม โดยขึ้นกับผลประโยชน์ที่จะได้รับ และบุคคลจะพัฒนาทัศนคติตามแนวทางที่คิดว่าจะตอบสนองความต้องการของตน

4. หน้าที่แสดงออกซึ่งค่านิยม (Value expression) ทัศนคติช่วยให้บุคคลได้แสดงออกถึงค่านิยมของตนเอง

การเปลี่ยนแปลงทัศนคติ

การเปลี่ยนแปลงทัศนคติของบุคคลนั้นจะเปลี่ยนแปลงได้ ถ้าบุคคลยอมรับข้อมูลใหม่ที่แตกต่างจากข้อมูลเดิมที่มีอยู่ โดยผ่านบุคคลอื่น สื่อมวลชน หรือจากประสบการณ์ตรง ทัศนคติยังอาจเปลี่ยนได้โดยอาศัยกระบวนการบางอย่าง เช่น การทำจิตบำบัด (Psychotherapy) การฝึกประสาทสัมผัส (Sensitivity training) การแสดงบทบาทของผู้อื่นที่ต่างจากตัวเอง (Role playing) นอกจากนี้ทัศนคติยังสามารถเปลี่ยนแปลงได้โดยการบังคับให้ทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ขัดต่อทัศนคติที่มีอยู่เดิม การถูกบังคับให้ยอมรับและฝืนทำในสถานการณ์บางอย่าง เป็นเวลานานก็อาจทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติต่อสิ่งนั้นได้

แม็คไกวร์ (W.J. Mcquire, 1969) ได้อธิบายขั้นตอนของกระบวนการเปลี่ยนแปลงทัศนคติไว้ว่ามีอยู่ 5 ขั้นตอนด้วยกัน คือ

1. ความใส่ใจ (Attention)
2. ความเข้าใจ (Comprehension)
3. การยอมรับ (Yielding)
4. ความจำ (Retention)
5. การกระทำ (Action)

องค์ประกอบที่สำคัญอันหนึ่งในการเปลี่ยนแปลงทัศนคติคือ แหล่ง (Source) ซึ่งอาจเป็นบุคคล กลุ่มบุคคล สื่อมวลชน หรือสิ่งทีก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติโดยตรง โดยทั่วไปแล้วแหล่งข่าวต่างๆจะมีลักษณะที่แตกต่างกันในด้านต่างๆ เช่น ความคุ้นเคย ความดึงดูดความสนใจ ความสามารถ จากการศึกษาพบว่า แหล่งข่าวที่มีความสามารถ มีความคุ้นเคย สามารถดึงดูดความสนใจ และมีอำนาจ มีผลที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ มากกว่าแหล่งข่าวที่ขาดคุณสมบัติเหล่านี้ นอกจากนี้ องค์ประกอบ เช่น เนื้อหาของสาร ความยาก-ง่ายในการทำความเข้าใจ วิธีการที่ใช้สื่อสาร และความสามารถของผู้รับสาร ก็เป็นองค์ประกอบที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติด้วยเช่นกัน

นอกจากที่กล่าวมาข้างต้น การที่จะเปลี่ยนแปลงทัศนคติยังขึ้นอยู่กับ การให้ความรู้ ความเข้าใจ หากผู้ส่งสารสามารถทำให้ผู้รับสารเปลี่ยนแปลงความรู้ หรือการรับรู้ได้ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงนี้จะเป็นพื้นฐานให้มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านพฤติกรรมในภายหน้าได้ ดังนั้นการที่จะให้มีการยอมรับปฏิบัติในสิ่งใด ต้องพยายามเปลี่ยนแปลงทัศนคติเสียก่อนโดยการให้ความรู้

โรเซนเบิร์ก และ โฮฟแลนด์ (Rosenberg and Hovland , 1960 : 1 - 14) ที่กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงทางด้านพฤติกรรม (behavior) เป็นการเปลี่ยนแปลงการกระทำที่สามารถสังเกตได้ การเปลี่ยนแปลงทางด้านพฤติกรรมนี้เป็นไปได้ค่อนข้างยาก แต่หากผู้ส่งสารสามารถทำให้ผู้รับสารเปลี่ยนแปลงความรู้ หรือการรับรู้ได้ การเปลี่ยนแปลงนี้จะเป็นพื้นฐานให้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในภายหน้าได้ เมื่อรับสารที่โน้มน้าวใจต่อไป

โรเจอร์ส (Rogers ,1971: 288 - 289) ได้อธิบายว่า ทัศนคติกับพฤติกรรมของบุคคลไม่ได้สัมพันธ์กันอย่างต่อเนื่องเสมอไป กล่าวคือ เมื่อการสื่อสารก่อให้เกิดความรู้ และทัศนคติในทางบวกต่อสิ่งที่เผยแพร่แล้ว แต่ในขั้นของการยอมรับปฏิบัติ อาจมีผลในทางตรงกันข้ามก็ได้ แม้ว่าส่วนใหญ่เมื่อบุคคลมีทัศนคติเกิดขึ้นแล้ว และมีแนวโน้มว่าจะปฏิบัติตามทัศนคตินั้นก็ตาม แต่พฤติกรรมอาจไม่เกิดขึ้นเสมอไป เพราะบางกรณีอาจเกิด KAP – gap หรือช่องว่างของความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติขึ้นได้ คือ โดยทั่วไปเมื่อบุคคลมีความรู้ ทัศนคติอย่างไร ก็จะแสดงพฤติกรรมไปตามความรู้ และทัศนคติที่มีอยู่นั้น คือ K (Knowledge) A (Attitude) P (Practice) จะเกิดขึ้นสอดคล้องหรือสัมพันธ์กัน แต่จะไม่เกิดขึ้นทุกกรณี ซึ่งในการเปิดช่องของความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติ นั้น โรเจอร์ส (Rogers) ได้เสนอวิธีแก้ไข 4 ประการคือ

1. การให้ความรู้เกี่ยวกับวิธีการ หรือโครงการให้มากขึ้น เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายเข้าใจอย่างแท้จริงถึงวิธีปฏิบัติต่อสิ่งที่เผยแพร่อยู่นั้น
2. ให้คำแนะนำในการปฏิบัติอย่างใกล้ชิด โดยการใช้สื่อบุคคล เช่น เจ้าหน้าที่ส่งเสริม หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับองค์กรที่รับผิดชอบ
3. ให้รางวัลแก่ผู้ที่ยอมรับปฏิบัติในรูปแบบต่างๆ เพื่อเป็นแรงจูงใจแก่บุคคลอื่นๆที่ยังไม่ยอมรับ ซึ่งอาจรวมทั้งการให้สื่อมวลชนเข้ามาช่วยทำหน้าที่ในการเผยแพร่ข่าวสารนี้ออกไปยังกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการ
4. การใช้กลยุทธ์ในการโน้มน้าวใจ โดยใช้สื่อบุคคล หรือผู้นำทางความคิด เข้าไปเผยแพร่ข้อมูล ที่จะเป็นประโยชน์ต่อกลุ่มเป้าหมาย เพื่อโน้มน้าวใจให้เกิดการปฏิบัติอีกต่อหนึ่ง

การเปลี่ยนแปลงทัศนคติโดยการมีส่วนร่วมโดยการปฏิบัติจริง (Active Participation) ก็มีประสิทธิภาพในการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ความเชื่อ และพฤติกรรมของบุคคลเช่นกัน และยังมีประสิทธิภาพมากกว่าการมีส่วนร่วมเฉยๆ โดยไม่ได้ทำอะไรเลย เช่น การพบปะสังสรรค์กับบุคคลอื่นๆ หรือการมีส่วนร่วมในการแสดงพฤติกรรมต่างๆ เช่น การแสดงความคิดเห็น ร่วมอภิปราย เป็นต้น ซึ่งจะทำให้บุคคลได้รับประสบการณ์โดยตรง มีความเชื่อถือข้อมูลที่รับมาใหม่ และเกิดความเชื่อมั่น ยุทธวิธีของการมีส่วนร่วมในทางปฏิบัติ เช่น

1. การพบปะสังสรรค์ (Interpersonal Contact) คือการได้พูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น แลกเปลี่ยนปัญหาระหว่างบุคคลในสังคม ทำให้บุคคลได้รู้จัก และทำความเข้าใจซึ่งกันและกัน และพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลให้ดีขึ้น จนเกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ แต่ทิศทางของการเปลี่ยนแปลงนั้นจะขึ้นอยู่กับเงื่อนไขที่ว่า การพบปะสังสรรค์นั้น มีความขัดแย้งความคิดเห็นไม่ตรงกัน หรือมีการขัดผลประโยชน์กันหรือไม่ ถ้ามีก็จะส่งผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงได้

2. การแสดงบทบาท (Role Playing) ประสบการณ์จากการแสดงบทบาทที่ไม่ใช่ตนเอง จะช่วยให้บุคคลมีมุมมองที่แตกต่างจากมุมมองเดิมของตน มีความเข้าใจในสถานการณ์ ความรู้สึกนึกคิด และการแสดงออกของบุคคลอื่น โดยผลจากการแสดงบทบาทนั้นจะช่วยเปลี่ยนความเชื่อ ทัศนคติ และพฤติกรรมของบุคคลได้

การเปลี่ยนแปลงทัศนคตินั้นสามารถสรุปได้ว่า ทัศนคติของบุคคลนั้นสามารถที่จะเปลี่ยนแปลงได้หลายวิธี อาจเกิดขึ้นเนื่องจาก การรับรู้ข่าวสาร ซึ่งข่าวสารนี้มาจากบุคคล หรือทางสื่อมวลชนต่างๆ ที่ทำให้บุคคลเกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติด้านความรู้ หรือการรับรู้ ถึงแม้ว่าเนื้อหาข่าวสารที่ไม่มีความขัดแย้งกับทัศนคติ และความเชื่อดั้งเดิมจะได้รับความสนใจมากกว่า แต่ความรู้ที่บุคคลได้รับและการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ จะทำให้บุคคลเกิดความเข้าใจ และส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติได้ในระยะยาว

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมของประชาชนคือ การที่ประชาชนหรือชุมชนหนึ่งๆ ได้พัฒนาความสามารถในการจัดการ ควบคุมการใช้ทรัพยากร และปัจจัยการผลิตที่อยู่ในสังคม ให้เกิดประโยชน์ต่อการดำรงชีพในทางเศรษฐกิจ และสังคมอย่างเต็มที่และเหมาะสม โดยที่ไม่ก่อให้เกิดปัญหาต่อตนเองและสังคม ซึ่งการมีส่วนร่วมนี้ได้พัฒนาข้อมูลข่าวสาร การรับรู้และภูมิปัญญา ซึ่งแสดงออกมาในรูปของการตัดสินใจ การแสดงพฤติกรรม และการกำหนดรูปแบบวิถีชีวิตของตนเอง

องค์การสหประชาชาติ (United Nation, 1978 :4) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการในการพัฒนาไว้ว่า คือ ความพยายามร่วมกันของบุคคลที่เกี่ยวข้อง ในการที่จะรวมพลังความพยายาม และทรัพยากรใดๆที่เห็นควรนำมาใช้ เพื่อการบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ได้ตั้งใจไว้ ซึ่งอาจเรียกโดยนัยว่า การมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการของการกระทำอย่างแข็งขัน ที่ผู้มีส่วนร่วมได้ริเริ่ม และลงมือทำตามความคิด และวิจรรณญาณของตนเอง ซึ่งเป็นกระบวนการ และการกระทำที่เขาสามารถควบคุมได้

เดวิส ดี คีธ (Davis D. Keith,1972) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่าหมายถึง การเกี่ยวข้องทางจิตใจและอารมณ์ของบุคคลหนึ่งในสถานการณ์กลุ่ม (Group situation)ซึ่งผลของการเกี่ยวข้องนี้เป็นเหตุเร้าใจให้กระทำให้บรรลุจุดมุ่งหมายของกลุ่มนั้น รวมทั้งให้เกิดความรู้สึกรับผิดชอบร่วมกับกลุ่มด้วย

Philippe Encyclopedia of Social Work ได้สรุปความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนว่าเป็น การแบ่งสรรอำนาจในการที่จะกำหนดรูปแบบนโยบาย และการตัดสินใจ ในการที่จะกำหนด หรือจัดสรรทรัพยากร ซึ่งจะไม่สามารถกระทำได้ ถ้าขาดความเข้าใจร่วมกันในจิตสำนึก และการประสานงานร่วมมือกันของประชาชนส่วนใหญ่โดยผ่านกลุ่มตัวแทน ในการกำหนดและหาแนวทางในการแก้ไขปัญหา ร่วมกัน ซึ่งจะทำให้กลุ่มบุคคลสามารถที่จะทำการตัดสินใจแก้ไขปัญหา ในสิ่งที่กระทบต่อชีวิตได้

โคเฮน และ อัฟฮอฟฟ์ (Cohen and Uphoff ,1980 : 219 - 222) ได้แบ่งการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 แบบดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) ประกอบไปด้วย 3 ขั้นตอน คือ ริเริ่มตัดสินใจ ดำเนินการตัดสินใจ และตัดสินใจปฏิบัติการ
2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (Implementation) ประกอบด้วย การสนับสนุน ด้านทรัพยากร ด้านบริหาร และการประสานขอความร่วมมือ
3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (Benefits) ไม่ว่าจะเป็นผลประโยชน์ทางด้านวัตถุ ทางด้านสังคม หรือผลประโยชน์ส่วนบุคคล
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

เจมส์ ค็อกซ์ ปิ่นทอง (2533 : 272 – 273) ได้แบ่งขั้นตอนของการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ 4 ขั้นตอน คือ

1. การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา และสาเหตุของปัญหา
2. การมีส่วนร่วมในการวางแผนและดำเนินกิจกรรม
3. การมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงาน
4. การมีส่วนร่วมในการติดตาม และประเมินผลงาน

สัญญา สัญญาวิวัฒน์ (2523 : 28) กล่าวถึง การมีส่วนร่วม ในทางสังคมวิทยา ว่า หมายถึง พฤติกรรม หรือการกระทำอันประกอบไปด้วย การร่วม และการสมยอมในการประพฤติปฏิบัติตามพฤติกรรมที่เป็นที่คาดหวังของกลุ่ม ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ดังนั้นการมีส่วนร่วมในความหมายนี้คือ การที่ประชาชนทำให้เกิดสิ่งต่างๆร่วมกันนั่นเอง

จากความหมายของคำว่า การมีส่วนร่วม ที่กล่าวมาข้างต้น ทำให้สามารถที่จะมองการมีส่วนร่วมว่าประกอบไปด้วยปัจจัยที่สำคัญ 3 ประการคือ

1. การเกี่ยวข้องทางด้านจิตใจและอารมณ์ ซึ่งเป็นการเกี่ยวข้องทั้งทางร่างกายและจิตใจ ไม่เฉพาะด้านกำลังกาย หรือทักษะเพียงอย่างเดียว ซึ่งก็คือ ผู้มีส่วนร่วมจะมีส่วนเกี่ยวข้องทางด้านอารมณ์ และจิตใจ ไม่ใช่แค่การกระทำเท่านั้น
2. การกระทำทำให้ เมื่อผู้มีส่วนร่วมมีความเกี่ยวข้องทั้งทางด้านกรกระทำและจิตใจแล้ว ก็เหมือนเป็นการให้โอกาสเขาได้แสดงความคิดริเริ่ม เพื่อที่จะกระทำทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกลุ่ม (Group goal) ดังนั้นการมีส่วนร่วมจึงเป็นมากกว่าการที่จะกระทำตามคำสั่งเพียงอย่างเดียว ซึ่งเป็นการกระทำที่ปราศจากการยินยอม และการสร้างสรรค์ความคิดใหม่ๆ การมีส่วนร่วมจึงเป็นความสัมพันธ์ทางอารมณ์ และจิตใจแบบ ยุคลวิถี คือมีการติดต่อสื่อสารแบบสองทางคือ มีทั้งไป และกลับระหว่างกลุ่มและบุคคล
3. การมีส่วนร่วมรับผิดชอบ เมื่อเกิดการเกี่ยวข้องทางด้านจิตใจ อารมณ์ และมีส่วนในการกระทำในสถานการณ์ใดๆของกลุ่มแล้ว ผู้มีส่วนร่วมจะเกิดความรู้สึกรับผิดชอบต่อกลุ่มนั้นด้วย เพราะการมีส่วนร่วมนั้นเป็นกระบวนการรูปแบบหนึ่งของสังคมในการที่บุคคลได้เข้าไปเกี่ยวข้องกับกลุ่ม และต้องการจะเห็นผลสำเร็จของการกระทำนั้นๆด้วย

ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การกระทำกิจกรรมใดๆร่วมกันกับกลุ่ม เพื่อให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งจะต้องกระทำในช่วงเวลาที่เหมาะสม และในการกระทำกิจกรรมดังกล่าวนี้จะต้องเกิดจากความรู้สึกผูกพันของบุคคลนั้นๆ ต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

แม็กซ์ โลว์เดอร์มิลค์ และ ดับบลิว โรเบิร์ต โลโทส (Max Lowdermilk and W. Robert Lautos, 1980) ได้เสนอขั้นตอนของยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาชนบทไว้ 7 ขั้นตอน ดังนี้

1. การสำรวจขั้นต้น (Preliminary reconnaissance)
2. การศึกษาเพื่อจัดลำดับความสำคัญของปัญหา
(Priority Problem Identification)
3. การแสวงหาแนวทางแก้ไข (Search for Solutions)
4. การกำหนดทางแก้ไขปัญหา (Assessment of Solutions)
5. การปฏิบัติตามโครงการ (Project implementation)
6. การประเมินผลโครงการ (Formal project evaluation)
7. การพิจารณาทบทวนโครงการเพื่อดำเนินการให้เสร็จสมบูรณ์ (Project Reconsiderations of completion)

แนวความคิดเกี่ยวกับการที่ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆของชุมชนนั้น สามารถมองได้ว่าการมีส่วนร่วมนั้นเกิดจากแนวคิด 3 ประการคือ

1. ความสนใจและความห่วงกังวลร่วมกัน ซึ่งเกิดขึ้นจากความสนใจ และความห่วงกังวลของบุคคล ที่บังเอิญเหมือนกัน จึงกลายเป็นความสนใจและความห่วงกังวลร่วมกันของส่วนรวม
2. ความเดือดร้อนและความไม่พึงพอใจร่วมกัน ที่มีต่อสถานการณ์หนึ่ง ซึ่งผลนั้นจะผลักดันบุคคลให้ไปสู่การรวมกลุ่ม เพื่อจัดวางแผน และลงมือปฏิบัติร่วมกัน
3. การตกลงใจร่วมกันในการที่จะเปลี่ยนแปลงกลุ่ม หรือชุมชนของตนไปในทิศทางที่ต้องการ การตัดสินใจร่วมกันนี้ต้องมีพลังมากพอที่จะก่อให้เกิดความคิดริเริ่มที่จะกระทำการใดๆ เพื่อตอบสนองความเห็นชอบของคนส่วนใหญ่ในกลุ่มที่ได้เกี่ยวข้องกับกิจกรรมนั้น

ไพรัตน์ เตชะรินทร์ (2524) กล่าวถึงนโยบายในการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนในเรื่องของการพัฒนาว่าหมายถึง กระบวนการที่ภาครัฐบาลทำการส่งเสริม ชักนำ สนับสนุน ตลอดจนสร้างโอกาสให้ประชาชนในชุมชน ทั้งในรูปแบบของสมาคม ชมรม องค์การ อาสาสมัครต่างๆ กลุ่มคนและบุคคลให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือหลายเรื่องร่วมกัน ให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

จากการศึกษาของ คอชท์ และ เฟรนช์ (Coch and French) (อ้างในประพาเพ็ญ สุวรรณ, 2526 : 113) ที่ได้ทำการศึกษาในโรงงานอุตสาหกรรมพบว่า การมีส่วนร่วมในกลุ่ม มีผลในการ

พัฒนาด้านศีลธรรมจรรยา ถึงแม้จะมีองค์ประกอบอื่นๆเข้ามาเกี่ยวข้องบ้าง เช่น ความพอใจในงาน บุคลิกภาพ ชนิดของงานที่รับผิดชอบ และวัฒนธรรม ผลการศึกษาพบว่า การได้มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาบางอย่างทำให้บุคคลนั้นมีความรู้สึกรู้ว่าตนเองได้ลงทุนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ได้ตัดสินใจ และทุ่มเทในการให้ได้มาซึ่งวิธีที่จะใช้ในการแก้ปัญหา ซึ่งกระบวนการนี้มีผลทำให้บุคคลนั้นเกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ซึ่งเรียกการมีส่วนร่วมแบบให้ผู้อื่นรับรู้ว่า “Over Participation” สำหรับการมีส่วนร่วมที่ไม่ได้แสดงออกให้ผู้อื่นรับรู้ว่า “Cover Participation” ซึ่งก็มีผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางทัศนคติเหมือนกัน

การมีส่วนร่วมยังเกิดจากแนวความคิดอื่นๆได้อีก เช่น

1. ความศรัทธา ที่มีต่อความเชื่อถือบุคคลสำคัญและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งมีส่วนทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ
2. ความเกรงใจ ที่มีต่อบุคคลที่เคารพนับถือ และมีเกียรติยศ ตำแหน่ง หรือความแตกต่างของสถานะทางสังคมที่ทำให้ประชาชนเกรงใจ ทำให้เกิดการเข้าไปมีส่วนร่วมทั้งๆที่อาจจะยังไม่มีศรัทธา หรือเต็มใจที่จะกระทำ
3. อำนาจบังคับ ซึ่งเกิดจากบุคคลที่มีอำนาจเหนือกว่า ทำให้ประชาชนถูกบังคับให้มีส่วนร่วมในการกระทำต่างๆ

รูปแบบของการมีส่วนร่วม

รูปแบบของการมีส่วนร่วมสามารถจำแนกได้ 3 ลักษณะ ตามลักษณะของการมีส่วนร่วม ดังนี้ คือ

1. การที่ประชาชนมีส่วนร่วมโดยตรง โดยผ่านองค์กรจัดตั้งของประชาชน เช่น การรวมตัวของกลุ่มชาวบ้านในการเรียกร้อง หรือคัดค้าน การกระทำของกลุ่มคนที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม
2. การที่ประชาชนมีส่วนร่วมทางอ้อม โดยผ่านองค์กรผู้แทนของประชาชน เช่น หัวหน้าคนงาน กรรมการกลุ่ม ตัวแทนจากหน่วยงาน
3. การที่ประชาชนมีส่วนร่วมโดยการเปิดโอกาสให้ โดยผ่านองค์กรที่ไม่ใช่ผู้แทนของประชาชน เช่น หน่วยงานหรือสถาบันที่เชิญชวน หรือเปิดโอกาสให้ประชาชนทั่วไปเข้ามามีส่วนร่วมเมื่อใดก็ได้

ม.ร.ว. อคิน ระพีพัฒน์ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนอาจถูกจำกัดโดยลักษณะโครงสร้างทางสังคมและวัฒนธรรมไทย เช่น ความเกรงใจมีผลทำให้คนบางกลุ่มในชุมชน ได้แก่

กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้มีฐานะดี มักได้รับเลือกจากเจ้าหน้าที่ของรัฐให้มีส่วนร่วมในโครงการต่างๆ และชาวบ้านที่มาเข้าร่วมกิจกรรมก็เนื่องจากความเกรงใจเพราะถูกขอร้อง

ข้อสังเกตของ มรว. อคิน ระพีพัฒน์ แสดงให้เห็นปัญหาประการหนึ่ง ซึ่งเป็นปัญหาพื้นฐานของการมีส่วนร่วม คือ ลักษณะการครอบงำโดยบุคคล หรือกลุ่มบุคคลซึ่งไม่ได้ส่งเสริม หรือไม่ให้ความสนใจการมีส่วนร่วมของบุคคลส่วนใหญ่ ดังที่มีผู้วิจารณ์ว่า ปัญหาวิกฤตการณ์ปัจจุบันที่ก่อให้เกิดความยากจนขึ้นนี้ มิได้เป็นปรากฏการณ์ธรรมชาติที่เลี่ยงไม่ได้ แต่เป็นผลของความตั้งใจตั้งแต่อดีตที่จะแยกชาวชนบทส่วนใหญ่ออกจากการวางแผนและกระบวนการพัฒนา ความตั้งใจที่จะหลีกเลี่ยงการปฏิรูปสถาบันและโครงสร้าง รวมทั้งการปฏิรูปการเกษตร และเน้นหนักแต่เพียงการเพิ่มผลผลิตเท่านั้น (อคิน ระพีพัฒน์ , 2527)

ปัญหาอื่นที่เป็นอุปสรรคของการมีส่วนร่วมได้แก่ ความไม่รู้ซึ่งเกิดจากการไร้การศึกษา การไม่สามารถเข้าถึงแหล่งสื่อมวลชน ระดับการศึกษา และความแตกต่างทางด้านสถานะทางเศรษฐกิจ สังคม ถูกควบคุมโดยคนจำนวนน้อย ขาดกลไกที่มีประสิทธิภาพในการจัดสรรทรัพยากร หรือกลไกควบคุมระบบเศรษฐกิจอย่างเข้มงวด นอกจากนี้ยังมีการแบ่งแยกทางสังคม เช่น ภาษา เพศ อายุ อาจมีผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมด้วย

การที่บุคคลจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมการอนุรักษ์ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมด้วยความสำนึกของตนเอง หรือด้วยการชักจูงจากผู้อื่น ย่อมจะเป็นผลมาจากระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ความผูกพัน และความสำนึกที่มีต่อสิ่งแวดล้อมโดยมองเห็นถึงผลกระทบที่เขาคจะได้รับ มีความรู้สึกสิ่งแวดล้อมเป็นเรื่องสำคัญ เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิต สิ่งเหล่านี้จะเป็นปัจจัยสำคัญในการดึงดูดให้ประชาชนเข้าร่วมโครงการอนุรักษ์ เพราะพวกเขาจะได้รับผลจากการเข้ามามีส่วนร่วมโดยตรง เช่น พวกเขาจะได้รับความชุ่มชื้นจากป่า มีอาหารอย่างสมบูรณ์ มีน้ำไว้กินไว้ใช้เพียงพอเพียง

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าไม้และทรัพยากรธรรมชาติ

ฝ่ายประชาสัมพันธ์ และเผยแพร่ กรมป่าไม้ (อึ้งใน ศรวณีย์ วิณะคุปต์ ,2533) ได้ให้ความหมายของป่าไม่ว่า ป่าไม้กล่าวได้ว่าเป็นที่รวมของสิ่งมีชีวิต ซึ่งมีต้นไม้เป็นพืชสำคัญทางชีววิทยา และเศรษฐกิจ สิ่งที่จะกำหนดว่าบริเวณใดเป็นป่าไม้นั้น ต้องมีปริมาณต้นไม้ความหนาแน่นเพียงพอ และมีพื้นที่กว้างขวางเพียงพอที่จะมีอิทธิพลต่อดิน ฟ้า อากาศ ในท้องถิ่น และ

ทางนิเวศวิทยาต่างจากพื้นดินภายนอกทั่วไป พื้นที่ที่เป็นป่าไม้อาจจัดเพื่อสำหรับผลิตไม้ หรือรักษา ต้นน้ำลำธาร หรือเป็นสถานที่พักผ่อนตามธรรมชาติก็ได้

นอกจากนี้ยังได้ให้ความหมายของทรัพยากรธรรมชาติว่า หมายถึง สิ่งต่างๆที่เกิดขึ้นโดยธรรมชาติ และเป็นประโยชน์ต่อมนุษย์ หรือสิ่งใดที่สามารถสนองความต้องการของคนเราและเป็น สิ่งที่เกิดขึ้นโดยธรรมชาติ ก็เรียกว่าทรัพยากรทั้งสิ้น

ศาสตราจารย์ (2524) ได้ให้หลักการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ไว้ดังนี้

1. การอนุรักษ์ทางตรง หรือมาตรการทางตรง
2. การอนุรักษ์ทางอ้อม หรือมาตรการทางสังคม

การอนุรักษ์ทางตรง หรือมาตรการทางตรง ได้แก่

1. การปกป้องรักษา การคุ้มครอง (Reservation) หมายถึงการรักษาทรัพยากรนั้น ให้คงสภาพเดิมตามธรรมชาติ จำกัดการใช้ ป้องกันไม่ให้ถูกทำลาย เช่น กำหนดวิธีการคุ้มครอง เขียนป้ายห้าม ทรัพยากรที่เหมาะสมแก่การอนุรักษ์ด้วยวิธีนี้ ได้แก่ สิ่งมีค่าทางประวัติศาสตร์ ทิวทัศน์ เป็นต้น
2. การซ่อมแซม หรือสร้างขึ้นใหม่ (Restoration) ใช้อย่างแพร่หลายกับทรัพยากรทุกชนิด เช่น ทรัพยากรดิน น้ำ ป่าไม้ สัตว์ป่า ที่สามารถบูรณะให้คืนสู่สภาพเดิมหรือสภาพที่เหมาะสมได้ ซึ่งยกเว้นแร่ธาตุ
3. การปรับปรุงให้ดีกว่าสภาพธรรมชาติ (Beneficiation)
4. การผลิตและการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้มีใช้เป็นระยะเวลานาน และมีประโยชน์กับคนจำนวนมากที่สุด
5. การนำกลับมาใช้ใหม่ (Re-use) นำทรัพยากรที่เสื่อมสภาพมาดัดแปลงแก้ไข หรือทำใหม่
6. นำสิ่งอื่นมาใช้ทดแทน (Substitution)
7. ตรวจสอบปริมาณ และคุณภาพของทรัพยากร และใช้อย่างรู้คุณค่า กล่าวคือ ต้องรู้จักธรรมชาติ ต้นกำเนิด ปริมาณ คุณภาพ ความสำคัญ ก่อนนำมาใช้ เป็นต้น

การอนุรักษ์ทางอ้อม หรือมาตรการทางสังคม สังคมควรจะมีส่วนรับผิดชอบให้ความร่วมมืออนุรักษ์ทรัพยากรโดยวิธีต่างๆ ดังนี้

1. สาธารณชนให้ความร่วมมือ เช่น ดำเนินการในรูปองค์กร สมาคม ชมรมเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

2. ใช้กฎหมายควบคุม กฎหมายเป็นเครื่องมือสำคัญอย่างหนึ่งที่ทำให้การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติเกิดผลดี ทั้งนี้กฎหมายต้องรัดกุมไม่เปิดโอกาสให้ผู้เห็นแก่ตัวใช้เป็นเครื่องมือทำลายประโยชน์ของส่วนรวม

3. การศึกษา การให้การศึกษามีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะคนที่มีความรู้ ย่อมช่วยทำให้การอนุรักษ์เกิดผลดียิ่งขึ้น ถึงต้องใช้เวลานานก็ตาม ทุกคนควรรับรู้ เข้าใจ และตระหนักถึงสภาพปัญหา สถานการณ์ที่เกิดขึ้นกับทรัพยากร โดยการสอดแทรกความรู้สู่บทเรียน และการชักชวนผ่านทางสื่อมวลชน การฝึกอบรม ซึ่งจะเป็นการทำให้ประชาชนสนใจการอนุรักษ์ และทำให้การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติบรรลุเป้าหมาย

นิวัติ เรืองพาณิชย์ (2528) ได้ให้แนวคิดในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เกิดผล โดยมีแนวคิดการอนุรักษ์ทั้งหมด 10 ประการ คือ

1. การที่จะใช้ทรัพยากรธรรมชาติ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความรู้ในการรักษาสิ่งแวดล้อม และทรัพยากรที่จะให้ต่อมนุษย์ทุกแห่งทุกมุม กล่าวคือ จะต้องมีความรู้เกี่ยวกับการรักษาทรัพยากรธรรมชาติที่จะมีผลต่อสิ่งแวดล้อม และจะให้ประโยชน์หรือโทษต่อมนุษย์ซึ่งอยู่ในแต่ละสิ่งแวดล้อมนั้นๆ อย่างน้อยต้องคำนึงถึงความสูญเสียเปล่า อันอาจเกิดจากการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ

2. รักษาทรัพยากรที่จำเป็น และหายากด้วยความระมัดระวัง และการทำให้อยู่ในสภาพที่เพิ่มพูนทั้งทางด้านกายภาพ และเศรษฐกิจเท่าที่จะทำได้ รวมทั้งต้องตระหนักว่าการใช้ทรัพยากรธรรมชาติมากเกินไป จะไม่เป็นการปลดปล่อยต่อสภาวะแวดล้อม

3. ต้องรักษาทรัพยากรธรรมชาติที่ทดแทนได้ โดยอาศัยอัตราการผลิต (เพิ่มพูน) เท่ากับอัตราการใช้ หรืออัตราการเกิดเท่ากับอัตราการตาย

4. ประชากรเป็นปัจจัยให้เกิดภาวะแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป ดังนั้นจึงจำเป็นต้องประเมินอัตราการเกิดและการเปลี่ยนแปลงของพลเมืองตลอดเวลา โดยพิจารณาความต้องการใช้ทรัพยากรธรรมชาติเป็นสำคัญ

5. หาทางปรับปรุงวิธีการใหม่ๆ ในการที่จะผลิต และใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งพยายามค้นคว้าสิ่งใหม่ๆ เพื่อให้ประชาชนได้ใช้อย่างพอเพียง

6. การให้การศึกษแก่ประชาชน เพื่อให้เข้าใจถึงความสำคัญในการรักษาความสมดุลตามธรรมชาติ คือจะต้องทำให้สิ่งแวดล้อมอยู่ในสภาพที่ดี การให้การศึกษอาจเป็นทั้งในและนอกระบบโรงเรียนและเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น วัย และคุณวุฒิ เพื่อให้ประชาชนเข้าใจในหลักการอนุรักษ์ธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพ

7. การนำทรัพยากรธรรมชาติมาใช้ จะต้องคำนึงถึงความถูกต้องตามกาลเทศะ

8. การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ต้องคำนึงถึงทรัพยากรอื่น ๆ ในเวลาเดียวกันด้วย ไม่ควรแยกพิจารณาเฉพาะอย่างหนึ่งอย่างใดเท่านั้นเพราะทรัพยากรธรรมชาติทุกอย่างมีส่วนเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด

9. ในการวางแผนจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างชาญฉลาดนั้น จะต้องไม่แยกมนุษย์ออกจากสภาพแวดล้อมทางสังคมหรือวัฒนธรรมหรือสภาวะแวดล้อมทางธรรมชาติ เพราะว่าวัฒนธรรมและสังคมมนุษย์ได้พัฒนาตัวเองมาพร้อมกับการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติของสังคมนั้นๆ กล่าวโดยทั่วไป การอนุรักษ์ถือได้ว่า เป็นทางแห่งการดำเนินชีวิต เพราะมีส่วนเกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจ และสังคม ซึ่งมีบทบาทต่อชีวิตมนุษย์เป็นอันมาก

10. ไม่มีโอกาสใดที่การอนุรักษ์จะสำเร็จ นอกเสียจากผู้ใช้ทรัพยากรธรรมชาติจะได้ตระหนักถึงความสำคัญของทรัพยากรนั้นๆ และใช้อย่างชาญฉลาด ให้เกิดผลดีในทุกๆ ด้านต่อสังคมมนุษย์ และการใช้ทรัพยากรให้อำนวยความสะดวกในหลายๆ ด้านในเวลาเดียวกันด้วย

ในรายงานการประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่องนโยบายและการดำเนินการฟื้นฟูสภาพป่าในประเทศไทย พ.ศ. 2542 ได้กล่าวถึงปัจจัยที่ทำให้เกิดความสูญเสียของทรัพยากรป่าไม้ไว้ดังนี้

1. ปัจจัยที่เกิดจากคน
2. ปัจจัยที่เกิดจากการบริหาร และการจัดการ

ปัจจัยที่เกิดจากคนได้แก่

1. ค่านิยมการใช้ไม้เพื่อการใช้สอย
2. ความต้องการเพิ่มรายได้
3. การขาดความรู้ความเข้าใจในบทบาทและความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติ
4. ความต้องการกรรมสิทธิ์ในที่ดิน
5. การอาศัยช่องว่างทางกฎหมาย ระเบียบเพื่อประโยชน์ส่วนตัว

ในปัจจัยที่เกิดจากคนนี้ ก็เนื่องมาจากการที่ประชาชนยังมีค่านิยมในการใช้ไม้เพื่อประโยชน์ใช้สอยและต้องการหารายได้เพิ่มขึ้น แต่ยังขาดความรู้ความเข้าใจในบทบาทและความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติ ทั้งยังต้องการกรรมสิทธิ์ในที่ดินโดยอาศัยช่องว่างทางกฎหมาย และระเบียบปฏิบัติเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัว

ปัจจัยที่เกิดจากการบริหาร และการจัดการ

1. การขาดการประสานงานด้านนโยบาย และทางปฏิบัติในระหว่างหน่วยงาน
2. ความอุดมสมบูรณ์ในพื้นที่จัดสรรของรัฐ ไม่เหมาะต่อการเกษตรกรรม

3. การขากการปลูกฝังแนวความคิดด้านการอนุรักษ์ และการจัดการทรัพยากรธรรมชาติให้แก่เยาวชนอย่างจริงจัง และต่อเนื่อง

ในด้านการบริหารและการจัดการนั้น เนื่องจากปัจจุบันยังขาดการประสานงานด้านนโยบาย และด้านการปฏิบัติระหว่างหน่วยงานต่างๆ อีกทั้งที่ดินของรัฐไม่เหมาะสมต่อการทำเกษตร เนื่องจากดินขาดความอุดมสมบูรณ์ รวมทั้งยังไม่มี การปลูกฝังแนวความคิดด้านการอนุรักษ์และการจัดการทรัพยากรธรรมชาติให้แก่เยาวชนอย่างจริงจัง และต่อเนื่อง

ประพันธ์ ผลพันธุ์ (2542) ได้กล่าวถึงสาเหตุที่ทำให้พื้นที่ป่าลดน้อยลง ว่ามีสาเหตุมาจาก

1. การบุกรุกแผ้วถางป่า เพื่อการเกษตรกรรม ประชาชนของประเทศร้อยละ 65 มีอาชีพเกษตรกรรม โดยทำการปลูกพืชเศรษฐกิจ ไม่ใช่เพื่อการยังชีพอย่างเดียว แต่เพื่อการค้าด้วย ทำให้ต้องการเพิ่มพื้นที่ในการผลิตมากขึ้น

2. การทำไร่เลื่อนลอย การบุกรุกในลักษณะนี้เกิดในบริเวณพื้นที่สูงเป็นส่วนใหญ่ เช่น พื้นที่ต้นน้ำลำธารทางภาคเหนือ โดยชาวเขาเผ่าต่างๆ เมื่อพื้นที่ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ก็บุกรุกพื้นที่ใหม่

3. การทำไม้ ในอดีตนโยบายป่าไม้ได้เปิดป่าให้สัมปทานในการทำไม้อัดเพื่อการค้า ซึ่งการทำไม้จะต้องตัดเส้นทางเข้าไปดำเนินการชักลากไม้ ออก ส่งผลให้ประชาชนเข้าไปยึดถือครอบครองพื้นที่ ในปี พ.ศ.2532 นโยบายรัฐบาลได้ประกาศยกเลิกสัมปทานป่าไม้ทั่วประเทศเมื่อวันที่ 17 มกราคม 2532

4. ไฟป่า ในประเทศไทยไฟป่าเกิดจากมนุษย์ทั้งสิ้น ก่อให้เกิดผลกระทบต่อป่าไม้ สัตว์ป่า และความหลากหลายทางชีวภาพ

5. การบังคับใช้กฎหมาย เจ้าหน้าที่ผู้รักษากฎหมาย โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ป่าไม้ ไม่ปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้มงวด ทำให้มีผู้ฝ่าฝืน และทำผิดกฎหมาย ขาดการเผยแพร่ทำให้ราษฎรที่อาศัยอยู่บนที่สูงไม่รู้กฎหมาย

6. การขยายตัวของเมือง เมื่อประชากรเพิ่มมากขึ้นการขยายตัวของชุมชนก็เพิ่มมากขึ้น เช่น การก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานสู่ชุมชน ได้แก่ ถนน ไฟฟ้า ทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายของประชากร เช่น การขยายพื้นที่ดินและไปบุกรุกพื้นที่ใหม่

ในการฝึกอบรม และสัมมนาการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ในปีต้นไม้แห่งชาติ พ.ศ.2528 - 2531 ได้กล่าวถึงวิธีการอนุรักษ์ป่าไม้ดังนี้

1. ป้องกันการบุกรุกทำลายป่าไม้ ให้ได้โดยเด็ดขาด เช่น การโค่นถางเพื่อใช้เป็นที่ทำการเพาะปลูก เช่นการทำไร่เลื่อนลอย พื้นที่เพาะปลูกเดิมถูกทิ้งให้สูญหายไป ไม่มีการบำรุงดิน ทำให้ต้องหาที่เพาะปลูกใหม่ โดยไม่จำเป็น
2. ป้องกันการลักลอบตัดไม้ และการโค่นต้นไม้เพื่อทำการค้า และอื่นๆที่เกินกำลังผลิตของป่า เช่น ทำไม้แปรรูปเพื่อการก่อสร้าง ทำฟืน ทำถ่าน ทำกระดาษ ป่าไม้ในประเทศที่ถูกทำลายเพราะกิจการค้าเหล่านี้มีจำนวนมาก การลักลอบตัดไม้ซึ่งยังดำเนินอยู่เรื่อยๆขณะนี้ ได้เป็นภัยร้ายแรง ซึ่งทางป่าไม้จำเป็นต้องหาวิธีการควบคุม
3. กำหนดบริเวณป่าที่เป็นต้นน้ำลำธารให้แน่นอน แล้วดำเนินการควบคุมไม่ให้มีการตัดไม้ ทำลายป่าบริเวณนี้โดยเด็ดขาด หรือถ้ามีพื้นที่ที่ถูกทำลายก็ดำเนินการปรับปรุงโดยการปลูกป่าเพื่อรักษาต้นน้ำต่อไป
4. กำหนดพื้นที่ที่จะให้เป็นแหล่งทำกินแก่ชาวเขา โดยควบคุมไม่ให้มีการย้ายถิ่นฐาน และทำไร่เลื่อนลอย ส่งเสริมให้มีการปลูกพืชผลต่างๆที่เป็นไม้ยืนต้น เช่นลิ้นจี่ ท้อ กาแฟ ผลไม้เมืองหนาวต่างๆ หรือการปลูกพืชไร่ เช่น ข้าว ข้าวโพด ถั่ว เป็นต้น การสาธิต แนะนำการใช้ประโยชน์ที่ดินบนภูเขาให้ถูกหลักการอนุรักษ์ดินและน้ำ ซึ่งในกรณีของชาวเขานี้จำเป็นต้องมีการช่วยเหลือในด้านเศรษฐกิจและสังคมควบคู่ไปด้วย
5. ป่าที่ถูกแผ้วถาง รกร้าง ปราศจากพืชคลุมดิน ควรปลูกสร้างป่าหรือพืชคลุมดินขึ้น เพื่อป้องกันการกัดเซาะของน้ำฝน ชนิดไม้ที่ปลูกไม่จำเป็นต้องเป็นไม้เพื่อการค้าเสมอไป แต่ควรเป็นไม้ที่โตเร็ว มีการคายน้ำน้อย สามารถที่จะยึดดิน หรือปกคลุมดินให้มีความชุ่มชื้นอยู่เสมอ
6. ป้องกันไม่ให้เกิดไฟป่า ไฟป่าที่เกิดขึ้น 90% เกิดจากมนุษย์ ไฟป่าเป็นปัจจัยที่ทำลายแผนการปลูกสร้างสวนป่า และพืชคลุมดินอย่างร้ายแรงที่สุด ทำให้เกิดการชะล้างหน้าดิน ทำลายความอุดมสมบูรณ์ของดิน
7. ห้ามการเข้ามาใช้ประโยชน์เพื่อการอื่น จากที่ดินที่มีสภาพภูมิประเทศลาดชันมาก และดินอยู่ในสภาพไม่คงทน นอกจากการปลูกป่าและปลูกพืชคลุมดินเท่านั้น
8. ในบางพื้นที่อาจต้องอาศัยทางด้านวิศวกรรมควบคู่ไปกับการปลูกป่า เช่น การทำเขื่อนเก็บกักน้ำ และตะกอนเพื่อไม่ให้เกิดความเสียหายต่อพื้นที่เกษตรกรรมที่อยู่ตอนล่างของลุ่มน้ำ
9. การป้องกันการพังทลายของดินตามริมฝั่งน้ำเนื่องมาจากการทำถนน เพราะการตกตะกอนในลำน้ำทั่วไปเกิดจากสาเหตุนี้ไม่น้อยไปกว่าการทำไร่เลื่อนลอยบริเวณต้นน้ำเลย

วิถีการดำเนินชีวิตของชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำดัง ต.กีดช้าง อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่ และชาวไทยพื้นราบบ้านแม่เลา อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่

ชาวเขาเผ่าลีซอ

ชาวเขาเผ่าลีซอนั้นเป็นกลุ่มชนที่มีความแตกต่างจากคนพื้นราบ ทั้งทางด้านวัฒนธรรม โครงสร้างทางสังคม ศาสนา และวิถีชีวิต ซึ่งสามารถกล่าวถึงโดยทั่วไปได้ดังนี้

ลีซอ เรียกตนเองว่า "ลีซุ" มีถิ่นฐานเดิมอยู่ที่ต้นน้ำสาละวินและ แม่น้ำโขงทางตอนเหนือของประเทศไทย และทางตะวันตกเฉียงเหนือ ของมณฑลยูนนานในประเทศจีน อพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานในประเทศไทย จากทางตอนใต้ของเมืองเชียงตุง ประเทศพม่า มีจำนวนมากในเขตอำเภอเชียงดาว จังหวัด เชียงใหม่ นอกจากนี้มีอยู่ในเขตอำเภอแม่แตง อำเภอพร้าว อำเภอฝาง จังหวัด เชียงใหม่ อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน อำเภอแม่จัน อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย อำเภอแจ้ห่ม อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง และยังมีที่จังหวัดตาก และเพชรบูรณ์ด้วย

ลีซอ แบ่งกลุ่มย่อยออกได้สองกลุ่ม คือ ลีซอลาย และ ลีซอดำ

ลีซอลาย (เขาเรียกว่า ลีซอมีร์ มีร์ แปลว่า ลูกผสม) ส่วนใหญ่อยู่ในประเทศไทย

ลีซอดำ ส่วนใหญ่อยู่ในประเทศพม่าและจีน

ลักษณะที่แตกต่างกันระหว่างสองกลุ่ม คือ การแต่งกาย และภาษาพูดไม่เหมือนกัน แต่พอจะฟังกันเข้าใจ

การตั้งถิ่นฐานของชาวลีซอ จะตั้งถิ่นฐานอยู่บนภูเขาสูง ไม่ไกลจากแหล่งน้ำทางธรรมชาติ มีระบบไหลเวียนของน้ำตลอดปี ในระบบสังคมครอบครัวลีซอ เป็นครอบครัวเดี่ยว ประกอบด้วย พ่อ แม่ ลูก มีเป็นบางครอบครัวที่มีลักษณะเป็นครอบครัวขยาย เช่นครอบครัวที่มี บุตรชายแต่งงานกับหญิงสาวแล้วสาวเข้ามาอยู่ในบ้านเดียวกัน หรือ ชายเข้าไปอยู่ในบ้านพ่อแม่ฝ่ายหญิง เนื่องจากต้องไปชดเชยแรงงานเป็นค่าสินสอด จนเมื่อถึงเวลาเหมาะสมก็จะแยกออกไปตั้งครอบครัวใหม่ ลีซอนิยมตั้งบ้านเรือนอยู่ใกล้ๆกับญาติพี่น้อง ลีซอมีแซสกุลประมาณ ๒๐ แซ่แซ มีการเคารพนับถือกันตามลำดับชั้น ผู้อยู่ในแซเดียวกันจะเกี่ยวพาราตีแต่งงานกันไม่ได้

ชาวเขาเผ่าลีซอประกอบอาชีพทางการเกษตรเป็นหลัก มีการปลูกข้าว ข้าวโพด พืชผัก และเลี้ยงสัตว์ สำหรับอุตสาหกรรมในครัวเรือน มีการทอผ้า เย็บปัก การทำเครื่องเงิน นอกจากนี้มีการประกอบ อาชีพรับจ้างเป็นครั้งคราว โดยทั่วไปการประกอบอาชีพด้านการเกษตรมีลักษณะแบบทำไร่เลื่อนลอย ซึ่งเป็นปัญหาที่มีผลกระทบต่อระบบนิเวศวิทยา

วิถีการดำเนินชีวิตของ ชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำดัง ต.ก๊อตช้าง อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่ มีลักษณะการตั้งถิ่นฐาน และระบบสังคมไม่แตกต่างจากที่กล่าวมานัก กล่าวคือ การตั้งถิ่นฐานของชุมชนมีการตั้งถิ่นฐานอยู่ในบริเวณพื้นที่สูง ไม่ไกลจากทางน้ำธรรมชาติ ซึ่งมีระบบการไหลเวียนของน้ำตลอดปี บ้านห้วยน้ำดังเป็นพื้นที่ซึ่งการคมนาคมเข้าถึง เนื่องจากอยู่ในบริเวณอุทยานฯ และไม่ไกลจากที่ทำการอุทยานฯมากนัก ทำให้ชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำดังมีการติดต่อกับสังคมภายนอกมากกว่าหมู่บ้านอื่นๆ การประกอบอาชีพส่วนใหญ่จะเป็นการเพาะปลูก เช่น การทำนาข้าว ซึ่งทำในบริเวณพื้นที่ลาดชัน ไม่ไกลจากทางน้ำการปลูกพืชสวน และพืชไร่ เช่น ข้าวโพด ถูก ห้อ สาลี่ เป็นต้น มีการเลี้ยงสัตว์ เช่น หมู ไก่ โดยชาวเขาทั้งผู้ชาย และผู้หญิงที่ยังหนุ่มสาวจะออกไปทำไร่ นา และเลี้ยงสัตว์ ตั้งแต่เช้า และพวกเด็ก และคนแก่ จะอยู่บ้าน และจะกลับจากไร่ตอนเย็น มีการเรียนการสอนสำหรับเด็กโดยใช้โทรทัศน์ผ่านดาวเทียม และบ้านห้วยน้ำดังก็มีการติดต่อกับค้าขาย งานฝีมือ ของป่า และผลผลิตในสวน ไร่ ไร่ กับชาวพื้นราบ และนักท่องเที่ยวด้วย

ชาวไทยพื้นราบบ้านแม่เลา อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่

ชาวไทยพื้นราบในการวิจัยครั้งนี้คือ ชาวไทยพื้นราบ บ้านแม่เลา อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่ ซึ่งอยู่บริเวณใกล้อุทยานแห่งชาติห้วยน้ำดัง การคมนาคมของหมู่บ้านสะดวก เนื่องจากอยู่ในเส้นทางของถนนสาย แม่มาลัย - ปาย วิถีการดำเนินชีวิตชาวบ้านแม่และนั้นมีการประกอบอาชีพ ทำการเกษตร คือมีการปลูกข้าว ปลูกชา เลี้ยงสัตว์ เช่น ไก่ หมูและทำการค้าขาย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยเรื่องการเปรียบเทียบการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะ และการมีส่วนร่วม ในการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และต้นน้ำระหว่างชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำดัง ชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำรูดยสามหมื่น กับ ชาวไทยพื้นราบบ้านแม่เลา อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่ นี้ได้รวบรวมเอกสารงานวิจัยด้านต่างๆที่เกี่ยวข้องไว้ดังนี้

งานวิจัยต่างประเทศ

ชิตวูด (Chitwood, 1977) ทำการวิจัยเกี่ยวกับความรู้ และเจตคติต่อสิ่งแวดล้อมของผู้เข้าค่ายอนุรักษ์สำหรับเยาวชน 4 ค่าย เพื่อศึกษาความรู้ และเจตคติต่อสิ่งแวดล้อมว่ามีการเปลี่ยนแปลงหรือไม่ หลังจากจบการเข้าค่ายแล้ว ซึ่งผลที่ได้พบว่า มีการเปลี่ยนแปลงทั้งความรู้ และเจตคติต่อสิ่งแวดล้อมในทางที่ดีขึ้น คะแนนจากการวัดแบบความรู้ มีความสัมพันธ์กับคะแนนแบบวัดเจตคติ ความแตกต่างระหว่างเพศชาย กับเพศหญิงมีค่าน้อย เพศชายมีการเปลี่ยนแปลงของคะแนนด้านความรู้มากกว่า และเพศหญิงจะมีการเปลี่ยนแปลงเจตคติไปในทางที่ดีขึ้นมากกว่าเพศชาย

แคลปเปอร์ (Klapper, 1960) ได้ศึกษา และสรุปงานวิจัยเกี่ยวกับอิทธิพลของการสื่อสารมวลชน และความสามารถในการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรมของบุคคลว่า สื่อมวลชนไม่ใช่สาเหตุสำคัญ แต่จะทำหน้าที่ร่วมหรือผ่านปัจจัย อิทธิพลหรือตัวกลางอื่นมากกว่า ประสิทธิภาพของสื่อก็ขึ้นอยู่กับลักษณะต่างๆของสาร แหล่งสาร หรือสถานการณ์ของการสื่อสาร

งานวิจัยในประเทศ

ริชมอนด์ (Richmond, 1977) ศึกษาความรู้และทัศนคติทางสิ่งแวดล้อมของนักเรียนมัธยมศึกษาในประเทศไทย พบว่า นักเรียนมีความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมในระดับต่ำ แต่มีแนวความคิดทางสิ่งแวดล้อมกว้างขวาง และมีทัศนคติในทางบวกต่อสิ่งแวดล้อม เมื่อได้ศึกษาถึงเรื่องเพศพบว่า นักเรียนชายมีความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมมากกว่านักเรียนหญิง แต่ทัศนคติด้านสิ่งแวดล้อมไม่แตกต่างกัน

ทัศนัย สุนทรวิภาค (2531) ศึกษาเรื่องพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในเมืองไทยของนักท่องเที่ยวต่างชาติที่พญา พบว่า เพศมีความสัมพันธ์กับการเปิดรับ

ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในเมืองไทยจากสื่อหนังสือพิมพ์ อายุมีความสัมพันธ์กับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในเมืองไทยจากนิตยสาร ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในเมืองไทยจากหนังสือพิมพ์ นิตยสาร วีดีโอ สไลด์ โปสเตอร์ แผ่นพับ นิทรรศการ

จินดา คุ่มกิตติชัย (2532) ได้ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการเปิดรับสาร กับความร่วมมือของประชาชนในการปลูกต้นไม้ในที่ดินสาธารณประโยชน์ ศึกษาเฉพาะกรณีประชาชนในเขตจังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า ประชาชนในเขตเกษตรกรรมก้าวหน้า รับฟังข่าวสารเรื่องการปลูกต้นไม้ในที่ดินสาธารณประโยชน์จากวิทยุ และเสียงตามสายน้อยกว่าประชาชนในเขตเกษตรกรรมล้าหลัง แต่มีความรู้ในเรื่องการปลูกต้นไม้ในที่ดินสาธารณประโยชน์ มากกว่าประชาชนในเขตเกษตรกรรมล้าหลัง พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารมีความสัมพันธ์ทางลบ กับการให้ความร่วมมือในการปลูกต้นไม้และอิทธิพลของสื่อต่อความเข้าใจและการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการมีความสัมพันธ์ทางลบกับการให้ความร่วมมือในการปลูกต้นไม้ในที่ดินสาธารณประโยชน์

บุษบา ภูสกุล (2535) ศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับสื่อ ความรู้ ทศนคติ และการมีส่วนร่วมในการรักษาทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในหมู่บ้านป่าไม้ อำเภอ วัฒนานคร จังหวัด ปราจีนบุรี พบว่า

พฤติกรรมการเปิดรับสื่อเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในหมู่บ้านป่าไม้

พฤติกรรมการเปิดรับสื่อเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ไม่มีความสัมพันธ์กับทศนคติต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในหมู่บ้านป่าไม้

พฤติกรรมการเปิดรับสื่อเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ไม่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในหมู่บ้านป่าไม้

พฤติกรรมการเปิดรับสื่อ และ ทศนคติต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้สามารถอธิบายการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในหมู่บ้านป่าไม้ โดยทศนคติมีอิทธิพลทางลบ ขณะที่พฤติกรรมการเปิดรับสื่อมีอิทธิพลทางบวก

ม.ล. ทศวรรณ เทวกุล (2533) ได้ศึกษาวิจัยการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์ป่า โดยใช้สื่อสไลด์มัลติวิชชั่น กรณีศึกษานกแก้วแล้วท้องดำในพื้นที่ป่าที่ราบภาคใต้ พบว่า เมื่อเปรียบเทียบ

ความรู้ก่อน และหลังการดูสไลด์มัลติวิชั่น พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทางด้านทัศนคติเมื่อเปรียบเทียบกับก่อน และหลังการดูสไลด์มัลติวิชั่น พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และจากการใช้สไลด์มัลติวิชั่น สามารถทำให้ประชาชนท้องถิ่นมีความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์ป่า และป่าไม้สูงขึ้น

มณฑนา มาศมาลัย (2533) ศึกษาบทบาทของสื่อมวลชน และสื่อบุคคลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรี ศึกษากรณี อำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า การเปิดรับข่าวจากสื่อมวลชน และสื่อบุคคลมีความสัมพันธ์กับความรู้อาสาสมัครทางการเมือง แต่ไม่สัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรี

วิชัย พัฒนาวงศ์ธรรม (2524) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของนักศึกษาในวิทยาลัยครูภาคใต้ พบว่า ตัวแปรเพศ ภูมิภาค การเป็นสมาชิกของชมรมอนุรักษ์ มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ไม่แตกต่างกัน และนักศึกษาที่มีบิดามารดามีอาชีพแตกต่างกันก็มีทัศนคติต่อการอนุรักษ์ป่าไม้ไม่แตกต่างกัน

พิสิฐวิทย์ บุญไชย (2528) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้ของกรรมการสภาตำบล ศึกษาเฉพาะกรณีภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง พบว่า ระดับความสนใจข่าว การได้รับทราบเรื่องการอนุรักษ์ป่าไม้ทางสื่อมวลชน และความสนใจต่อโครงการอนุรักษ์ป่าไม้ มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้ คือกลุ่มที่ได้รับทราบเรื่องการอนุรักษ์ป่าไม้จากสื่อมวลชนมาก จะมีระดับในการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้มากกว่ากลุ่มที่ได้รับน้อยกว่า

ประสพสุข ตีอินทร์ (2531) ศึกษาการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในภาคเหนือ พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านอยู่ในระดับปานกลาง แต่ความต้องการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับสูง และการมีส่วนร่วมกับความต้องการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ได้แก่ ขนาดครอบครัว เศรษฐกิจ สังคม จำนวนที่ดินที่ถือครองเป็นกรรมสิทธิ์ ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง การเข้าอบรม และการพูดคุยกับเจ้าหน้าที่ป่าไม้ อำเภอ เจตคติ และความสนใจในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ มีผลต่อการมีส่วนร่วมของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ส่วนอายุ การศึกษา และการเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม การใช้เชื้อเพลิง ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

คุณวุฒิ ร้านจันทร์ (2531) ได้ศึกษาวิจัยการสร้างและประเมินหลักสูตรฝึกอบรมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สำหรับเยาวชนนอกโรงเรียนชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเยาวชนอยู่ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดทั้ง 4 เรื่อง คือ หลักการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การอนุรักษ์ทรัพยากรที่ดิน การอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ และการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ เยาวชนตระกรส่วนใหญ่มมีความต้องการ และสนใจเข้ารับการฝึกอบรม และเห็นว่ามีเจจำเป็นต่อตนเอง และมีประโยชน์ต่อชุมชนมาก

สุวารีย์ วงศ์วัฒนา (2535) ศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารกับ ความรู้ ความตระหนัก และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของชุมชนชาวแพ จังหวัดพิษณุโลก พบว่า พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความรู้ในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับความตระหนัก และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และความรู้ในเรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความตระหนักในการอนุรักษ์ แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วม และความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

สมใจ เข้มเจริญ (อ้างใน บุชบา ภูสกุล ,2535 : 27) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ศึกษาเฉพาะกรณีตำบล สะเดียบ อำเภอสอง จังหวัดแพร่ พบว่า การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ไม่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะ และความร่วมมือ ในการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และต้นน้ำ ระหว่างชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำดัง บ้านห้วยน้ำรูดอยสามหมื่น และชาวไทยพื้นราบบ้านแม่เลา อ.แม่แตง จ. เชียงใหม่ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยการวัดความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆ ซึ่งเป็นการวัดแบบครั้งเดียว (One-Shot Descriptive Study) และใช้แบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำดัง ซึ่งมีจำนวนประมาณ 150 ครอบครัว จำนวนประชากร 683คน ชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำรูดอยสามหมื่น ซึ่งมีจำนวน 85 ครอบครัว จำนวนประชากร 426 คน และชาวไทยพื้นราบบ้านแม่เลา ต.กุดช้าง อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่ อีกจำนวน 150 ครอบครัว จำนวนประชากร 572 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัยครั้งนี้คือ ประชาชนชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำดัง บ้านห้วยน้ำรูดอยสามหมื่น และชาวไทยพื้นราบบ้านแม่เลา อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่ ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้มาจากการเทียบตารางสำเร็จรูปของ Taro Yamane (Taro Yamane ,886 : อ้างถึงใน วิเชียร เกตุสิงห์ , การวิจัยเชิงปฏิบัติ :24) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % เมื่อจำนวนประชากรทั้งสิ้นเท่ากับ 1681 คน จำนวนกลุ่มตัวอย่างควรมีไม่ต่ำกว่า 330 คน ในการวิจัยครั้งนี้ได้ใช้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้นจำนวน 353 คน เนื่องจากระยะทาง และวิถีชีวิตของกลุ่มตัวอย่าง จึงใช้วิธี ใช้แบบสอบถามหมู่บ้านละ 150 ชุด ประกอบการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง แบบ Accidental Sampling ได้กลุ่มตัวอย่างซึ่งสามารถแบ่งได้เป็น ชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำดังจำนวน 131 คน ชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำรูดอยสามหมื่นจำนวน 106 คน และชาวไทยพื้นราบบ้านแม่เลาจำนวน 116 คน

สมมติฐาน และตัวแปรในการวิจัย

สมมติฐานที่1 การเปิดรับข่าวสารมีความสัมพันธ์กับความรู้ในเรื่องการรักษาสภาพป่า และต้นน้ำของชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำดัง บ้านห้วยน้ำรูคอยสามหมื่น และชาวไทยพื้นราบบ้านแม่เลา อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่

ตัวแปรอิสระ การเปิดรับข่าวสาร

ตัวแปรตาม ความรู้ในเรื่องการรักษาสภาพป่า และต้นน้ำ

สมมติฐานที่2 การเปิดรับข่าวสารมีความสัมพันธ์กับทัศนคติในเรื่องการรักษาสภาพป่า และต้นน้ำของชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำดัง บ้านห้วยน้ำรูคอยสามหมื่น และชาวไทยพื้นราบบ้านแม่เลา อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่

ตัวแปรอิสระ การเปิดรับข่าวสาร

ตัวแปรตาม ทัศนคติในเรื่องการรักษาสภาพป่า และต้นน้ำ

สมมติฐานที่3 การเปิดรับข่าวสารมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในเรื่องการรักษาสภาพป่า และต้นน้ำของชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำดัง บ้านห้วยน้ำรูคอยสามหมื่น และชาวไทยพื้นราบบ้านแม่เลา อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่

ตัวแปรอิสระ การเปิดรับข่าวสาร

ตัวแปรตาม การมีส่วนร่วมในเรื่องการรักษาสภาพป่า และต้นน้ำ

สมมติฐานที่4 ความรู้ มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำดัง บ้านห้วยน้ำรูคอยสามหมื่น และชาวไทยพื้นราบบ้านแม่เลา อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่

ตัวแปรอิสระ ความรู้

ตัวแปรตาม ทัศนคติ

สมมติฐานที่5 ความรู้มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในเรื่องการรักษาสภาพป่า และต้นน้ำของชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำดัง บ้านห้วยน้ำรูคอยสามหมื่น และชาวไทยพื้นราบบ้านแม่เลา อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่

ตัวแปรอิสระ ความรู้

ตัวแปรตาม การมีส่วนร่วมในเรื่องการรักษาสภาพป่า และต้นน้ำ

สมมติฐานที่ 6 ทักษะมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในเรื่องการรักษาสภาพป่า และต้นน้ำของชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำดัง บ้านห้วยน้ำรูดอยสามหมื่น และชาวไทยพื้นราบบ้านแม่เลา อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่

ตัวแปรอิสระ ทักษะ

ตัวแปรตาม การมีส่วนร่วมในเรื่องการรักษาสภาพป่า และต้นน้ำ

สมมติฐานที่ 7 การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะ และการมีส่วนร่วมในเรื่องการรักษาสภาพป่า และต้นน้ำมีความสัมพันธ์กับลักษณะทางประชากร ของชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำดัง บ้านห้วยน้ำรูดอยสามหมื่น และชาวไทยพื้นราบบ้านแม่เลา อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่

ตัวแปรอิสระ ลักษณะทางประชากร

ตัวแปรตาม การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะ และการมีส่วนร่วม

สมมติฐานที่ 8 การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะ และการมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำระหว่าง ชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำดัง บ้านห้วยน้ำรูดอยสามหมื่น กับชาวไทยพื้นราบบ้านแม่เลา อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่ มีความแตกต่างกัน

ตัวแปรอิสระ ชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำดัง บ้านห้วยน้ำรูดอยสามหมื่น กับชาวไทยพื้นราบบ้านแม่เลา อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่

ตัวแปรตาม การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะ และการมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามปลายปิด (Close-Ended Questionnaire) โดยแบ่งโครงสร้างของแบบสอบถามออกเป็น

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลลักษณะทางประชากร ประกอบด้วย เพศ อายุ การศึกษา

สถานภาพสมรส อาชีพ รายได้ เป็นต้น และข้อมูลด้านสังคม จำนวน 14 ข้อ

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน สื่อบุคคล และสื่อเฉพาะกิจ จำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับความรู้ในเรื่องการรักษาสภาพป่าไม้ และต้นน้ำ จำนวน 10 ข้อ

ตอนที่ 4 คำถามเกี่ยวกับทัศนคติในเรื่องการรักษาสภาพป่าไม้ และต้นน้ำ จำนวน 10 ข้อ

ตอนที่ 5 คำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในเรื่องการรักษาสภาพป่าไม้ และต้นน้ำ โดยศึกษาการมีส่วนร่วมในลักษณะงาน และกิจกรรมต่างๆจำนวน 10 ข้อ

การทดสอบเครื่องมือ

1. แบบสอบถามสร้างขึ้นโดยอาศัยแนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทางด้านการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะคติ และการมีส่วนร่วมในการรักษาสภาพป่าไม้ และต้นน้ำ ที่ได้มีผู้เคยศึกษาไว้แล้วเป็นแนวทางในการสร้างคำถาม พร้อมทั้งได้ปรึกษาผู้เชี่ยวชาญ (เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติห้วยน้ำดัง กรมป่าไม้) และอาจารย์ที่ปรึกษา ก่อนที่จะนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลจริง

2. ทดสอบความเชื่อมั่นโดยการนำเอาแบบสอบถามที่ได้แก้ไขแล้ว ลองไปใช้ (try out) กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 60 คน จากนั้นนำข้อมูลที่ได้จากการลองใช้ มาคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงแบบอัลฟา (Alpha Coefficient) ของ Cronbach โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS เพื่อหาความน่าเชื่อถือ ซึ่งได้ผลดังนี้

ค่าความน่าเชื่อถือของการเปิดรับข่าวสาร	Alpha = 0.8427
ค่าความน่าเชื่อถือของความรู้	Alpha = 0.7333
ค่าความน่าเชื่อถือของทักษะคติ	Alpha = 0.8238
ค่าความน่าเชื่อถือของการมีส่วนร่วม	Alpha = 0.8277

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัย ผู้ช่วยวิจัยซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ จำนวน 2 คน และล่ามที่มีความสามารถในการสื่อสารทางภาษากับชาวเขาเผ่าลีซอได้เป็นอย่างดี เนื่องจากชาวเขามีความเข้าใจในภาษาไทยในระดับต่ำ จำนวน 2 คน รวมเป็น 5 คน ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล และนำเสนอข้อมูล

เพื่อให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย จึงได้กำหนดวิธีทางสถิติเพื่อวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Method) เพื่ออธิบายลักษณะของข้อมูลส่วนตัว คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ อาชีพ รายได้ ปริมาณการรับข่าวสารจากสื่อมวลชน สื่อบุคคล และสื่อเฉพาะกิจ การมีส่วนร่วมในการรักษาสภาพป่า และต้นน้ำโดยหาค่าร้อยละ (Percentage) และคะแนนเฉลี่ย แล้วนำเสนอข้อมูลด้วยตารางแจกแจงความถี่

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Method) ใช้สถิติดังนี้คือ

2.1 การทดสอบสมมติฐานข้อ 1 – 6 ใช้สถิติ Pearson's Product Moment Correlation Coefficient ในการวิเคราะห์ เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม

2.2 การทดสอบสมมติฐานข้อ 7 ใช้สถิติ t – test และ ANOVA ในการวิเคราะห์ เพื่อทดสอบความแตกต่าง

เกณฑ์การวัดตัวแปร

1. การเปิดรับข่าวสาร วัดจากความบ่อยครั้งในการเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน สื่อบุคคล และสื่อเฉพาะกิจ กับระยะเวลาในการเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน สื่อบุคคล และสื่อเฉพาะกิจ ในแต่ละครั้ง

ความบ่อยครั้งในการเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน

- วิทย์ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ ป้ายโฆษณา นิตยสาร จดหมายข่าว

ทุกวัน	5	คะแนน
1-3 ครั้ง / สัปดาห์	4	คะแนน
2-4 ครั้ง/เดือน	3	คะแนน
เดือนละ 1 ครั้ง หรือน้อยกว่า	2	คะแนน
ไม่เคย	1	คะแนน

ระยะเวลาในการเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน

มากกว่า 3 ชั่วโมง	5	คะแนน
ประมาณ 2 ชั่วโมง	4	คะแนน
ประมาณ 1 ชั่วโมง	3	คะแนน
ประมาณ 30 นาที	2	คะแนน
ไม่เคย	1	คะแนน

ความบ่อยครั้งในการเปิดรับข่าวสารจากสื่อบุคคล

- ผู้นำชุมชน ,เพื่อนบ้าน,ญาติพี่น้อง,เจ้าหน้าที่ป่าไม้,ครู,ข้าราชการฝ่ายปกครอง

มากกว่า 2-3 ครั้ง/เดือน	5	คะแนน
เดือนละ 1 ครั้ง	4	คะแนน
2 -3 เดือน / ครั้ง	3	คะแนน
ปีละ 2 ครั้ง	2	คะแนน
ไม่เคย	1	คะแนน

ระยะเวลาในการสนทนา /ครั้ง

- ผู้นำชุมชน ,เพื่อนบ้าน,ญาติพี่น้อง,เจ้าหน้าที่ป่าไม้,ครู,ข้าราชการฝ่ายปกครอง

มากกว่า 3 ชั่วโมง	5	คะแนน
ประมาณ 2 ชั่วโมง	4	คะแนน
ประมาณ 1 ชั่วโมง	3	คะแนน
ประมาณ 30 นาที	2	คะแนน
ไม่เคย	1	คะแนน

ความบ่อยครั้งในการเปิดรับข่าวสารจากสื่อเฉพาะกิจ

- วิทย์ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ ป้ายประกาศหมู่บ้าน การประชุมหมู่บ้าน จดหมายข่าว

ทุกวัน	5	คะแนน
1-3 ครั้ง / สัปดาห์	4	คะแนน
2-4 ครั้ง/เดือน	3	คะแนน
เดือนละ 1 ครั้ง หรือน้อยกว่า	2	คะแนน
ไม่เคย	1	คะแนน

ระยะเวลาในการเปิดรับข่าวสารจากสื่อเฉพาะกิจ

มากกว่า 3 ชั่วโมง	5	คะแนน
ประมาณ 2 ชั่วโมง	4	คะแนน
ประมาณ 1 ชั่วโมง	3	คะแนน
ประมาณ 30 นาที	2	คะแนน
ไม่เคย	1	คะแนน

เกณฑ์ในการแบ่งระดับการเปิดรับข่าวสารจากสื่อทุกชนิดเป็น 5 ระดับ คือ

1.00 – 1.50	มีการเปิดรับข่าวสารต่ำมาก
1.51 – 2.50	มีการเปิดรับข่าวสารต่ำ
2.51 – 3.50	มีการเปิดรับข่าวสารปานกลาง
3.51 – 4.50	มีการเปิดรับข่าวสารสูง
4.51 – 5.00	มีการเปิดรับข่าวสารสูงมาก

2. ความรู้เกี่ยวกับการรักษาสภาพป่าและต้นน้ำ โดยวัดจากความรู้ในการรักษาสภาพป่าไม้และต้นน้ำ ถ้าตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน จำนวน 10 ข้อ แล้วนำมาจัดระดับความรู้เป็น 5 ระดับ โดยพิจารณาจากคะแนน คือ

คะแนนระหว่าง 0 – 2	ระดับต่ำมาก
คะแนนระหว่าง 3 – 4	ระดับต่ำ
คะแนนระหว่าง 5 – 6	ระดับปานกลาง
คะแนนระหว่าง 7 – 8	ระดับสูง
คะแนนระหว่าง 9 – 10	ระดับสูงมาก

3. ทักษะต่อการรักษาสภาพป่า และต้นน้ำ โดยให้คะแนนแต่ละข้อดังนี้

ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	4	คะแนน
ไม่แน่ใจ	3	คะแนน
เห็นด้วย	2	คะแนน
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1	คะแนน

เกณฑ์ในการแบ่งระดับทัศนคติ แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ

1.00 – 1.50	มีทัศนคติไม่ดีมาก
1.51 – 2.50	มีทัศนคติไม่ดี
2.51 – 3.50	มีทัศนคติเป็นกลาง
3.51 – 4.50	มีทัศนคติที่ดี
4.51 – 5.00	มีทัศนคติที่ดีมาก

4. การมีส่วนร่วมในการรักษาสภาพป่า และต้นน้ำ

วัดจากการให้ความร่วมมือในการรักษาสภาพป่า และต้นน้ำ แบ่งเป็น

เคยทำ	1	คะแนน
ไม่เคยทำ	0	คะแนน

เกณฑ์ในการแบ่งระดับการมีส่วนร่วมในการรักษาสภาพป่า และต้นน้ำ แบ่งเป็น 3 ระดับ คือ

1 – 4 คะแนน	มีส่วนร่วมระดับต่ำ
5 – 7 คะแนน	มีส่วนร่วมระดับปานกลาง
8 – 10 คะแนน	มีส่วนร่วมระดับสูง

การประมวลผลข้อมูล

เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเสร็จสมบูรณ์ และตรวจสอบความถูกต้องเรียบร้อยแล้ว นำไปประมวลผลข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS เพื่อคำนวณค่าสถิติต่างๆที่ต้องการใช้ในการวิจัย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การเปรียบเทียบการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะคิด และการมีส่วนร่วม ในการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และต้นน้ำ ระหว่างชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำดัง ต.กีดช้าง อ.แม่แตง ชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำรูตอยสามหมื่น กับชาวไทยพื้นราบบ้านแม่เลา อ. แม่แตง จ.เชียงใหม่” โดยศึกษาเปรียบเทียบการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะคิด และการมีส่วนร่วมของกลุ่มประชากร ซึ่งแบ่งเป็นสองส่วนคือ ส่วนที่หนึ่งชาวเขาเผ่าลีซอ ซึ่งเป็นกลุ่มที่อาศัยอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติ ห้วยน้ำดัง อ.แม่แตง จ. เชียงใหม่ และส่วนที่สองคือ ชาวไทยพื้นราบบ้านแม่เลา ซึ่งเป็นกลุ่มที่อาศัยอยู่เขตรอบนอกอุทยานฯ ในเรื่องของการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และต้นน้ำ โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจำนวน 353 ชุด ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลจะนำเสนอในรูปแบบตาราง ประกอบคำบรรยาย รายละเอียดดังนี้

<u>ส่วนที่1</u>	ลักษณะทางประชากร และ ข้อมูลทั่วไป
<u>ส่วนที่2</u>	การเปิดรับข่าวสาร ประกอบด้วย การเปิดรับข่าวสารต่างๆไป การเปิดรับข่าวสารจากสื่อบุคคล และจากสื่อเฉพาะกิจ
<u>ส่วนที่3</u>	ความรู้เกี่ยวกับ ความหมาย วิธีการรักษา การฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ
<u>ส่วนที่4</u>	ทักษะคิด เกี่ยวกับการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ
<u>ส่วนที่5</u>	การมีส่วนร่วมเกี่ยวกับกิจกรรมต่างๆ ที่ได้จัดขึ้นทั้งของทางราชการ เอกชน และของหมู่บ้าน
<u>ส่วนที่6</u>	การทดสอบสมมติฐาน

สถาบันนวัตกรรมการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ส่วนที่1 ลักษณะทางประชากร และ ข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลด้านลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส จำนวนสมาชิกในครอบครัว อาชีพ รายได้ และตัวแปรด้านสังคม ได้แก่ การถือครองที่ดิน แหล่งน้ำใช้สอย การเข้าอุทยานฯและกิจกรรมที่ทำ

ตารางที่ 1 เพศของกลุ่มตัวอย่าง

ตาราง 1 : จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
หญิง	157	44.5
ชาย	196	55.5
รวม	353	100.0

จากตาราง 1 พบว่า ชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวพื้นราบที่ศึกษาเป็นชายมากกว่าหญิง คิดเป็นร้อยละ 55.5 และ 44.5 ตามลำดับ

ตารางที่2 อายุของกลุ่มตัวอย่าง

ตาราง 2 : จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ

อายุ (ปี)	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า – 20	118	33.7
21 – 30	100	28.6
31 – 40	56	16.0
41 – 50	43	12.3
51 – 60	16	4.6
60 - มากกว่า	17	4.9
รวม	353	100.0

ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) = 30.68 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (sd.) =14.49 Max = 95 ปี Min = 14 ปี

จากตาราง 2 พบว่า ส่วนใหญ่มีอายุไม่เกิน 20 ปี รองลงมาคือระหว่าง 21 -30 ปี , 31 -40 ปี, 41 – 50 ปี , 51 – 60 ปี และ ตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ตามลำดับ

อายุสูงสุดของกลุ่มตัวอย่างคือ 95 ปี อายุต่ำสุดคือ 14 ปี อายุเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างคือ 30.68 ปี

ตารางที่ 3 ระดับการศึกษา

ตาราง 3 : จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้	81	23.0
พออ่านออกเขียนได้	46	13.0
ประถมศึกษา	118	33.4
มัธยมศึกษา	88	24.9
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ	15	4.2
ปริญญาตรี	5	1.4
รวม	353	100.0

จากตาราง 3 แสดงถึงระดับการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาร้อยละ 33.4 รองลงมาคือ ระดับมัธยมศึกษาร้อยละ 24.9 อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ร้อยละ 23.0 พออ่านออกเขียนได้ร้อยละ 13.0 ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพร้อยละ 4.2 และผู้มีการศึกษาระดับปริญญาตรีร้อยละ 1.4 ตามลำดับ

ตารางที่ 4 สถานภาพสมรสของกลุ่มตัวอย่าง

ตาราง 4 : จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานภาพสมรส

สถานภาพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
โสด	162	45.9
แต่งงาน	159	45.0
หย่า	10	2.8
หม้าย	22	6.2
รวม	353	100.0

จากตาราง 4 พบว่า ผู้ที่มีสถานภาพโสดกับแต่งงานแล้วมีจำนวนใกล้เคียงกัน ส่วนใหญ่มีสถานภาพโสดร้อยละ 45.9 รองลงมาคือ ผู้มีสถานภาพแต่งงานร้อยละ 45.0 เป็นหม้ายร้อยละ 6.2 และหย่าร้างร้อยละ 2.8 ตามลำดับ

ตารางที่ 5 สถานะภายในครอบครัว

ตาราง 5 : จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานะภายในครอบครัว

สถานะภายในครอบครัว	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สมาชิกในครอบครัว	255	72.2
หัวหน้าครอบครัว	98	27.8
รวม	353	100.0

จากตาราง 5 แสดงถึง สถานะภายในครอบครัว ส่วนใหญ่มากกว่าครึ่งเป็นสมาชิกในครอบครัวร้อยละ 72.2 และมีสถานะเป็นหัวหน้าครอบครัวร้อยละ 27.8

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 6 สมาชิกในครอบครัว

ตาราง 6 : จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสมาชิกในครอบครัว

สมาชิกในครอบครัว	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1	1	0.3
2	12	3.4
3	58	16.4
4	69	19.5
5	58	16.4
6	53	15.0
7	19	5.4
8	37	10.5
9	16	4.5
10	15	4.2
11	3	0.8
12	2	0.6
16	1	0.3
18	1	0.3
ไม่ตอบ	8	2.3
รวม	353	100.0

ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) = 5.50 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (sd.) = 2.37 Max = 18 คน Min = 1 คน

จากตาราง 6 แสดงถึง จำนวนสมาชิกในครอบครัวของกลุ่มตัวอย่าง มากกว่าครึ่งหนึ่งมีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 3 – 5 คน และส่วนน้อยมีสมาชิกในครอบครัวเกิน 10 คน

จำนวนสมาชิกในครอบครัวสูงสุด คือ 18 คน ต่ำสุดคือ 1 คน มีค่าเฉลี่ยจำนวนสมาชิกในครอบครัว 5.50 คน

ตารางที่ 7 อาชีพหลักของกลุ่มตัวอย่าง

ตาราง 7 : จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพหลัก

อาชีพหลัก	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ทำนา	43	12.3
ทำสวน, ไร่	216	61.2
เลี้ยงสัตว์	-	-
ค้าขาย	27	7.6
รับจ้าง	59	16.7
รับราชการ	3	0.8
อื่นๆ	5	1.4
รวม	353	100.0

จากตาราง 7 แสดงถึงอาชีพหลักของชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบ พบว่า ส่วนใหญ่มากกว่าครึ่งหนึ่งประกอบอาชีพหลัก ทำสวน ไร่ คิดเป็นร้อยละ 61.2 รองลงมาคือ รับจ้าง ร้อยละ 16.7 ทำนาร้อยละ 12.3 ค้าขาย ร้อยละ 7.6 อาชีพอื่นๆร้อยละ 1.4 และอาชีพรับราชการ ร้อยละ 0.8 ตามลำดับ

ตารางที่ 8 อาชีพรองของกลุ่มตัวอย่าง

ตาราง 8 : จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพรอง

อาชีพรอง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ทำนา	7	2.0
ทำสวน, ไร่	83	23.5
เลี้ยงสัตว์	59	16.7
ค้าขาย	24	6.8
รับจ้าง	73	20.7
อื่นๆ	2	0.6
ไม่มี	105	29.7
รวม	353	100.0

จากตาราง 8 แสดงถึง อาชีพรองของชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบ พบว่า ส่วนใหญ่ไม่มีอาชีพรอง คิดเป็นร้อยละ 29.7 รองลงมาประกอบอาชีพรองคือ ทำสวน ไร่ ร้อยละ

23.5 อาชีพรับจ้าง ร้อยละ 20.7 เลี้ยงสัตว์ ร้อยละ 16.7 ค่าขายร้อยละ 6.8 อาชีพทำนา ร้อยละ 2.0

ตารางที่ 9 รายได้ครอบครัวต่อปี

ตาราง 9 : จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายได้ครอบครัวต่อปี

รายได้ (บาท)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า – 5,000	146	41.4
5,001 – 10,000	46	13.0
10,001 – 20,000	43	12.2
20,001 – 30,000	50	14.2
30,001 – 40,000	27	7.6
40,001 – 50,000	14	4.0
มากกว่า 50,000	27	7.6
รวม	353	100.0

ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) = 36,736.50 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (sd.) = 71,993.54 Max = 500,000 บาท
Min = 500 บาท

จากตาราง 9 แสดงถึง รายได้ของครอบครัวต่อปีพบว่า มากกว่าครึ่งหนึ่งมีรายได้ต่ำกว่า 30,000 บาท ค่าเฉลี่ยรายได้คือ 36,736.50 รายได้สูงสุด 500,000 บาท และรายได้ต่ำสุด 500 บาท

ตารางที่ 10 การถือครองที่ดินทำกิน

ตาราง 10 : จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการถือครองที่ดินทำกิน

การถือครองที่ดิน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เจ้าของที่ดิน	282	79.9
เช่าที่ดินทำกิน	7	2.0
เจ้าของที่ดิน และเช่าที่ดิน	27	7.6
รับจ้างในที่ดินผู้อื่น	27	7.6
ไม่มีที่ดินทำกิน	3	0.8
ไม่ตอบ	7	2.0
รวม	353	100.0

จากตาราง 10 แสดงถึง ลักษณะการถือครองที่ดินของชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบ พบว่า มากกว่า 3 ใน 4 มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง อีก 1 ส่วนที่เหลือแบ่งเป็น เจ้าของที่ดิน และเช่าที่ดินทำกิน มีปริมาณเท่ากับ ไร่จ้งทำในที่ดินผู้อื่น รองลงมาคือ เช่าที่ดินทำกิน และ ไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง ตามลำดับ

ตารางที่ 11 แหล่งน้ำใช้สอย

ตาราง 11 : จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามแหล่งน้ำใช้สอย

แหล่งน้ำใช้สอย	จำนวน (คน)	ร้อยละ
น้ำผิวดินธรรมชาติ (ห้วย, ลำธาร, กระจับปี่เขา)	297	84.1
น้ำบาดาล	12	3.4
บ่อน้ำใช้เฉพาะครัวเรือน	17	4.8
บ่อน้ำใช้ร่วมกันในชุมชน	26	7.4
ไม่ตอบ	1	0.3
รวม	353	100.0

จากตาราง 11 แสดงถึง แหล่งน้ำใช้สอยของชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบ พบว่า มากกว่า 3 ใน 4 ใช้น้ำจากแหล่งน้ำผิวดินตามธรรมชาติ รองลงมาคือ บ่อน้ำใช้ร่วมกันในชุมชน บ่อน้ำใช้เฉพาะครัวเรือน และน้ำบาดาล ตามลำดับ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 12 ความบ่อยครั้งในการเข้าเขตอุทยานฯ

ตาราง 12 : จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความบ่อยครั้งในการเข้าเขตอุทยานฯ

จำนวนครั้ง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่เคย	47	13.3
ปีละ 2 – 3 ครั้ง	120	34.0
2 – 3 เดือน / ครั้ง	41	11.6
เดือนละ 1 ครั้ง	33	9.3
เดือนละ 2 – 3 ครั้ง	34	9.6
สัปดาห์ละ 1 ครั้ง หรือมากกว่า	77	21.8
ไม่ตอบ	1	0.3
รวม	353	100.0

จากตาราง 12 แสดงถึง ความบ่อยครั้งในการเข้าเขตอุทยานฯ พบว่า ส่วนมากเคยเข้าเขตอุทยานฯ โดยส่วนใหญ่เข้ามาปีละ 2 – 3 ครั้ง

ตารางที่ 13 กิจกรรมที่เข้ามาทำในเขตอุทยานฯ

ตาราง 13 : จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามกิจกรรมที่เข้ามาทำในเขตอุทยานฯ

กิจกรรม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
หาของป่า	45	12.7
ใช้เป็นทางผ่าน	119	33.7
ท่องเที่ยว	127	36.0
ค้าขาย	16	4.5
ไม่ตอบ	46	13.0
รวม	353	100.0

จากตาราง 13 แสดงถึง กิจกรรมที่เข้ามาทำในเขตอุทยานฯ ส่วนใหญ่เข้ามาท่องเที่ยว และใช้เป็นทางผ่าน รองลงมาคือ หาของป่า และค้าขาย ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 การเปิดรับข่าวสาร ข้อมูล

ตารางที่ 14 การเปิดรับข่าวสาร ข้อมูล จากสื่อต่างๆในเรื่องทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง โดยแสดง ค่าความถี่ (f) ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และระดับการเปิดรับข่าวสาร การเปิดรับข่าวสารแบ่งเป็น 5 ระดับ คือ สูงมาก สูง ปานกลาง น้อย และน้อยมาก

ตาราง 14 : จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการเปิดรับข่าวสารข้อมูลจากสื่อในเรื่องทั่วไป

สื่อ	การเปิดรับข่าวสาร										ระดับการเปิดรับข่าวสาร	
	สูงมาก		สูง		ปานกลาง		น้อย		น้อยมาก			
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		\bar{x}
วิทยุ	85	24.1	44	12.5	95	26.9	73	20.7	56	15.9	3.08	ปานกลาง
โทรทัศน์	105	29.7	54	15.3	63	17.8	67	19.0	62	17.6	3.21	ปานกลาง
หนังสือพิมพ์	5	1.4	30	8.6	34	9.8	90	25.9	188	54.2	1.77	ต่ำ
นิตยสาร	1	0.3	8	2.3	16	4.6	63	18.3	257	74.5	1.36	ต่ำมาก
จดหมายข่าวสิ่งพิมพ์ทางราชการ	2	0.6	-	-	4	1.1	46	13.2	296	85.1	1.18	ต่ำมาก
ประชุม	2	0.6	4	1.2	14	4.0	167	48.3	159	46.0	1.62	ต่ำ
ป้ายโฆษณา	-	-	1	0.3	4	1.1	36	10.3	307	88.2	1.14	ต่ำมาก

จากตาราง 14 แสดงถึง การเปิดรับข้อมูลข่าวสาร จากสื่อต่างๆ ในเรื่องทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า สื่อที่เปิดรับมากที่สุดคือ โทรทัศน์ รองลงมาคือ วิทยุ หนังสือพิมพ์ การประชุม นิตยสาร จดหมายข่าว สิ่งพิมพ์ทางราชการ และที่สื่อที่เปิดรับน้อยที่สุดคือ ป้ายโฆษณา การเปิดรับข่าวสารจากสื่อต่างๆในเรื่องทั่วไปส่วนใหญ่อยู่ในระดับต่ำ ถึงต่ำมาก

ตารางที่ 15 การเปิดรับข่าวสาร ข้อมูล จากสื่อบุคคลในเรื่องการรักษา พื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำของกลุ่มตัวอย่าง โดยแสดง ค่าความถี่ (f) ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และระดับการเปิดรับข่าวสารจากสื่อบุคคล การเปิดรับข่าวสารแบ่งเป็น 5 ระดับ คือ สูงมาก สูง ปานกลาง น้อย และน้อยมาก

ตาราง 15 : จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการเปิดรับข่าวสารข้อมูล จากสื่อบุคคลในเรื่องการรักษาฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ

สื่อบุคคล	การเปิดรับข่าวสาร										ระดับการเปิดรับข่าวสาร	
	สูงมาก		สูง		ปานกลาง		น้อย		น้อยมาก			\bar{x}
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
เจ้าหน้าที่ป่าไม้	34	9.8	41	11.8	41	11.8	125	36.1	105	30.3	2.35	ต่ำ
ข้าราชการฝ่ายปกครอง	-	-	26	7.4	62	17.8	47	13.5	214	61.3	1.71	ต่ำ
พัฒนากร	5	1.4	69	19.7	52	14.9	68	19.4	156	44.6	2.14	ต่ำ
ผู้นำชุมชน	8	2.3	90	25.8	139	39.8	60	17.2	52	14.9	2.83	ปานกลาง
ครู	26	7.4	40	11.5	40	11.5	50	14.3	193	55.3	2.01	ต่ำ
เพื่อนบ้าน	36	10.3	22	6.3	23	6.6	72	20.7	195	56.0	1.94	ต่ำ
ญาติพี่น้อง บุตรหลาน	46	13.2	10	2.9	42	12.0	56	16.0	195	55.9	2.01	ต่ำ

จากตาราง 15 แสดงถึง การเปิดรับข่าวสาร ข้อมูล ในเรื่องการรักษาสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำจากสื่อบุคคล พบว่า ส่วนใหญ่มีการรับข่าวสารในเรื่องนี้จากผู้นำชุมชน รองลงมาคือเจ้าหน้าที่ป่าไม้ พัฒนากร ญาติพี่น้องบุตรหลาน ครู เพื่อนบ้าน และ ข้าราชการฝ่ายปกครอง ตามลำดับ การเปิดรับข่าวสารจากสื่อบุคคลในเรื่องการรักษาสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำอยู่ในระดับต่ำ

ตารางที่ 16 การเปิดรับข่าวสาร ข้อมูล จากสื่อเฉพาะกิจในเรื่องการรักษาฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำของกลุ่มตัวอย่าง โดยแสดง ค่าความถี่ (f) ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และระดับการเปิดรับข่าวสารจากสื่อเฉพาะกิจ การเปิดรับข่าวสารแบ่งเป็น 5 ระดับ คือ สูงมาก สูง ปานกลาง น้อย และน้อยมาก

ตาราง 16 : จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการเปิดรับข่าวสารข้อมูลจากสื่อเฉพาะกิจในเรื่องการรักษาฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ

สื่อ	การเปิดรับข่าวสาร										ระดับการเปิดรับข่าวสาร	
	สูงมาก		สูง		ปานกลาง		น้อย		น้อยมาก			
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		\bar{x}
วิทยุท้องถิ่น	30	8.5	27	7.6	72	20.4	78	22.1	146	41.4	2.20	ต่ำ
โทรทัศน์	88	24.9	26	7.4	45	12.7	80	22.7	114	32.3	2.70	ปานกลาง
หนังสือพิมพ์	7	2.0	8	2.3	44	12.6	74	21.1	217	62.0	1.61	ต่ำ
การประชุมหมู่บ้าน	2	0.6	12	3.4	13	3.7	138	39.4	185	52.9	1.59	ต่ำ
จดหมายข่าว สิ่งพิมพ์	1	0.3	3	0.9	6	1.7	47	13.4	195	55.7	1.20	ต่ำมาก
ป้ายประกาศหมู่บ้าน	4	1.1	2	0.6	11	3.1	39	11.1	296	84.1	1.24	ต่ำมาก
ป้ายโฆษณา ป้ายประชาสัมพันธ์	-	-	3	0.9	8	2.3	34	9.7	307	87.2	1.17	ต่ำมาก

จากตาราง 16 แสดงถึง การเปิดรับข่าวสาร ข้อมูล ในเรื่องการรักษา ฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำจากสื่อเฉพาะกิจ พบว่า การรับข่าวสารในเรื่องนี้จากสื่อเฉพาะกิจ ส่วนใหญ่มาจาก โทรทัศน์ รองลงมาคือ วิทยุ หนังสือพิมพ์ การประชุมหมู่บ้าน ป้ายประกาศหมู่บ้าน จดหมายข่าวและสิ่งพิมพ์ และ ป้ายโฆษณาประชาสัมพันธ์ ตามลำดับ การเปิดรับข่าวสารจากสื่อเฉพาะกิจมีการเปิดรับข่าวสารในระดับต่ำ ถึงต่ำมาก

ตาราง 17 : จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน สื่อบุคคล และสื่อเฉพาะกิจ

ระดับการเปิดรับข่าวสาร	สื่อมวลชน		สื่อบุคคล		สื่อเฉพาะกิจ	
	f	%	f	%	f	%
ต่ำมาก	80	23.9	89	26.6	166	47.8
ต่ำ	206	61.5	151	45.1	154	44.4
ปานกลาง	47	14.0	63	18.8	25	7.2
สูง	2	0.6	30	9.0	2	0.6
สูงมาก	-	-	2	0.6	-	-
	$\bar{X} =$	1.91	$\bar{X} =$	2.14	$\bar{X} =$	1.67

จากตาราง 17 แสดงถึง ระดับการเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน สื่อบุคคล และสื่อเฉพาะกิจ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการเปิดรับข่าวสารจากสื่อเหล่านี้ในระดับต่ำ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ส่วนที่ 3 ความรู้เกี่ยวกับการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และต้นน้ำ

ตารางที่ 18 ความรู้เกี่ยวกับ ความหมายของป่าไม้ และต้นน้ำ วิธีการรักษา การฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และต้นน้ำ ถ้าตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน โดยแสดงค่าความถี่ (f) ค่าร้อยละ (%)

ตาราง 18 : จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความรู้เกี่ยวกับการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และต้นน้ำ

ข้อคำถาม	ตอบถูก		ตอบผิด		รวม	
	f	%	f	%	f	%
1. ป่าไม้มีความหมายว่าอะไร	285	80.7	68	19.3	353	100.0
2.ประโยชน์ที่ได้จากการรักษาฟื้นฟูป่าไม้	239	67.7	114	32.3	353	100.0
3.แหล่งต้นน้ำ ลำธารเสียหายเกิดจากสาเหตุใด	301	85.3	52	14.7	353	100.0
4.วิธีการรักษาฟื้นฟูแหล่งต้นน้ำข้อใดไม่ถูกต้อง	158	44.8	195	55.2	353	100.0
5.การรักษาฟื้นฟูป่าไม้ให้สมบูรณ์ทำได้โดยวิธีใด	283	80.2	70	19.8	353	100.0
6.ถ้าไม่ดูแลป่าไม้ และต้นน้ำทำให้เกิดสิ่งใด	321	90.9	32	9.1	353	100.0
7.วิธีการใดที่ไม่ทำลายสภาพป่าไม้	227	64.3	126	35.7	353	100.0
8.การฟื้นฟูและเพิ่มพื้นที่ป่าวิธีใดดีที่สุด	218	61.8	135	38.2	353	100.0
9.วิธีที่ดีที่สุดในการการป้องกันการทำลายป่าไม้และแหล่งต้นน้ำ	232	65.7	121	34.3	353	100.0
10.การรักษาฟื้นฟูป่าไม้และแหล่งต้นน้ำเป็นหน้าที่ของใคร	285	80.7	68	19.3	353	100.0

จากตาราง 18 แสดงถึง ความรู้ของกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับ ความหมาย สาเหตุที่ทำให้พื้นที่ป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำเสียหาย รวมถึงวิธีการ ในการรักษาฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และต้นน้ำ

พบว่า ข้อคำถามที่กลุ่มตัวอย่างตอบถูกมากที่สุดคือ ข้อคำถามที่ 6 “ ถ้าไม่ดูแลรักษา สภาพป่าไม้ และต้นน้ำ ทำให้เกิดสิ่งใด ” โดยที่กลุ่มตัวอย่างมากกว่า 3 ใน 4 ทราบถึงผลที่จะเกิดขึ้น ถ้าไม่ดูแลรักษาป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ

รองลงมาคือ ข้อคำถามที่ 3 “ แหล่งต้นน้ำ ลำธารเสียหายเกิดจากสาเหตุใด ” โดยที่กลุ่มตัวอย่างมากกว่า 3 ใน 4 เล็กน้อย ทราบถึงสาเหตุที่ทำให้แหล่งต้นน้ำลำธารเสียหาย

ข้อคำถามที่ 1 “ ป่าไม้มีความหมายว่าอะไร ” และ ข้อคำถามที่ 10 “ การรักษา ฟื้นฟูป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำเป็นหน้าที่ของใคร ” มีจำนวนของกลุ่มตัวอย่างเท่ากันคือ มากกว่า 3 ใน 4 เล็กน้อย ทราบความหมายของคำว่าป่าไม้ และ ทราบว่าหน้าที่ในการรักษา ฟื้นฟูป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำเป็นหน้าที่ของทุกคน

ข้อคำถามที่ 5 “ การรักษา ฟันผุป่าไม้ให้สมบูรณ์ทำได้โดยวิธีใด ” โดยที่กลุ่มตัวอย่างมากกว่า 3 ใน 4 เด็กน้อย ทราบถึงวิธีการที่จะรักษาฟันผุป่าไม้ให้สมบูรณ์ ว่าสามารถทำได้ด้วยวิธีใด

ข้อคำถามที่ 2 “ ประโยชน์ที่ได้จากการรักษาฟันผุสภาพป่าไม้ ” โดยพบว่ากลุ่มตัวอย่างเกือบ 3 ใน 4 ทราบและรับรู้ถึงประโยชน์ที่จะได้รับจากการรักษาฟันผุสภาพป่าไม้

ข้อคำถามที่ 9 “ วิธีที่ดีที่สุด ในการป้องกันการทำลายป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ ” โดยที่เกือบ 3 ใน 4 ทราบถึงวิธีการป้องกันการทำลายป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ

ข้อคำถามที่ 7 “ วิธีการใดไม่ทำลายสภาพป่าไม้ ” โดยที่ กลุ่มตัวอย่างมากกว่าครึ่งหนึ่ง เด็กน้อย ทราบ และสามารถบอกได้ว่าวิธีการใดที่ไม่เป็นการทำลายป่าไม้

ข้อคำถามที่ 8 “ การจะฟันผุ และเพิ่มพื้นที่ป่าไม้ วิธีใดดีที่สุด ” โดยที่ กลุ่มตัวอย่างมากกว่าครึ่งหนึ่งเด็กน้อย ทราบว่าวิธีการที่ดีที่สุดในการจะฟันผุ และเพิ่มพื้นที่ป่าคือวิธีใด

และข้อคำถามที่มีผู้ตอบถูกน้อยที่สุดคือ ข้อคำถามที่ 4 “ วิธีการรักษา ฟันผุแหล่งต้นน้ำ ลำธาร ข้อใดไม่ถูกต้อง ” โดยที่ กลุ่มตัวอย่างมากกว่าครึ่งหนึ่งเด็กน้อยไม่สามารถบอกได้ว่าวิธีการใดไม่ถูกต้อง ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างน้อยกว่าครึ่งหนึ่งเด็กน้อยที่รู้ว่าวิธีการใดไม่ถูกต้อง

ตาราง 19 : จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับความรู้เกี่ยวกับการฟันผุสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ

ระดับความรู้	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำมาก	16	4.5
ต่ำ	31	8.8
ปานกลาง	84	23.8
สูง	88	24.9
สูงมาก	134	38.0

$$\bar{x} = 7.22$$

จากตาราง 19 แสดงถึง ระดับความรู้เกี่ยวกับการฟันผุสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ ของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้อยู่ในระดับปานกลาง ถึง สูงมาก

ส่วนที่ 4 ทักษะเกี่ยวกับการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และต้นน้ำ

ตารางที่ 20 ทักษะเกี่ยวกับการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และต้นน้ำ แสดงด้วยค่าความถี่ (f) ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ค่าร้อยละ (%) และระดับทัศนคติ ข้อคำถามมีทั้งเชิงบวก และเชิงลบ

ตาราง 20 : จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามทัศนคติเกี่ยวกับการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และต้นน้ำ

ข้อความ	ความคิดเห็น										ระดับทัศนคติ	
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง		เห็นด้วย		ไม่แน่ใจ		ไม่เห็นด้วย		ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง			
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		*
1.เจ้าหน้าที่ป่าไม้เท่านั้นที่ต้องเป็นผู้ดูแล รักษาป่า และปลูกป่า	24	6.8	57	16.1	23	6.5	167	47.3	82	23.2	3.64	ดี
2.การตัดไม้เพื่อใช้สอยเมื่อตัดแล้วควรที่จะปลูกทดแทน	95	26.9	162	45.9	24	6.8	59	16.7	13	3.7	3.76	ดี
3.ท่านไม่มีความจำเป็นที่จะต้องป้องกันสารเคมีที่ทำเกษตร ไม่ให้ไหลไปสู่แหล่งน้ำ	28	7.9	44	12.5	34	9.6	138	39.1	109	30.9	3.73	ดี
4.การรักษาป่าไม้ และแหล่งน้ำเป็นเรื่องที่รู้ดีอยู่แล้ว จำเป็นต้องให้รับความรู้เพิ่มเติมอีก	54	15.3	25	7.1	44	12.5	188	53.3	42	11.9	3.39	เป็นกลาง
5.การเก็บพันธุ์ไม้ป่าไปขายไม่เป็นการทำลายป่า	26	7.4	78	22.2	95	27.0	112	31.8	41	11.6	3.18	เป็นกลาง
6.พื้นที่ป่าไม้บางส่วนได้ถูก	57	16.1	26	7.4	29	8.2	154	43.6	87	24.6	3.53	ดี

ข้อความ	ความคิดเห็น										ระดับทัศนคติ	
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง		เห็นด้วย		ไม่แน่ใจ		ไม่เห็นด้วย		ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง			
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
เปลี่ยนเป็นไร่,สวนแล้วหากถางเพิ่มคงไม่ก่อความเสียหายมากขึ้น												
7.การใช้ไม้ให้ได้ประโยชน์อย่างคุ้มค่าและประหยัดเป็นการช่วยสงวนป่าไม้	134	38.0	167	47.3	30	8.5	13	3.7	9	2.5	4.14	ดี
8.มีป่าไม้มาก ก็มีน้ำมาก มีป่าไม้่น้อยก็มีน้ำน้อย	159	45.0	96	27.2	34	9.6	52	14.7	12	3.4	3.96	ดี
9.ป่าไม้ และแหล่งน้ำไม่ใช่ของคนเดียว ใครจะตัดไม้เผาป่าอย่างไรก็ช่างเขา	6	1.7	14	4.0	17	4.8	143	40.5	173	49.0	4.31	ดี
10.ในฐานะราษฎรท้องถิ่นทุกคนมีหน้าที่ที่จะต้องดูแลรักษาสภาพป่าไม้และต้นน้ำบริเวณท้องถิ่น	208	58.9	98	27.8	13	3.7	20	5.7	14	4.0	4.32	ดี

จากตาราง 20 แสดงถึง ทัศนคติของชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบในเรื่องเกี่ยวกับการรักษาฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ ดังนี้

ข้อความที่ 1 “เจ้าหน้าที่ป่าไม้เท่านั้นที่ต้องเป็นผู้ดูแลป่า รักษาป่าและปลูกป่า ” พบว่าชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบมีความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่อง หน้าที่ในการดูแลป่า รักษาป่า

และปลูกป่าว่าเป็นของเจ้าหน้าที่ป่าไม้ โดยส่วนใหญ่เกือบ 3 ใน 4 ไม่เห็นด้วยในเรื่องนี้ ในขณะที่ผู้
ที่เห็นด้วยมีมากกว่า 1 ใน 4 เล็กน้อย และที่เหลือไม่แน่ใจ

จากข้อความที่ 1 สรุปได้ว่าชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบมีความคิดเห็นที่เหมาะสม
ถูกต้องต่อ การดูแลป่า รักษาป่า และปลูกป่าว่าไม่ใช่หน้าที่ของเจ้าหน้าที่เท่านั้น

ข้อความที่ 2 “การตัดไม้เพื่อใช้สอยเมื่อตัดแล้วควรที่จะปลูกทดแทน ” พบว่า ชาวเขาเผ่า
ลีซอ และชาวไทยพื้นราบมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการกระทำนี้ โดยส่วนใหญ่เกือบ 3 ใน 4 เห็นด้วย
ในเรื่องนี้ ในขณะที่อีกเกือบ 1 ใน 4 ไม่เห็นด้วย และที่เหลือไม่แน่ใจ

จากข้อความที่ 2 สรุปได้ว่า ชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบมีความคิดเห็นในระดับที่
ถูกต้องต่อการปลูกต้นไม้ทดแทนส่วนที่ได้ตัดไม้ไป

ข้อความที่ 3 “ท่านไม่มีความจำเป็นที่จะต้องป้องกันสารเคมีที่ทำเกษตร ไม่ให้ไหลไปสู่
แหล่งน้ำ ” พบว่า ชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบมีความเห็นเกี่ยวกับการไม่มีความจำเป็นที่
จะต้องป้องกันสารเคมีที่ทำเกษตร ไม่ให้ไหลไปสู่แหล่งน้ำ โดยส่วนใหญ่มีความคิดเห็นไปในทางไม่
เห็นด้วย คือเกือบ 3 ใน 4 ไม่เห็นด้วยในเรื่องนี้ ในขณะที่อีกเกือบ 1 ใน 4 เห็นด้วย และที่เหลือไม่
แน่ใจ

จากข้อความที่ 3 สรุปได้ว่า ชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบมีความคิดเห็นที่ถูกต้อง
ว่ามีความจำเป็นที่จะต้องป้องกันสารเคมีที่ทำเกษตร ไม่ให้ไหลไปสู่แหล่งน้ำ

ข้อความที่ 4 “การรักษาป่าไม้ และแหล่งน้ำเป็นเรื่องที่รู้ดีอยู่แล้ว ไม่จำเป็นต้องให้รับ
ความรู้เพิ่มเติมอีก” พบว่า ชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการไม่
จำเป็นต้องรับความรู้เพิ่มเติมในเรื่องการรักษาป่าไม้ และแหล่งน้ำซึ่งเป็นเรื่องที่รู้ดีอยู่แล้ว อยู่
ในทางไม่เห็นด้วยมากกว่า คือเกือบ 3 ใน 4 ไม่เห็นด้วยกับเรื่องนี้ ในขณะที่มีผู้เห็นด้วยน้อยกว่า 1
ใน 4 เล็กน้อย และส่วนที่เหลือไม่แน่ใจ

จากข้อความที่ 4 สรุปได้ว่า ชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบมีความคิดเห็นอยู่ใน
ระดับกลางๆ ว่าการรักษาป่าไม้ และแหล่งน้ำเป็นเรื่องที่รู้ดี แต่ก็มีมีความจำเป็นที่จะต้องได้รับ
ความรู้เพิ่มเติม

ข้อความที่ 5 “การเก็บพันธุ์ไม้ป่าไปขายไม่เป็นการทำลายป่า” พบว่า ชาวเขาเผ่าลีซอ และ
ชาวไทยพื้นราบมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเก็บพันธุ์ไม้ป่าไปขายว่าไม่เป็นการทำลายป่า อยู่ใน

สัดส่วนใกล้เคียงกัน โดยค่อนข้างไม่เห็นด้วยมากกว่า คือเกือบครึ่งหนึ่งไม่เห็นด้วยในเรื่องนี้ ในขณะที่มีผู้เห็นด้วยมากกว่า 1 ใน 4 เล็กน้อย และที่เหลืออีก 1 ใน 4 ไม่แน่ใจ

จากข้อความที่ 5 สรุปได้ว่า ชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบมีความคิดเห็นอยู่ในระดับกลางๆ ว่าการเก็บพันธุ์ไม้ป่าไปขายเป็นการทำลายป่า

ข้อความที่ 6 “พื้นที่ป่าไม้บางส่วนได้ถูกเปลี่ยนเป็นไร่, สวนแล้วหากถางเพิ่มคงไม่ก่อความเสียหายมากขึ้น” พบว่า ชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการถางพื้นที่ป่าเพิ่ม โดยที่มีบางส่วนได้ถูกถางไปแล้วว่าคงไม่ก่อความเสียหายมากขึ้น โดยส่วนใหญ่มีแนวโน้มทางไม่เห็นด้วย คือเกือบ 3 ใน 4 ไม่เห็นด้วยกับเรื่องนี้ ในขณะที่มีผู้เห็นด้วยเกือบ 1 ใน 4 ส่วนที่เหลืออีกเล็กน้อยยังไม่แน่ใจ

จากข้อความที่ 6 สรุปได้ว่า ชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบมีความเห็นอยู่ในระดับที่ถูกต้องว่าการถางพื้นที่ป่าเพิ่มไปอีกทำให้ป่าเสียหายมากขึ้น

ข้อความที่ 7 “การใช้ไม้ไม่ได้ประโยชน์อย่างคุ้มค่าและประหยัดเป็นการช่วยสงวนรักษาป่าไม้” พบว่า ชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้ไม้ไม่ได้ประโยชน์อย่างคุ้มค่าและประหยัดเป็นการช่วยสงวนรักษาป่าไม้ มีแนวโน้มในทางเห็นด้วยคือมากกว่า 3 ใน 4 เห็นด้วยกับเรื่องนี้ ในขณะที่ผู้ไม่เห็นด้วย และผู้ที่ยังไม่แน่ใจมีเพียงเล็กน้อย

จากข้อความที่ 7 สรุปได้ว่า ชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบมีความคิดเห็นอยู่ในระดับที่ถูกต้อง ว่าการใช้ไม้ไม่ได้ประโยชน์อย่างคุ้มค่าและประหยัดเป็นการช่วยสงวนรักษาป่าไม้

ข้อความที่ 8 “มีป่าไม้มาก ก็มีน้ำมาก มีป่าไม้น้อย ก็มีน้ำน้อย ” พบว่า ชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของป่าไม้และแหล่งน้ำว่ามีป่ามากมีน้ำมาก มีป่าน้อยมีน้ำน้อย ในแนวโน้มไปทางเห็นด้วยมากกว่าคือ ประมาณ 3 ใน 4 เห็นด้วยกับเรื่องนี้ ในขณะที่อีก 1 ใน 4 มีทั้งผู้ไม่เห็นด้วย และผู้ที่ยังไม่แน่ใจ

จากข้อความที่ 8 สรุปได้ว่า ชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบมีความคิดเห็นที่ถูกต้องว่าป่าไม้ และแหล่งน้ำมีความสัมพันธ์กัน

ข้อความที่ 9 “ป่าไม้ และแหล่งน้ำไม่ใช่ของเราคนเดียว ใครจะตัดไม้เผาป่าอย่างไรก็ช่างเขา ” พบว่า ชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบมีความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่ว่าใครจะตัดไม้เผาป่าอย่างไรก็ช่างเขาเพราะไม้ และแหล่งน้ำไม่ใช่ของเราคนเดียว มีแนวโน้มในทางไม่เห็นด้วย คือเกือบทั้งหมดไม่เห็นด้วยกับเรื่องนี้ ในขณะที่ผู้เห็นด้วย และผู้ที่ยังไม่แน่ใจมีเพียงเล็กน้อย

จากข้อความที่ 9 สรุปได้ว่า ชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบมีความคิดเห็นที่เหมาะสมถูกต้อง ว่าการตัดไม้เผาป่าเป็นเรื่องที่ควรสนใจดูแลถึงแม้ป่าไม้ และแหล่งน้ำจะไม่ใช่ของใครคนเดียว

ข้อความที่ 10 “ในฐานะราษฎรท้องถิ่นทุกคนมีหน้าที่ที่จะต้องดูแลรักษาสภาพป่าไม้ และต้นน้ำบริเวณท้องถิ่น” พบว่า ชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบมีความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องนี้ ส่วนใหญ่มีแนวโน้มในทางเห็นด้วยมากกว่า คือ มากกว่า 3 ใน 4 เห็นด้วยอย่างยิ่งกับเรื่องนี้ ในขณะที่ผู้ไม่เห็นด้วย และผู้ที่ไม่แน่ใจมีเพียงเล็กน้อย

จากข้อความที่ 10 สรุปได้ว่า ชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบมีความคิดเห็นอยู่ในระดับที่ถูกต้อง ว่าในฐานะราษฎรท้องถิ่นทุกคนมีหน้าที่ที่จะต้องดูแลรักษาสภาพป่าไม้ และต้นน้ำบริเวณท้องถิ่น

ตาราง 21 : จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับทัศนคติเกี่ยวกับการฟื้นฟูสภาพป่าไม้และต้นน้ำ

ระดับทัศนคติ	จำนวน	ร้อยละ
ทัศนคติไม่ดีมาก	-	-
ทัศนคติไม่ดี	4	1.1
ทัศนคติเป็นกลาง	106	30.1
ทัศนคติที่ดี	231	65.6
ทัศนคติที่ดีมาก	11	3.1
	$\bar{X} =$	3.80

จากตาราง 21 แสดงถึง ระดับทัศนคติเกี่ยวกับการฟื้นฟูสภาพป่าไม้และต้นน้ำ พบว่า ชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบมีทัศนคติในระดับที่เหมาะสมเกี่ยวกับเรื่องนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ส่วนที่ 5 การมีส่วนร่วม

ตารางที่ 22 การมีส่วนร่วมกับ กิจกรรมที่ได้มีการจัดขึ้นโดยทางหน่วยงานราชการ เอกชน หรือ ชุมชน กิจกรรมที่เคยทำ 1 คะแนน ที่ไม่เคยทำ 0 คะแนน โดยแสดงค่าความถี่ (f) ค่าร้อยละ (%)

ตาราง 22 : จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการมีส่วนร่วมในกิจกรรม

กิจกรรม	เคย		ไม่เคย		รวม	
	f	%	f	%	f	%
1.ท่านเคยเข้าร่วมการประชุมเกี่ยวกับปัญหาการตัดไม้ทำลายป่าของชุมชน	251	71.1	102	28.9	353	100.0
2.ท่านเคยเป็นผู้เผยแพร่ หรือกระจายข่าวสารเกี่ยวกับการปลูกป่าไปยังเพื่อนบ้าน	139	39.4	214	60.6	353	100.0
3.ท่านเคยปลูกต้นไม้ทดแทนในพื้นที่ที่ท่านได้ตัดไม้ไปใช้	259	73.4	94	26.6	353	100.0
4.ในการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆเกี่ยวกับการรักษาพื้นที่ป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ ท่านเคยชักชวนเพื่อนหรือญาติพี่น้องให้ร่วมโครงการด้วย	232	65.7	121	34.3	353	100.0
5.ท่านเคยร่วมกิจกรรมในโครงการที่เกี่ยวกับการรักษาสภาพป่าไม้ที่หน่วยงานจัดขึ้น	162	45.9	191	54.1	353	100.0
6.ในวันสำคัญต่างๆเช่นวันเฉลิมพระชนมพรรษา ท่านได้ร่วมกิจกรรมการปลูกป่าที่จัดขึ้น	297	84.1	56	15.9	353	100.0
7.ท่านเคยเป็นผู้นำ หรือเข้าร่วมกลุ่มวางแผนเพื่อการใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำ และป่าไม้กับทางราชการ	101	28.6	252	71.4	353	100.0
8.ท่านเคยให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ป่าไม้ ในการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับป่าไม้ในชุมชนของท่าน	225	63.7	128	36.3	353	100.0
9.เมื่อพบเห็นผู้ที่กระทำสิ่งที่จะเป็นการทำลายสภาพป่าไม้ และแหล่งน้ำในบริเวณชุมชนของท่าน ท่านได้มีการตักเตือน หรือติดต่อเจ้าหน้าที่เพื่อร่วมกันแก้ปัญหา	200	56.7	153	43.3	353	100.0
10.ในชุมชนของท่านได้มีการจัดตั้งกลุ่ม หรือรวมกลุ่มเพื่อดูแลป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ โดยมีท่านอยู่ในกลุ่มด้วย	212	60.1	141	39.9	353	100.0

จากตาราง 22 แสดงถึง การมีส่วนร่วมของชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบกับกิจกรรมในด้านการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำต่างๆ พบว่า กิจกรรมที่ชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบมีส่วนร่วมมากที่สุดคือ

กิจกรรมที่ 6 “ในวันสำคัญต่างๆ เช่น วันเฉลิมพระชนมพรรษา ท่านร่วมกิจกรรมการปลูกป่าที่ได้จัดขึ้น” โดยที่ ชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบมากกว่า 3 ใน 4 เคยมีส่วนร่วมในการปลูกต้นไม้ในวันสำคัญต่างๆ ส่วนที่เหลืออีกเล็กน้อยไม่เคยเข้าร่วมในกิจกรรมนี้

รองลงมาคือ กิจกรรมที่ 3 “ท่านเคยปลูกต้นไม้ทดแทนในพื้นที่ที่ท่านได้ตัดไม้ไปใช้” พบว่า ชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบเกือบ 3 ใน 4 เคยปลูกต้นไม้ทดแทนในพื้นที่ที่ได้ตัดไม้ไป ในขณะที่อีก 1 ใน 4 ไม่เคยทำ

กิจกรรมที่ 1 “ท่านเคยเข้าร่วมประชุมเกี่ยวกับปัญหาการตัดไม้ทำลายป่าของชุมชน” พบว่า ชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบเกือบ 3 ใน 4 เคยมีส่วนร่วมกับการเข้าร่วมประชุมเกี่ยวกับปัญหาการตัดไม้ทำลายป่าของชุมชน ในขณะที่อีกมากกว่า 1 ใน 4 เพียงเล็กน้อยไม่เคยเข้าร่วมกับการประชุมนี้

กิจกรรมที่ 4 “ในการเข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆเกี่ยวกับการรักษาฟื้นฟูป่าไม้ และต้นน้ำ ท่านเคยชักชวนเพื่อน หรือญาติพี่น้องให้ร่วมในโครงการด้วย” พบว่า ชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบเกือบ 3 ใน 4 ได้เคยชักชวนเพื่อน หรือญาติพี่น้องเข้าร่วมกิจกรรมนี้ ในขณะที่มากกว่า 1 ใน 4 เล็กน้อย ไม่เคยชักชวนญาติ หรือเพื่อนเข้าร่วมกิจกรรมเลย

กิจกรรมที่ 8 “ ท่านเคยให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ป่าไม้ ในการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับป่าไม้ในชุมชนของท่าน” พบว่า ชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบเกือบ 3 ใน 4 เคยมีส่วนร่วมในการให้ความร่วมมือ กับเจ้าหน้าที่ในการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับป่าไม้ในชุมชน ในขณะที่มากกว่า 1 ใน 4 เล็กน้อยไม่เคยให้ความร่วมมือกับกิจกรรมนี้

กิจกรรมที่ 10 “ ในชุมชนของท่านได้มีการจัดตั้งกลุ่ม หรือรวมกลุ่มกันเพื่อดูแลป่าไม้ และแหล่งน้ำ โดยมีท่านอยู่ในกลุ่มด้วย” พบว่า ชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบมากกว่าครึ่งหนึ่งเล็กน้อยเคยมีส่วนร่วมอยู่ในกลุ่มเพื่อดูแลป่าไม้ ที่จัดตั้งขึ้นโดยชุมชน ในขณะที่อีกน้อยกว่าครึ่งหนึ่งไม่เคยเข้าร่วมในกลุ่มที่ชุมชนได้จัดตั้งขึ้น

กิจกรรมที่ 9 “เมื่อพบเห็นผู้ที่กระทำสิ่งที่จะเป็นการทำลายสภาพป่าไม้ และแหล่งน้ำในบริเวณชุมชนของท่าน ท่านได้มีการตักเตือน หรือติดต่อเจ้าหน้าที่เพื่อร่วมกันแก้ปัญหา” พบว่า ชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบที่เคยทำกับไม่เคยทำอยู่ในสัดส่วนใกล้เคียงกัน โดยที่มีผู้ที่เคยทำการตักเตือน หรือติดต่อเจ้าหน้าที่เพื่อร่วมกันแก้ปัญหาเมื่อเห็นการกระทำที่ทำลายป่าไม้มากกว่า คือมากกว่าครึ่งหนึ่งเคยทำในเรื่องนี้ ในขณะที่น้อยกว่าครึ่งหนึ่งไม่เคยทำ

กิจกรรมที่ 5 “ท่านเคยร่วมกิจกรรมในโครงการที่เกี่ยวกับการรักษาสภาพป่าไม้ที่หน่วยงานจัดขึ้น” พบว่า ชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบมีทั้งเคย และไม่เคย ในสัดส่วนใกล้เคียงกัน โดยจะไม่เคยมากกว่า คือ มากกว่าครึ่งหนึ่งเล็กน้อยไม่เคยมีส่วนร่วมกิจกรรม ในขณะที่ผู้เคยมีส่วนร่วมกิจกรรมมีน้อยกว่าครึ่งหนึ่งเล็กน้อย

กิจกรรมที่ 2 “ท่านเคยเป็นผู้เผยแพร่ หรือ กระจายข่าวสารเกี่ยวกับการปลูกป่าไปยังเพื่อนบ้าน” พบว่า ชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบมากกว่าครึ่งหนึ่งเล็กน้อย ไม่เคยเป็นผู้กระจายข่าวสารในเรื่องนี้เลย ในขณะที่น้อยกว่าครึ่งหนึ่งที่เคยมีส่วนร่วมในการเป็นผู้กระจายข่าวสาร หรือเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับการปลูกป่าไปยังเพื่อนบ้าน

และกิจกรรมที่ชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบมีส่วนร่วมน้อยที่สุดคือ กิจกรรมที่ 7 “ ท่านเคยเป็นผู้นำ หรือเข้าร่วมกลุ่มวางแผนในการใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำ หรือป่าไม้ กับทางราชการ” พบว่า มีเกือบ 3 ใน 4 ไม่เคยเป็นผู้นำ หรืออยู่ในกลุ่มวางแผนในการใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำ หรือป่าไม้ กับทางราชการเลย ในขณะที่มากกว่า 1 ใน 4 เพียงเล็กน้อยที่เคยมีส่วนร่วมในการเป็นผู้นำ หรือวางแผนในการใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำ หรือป่าไม้ กับทางราชการ

ตาราง 23 : จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมในเรื่องการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ

ระดับการมีส่วนร่วม	จำนวน	ร้อยละ
มีส่วนร่วมในระดับต่ำ	96	27.2
มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง	139	39.4
มีส่วนร่วมในระดับสูง	118	33.4
	$\bar{X} =$	5.89

จากตาราง 23 แสดงถึง ระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมในเรื่องการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำของชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบ พบว่า มีส่วนร่วมกับกิจกรรมในเรื่องดังกล่าวในระดับปานกลาง

ส่วนที่ 6 การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 การเปิดรับข่าวสารมีความสัมพันธ์กับความรู้ในเรื่องการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำของชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำดัง ชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำรูตอยสามหมื่น และชาวไทยพื้นราบบ้านแม่เลา จ.เชียงใหม่

ตาราง 24 แสดงค่าสหสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารกับความรู้

ตัวแปร (สื่อ)	จำนวน	ค่าสหสัมพันธ์	p	ระดับความสัมพันธ์
สื่อมวลชนในเรื่องทั่วไป				
วิทยุ	353	-.0004	.995	-
โทรทัศน์	351	.0990	.064	-
หนังสือพิมพ์	347	.1196 *	.026	ต่ำมาก
นิตยสาร	345	-.0263	.627	-
จดหมายข่าวสิ่งพิมพ์ทางราชการ	348	.0173	.748	-
การประชุม	346	.0116	.830	-
ป้ายโฆษณา	348	.0609	.257	-
สื่อบุคคล				
เจ้าหน้าที่ป่าไม้	346	.2851 *	.000	ต่ำ
ข้าราชการฝ่ายปกครอง	349	.1955 *	.000	ต่ำมาก
พัฒนากร	350	.0043	.937	-
ผู้นำชุมชน	349	.1011	.059	-
ครู	349	.3163 *	.000	ต่ำ
เพื่อนบ้าน	348	.0484	.368	-
ญาติพี่น้อง บุตรหลาน	349	.0498	.353	-
สื่อเฉพาะกิจ				
วิทยุท้องถิ่น	353	-.0812	.128	-
โทรทัศน์	353	.0165	.757	-
หนังสือพิมพ์	350	.0563	.294	-
การประชุม	350	-.1268 *	.018	ต่ำมาก
จดหมายข่าว สิ่งพิมพ์	352	.0315	.556	-
ป้ายประกาศหมู่บ้าน	352	-.1022	.055	-
ป้ายโฆษณา ป้ายประชาสัมพันธ์	352	-.0266	.619	-

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

จากตาราง 24 ในส่วนของสื่อมวลชนในเรื่องต่างๆไป พบว่า ความรู้ของชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบในเรื่องการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ มีความสัมพันธ์กับการได้รับข่าวสารจากสื่อหนังสือพิมพ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หมายความว่า ชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบที่ได้รับข่าวสารจากหนังสือพิมพ์มาก จะมีความรู้ในเรื่องดังกล่าวมาก อย่างไรก็ตามค่าสหสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำมากจึงเป็นความสัมพันธ์ในระดับเล็กน้อยเท่านั้น

ในส่วนของสื่อบุคคล พบว่า ความรู้ของชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบในเรื่องการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ มีความสัมพันธ์กับการได้รับข่าวสารจาก เจ้าหน้าที่ป่าไม้ ข้าราชการฝ่ายปกครอง และครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยความสัมพันธ์เป็นในทางบวก คือ ชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบที่ได้รับข่าวสารจากสื่อบุคคลเหล่านี้มาก ก็จะมี ความรู้ในเรื่องดังกล่าวมากด้วย แต่ความสัมพันธ์อยู่ในระดับที่ต่ำและต่ำมาก

ในส่วนของสื่อเฉพาะกิจ พบว่า ความรู้ของชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบในเรื่อง การฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ มีความสัมพันธ์ทางลบกับการได้รับข่าวสารจาก การประชุม หมู่บ้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบมีความรู้ใน เรื่องการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำในระดับดีในขณะที่มีการเปิดรับข่าวสารจากการประชุม หมู่บ้านในระดับต่ำ

จากการแบ่งสื่อต่างๆออกเป็น 3 กลุ่ม คือ สื่อมวลชนในเรื่องต่างๆไป สื่อบุคคล และสื่อ เฉพาะกิจ สามารถสรุปความสัมพันธ์ของความรู้ในเรื่องการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ กับ การเปิดรับข่าวสารจากสื่อต่างๆได้ดังนี้

ตาราง 25 แสดงผลสรุปค่าสหสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารกับความรู้

ตัวแปร (สื่อ)	จำนวน	ค่าสหสัมพันธ์	p	ระดับความสัมพันธ์
สื่อมวลชนในเรื่องต่างๆไป	335	.0921	.092	-
สื่อบุคคล	335	.2204 *	.000	ต่ำ
สื่อเฉพาะกิจ	347	-.0349	.517	-

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

จากตาราง 25 พบว่า ความรู้ของชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบในเรื่องการฟื้นฟู สภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ มีความสัมพันธ์กับการได้รับข่าวสารจากสื่อบุคคล อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05หมายความว่า การที่ได้รับข่าวสารจากสื่อบุคคลมาก ชุมชนจะมีความรู้ในเรื่อง

ดังกล่าวมากด้วย ส่วนการเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน และสื่อเฉพาะกิจไม่มีความสัมพันธ์กับ ความรู้ในเรื่องการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ

สมมติฐานที่ 2 การเปิดรับข่าวสารมีความสัมพันธ์กับทัศนคติในเรื่องการฟื้นฟูสภาพป่า ไม้ และแหล่งต้นน้ำของชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำดัง ชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำรูคอยสามหมื่น และชาวไทยพวนที่บ้านแม่เลา จ.เชียงใหม่

ตาราง 26 แสดงค่าสหสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารกับทัศนคติต่อการฟื้นฟูสภาพ ป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ

ตัวแปร (สื่อ)	จำนวน	ค่า สหสัมพันธ์	p	ระดับ ความสัมพันธ์
สื่อมวลชนในเรื่องทั่วไป				
วิทยุ	352	.0517	.334	-
โทรทัศน์	350	.0290	.589	-
หนังสือพิมพ์	346	.0335	.535	-
นิตยสาร	344	-.0505	.351	-
จดหมายข่าวสิ่งพิมพ์ทางราชการ	347	-.0268	.619	-
การประชุม	345	-.0206	.703	-
ป้ายโฆษณา	347	-.0085	.875	-
สื่อบุคคล				
เจ้าหน้าที่ป่าไม้	345	.0550	.308	-
ข้าราชการฝ่ายปกครอง	348	.1145 *	.033	ต่ำมาก
พัฒนากร	349	-.0623	.246	-
ผู้นำชุมชน	348	.1726 *	.001	ต่ำมาก
ครู	348	.1655 *	.002	ต่ำมาก
เพื่อนบ้าน	347	.1094 *	.042	ต่ำมาก
ญาติพี่น้อง บุตรหลาน	348	.1621 *	.002	ต่ำมาก
สื่อเฉพาะกิจ				
วิทยุท้องถิ่น	352	-.1882 *	.000	ต่ำมาก
โทรทัศน์	352	-.1992 *	.000	ต่ำมาก
หนังสือพิมพ์	349	-.0801	.136	-
การประชุม	349	-.1405 *	.009	ต่ำมาก
จดหมายข่าว สิ่งพิมพ์	351	-.0484	.365	-

ป้ายประกาศหมู่บ้าน	351	-.2042 *	.000	ต่ำ
ป้ายโฆษณา ป้ายประชาสัมพันธ์	351	-.0535	.317	-

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

จากตาราง 26 ในส่วนของสื่อมวลชนในเรื่องต่างๆไป พบว่า ทักษะคติของชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบในเรื่องการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ ไม่มีความสัมพันธ์กับการได้รับข่าวสารจากสื่อมวลชนในเรื่องต่างๆไป ทุกประเภทอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ในส่วนของสื่อบุคคล พบว่า ทักษะคติของชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบในเรื่องการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ มีความสัมพันธ์กับการได้รับข่าวสารจาก ข้าราชการฝ่ายปกครอง ผู้นำชุมชน ครู เพื่อนบ้าน และญาติพี่น้อง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หมายความว่า การได้รับข่าวสารจากสื่อบุคคลเหล่านี้มากชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบจะมีทักษะคติในเรื่องนี้มาก แต่มีค่าความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำมาก

ในส่วนของสื่อเฉพาะกิจ พบว่า ทักษะคติของชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบในเรื่องการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ มีความสัมพันธ์กับการได้รับข่าวสารจาก วิทยุท้องถิ่น โทรทัศน์ การประชุมหมู่บ้าน และจากป้ายประกาศหมู่บ้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ความสัมพันธ์ระหว่างสื่อทั้ง 4 กับทักษะคติในเรื่องดังกล่าวเป็นไปในทางลบ หมายความว่า ชุมชนมีการรับข่าวสารจากสื่อทั้ง 4 ในปริมาณที่น้อย แต่มีทักษะคติที่ดีต่อเรื่องดังกล่าว แต่เป็นความสัมพันธ์ในระดับต่ำมาก

จากการแบ่งสื่อต่างๆออกเป็น 3 กลุ่ม คือ สื่อมวลชนในเรื่องต่างๆไป สื่อบุคคล และสื่อเฉพาะกิจ สามารถสรุปความสัมพันธ์ของทักษะคติในเรื่องการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ กับการเปิดรับข่าวสารจากสื่อต่างๆได้ดังนี้

ตาราง 27 แสดงผลสรุปค่าสหสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารกับทักษะคติต่อการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ

ตัวแปร (สื่อ)	จำนวน	ค่าสหสัมพันธ์	p	ระดับความสัมพันธ์
สื่อมวลชนในเรื่องต่างๆไป	334	.0362	.510	-
สื่อบุคคล	334	.1536 *	.005	ต่ำมาก
สื่อเฉพาะกิจ	346	-.2146 *	.000	ต่ำ

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

จากตาราง 27 พบว่า ทศนคติของชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบในเรื่องการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ มีความสัมพันธ์กับการได้รับข่าวสารจากสื่อบุคคล และสื่อเฉพาะกิจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำและต่ำมาก ความสัมพันธ์ระหว่างสื่อเฉพาะกิจ กับทศนคติในเรื่องดังกล่าวเป็นไปในทางลบ หมายความว่า ชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบมีการรับข่าวสารจากสื่อเฉพาะกิจในปริมาณที่น้อย แต่มีทศนคติที่ดีต่อเรื่องดังกล่าว ส่วนการที่ได้รับข่าวสารจากสื่อบุคคลมีความสัมพันธ์กับทศนคติในเรื่องดังกล่าวในทางบวก คือ ชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบที่ได้รับข่าวสารจากสื่อบุคคลมาก จะมีทศนคติที่ดีต่อเรื่องดังกล่าวมาก

สมมติฐานที่ 3 การเปิดรับข่าวสารมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในเรื่องการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำของชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำดัง ชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำรูดอยสามหมื่น และชาวไทยพื้นราบบ้านแม่เลา จ.เชียงใหม่

ตาราง 28 แสดงผลความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารกับการมีส่วนร่วมในเรื่องการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ

ตัวแปร (สื่อ)	จำนวน	ค่าสหสัมพันธ์	p	ระดับความสัมพันธ์
สื่อมวลชนในเรื่องทั่วไป				
วิทยุ	353	.1425 *	.007	ต่ำมาก
โทรทัศน์	351	-.0321	.549	-
หนังสือพิมพ์	347	.1060 *	.048	ต่ำมาก
นิตยสาร	345	.1605 *	.003	ต่ำมาก
จดหมายข่าวสิ่งพิมพ์ทางราชการ	348	.2017 *	.000	ต่ำ
การประชุม	346	.2287 *	.000	ต่ำ
ป้ายโฆษณา	348	.1706 *	.001	ต่ำมาก
สื่อบุคคล				
เจ้าหน้าที่ป่าไม้	346	.4002 *	.000	ปานกลาง
ข้าราชการฝ่ายปกครอง	349	.2572 *	.000	ต่ำ
พัฒนากร	350	.2137 *	.000	ต่ำ
ผู้นำชุมชน	349	.0105	.845	-
ครู	349	.2340 *	.000	ต่ำ
เพื่อนบ้าน	348	.2476 *	.000	ต่ำ

ญาติพี่น้อง บุตรหลาน	349	.2435 *	.000	ต่ำ
สื่อเฉพาะกิจ				
วิทยุท้องถิ่น	353	.2550 *	.000	ต่ำ
โทรทัศน์	353	.2883 *	.000	ต่ำ
หนังสือพิมพ์	350	.2045 *	.000	ต่ำ
การประชุม	350	.2110 *	.000	ต่ำ
จดหมายข่าว สิ่งพิมพ์	352	.1712 *	.001	ต่ำมาก
ป้ายประกาศหมู่บ้าน	352	.1373 *	.010	ต่ำมาก
ป้ายโฆษณา ป้ายประชาสัมพันธ์	352	.1059 *	.047	ต่ำมาก

* มีนัยสำคัญที่ระดับ . 05

จากตาราง 28 ในส่วนของสื่อมวลชนในเรื่องทั่วไป พบว่า การมีส่วนร่วมของชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบในเรื่องการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ มีความสัมพันธ์กับการได้รับข่าวสารจาก วิทยุ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร จดหมายข่าวสิ่งพิมพ์ทางราชการ การประชุม และป้ายโฆษณา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การได้รับข่าวสารจากสื่อเหล่านี้มากชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบจะมีการมีส่วนร่วมกับกิจกรรมในเรื่องดังกล่าวมาก แต่ความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำมาก

ในส่วนของสื่อบุคคล พบว่า การมีส่วนร่วมของชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบในเรื่องการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ มีความสัมพันธ์กับการได้รับข่าวสารจาก เจ้าหน้าที่ป่าไม้ ข้าราชการฝ่ายปกครอง พัฒนาการ ครู เพื่อนบ้าน และญาติพี่น้อง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หมายความว่า การได้รับข่าวสารจากสื่อบุคคลเหล่านี้มาก ชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบจะมีการมีส่วนร่วมในกิจกรรมในเรื่องนี้มากด้วย แต่ความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ

ในส่วนของสื่อเฉพาะกิจ พบว่า การมีส่วนร่วมของชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบในเรื่องการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ มีความสัมพันธ์กับการได้รับข่าวสารจากสื่อเฉพาะกิจทุกสื่อ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หมายความว่า การได้รับข่าวสารจากสื่อเฉพาะกิจเหล่านี้มากชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบจะมีการมีส่วนร่วมในกิจกรรมในเรื่องนี้มาก แต่ความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ

จากการแบ่งสื่อต่างๆออกเป็น 3 กลุ่ม คือ สื่อมวลชนในเรื่องทั่วไป สื่อบุคคล และสื่อเฉพาะกิจ สามารถสรุปความสัมพันธ์ของการมีส่วนร่วมในเรื่องการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ กับการเปิดรับข่าวสารจากสื่อต่างๆได้ดังนี้

ตาราง 29 แสดงผลสรุปความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารกับการมีส่วนร่วมในเรื่องการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ

ตัวแปร (สื่อ)	จำนวน	ค่าสหสัมพันธ์	p	ระดับความสัมพันธ์
สื่อมวลชนในเรื่องทั่วไป	335	.1891 *	.001	ต่ำมาก
สื่อบุคคล	335	.3463 *	.000	ปานกลาง
สื่อเฉพาะกิจ	347	.3307 *	.000	ต่ำ

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

จากตาราง 29 พบว่า การมีส่วนร่วมของชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบในเรื่องการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ มีความสัมพันธ์กับการได้รับข่าวสารจากสื่อทุกประเภท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบที่ได้รับข่าวสารจากสื่อเหล่านี้มาก จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมในเรื่องดังกล่าวมาก โดยที่ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับสื่อบุคคลกับการมีส่วนร่วมมีค่าสูงที่สุด และเป็นความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง รองลงมาเป็น สื่อเฉพาะกิจ อย่างไรก็ตามค่าสหสัมพันธ์ระหว่างสื่อมวลชน และสื่อเฉพาะกิจ กับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับต่ำ

สมมติฐานที่ 4 ความรู้มีความสัมพันธ์กับทัศนคติในเรื่องการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำของชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำดัง ชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำรูดยสามหมื่น และชาวไทยพื้นราบบ้านแม่เลา จ.เชียงใหม่

ตาราง 30 แสดงค่าสหสัมพันธ์ระหว่างความรู้กับทัศนคติ

ตัวแปร	จำนวน	ค่าสหสัมพันธ์	p	ระดับความสัมพันธ์
ทัศนคติ	352	.5212 *	.000	ปานกลาง

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

จากตาราง 30 พบว่า ความรู้ในเรื่องการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ มีความสัมพันธ์กับทัศนคติในเรื่องเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบที่มีความรู้ในเรื่องดังกล่าวมากจะมีทัศนคติที่ดีต่อเรื่องนี้มากด้วย โดยมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง

สมมติฐานที่ 5 ความรู้มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในเรื่องการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำของชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำดัง ชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำรูดยสามหมื่น และชาวไทยพวนราบบ้านแม่เลา จ.เชียงใหม่

ตาราง 31 แสดงค่าสหสัมพันธ์ระหว่างความรู้กับการมีส่วนร่วม

ตัวแปร	จำนวน	ค่าสหสัมพันธ์	p	ระดับความสัมพันธ์
การมีส่วนร่วม	353	.1392 *	.009	ต่ำมาก

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

จากตาราง 31 พบว่า ความรู้ในเรื่องการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมกับกิจกรรมในเรื่องเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพวนที่มีความรู้ในเรื่องดังกล่าวมากจะมีการมีส่วนร่วมกับกิจกรรมในเรื่องดังกล่าวมากด้วย แต่ความสัมพันธ์ยังอยู่ในระดับต่ำมาก

สมมติฐานที่ 6 ทศนคติมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในเรื่องการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำของชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำดัง ชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำรูดยสามหมื่น และชาวไทยพวนราบบ้านแม่เลา จ.เชียงใหม่

ตาราง 32 แสดงค่าสหสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติกับการมีส่วนร่วมในเรื่องการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ

ตัวแปร	จำนวน	ค่าสหสัมพันธ์	p	ระดับความสัมพันธ์
การมีส่วนร่วม	352	-.0600	.262	-

จากตาราง 32 พบว่า ทศนคติในเรื่องการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ ของชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพวนไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมกับกิจกรรมในเรื่องเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สมมติฐานที่ 7 การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติ และการมีส่วนร่วมในเรื่องการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ มีความสัมพันธ์กับลักษณะทางประชากร ของชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำดัง ชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำริดอยสามหมื่น และชาวไทยพื้นราบบ้านแม่เลา จ.เชียงใหม่

ตาราง 33 แสดงผลความสัมพันธ์ระหว่าง การเปิดรับข่าวสารจากสื่อชนิดต่างๆกับเพศของกลุ่มตัวอย่าง

สื่อ	เพศ	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	t	p
สื่อมวลชนในเรื่องทั่วไป						
วิทยุ	หญิง	157	2.92	1.385	1.93	.055
	ชาย	196	3.21	1.382		
โทรทัศน์	หญิง	156	3.29	1.411	0.98	.328
	ชาย	195	3.13	1.545		
หนังสือพิมพ์	หญิง	154	1.68	0.953	1.36	.176
	ชาย	193	1.83	1.090		
นิตยสาร	หญิง	154	1.37	0.714	0.32	.748
	ชาย	191	1.34	0.700		
จดหมายข่าว สิ่งพิมพ์ทางราชการ	หญิง	155	1.17	0.413	0.14	.892
	ชาย	193	1.18	0.543		
การประชุม	หญิง	152	1.63	0.627	0.25	.804
	ชาย	194	1.61	0.713		
ป้ายโฆษณา	หญิง	154	1.13	0.363	0.06	.956
	ชาย	194	1.13	0.423		
สื่อบุคคล						
เจ้าหน้าที่ป่าไม้	หญิง	156	2.27	1.184	0.93	.353
	ชาย	190	2.40	1.372		
ข้าราชการฝ่ายปกครอง	หญิง	156	1.75	1.014	0.61	.542
	ชาย	193	1.68	0.999		
พนักงาน	หญิง	157	2.21	1.214	0.97	.334
	ชาย	193	2.08	1.230		
ผู้นำชุมชน	หญิง	156	2.92	0.971	1.54	.124
	ชาย	193	2.75	1.098		
ครู	หญิง	156	1.94	1.281	0.90	.368
	ชาย	193	2.07	1.390		
เพื่อนบ้าน	หญิง	156	1.77	1.216	2.13*	.034
	ชาย	192	2.07	1.432		

ชื่อ	เพศ	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	t	p
ญาติพี่น้องบุตรหลาน	หญิง	156	1.92	1.327	1.09	.277
	ชาย	193	2.08	1.471		
สื่อเฉพาะกิจ						
วิทยุท้องถิ่น	หญิง	157	2.18	1.270	0.18	.859
	ชาย	196	2.20	1.302		
โทรทัศน์	หญิง	157	2.75	1.583	0.62	.537
	ชาย	196	2.65	1.586		
หนังสือพิมพ์	หญิง	155	1.50	0.840	1.98*	.048
	ชาย	195	1.69	0.993		
การประชุมหมู่บ้าน	หญิง	155	1.61	0.750	0.54	.587
	ชาย	195	1.57	0.785		
จดหมายข่าว สิ่งพิมพ์	หญิง	157	1.21	0.523	0.38	.704
	ชาย	195	1.19	0.540		
ป้ายประกาศหมู่บ้าน	หญิง	157	1.24	0.645	0.16	.871
	ชาย	195	1.23	0.645		
ป้ายโฆษณา ป้ายประชาสัมพันธ์	หญิง	157	1.18	0.504	0.59	.555
	ชาย	195	1.15	0.473		

จากตาราง 33 พบว่า การเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชนในเรื่องต่างๆไป ไม่มีความสัมพันธ์กับเพศของชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบ ที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ไม่เป็นตามสมมติฐาน

ในขณะที่ การเปิดรับข่าวสารจากสื่อบุคคล คือเพื่อนบ้านมีความสัมพันธ์กับเพศของชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่ เพศชายมีการรับข่าวสารจากเพื่อนบ้านสูงกว่าเพศหญิงเป็นไปตามสมมติฐาน ส่วนสื่อบุคคลอื่นๆไม่มีความสัมพันธ์กัน

สื่อเฉพาะกิจ พบว่า การเปิดรับสื่อหนังสือพิมพ์มีความสัมพันธ์กับเพศของชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่เพศชายมีการรับข่าวสารจากหนังสือพิมพ์สูงกว่าเพศหญิง ส่วนสื่อเฉพาะกิจอื่นๆไม่มีความสัมพันธ์กัน

ตาราง 34 แสดงผลความสัมพันธ์ระหว่าง การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะ และ การมีส่วนร่วม กับ เพศของกลุ่มตัวอย่าง

ตัวแปร	เพศ	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	t	p
สื่อมวลชนในเรื่องต่างๆไป	หญิง	148	1.89	0.508	0.45	.655
	ชาย	187	1.91	0.533		
สื่อบุคคล	หญิง	151	2.10	0.755	0.69	.492
	ชาย	184	2.16	0.912		
สื่อเฉพาะกิจ	หญิง	153	1.66	0.560	0.06	.955
	ชาย	194	1.67	0.610		
ความรู้	หญิง	157	7.39	2.18	1.26	.209
	ชาย	196	7.08	2.43		
ทัศนคติ	หญิง	156	3.84	0.464	1.54	.125
	ชาย	196	3.76	0.471		
การมีส่วนร่วม	หญิง	157	5.50	2.77	2.18*	.030
	ชาย	196	6.18	3.00		

จากตาราง 34 พบว่า การเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชนในเรื่องต่างๆไป สื่อบุคคล สื่อเฉพาะกิจ ความรู้ และทัศนคติ ไม่มีความสัมพันธ์ กับเพศของชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบ ในขณะที่ การมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์กับเพศของชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่เพศชายมีส่วนร่วมมากกว่าเพศหญิง เป็นไปตามสมมติฐาน

ตาราง 35 แสดงผลความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารจากสื่อชนิดต่างๆกับอายุของกลุ่มตัวอย่าง

ตัวแปร	อายุ (ปี)	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	f	p	คู่อันดับที่แตกต่าง
สื่อมวลชนในเรื่องต่างๆไป							
วิทยุ	ต่ำกว่า - 20	118	3.56	1.36	8.62*	.0000	(1) > (4)
	21 - 30	100	3.30	1.35			(2) > (3)
	31 - 40	56	2.55	1.22			(3) < (1)
	41 - 50	43	2.41	1.24			(4) < (2)
	51 - 60	16	2.75	1.23			
	60 - มากกว่า	17	2.47	1.32			

ตัวแปร	อายุ (ปี)	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่า เบี่ยงเบน มาตรฐาน	f	p	คู่ที่ แตกต่าง
โทรทัศน์	ต่ำกว่า - 20	118	3.56	1.52	5.466*	.0001	(1) > (6)
	21 - 30	98	3.38	1.44			(2) > (6)
	31 - 40	56	2.85	1.30			
	41 - 50	43	2.90	1.52			
	51 - 60	16	3.18	1.22			
	60 - มากกว่า	17	1.94	1.08			
หนังสือพิมพ์	ต่ำกว่า - 20	116	2.12	1.18	7.73*	.0000	(1) > (6)
	21 - 30	96	1.89	1.12			(3) < (1)
	31 - 40	56	1.48	0.68			(4) < (1)
	41 - 50	43	1.30	0.55			
	51 - 60	16	1.43	0.72			
	60 - มากกว่า	17	1.17	0.40			
นิตยสาร	ต่ำกว่า - 20	117	1.52	0.66	4.60*	.0004	(1) > (3)
	21 - 30	94	1.46	0.90			
	31 - 40	56	1.10	0.41			
	41 - 50	43	1.18	0.66			
	51 - 60	15	1.20	0.56			
	60 - มากกว่า	17	1.06	0.24			
จดหมายข่าว สิ่งพิมพ์ ทางราชการ	ต่ำกว่า - 20	117	1.13	0.49	1.40	.2227	-
	21 - 30	97	1.24	0.57			
	31 - 40	55	1.23	0.47			
	41 - 50	43	1.04	0.21			
	51 - 60	16	1.25	0.44			
	60 - มากกว่า	17	1.17	0.52			
การประชุม	ต่ำกว่า - 20	116	1.63	0.63	1.12	.3471	-
	21 - 30	96	1.68	0.75			
	31 - 40	55	1.69	0.71			
	41 - 50	43	1.46	0.63			
	51 - 60	16	1.56	0.51			
	60 - มากกว่า	17	1.41	0.50			

ตัวแปร	อายุ (ปี)	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่า เบี่ยงเบน มาตรฐาน	f	p	คู่ที่ แตกต่างกัน
ป้ายโฆษณา	ต่ำกว่า - 20	118	1.11	0.36	1.96	.0835	-
	21 - 30	97	1.19	0.51			
	31 - 40	55	1.20	0.40			
	41 - 50	43	1.02	0.15			
	51 - 60	16	1.18	0.40			
	60 - มากกว่า	16	1.00	0.00			
สื่อบุคคล							
เจ้าหน้าที่ป่าไม้	ต่ำกว่า - 20	116	2.61	1.43	3.49*	.0043	(1) > (4)
	21 - 30	97	2.45	1.34			
	31 - 40	55	2.12	1.00			
	41 - 50	42	1.83	0.90			
	51 - 60	16	2.50	1.21			
	60 - มากกว่า	17	1.82	1.07			
ข้าราชการฝ่ายปกครอง	ต่ำกว่า - 20	115	1.51	0.85	2.438*	.0343	ไม่พบคู่ที่ แตกต่างกัน ที่ระดับ นัยสำคัญ .05
	21 - 30	99	1.84	1.11			
	31 - 40	56	1.80	1.03			
	41 - 50	43	1.69	0.98			
	51 - 60	16	2.25	1.18			
	60 - มากกว่า	17	1.52	0.80			
พัฒนากร	ต่ำกว่า - 20	117	2.35	1.28	1.76	.1187	-
	21 - 30	99	2.13	1.26			
	31 - 40	55	2.01	1.08			
	41 - 50	43	1.86	1.14			
	51 - 60	16	2.31	1.19			
	60 - มากกว่า	17	1.70	0.98			
ผู้นำชุมชน	ต่ำกว่า - 20	117	2.82	1.09	0.935	.4577	-
	21 - 30	97	2.89	1.08			
	31 - 40	56	2.75	0.96			
	41 - 50	43	2.74	0.93			
	51 - 60	16	3.31	0.80			
	60 - มากกว่า	17	2.70	1.10			

ตัวแปร	อายุ (ปี)	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่า เบี่ยงเบน มาตรฐาน	f	p	คู่อที่ แตกต่างกัน
ครู	ต่ำกว่า - 20	116	2.40	1.57	4.37*	.0007	(1) > (4)
	21 - 30	99	1.97	1.23			
	31 - 40	55	1.72	1.04			
	41 - 50	43	1.60	1.00			
	51 - 60	16	2.12	1.45			
	60 - มากกว่า	17	1.35	0.78			
เพื่อนบ้าน	ต่ำกว่า - 20	115	2.12	1.58	1.80	.1125	-
	21 - 30	98	2.10	1.31			
	31 - 40	56	1.69	1.15			
	41 - 50	43	1.69	0.98			
	51 - 60	16	1.81	1.16			
	60 - มากกว่า	17	1.47	1.17			
ญาติพี่น้องบุตรหลาน	ต่ำกว่า - 20	116	2.10	1.62	1.02	.4032	-
	21 - 30	99	2.18	1.39			
	31 - 40	56	1.85	1.27			
	41 - 50	42	1.85	1.18			
	51 - 60	16	1.62	0.88			
	60 - มากกว่า	17	1.70	1.16			
สื่อเฉพาะกิจ							
วิทยุท้องถิ่น	ต่ำกว่า - 20	118	2.37	1.37	2.45*	.0335	ไม่พบคู่อที่ แตกต่างกัน ที่ระดับ นัยสำคัญ .05
	21 - 30	100	2.35	1.28			
	31 - 40	56	1.87	1.19			
	41 - 50	43	1.76	1.02			
	51 - 60	16	2.31	1.35			
	60 - มากกว่า	17	2.17	1.28			
โทรทัศน์	ต่ำกว่า - 20	118	3.06	1.68	3.93*	.0017	ไม่พบคู่อที่ แตกต่างกัน ที่ระดับ นัยสำคัญ .05
	21 - 30	100	2.75	1.59			
	31 - 40	56	2.28	1.37			
	41 - 50	43	2.39	1.44			
	51 - 60	16	3.12	1.40			
	60 - มากกว่า	17	1.76	1.20			

ตัวแปร	อายุ (ปี)	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่า เบี่ยงเบน มาตรฐาน	f	p	คู่อัน แตกต่าง
หนังสือพิมพ์	ต่ำกว่า - 20	116	1.85	0.97	3.94*	.0017	(1) > (3)
	21 - 30	100	1.63	0.93			
	31 - 40	56	1.32	0.63			
	41 - 50	42	1.33	0.81			
	51 - 60	16	1.56	1.20			
	60 - มากกว่า	17	1.35	0.70			
การประชุมหมู่บ้าน	ต่ำกว่า - 20	116	1.50	0.65	0.920	.4680	-
	21 - 30	99	1.67	0.94			
	31 - 40	56	1.57	0.60			
	41 - 50	43	1.53	0.59			
	51 - 60	16	1.68	1.01			
	60 - มากกว่า	17	1.82	1.01			
จดหมายข่าว สิ่งพิมพ์	ต่ำกว่า - 20	118	1.16	0.43	1.38	.2305	-
	21 - 30	99	1.19	0.50			
	31 - 40	56	1.17	0.38			
	41 - 50	43	1.20	0.55			
	51 - 60	16	1.37	1.02			
	60 - มากกว่า	17	1.47	0.87			
ป้ายประกาศหมู่บ้าน	ต่ำกว่า - 20	118	1.21	0.59	1.435	.2110	-
	21 - 30	99	1.35	0.82			
	31 - 40	56	1.10	0.36			
	41 - 50	43	1.16	0.43			
	51 - 60	16	1.37	1.02			
	60 - มากกว่า	17	1.17	0.39			
ป้ายโฆษณา ประชาสัมพันธ์	ต่ำกว่า - 20	118	1.22	0.60	1.57	.1676	-
	21 - 30	99	1.13	0.42			
	31 - 40	56	1.08	0.28			
	41 - 50	43	1.09	0.36			
	51 - 60	16	1.37	0.71			
	60 - มากกว่า	17	1.17	0.39			

จากตาราง 35 พบว่า สำหรับสื่อมวลชน การเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชนในเรื่องต่างๆไป มีความสัมพันธ์กับอายุของชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน

สื่อมวลชน ที่มีความสัมพันธ์กับอายุของชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบ ได้แก่

วิทยุ โดยที่กลุ่มอายุต่ำกว่า 20 ปี - 20ปี และ อายุ 21 - 30 ปี มีการเปิดรับจากสื่อวิทยุสูงกว่า กลุ่มอายุ 31 - 40 ปี และ 41 - 50 ปี

โทรทัศน์ โดยที่กลุ่มอายุต่ำกว่า 20 ปี - 20ปี และ อายุ 21 - 30 ปี มีการเปิดรับจากสื่อโทรทัศน์สูงกว่า กลุ่มอายุ 60 ปี ขึ้นไป

หนังสือพิมพ์ โดยที่ กลุ่มอายุต่ำกว่า 20 ปี - 20ปี มีการเปิดรับข่าวสารจากหนังสือพิมพ์สูงกว่า กลุ่มอายุ 31 - 40 ปี , 41 - 50 ปี และ 60 ปีขึ้นไป

นิตยสาร โดยที่กลุ่มอายุต่ำกว่า 20 ปี - 20ปี มีการเปิดรับข่าวสารจากนิตยสารสูงกว่า กลุ่มอายุ 31 - 40 ปี

สื่อบุคคล การเปิดรับข่าวสารจากสื่อบุคคลมีความสัมพันธ์กับอายุของชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐาน สื่อบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับอายุ ได้แก่

เจ้าหน้าที่ป่าไม้ โดยที่กลุ่มอายุต่ำกว่า 20 ปี - 20ปี มีการเปิดรับข่าวสารจากเจ้าหน้าที่ป่าไม้สูงกว่า กลุ่มอายุ 41 - 50 ปี

ครู โดยที่ กลุ่มอายุต่ำกว่า 20 ปี - 20ปี มีการเปิดรับข่าวสารจากครูสูงกว่ากลุ่มอายุ 41 - 50 ปี

สื่อเฉพาะกิจ การเปิดรับข่าวสารจากสื่อเฉพาะกิจมีความสัมพันธ์กับอายุของชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐาน สื่อเฉพาะกิจที่มีความสัมพันธ์กับอายุ ได้แก่

หนังสือพิมพ์ กลุ่มอายุต่ำกว่า 20 ปี - 20ปีมีการเปิดรับข่าวสารจากหนังสือพิมพ์สูงกว่า กลุ่มอายุ 31 - 40 ปี

ตาราง 36 แสดงผลความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติ และการมีส่วนร่วม กับอายุของกลุ่มตัวอย่าง

ตัวแปร	อายุ (ปี)	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	f	p	คู่ที่ แตกต่างกัน
สื่อมวลชนใน เรื่องทั่วไป	ต่ำกว่า-20	112	2.10	0.53	10.10*	.0000	(1) > (6)
	21-30	92	2.01	0.59			(2) > (4)
	31-40	54	1.74	0.41			(3) < (1)
	41-50	43	1.62	0.45			(4) < (1)
	51-60	15	1.80	0.46			(6) < (2)
	61-มากกว่า	16	1.47	0.34			
สื่อบุคคล	ต่ำกว่า-20	110	2.29	1.00	3.14*	.0087	ไม่พบคู่ที่ แตกต่างกัน ที่ระดับ นัยสำคัญ .05
	21-30	95	2.21	0.81			
	31-40	53	1.97	0.65			
	41-50	41	1.85	0.57			
	51-60	16	2.27	0.82			
	61-มากกว่า	17	1.75	0.54			
สื่อเฉพาะกิจ	ต่ำกว่า-20	114	1.75	0.54	2.80*	.0168	ไม่พบคู่ที่ แตกต่างกัน ที่ระดับ นัยสำคัญ .05
	21-30	99	1.72	0.65			
	31-40	56	1.48	0.43			
	41-50	42	1.50	0.49			
	51-60	16	1.83	0.87			
	61-มากกว่า	17	1.56	0.67			
ความรู้	ต่ำกว่า-20	118	7.50	1.79	4.36*	.0007	(1) > (6)
	21-30	100	7.22	2.49			(2) > (6)
	31-40	56	7.69	2.13			(3) > (6)
	41-50	43	6.81	2.84			
	51-60	16	7.18	1.97			
	61-มากกว่า	17	5.00	2.91			
ทัศนคติ	ต่ำกว่า-20	118	3.80	0.42	1.812	.1096	-
	21-30	100	3.76	0.51			
	31-40	56	3.92	0.44			
	41-50	42	3.81	0.50			
	51-60	16	3.73	0.29			
	61-มากกว่า	17	3.57	0.51			

ตัวแปร	อายุ (ปี)	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	f	p	คู่ที่ แตกต่าง
การมีส่วนร่วม	ต่ำกว่า - 20	118	5.62	3.04	1.117	.3508	-
	21 - 30	100	6.33	2.63			
	31 - 40	56	6.21	2.73			
	41 - 50	43	5.72	3.16			
	51 - 60	16	5.50	2.73			
	60 - มากกว่า	17	5.11	3.44			

จากตาราง 36 พบว่า การเปิดรับข่าวสารมีความสัมพันธ์กับอายุของชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐาน

โดยที่การเปิดรับข่าวสารในเรื่องต่างๆไป จากสื่อมวลชน กลุ่มอายุต่ำกว่า 20 ปี - 20ปี มีการเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชนสูงกว่า กลุ่มอายุ 31 - 40 ปี , 41 - 50 ปี และ 60 ปีขึ้นไป ส่วนกลุ่มอายุ 21 - 30 ปี มีการเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชนสูงกว่ากลุ่มอายุ 41 - 50 ปี และ 60 ปีขึ้นไป ในขณะที่สื่อบุคคล และสื่อเฉพาะกิจไม่มีความสัมพันธ์กับอายุของชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบ

ความรู้ มีความสัมพันธ์กับอายุของชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน โดยที่ กลุ่มอายุต่ำกว่า 20 - 20 ปี , กลุ่มอายุ 21 - 30 ปี และ กลุ่มอายุ 31 - 40 ปี มีความรู้ในระดับสูงกว่ากลุ่มอายุ 60 ปี ขึ้นไป

ทัศนคติไม่มีความสัมพันธ์กับอายุของชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

การมีส่วนร่วมไม่มีความสัมพันธ์กับอายุของชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

ตาราง 37 แสดงผลความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารจากสื่อชนิดต่างๆ กับระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง

ตัวแปร	ระดับการศึกษา	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	f	p	คู่อันที่แตกต่าง
สื่อมวลชนในเรื่องต่างๆไป							
วิทยุ	อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้	80	2.63	1.17	4.38*	.0007	(1) < (5)
	พออ่านออกเขียนได้	46	3.08	1.27			
	ประถมศึกษา	118	3.10	1.46			
	มัธยมศึกษา	88	3.21	1.42			
	ประกาศนียบัตรวิชาชีพ	15	4.20	1.32			
	ปริญญาตรี	5	4.00	1.00			
โทรทัศน์	อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้	79	2.88	1.50	1.99	.0789	-
	พออ่านออกเขียนได้	46	3.08	1.60			
	ประถมศึกษา	118	3.21	1.46			
	มัธยมศึกษา	87	3.43	1.40			
	ประกาศนียบัตรวิชาชีพ	15	3.86	1.50			
	ปริญญาตรี	5	3.80	1.09			
หนังสือพิมพ์	อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้	79	1.19	0.45	10.61*	.0000	(1) < (5)
	พออ่านออกเขียนได้	45	1.60	0.89			(2) < (5)
	ประถมศึกษา	117	2.00	1.11			(3) > (1)
	มัธยมศึกษา	85	1.90	1.12			(4) > (1)
	ประกาศนียบัตรวิชาชีพ	15	2.73	1.16			
	ปริญญาตรี	5	2.00	0.00			
นิตยสาร	อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้	78	1.11	0.45	6.05*	.0000	(1) < (6)
	พออ่านออกเขียนได้	46	1.23	0.67			(2) < (6)
	ประถมศึกษา	116	1.38	0.66			(4) > (1)
	มัธยมศึกษา	84	1.47	0.78			
	ประกาศนียบัตรวิชาชีพ	15	1.73	0.80			
	ปริญญาตรี	5	2.40	1.51			
จดหมายข่าวสิ่งพิมพ์ทางราชการ	อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้	78	1.09	0.33	2.80*	.0169	ไม่พบคู่อันที่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05
	พออ่านออกเขียนได้	46	1.15	0.42			
	ประถมศึกษา	116	1.16	0.37			
	มัธยมศึกษา	87	1.26	0.72			
	ประกาศนียบัตรวิชาชีพ	15	1.13	0.35			
	ปริญญาตรี	5	1.80	0.44			

ตัวแปร	ระดับการศึกษา	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	f	p	คู่ที่แตกต่าง
การประชุม	อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้	80	1.60	0.62	0.245	.9422	-
	พออ่านออกเขียนได้	45	1.66	0.67			
	ประถมศึกษา	117	1.63	0.61			
	มัธยมศึกษา	84	1.59	0.83			
	ประกาศนียบัตรวิชาชีพ	14	1.71	0.46			
	ปริญญาตรี	5	1.40	0.54			
ป้ายโฆษณา	อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้	78	1.07	0.38	2.52*	.0295	ไม่พบคู่ที่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05
	พออ่านออกเขียนได้	45	1.04	0.21			
	ประถมศึกษา	117	1.17	0.44			
	มัธยมศึกษา	87	1.14	0.39			
	ประกาศนียบัตรวิชาชีพ	15	1.20	0.41			
	ปริญญาตรี	5	1.60	0.54			
สื่อบุคคล							
เจ้าหน้าที่ป่าไม้	อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้	79	1.88	0.94	6.53*	.0000	(1) < (5) (2) < (5) (3) < (5) (4) < (5)
	พออ่านออกเขียนได้	46	2.45	1.27			
	ประถมศึกษา	115	2.46	1.33			
	มัธยมศึกษา	85	2.35	1.28			
	ประกาศนียบัตรวิชาชีพ	15	3.73	1.66			
	ปริญญาตรี	5	1.60	0.54			
ข้าราชการฝ่ายปกครอง	อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้	80	1.50	0.87	1.32	.2550	-
	พออ่านออกเขียนได้	45	1.66	1.00			
	ประถมศึกษา	115	1.84	1.03			
	มัธยมศึกษา	88	1.78	1.07			
	ประกาศนียบัตรวิชาชีพ	15	1.66	1.04			
	ปริญญาตรี	5	1.40	0.89			
พัฒนากร	อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้	80	2.20	1.22	1.27	.2726	-
	พออ่านออกเขียนได้	45	2.28	1.20			
	ประถมศึกษา	116	2.05	1.17			
	มัธยมศึกษา	88	2.06	1.30			
	ประกาศนียบัตรวิชาชีพ	15	2.66	1.29			
	ปริญญาตรี	5	1.40	0.89			

ตัวแปร	ระดับการศึกษา	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	f	p	คู่ที่แตกต่าง
ผู้นำชุมชน	อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้	80	2.83	0.92	0.482	.7892	-
	พออ่านออกเขียนได้	46	2.89	1.03			
	ประถมศึกษา	114	2.86	1.06			
	มัธยมศึกษา	88	2.75	1.14			
	ประกาศนียบัตรวิชาชีพ	15	3.06	1.16			
	ปริญญาตรี	5	2.40	0.54			
ครู	อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้	79	1.39	0.91	7.281*	.0000	(1) < (5)
	พออ่านออกเขียนได้	46	2.13	1.45			(3) > (1)
	ประถมศึกษา	116	2.20	1.35			(4) < (5)
	มัธยมศึกษา	87	2.04	1.28			
	ประกาศนียบัตรวิชาชีพ	15	3.26	1.86			
	ปริญญาตรี	5	1.60	0.54			
เพื่อนบ้าน	อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้	80	1.67	1.13	5.558*	.0001	(1) < (5)
	พออ่านออกเขียนได้	45	2.11	1.50			(4) < (5)
	ประถมศึกษา	115	2.17	1.44			
	มัธยมศึกษา	87	1.60	0.99			
	ประกาศนียบัตรวิชาชีพ	15	3.20	2.00			
	ปริญญาตรี	5	1.80	0.44			
ญาติพี่น้องบุตรหลาน	อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้	79	1.70	1.21	5.946*	.0000	(1) < (5)
	พออ่านออกเขียนได้	46	1.95	1.51			(2) < (5)
	ประถมศึกษา	115	2.28	1.47			(4) < (5)
	มัธยมศึกษา	88	1.73	1.14			
	ประกาศนียบัตรวิชาชีพ	15	3.46	1.95			
	ปริญญาตรี	5	1.60	0.54			
สื่อเฉพาะกิจ							
วิทยุท้องถิ่น	อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้	80	2.20	1.11	2.192	.0547	-
	พออ่านออกเขียนได้	46	2.65	1.25			
	ประถมศึกษา	118	2.00	1.26			
	มัธยมศึกษา	88	2.27	1.50			
	ประกาศนียบัตรวิชาชีพ	15	2.13	0.91			
	ปริญญาตรี	5	1.40	0.54			

ตัวแปร	ระดับการศึกษา	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	f	p	คู่ที่แตกต่าง
โทรทัศน์	อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้	80	2.68	1.62	1.588	.1627	-
	พออ่านออกเขียนได้	46	2.95	1.71			
	ประถมศึกษา	118	2.57	1.52			
	มัธยมศึกษา	88	2.67	1.54			
	ประกาศนียบัตรวิชาชีพ	15	3.46	1.68			
	ปริญญาตรี	5	1.60	0.89			
หนังสือพิมพ์	อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้	78	1.20	0.49	5.441*	.0001	(1) < (5)
	พออ่านออกเขียนได้	46	1.71	1.02			(1) < (4)
	ประถมศึกษา	118	1.62	0.89			
	มัธยมศึกษา	87	1.74	1.07			
	ประกาศนียบัตรวิชาชีพ	15	2.26	0.88			
	ปริญญาตรี	5	1.60	0.54			
การประชุมหมู่บ้าน	อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้	79	1.68	0.76	1.781	.1159	-
	พออ่านออกเขียนได้	46	1.71	0.78			
	ประถมศึกษา	116	1.51	0.69			
	มัธยมศึกษา	88	1.64	0.88			
	ประกาศนียบัตรวิชาชีพ	15	1.33	0.61			
	ปริญญาตรี	5	1.00	0.00			
จดหมายข่าวสิ่งพิมพ์	อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้	79	1.20	0.53	0.493	.7808	-
	พออ่านออกเขียนได้	46	1.15	0.42			
	ประถมศึกษา	118	1.19	0.54			
	มัธยมศึกษา	88	1.26	0.53			
	ประกาศนียบัตรวิชาชีพ	15	1.26	0.80			
	ปริญญาตรี	5	1.00	0.00			
ป้ายประกาศหมู่บ้าน	อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้	79	1.15	0.39	0.694	.6282	-
	พออ่านออกเขียนได้	46	1.21	0.59			
	ประถมศึกษา	118	1.24	0.62			
	มัธยมศึกษา	88	1.30	0.86			
	ประกาศนียบัตรวิชาชีพ	15	1.33	0.61			
	ปริญญาตรี	5	1.00	0.00			

ตัวแปร	ระดับการศึกษา	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	f	p	คู่ที่แตกต่าง
ป้ายโฆษณาป้ายประชาสัมพันธ์	อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้	79	1.11	0.35	0.327	.8964	-
	พออ่านออกเขียนได้	46	1.15	0.47			
	ประถมศึกษา	118	1.17	0.50			
	มัธยมศึกษา	88	1.20	0.57			
	ประกาศนียบัตรวิชาชีพ	15	1.20	0.56			
	ปริญญาตรี	5	1.20	0.44			

จากตาราง 37 พบว่า การเปิดรับข่าวสารจากสื่อชนิดต่างๆ มีความสัมพันธ์กับระดับการศึกษาของชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐาน

การเปิดรับข่าวสารในเรื่องต่างๆไปจากสื่อมวลชน ที่มีความสัมพันธ์กับระดับการศึกษาของชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบได้แก่

วิทยุ โดยที่กลุ่มการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ มีการเปิดรับข่าวสารจากสื่อวิทยุสูงกว่า กลุ่มที่อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้

หนังสือพิมพ์ โดยที่ กลุ่มการศึกษาระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา มีการเปิดรับข่าวสารจากหนังสือพิมพ์สูงกว่า กลุ่มอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ ส่วนกลุ่มการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ มีการเปิดรับข่าวสารจากหนังสือพิมพ์สูงกว่า กลุ่มที่อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ และพออ่านออกเขียนได้

นิตยสาร โดยที่ กลุ่มการศึกษาระดับมัธยมศึกษา มีการเปิดรับข่าวสารจากนิตยสารสูงกว่า กลุ่มที่อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ ในขณะที่กลุ่มการศึกษาระดับปริญญาตรีมีการเปิดรับข่าวสารจากนิตยสารสูงกว่า กลุ่มที่อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ และกลุ่มพออ่านออกเขียนได้

สื่อบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับระดับการศึกษาของชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบได้แก่

เจ้าหน้าที่ป่าไม้ โดยที่ กลุ่มการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ มีการเปิดรับข่าวสารจากเจ้าหน้าที่ป่าไม้สูงกว่า กลุ่มอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ , กลุ่มพออ่านออกเขียนได้ , กลุ่มประถมศึกษา และกลุ่มมัธยมศึกษา

ครู โดยที่ กลุ่มการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ มีการเปิดรับข่าวสารจากครูสูงกว่า กลุ่มอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ และกลุ่มมัธยมศึกษา ในขณะที่กลุ่มประถมศึกษามีการเปิดรับข่าวสารจากครูสูงกว่า กลุ่มอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้

เพื่อนบ้าน โดยที่ กลุ่มการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ มีการเปิดรับข่าวสารจากเพื่อนบ้านสูงกว่า กลุ่มอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ และกลุ่มมัธยมศึกษา

ญาติพี่น้อง บุตรหลาน โดยที่ กลุ่มการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ มีการเปิดรับข่าวสารจากญาติพี่น้อง บุตรหลานสูงกว่า กลุ่มอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ กลุ่มพออ่านออกเขียนได้ และกลุ่มมัธยมศึกษา

สื่อเฉพาะกิจที่มีความสัมพันธ์กับระดับการศึกษาของชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบ ได้แก่

หนังสือพิมพ์ โดยที่ กลุ่มการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ และกลุ่มมัธยมศึกษา มีการเปิดรับข่าวสารจากหนังสือพิมพ์สูงกว่า กลุ่มอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้

ตาราง 38 แสดงผลความสัมพันธ์ระหว่าง การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะชีวิต และการมีส่วนร่วม กับระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง

ตัวแปร	ระดับการศึกษา	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	f	p	คู่ที่แตกต่าง
สื่อมวลชนในเรื่องต่างๆไป	อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้	76	1.66	0.43	7.897*	.0000	(1) < (5)
	พออ่านออกเขียนได้	44	1.84	0.50			(2) < (5)
	ประถมศึกษา	114	1.94	0.57			(3) > (1)
	มัธยมศึกษา	81	2.00	0.56			(4) > (1)
	ประกาศนียบัตรวิชาชีพ	14	2.42	0.44			
	ปริญญาตรี	5	2.42	0.44			
สื่อบุคคล	อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้	77	1.35	0.51	6.599*	.0000	(1) < (5)
	พออ่านออกเขียนได้	43	2.17	0.76			(2) < (5)
	ประถมศึกษา	111	2.28	0.92			(3) > (1)
	มัธยมศึกษา	83	2.04	0.80			(4) < (5)
	ประกาศนียบัตรวิชาชีพ	15	3.00	1.28			
	ปริญญาตรี	5	1.68	0.38			
สื่อเฉพาะกิจ	อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้	77	1.59	0.50	1.810	.1101	-
	พออ่านออกเขียนได้	46	1.79	0.57			
	ประถมศึกษา	116	1.61	0.56			
	มัธยมศึกษา	87	1.72	0.69			
	ประกาศนียบัตรวิชาชีพ	15	1.85	0.52			
	ปริญญาตรี	5	1.25	0.15			

ตัวแปร	ระดับการศึกษา	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	f	p	คู่ที่แตกต่าง
ความรู้	อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้	80	5.75	2.44	12.59*	.0000	(1) < (6)
	พออ่านออกเขียนได้	46	6.65	2.33			(3) > (1)
	ประถมศึกษา	118	7.77	2.13			(4) > (1)
	มัธยมศึกษา	88	7.81	1.93			(5) > (1)
	ประกาศนียบัตรวิชาชีพ	15	8.20	1.42			
	ปริญญาตรี	5	9.40	0.89			
ทัศนคติ	อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้	79	3.63	0.44	6.772*	.0000	(1) < (6)
	พออ่านออกเขียนได้	46	3.74	0.41			(2) < (6)
	ประถมศึกษา	118	3.84	0.44			(3) < (6)
	มัธยมศึกษา	88	3.85	0.47			(4) < (6)
	ประกาศนียบัตรวิชาชีพ	15	3.82	0.48			(5) < (6)
	ปริญญาตรี	5	4.70	0.39			
การมีส่วนร่วม	อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้	80	5.48	2.89	1.127	.3454	-
	พออ่านออกเขียนได้	46	6.26	2.73			
	ประถมศึกษา	118	6.14	2.76			
	มัธยมศึกษา	88	5.54	3.16			
	ประกาศนียบัตรวิชาชีพ	15	6.73	3.08			
	ปริญญาตรี	5	6.00	3.67			

จากตาราง 38 พบว่า การเปิดรับข่าวสารมีความสัมพันธ์กับระดับการศึกษาของชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐาน

โดยที่การเปิดรับข่าวสารในเรื่องต่างๆไปจากสื่อมวลชนกลุ่มการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ มีการเปิดรับข่าวสารสูงกว่ากลุ่มอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ และกลุ่มพออ่านออกเขียนได้ ส่วนระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา มีการเปิดรับข่าวสารสูงกว่ากลุ่มอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้

สื่อบุคคล กลุ่มการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ มีการเปิดรับข่าวสารสูงกว่ากลุ่มอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ กลุ่มพออ่านออกเขียนได้ และกลุ่มมัธยมศึกษา ส่วนระดับประถมศึกษา มีการเปิดรับข่าวสารสูงกว่ากลุ่มอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้

ความรู้มีความสัมพันธ์กับระดับการศึกษาของชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐาน โดยที่กลุ่มการศึกษาระดับปริญญาตรี ประกาศนียบัตรวิชาชีพ มัธยมศึกษา และประถมศึกษา มีความรู้ในเรื่องนี้สูงกว่ากลุ่มอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้

ทัศนคติมีความสัมพันธ์กับระดับการศึกษาของชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐาน โดยที่กลุ่มการศึกษาระดับปริญญาตรี มีทัศนคติในเรื่องนี้ดีกว่า กลุ่มประกาศนียบัตรวิชาชีพ มัธยมศึกษา ประถมศึกษา พ้ออ่านออกเขียนได้ และ อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้

การมีส่วนร่วมไม่มีความสัมพันธ์กับระดับการศึกษาของชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

ตาราง 39 แสดงผลความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารจากสื่อชนิดต่างๆ กับสถานภาพสมรสของกลุ่มตัวอย่าง

ตัวแปร	สถานภาพสมรส	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	f	p	คู่ที่แตกต่าง
สื่อมวลชนในเรื่องทั่วไป							
วิทยุ	โสด	161	3.47	1.38	8.375*	.0000	(1) > (2)
	แต่งงาน	159	2.72	1.31			
	หย่า	10	2.80	1.31			
	หม้าย	22	2.90	1.34			
โทรทัศน์	โสด	159	3.37	1.53	2.055	.1059	-
	แต่งงาน	159	3.13	1.42			
	หย่า	10	2.50	1.35			
	หม้าย	22	2.81	1.56			
หนังสือพิมพ์	โสด	156	1.98	1.12	3.938*	.0087	(1) > (2)
	แต่งงาน	158	1.62	0.92			
	หย่า	10	1.50	0.52			
	หม้าย	22	1.54	1.05			
นิตยสาร	โสด	157	1.52	0.85	5.899*	.0006	(1) > (2)
	แต่งงาน	155	1.21	0.51			
	หย่า	10	1.20	0.42			
	หม้าย	22	1.22	0.52			
จดหมายข่าว สิ่งพิมพ์ทาง ราชการ	โสด	159	1.20	0.57	0.758	.5180	-
	แต่งงาน	157	1.17	0.43			
	หย่า	10	1.00	0.00			
	หม้าย	21	1.09	0.30			

ตัวแปร	สถานภาพสมรส	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	f	p	คู่ที่แตกต่าง
การประชุม	โสด	157	1.63	0.74	0.265	.8503	-
	แต่งงาน	156	1.62	0.63			
	หย่า	10	1.60	0.51			
	หม้าย	22	1.50	0.51			
ป้ายโฆษณา	โสด	159	1.16	0.46	0.700	.5525	-
	แต่งงาน	157	1.12	0.34			
	หย่า	10	1.10	0.31			
	หม้าย	21	1.04	0.21			
สื่อบุคคล							
เจ้าหน้าที่ป่าไม้	โสด	157	2.46	1.37	2.459	.0626	-
	แต่งงาน	156	2.33	1.23			
	หย่า	10	2.20	1.13			
	หม้าย	22	1.68	0.94			
ข้าราชการฝ่ายปกครอง	โสด	159	1.66	0.97	1.947	.1216	-
	แต่งงาน	157	1.81	1.05			
	หย่า	10	1.90	1.10			
	หม้าย	22	1.31	0.64			
พัฒนากร	โสด	160	2.18	1.28	1.684	.1700	-
	แต่งงาน	158	2.12	1.16			
	หย่า	10	1.30	0.67			
	หม้าย	21	2.19	1.28			
ผู้นำชุมชน	โสด	160	2.75	1.11	0.803	.4928	-
	แต่งงาน	156	2.93	0.98			
	หย่า	10	2.80	1.13			
	หม้าย	22	2.77	0.97			
ครู	โสด	160	2.17	1.41	2.312	.0759	-
	แต่งงาน	157	1.95	1.30			
	หย่า	10	1.50	0.97			
	หม้าย	21	1.52	1.03			
เพื่อนบ้าน	โสด	157	1.99	1.41	0.226	.8781	-
	แต่งงาน	158	1.89	1.28			
	หย่า	10	1.80	1.22			
	หม้าย	22	2.04	1.43			

ตัวแปร	สถานภาพสมรส	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	f	p	คู่ที่แตกต่าง
ญาติพี่น้องบุตรหลาน	โสด	159	2.03	1.46	0.193	.9009	-
	แต่งงาน	157	2.01	1.36			
	หย่า	10	1.70	0.82			
	หม้าย	22	2.09	1.54			
สื่อเฉพาะกิจ							
วิทยุท้องถิ่น	โสด	161	2.36	1.39	1.938	.1230	-
	แต่งงาน	159	2.03	1.16			
	หย่า	10	1.90	1.10			
	หม้าย	22	2.22	1.30			
โทรทัศน์	โสด	161	2.82	1.63	0.907	.4378	-
	แต่งงาน	159	2.59	1.53			
	หย่า	10	2.20	1.23			
	หม้าย	22	2.63	1.67			
หนังสือพิมพ์	โสด	160	1.81	1.04	4.752*	.0029	(1) > (2)
	แต่งงาน	157	1.44	0.77			
	หย่า	10	1.30	0.48			
	หม้าย	22	1.50	1.01			
การประชุมหมู่บ้าน	โสด	158	1.61	0.85	1.253	.2903	-
	แต่งงาน	159	1.53	0.68			
	หย่า	10	1.60	0.51			
	หม้าย	22	1.86	0.83			
จดหมายข่าวสิ่งพิมพ์	โสด	160	1.19	0.47	0.805	.4914	-
	แต่งงาน	159	1.20	0.56			
	หย่า	10	1.10	0.31			
	หม้าย	22	1.36	0.79			
ป้ายประกาศหมู่บ้าน	โสด	160	1.26	0.72	0.480	.6964	-
	แต่งงาน	159	1.19	0.56			
	หย่า	10	1.20	0.42			
	หม้าย	22	1.31	0.64			
ป้ายโฆษณาป้ายประชาสัมพันธ์	โสด	160	1.23	0.60	1.674	.1722	-
	แต่งงาน	159	1.11	0.37			
	หย่า	10	1.10	0.31			
	หม้าย	22	1.13	0.35			

จากตาราง 39 พบว่า การเปิดรับข่าวสารจากสื่อชนิดต่างๆ มีความสัมพันธ์กับสถานภาพสมรสของชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐาน

การเปิดรับข่าวสารในเรื่องต่างๆไป จากสื่อมวลชนที่มีความสัมพันธ์กับสถานภาพสมรสของชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบได้แก่

วิทยุ หนังสือพิมพ์ และนิตยสาร โดยที่กลุ่มโสด มีการเปิดรับข่าวสารจากสื่อเหล่านี้สูงกว่ากลุ่มที่แต่งงานแล้ว

สื่อบุคคลไม่มีความสัมพันธ์กับสถานภาพสมรสของชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบ สื่อเฉพาะกิจที่มีความสัมพันธ์กับสถานภาพสมรสของชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบได้แก่

หนังสือพิมพ์ โดยที่กลุ่มโสด มีการเปิดรับข่าวสารจากหนังสือพิมพ์สูงกว่า กลุ่มที่แต่งงานแล้ว

ตาราง 40 แสดงผลความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ที่ศนคติ และการมีส่วนร่วม กับสถานภาพสมรสของกลุ่มตัวอย่าง

ตัวแปร	สถานภาพสมรส	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	f	p	คู่ที่แตกต่าง
สื่อมวลชนในเรื่องต่างๆไป	โสด	152	2.04	0.57	6.000*	.0005	(1) > (2)
	แต่งงาน	152	1.80	0.52			
	หย่า	10	1.67	0.38			
	หม้าย	20	1.77	0.40			
สื่อบุคคล	โสด	153	2.19	0.91	1.158	.3255	-
	แต่งงาน	151	2.13	0.82			
	หย่า	10	1.88	0.50			
	หม้าย	20	1.87	0.49			
สื่อเฉพาะกิจ	โสด	157	1.75	0.63	2.529	.0571	-
	แต่งงาน	157	1.58	0.52			
	หย่า	10	1.48	0.37			
	หม้าย	22	1.72	0.68			
ความรู้	โสด	161	7.32	2.08	6.885*	.0002	(1) > (4)
	แต่งงาน	159	7.44	2.46			(2) > (4)
	หย่า	10	6.50	1.95			
	หม้าย	22	5.18	2.28			

ตัวแปร	สถานภาพสมรส	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	f	p	คู่ที่แตกต่าง
ทัศนคติ	โสด	161	3.79	0.48	1.054	.3688	-
	แต่งงาน	159	3.82	0.44			
	หย่า	10	3.62	0.55			
	หม้าย	21	3.69	0.54			
การมีส่วนร่วม	โสด	161	5.67	3.00	1.503	.2133	-
	แต่งงาน	159	6.21	2.86			
	หย่า	10	5.70	2.58			
	หม้าย	22	5.09	2.84			

จากตาราง 40 พบว่า การเปิดรับข่าวสารมีความสัมพันธ์กับสถานภาพสมรสของชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐาน โดยที่ การเปิดรับข่าวสารในเรื่องทั่วไปจากสื่อมวลชน กลุ่มโสด มีการเปิดรับข่าวสารสูงกว่า กลุ่มแต่งงานแล้ว ในขณะที่สื่อบุคคล และสื่อเฉพาะกิจไม่มี ความสัมพันธ์กับสถานภาพสมรสของชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบ

ความรู้ มีความสัมพันธ์กับสถานภาพสมรสของกลุ่มตัวอย่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐาน โดยที่ กลุ่มโสด และ แต่งงานแล้ว มีความรู้ในเรื่องนี้สูงกว่า กลุ่มหม้าย

ทัศนคติ กับการมีส่วนร่วมไม่มีความสัมพันธ์กับสถานภาพสมรสของกลุ่มตัวอย่าง ที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 41 แสดงผลความสัมพันธ์ระหว่าง การเปิดรับข่าวสารจากสื่อชนิดต่างๆกับสถานะในครอบครัวของกลุ่มตัวอย่าง

สื่อ	สถานะในครอบครัว	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	t	p
สื่อมวลชนในเรื่องทั่วไป						
วิทยุ	สมาชิก	255	3.17	1.40	1.98*	.048
	หัวหน้าครอบครัว	98	2.84	1.34		
โทรทัศน์	สมาชิก	253	3.37	1.50	3.36*	.001
	หัวหน้าครอบครัว	98	2.78	1.40		
หนังสือพิมพ์	สมาชิก	250	1.88	1.08	3.71*	.000
	หัวหน้าครอบครัว	97	1.48	0.81		

สื่อ	สถานะในครอบครัว	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	t	p
นิตยสาร	สมาชิก	249	1.40	0.71	2.09*	.037
	หัวหน้าครอบครัว	96	1.23	0.67		
จดหมายข่าว สิ่งพิมพ์ทางราชการ	สมาชิก	252	1.18	0.50	0.03	.980
	หัวหน้าครอบครัว	96	1.17	0.43		
การประชุม	สมาชิก	248	1.66	0.67	1.75	.080
	หัวหน้าครอบครัว	98	1.52	0.68		
ป้ายโฆษณา	สมาชิก	251	1.14	0.41	0.63	.528
	หัวหน้าครอบครัว	97	1.11	0.35		
สื่อบุคคล						
เจ้าหน้าที่ป่าไม้	สมาชิก	248	2.47	1.30	2.90*	.004
	หัวหน้าครอบครัว	98	2.03	1.19		
ข้าราชการฝ่ายปกครอง	สมาชิก	251	1.72	1.00	0.23	.820
	หัวหน้าครอบครัว	98	1.69	0.99		
พัฒนาการ	สมาชิก	253	2.22	1.25	2.22*	.027
	หัวหน้าครอบครัว	97	1.90	1.12		
ผู้นำชุมชน	สมาชิก	252	2.85	1.04	0.67	.502
	หัวหน้าครอบครัว	97	2.77	1.06		
ครู	สมาชิก	252	2.16	1.40	3.88*	.000
	หัวหน้าครอบครัว	97	1.61	1.08		
เพื่อนบ้าน	สมาชิก	250	1.98	1.38	0.92	.359
	หัวหน้าครอบครัว	98	1.83	1.24		
ญาติพี่น้องบุตรหลาน	สมาชิก	251	2.03	1.44	0.46	.648
	หัวหน้าครอบครัว	98	1.95	1.31		
สื่อเฉพาะกิจ						
วิทยุท้องถิ่น	สมาชิก	255	2.25	1.30	1.43	.154
	หัวหน้าครอบครัว	98	2.04	1.21		
โทรทัศน์	สมาชิก	255	2.88	1.62	3.84*	.000
	หัวหน้าครอบครัว	98	2.22	1.36		
หนังสือพิมพ์	สมาชิก	253	1.67	0.94	2.23*	.026
	หัวหน้าครอบครัว	97	1.43	0.87		
การประชุมหมู่บ้าน	สมาชิก	252	1.58	0.76	0.43	.670
	หัวหน้าครอบครัว	98	1.62	0.79		
จดหมายข่าวสิ่งพิมพ์	สมาชิก	254	1.67	0.44	1.65	.101
	หัวหน้าครอบครัว	98	1.30	0.70		

ชื่อ	สถานะใน ครอบครัว	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	t	p
ป้ายประกาศ หมู่บ้าน	สมาชิก	254	1.23	0.62	0.16	.869
	หัวหน้าครอบครัว	98	1.24	0.70		
ป้ายโฆษณาป้าย ประชาสัมพันธ์	สมาชิก	254	1.18	0.51	0.94	.349
	หัวหน้าครอบครัว	98	1.13	0.40		

จากตาราง 41 พบว่า การเปิดรับข่าวสารจากสื่อชนิดต่างๆ มีความสัมพันธ์กับสถานะในครอบครัวของชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐาน

การเปิดรับข่าวสารในเรื่องต่างๆไป จากสื่อมวลชน ที่มีความสัมพันธ์กับสถานะในครอบครัวได้แก่

วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และนิตยสาร โดยที่ สมาชิกในครอบครัว มีการเปิดรับข่าวสารจากสื่อเหล่านี้สูงกว่า กลุ่มหัวหน้าครอบครัว

สื่อบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับสถานะในครอบครัวได้แก่

เจ้าหน้าที่ป่าไม้ พัฒนาการ และครู โดยที่ สมาชิกในครอบครัว มีการเปิดรับข่าวสารจากสื่อเหล่านี้สูงกว่า กลุ่มหัวหน้าครอบครัว

สื่อเฉพาะกิจที่มีความสัมพันธ์กับสถานะในครอบครัวได้แก่

โทรทัศน์ และหนังสือพิมพ์ โดยที่สมาชิกในครอบครัว มีการเปิดรับข่าวสารจากสื่อเหล่านี้สูงกว่า กลุ่มหัวหน้าครอบครัว

ตาราง 42 แสดงผลความสัมพันธ์ระหว่าง การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติ และการมีส่วนร่วมกับสถานะในครอบครัวของกลุ่มตัวอย่าง

ตัวแปร	สถานะใน ครอบครัว	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	t	p
สื่อมวลชนในเรื่อง ต่างๆไป	สมาชิก	240	1.97	0.54	3.56*	.000
	หัวหน้าครอบครัว	95	1.73	0.52		
สื่อบุคคล	สมาชิก	240	2.20	0.87	2.48*	.013
	หัวหน้าครอบครัว	95	1.95	0.73		

สื่อเฉพาะกิจ	สมาชิก	250	1.70	0.57	2.12*	.035
	หัวหน้าครอบครัว	97	1.56	0.62		
ความรู้	สมาชิก	255	7.55	2.02	3.80*	.000
	หัวหน้าครอบครัว	98	6.36	2.80		
ทัศนคติ	สมาชิก	255	3.82	0.45	1.62	.106
	หัวหน้าครอบครัว	97	3.73	0.50		
การมีส่วนร่วม	สมาชิก	255	5.87	2.86	0.13	.900
	หัวหน้าครอบครัว	98	5.91	3.06		

จากตาราง 42 พบว่า การเปิดรับข่าวสารมีความสัมพันธ์กับสถานะในครอบครัวของชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐาน โดยที่สื่อมวลชน สื่อบุคคล และสื่อเฉพาะกิจ กลุ่มสมาชิกในครอบครัวมีการเปิดรับข่าวสารสูงกว่ากลุ่มหัวหน้าครอบครัว

ความรู้ มีความสัมพันธ์กับสถานะในครอบครัวของชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐาน โดยที่กลุ่มสมาชิกในครอบครัวมีความรู้ในเรื่องนี้สูงกว่ากลุ่มหัวหน้าครอบครัว

ทัศนคติ และการมีส่วนร่วม ไม่มีความสัมพันธ์กับสถานะในครอบครัวของชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สถาบันวิทยบริการ
 าลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตาราง 43 แสดงผลความสัมพันธ์ระหว่าง การเปิดรับข่าวสารจากสื่อชนิดต่างๆกับอาชีพ ของกลุ่มตัวอย่าง

ตัวแปร	อาชีพ	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	f	p	คู่ที่แตกต่าง
สื่อมวลชนในเรื่องทั่วไป							
วิทยุ	ทำนา	43	3.30	1.05	4.634*	.0004	(2) > (4)
	ทำสวน,ไร่	216	3.26	1.40			
	ค้าขาย	27	2.85	1.63			
	รับจ้าง	59	2.40	1.24			
	รับราชการ	3	3.66	1.15			
	อื่นๆ	5	2.20	0.44			
โทรทัศน์	ทำนา	43	3.60	1.62	1.560	.1706	-
	ทำสวน,ไร่	215	3.20	1.53			
	ค้าขาย	27	3.44	1.39			
	รับจ้าง	58	2.86	1.22			
	รับราชการ	3	3.33	0.57			
	อื่นๆ	5	2.60	1.34			
หนังสือพิมพ์	ทำนา	43	1.46	0.70	2.301*	.0446	ไม่พบคู่ที่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05
	ทำสวน,ไร่	211	1.83	1.15			
	ค้าขาย	27	2.11	0.97			
	รับจ้าง	58	1.60	0.74			
	รับราชการ	3	2.66	0.57			
	อื่นๆ	5	1.60	0.54			
นิตยสาร	ทำนา	43	1.28	0.54	0.263	.9332	-
	ทำสวน,ไร่	210	1.38	0.73			
	ค้าขาย	27	1.37	0.68			
	รับจ้าง	57	1.31	0.76			
	รับราชการ	3	1.33	0.57			
	อื่นๆ	5	1.20	0.44			
จดหมายข่าว	ทำนา	43	1.11	0.32	3.767*	.0025	(1) < (5)
	ทำสวน,ไร่	212	1.18	0.53			
	ค้าขาย	27	1.18	0.40			
	รับจ้าง	58	1.17	0.38			
	รับราชการ	3	2.33	0.57			
	อื่นๆ	5	1.00	0.00			
สิ่งพิมพ์ทางราชการ	ทำนา	43	1.11	0.32	3.767*	.0025	(2) < (5)
	ทำสวน,ไร่	212	1.18	0.53			
	ค้าขาย	27	1.18	0.40			
	รับจ้าง	58	1.17	0.38			
	รับราชการ	3	2.33	0.57			
	อื่นๆ	5	1.00	0.00			
สิ่งพิมพ์ทางราชการ	ทำนา	43	1.11	0.32	3.767*	.0025	(3) < (5)
	ทำสวน,ไร่	212	1.18	0.53			
	ค้าขาย	27	1.18	0.40			
	รับจ้าง	58	1.17	0.38			
	รับราชการ	3	2.33	0.57			
	อื่นๆ	5	1.00	0.00			
สิ่งพิมพ์ทางราชการ	ทำนา	43	1.11	0.32	3.767*	.0025	(4) < (5)
	ทำสวน,ไร่	212	1.18	0.53			
	ค้าขาย	27	1.18	0.40			
	รับจ้าง	58	1.17	0.38			
	รับราชการ	3	2.33	0.57			
	อื่นๆ	5	1.00	0.00			
สิ่งพิมพ์ทางราชการ	ทำนา	43	1.11	0.32	3.767*	.0025	(5) > (6)
	ทำสวน,ไร่	212	1.18	0.53			
	ค้าขาย	27	1.18	0.40			
	รับจ้าง	58	1.17	0.38			
	รับราชการ	3	2.33	0.57			
	อื่นๆ	5	1.00	0.00			

ตัวแปร	อาชีพ	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	f	p	คู่ที่แตกต่าง
การประชุม	ทำนา	43	1.72	0.59	3.987*	.0016	(2) < (5)
	ทำสวน,ไร่	213	1.64	0.67			(3) < (5)
	ค้าขาย	26	1.38	0.57			(4) < (5)
	รับจ้าง	57	1.50	0.60			
	รับราชการ	3	3.00	1.73			
	อื่นๆ	4	1.75	0.95			
ป่วยโฆษณา	ทำนา	43	1.02	0.15	4.424*	.0006	(1) < (5)
	ทำสวน,ไร่	213	1.12	0.40			(2) < (5)
	ค้าขาย	26	1.23	0.51			(4) < (5)
	รับจ้าง	58	1.18	0.39			(5) > (6)
	รับราชการ	3	2.00	0.00			
	อื่นๆ	5	1.00	0.00			
สอบบุคคล	ทำนา	43	2.04	0.92	1.322	.2540	-
	ทำสวน,ไร่	209	2.45	1.41			
	ค้าขาย	27	2.11	1.15			
	รับจ้าง	59	2.27	1.08			
	รับราชการ	3	3.33	1.52			
	อื่นๆ	5	2.20	0.83			
เจ้าหน้าที่ป่าไม้	ทำนา	43	1.44	0.93	3.276*	.0066	ไม่พบคู่ที่แตกต่างกัน
	ทำสวน,ไร่	212	1.63	0.95			
	ค้าขาย	27	2.03	1.05			
	รับจ้าง	59	1.96	1.12			
	รับราชการ	3	3.00	0.00			สำคัญ .05
	อื่นๆ	5	1.80	1.09			
พัคนากร	ทำนา	42	3.12	1.13	9.094	.0000	(1) > (2)
	ทำสวน,ไร่	214	2.14	1.25			(3) < (1)
	ค้าขาย	27	1.81	0.88			(4) < (1)
	รับจ้าง	59	1.59	0.87			
	รับราชการ	3	2.33	1.15			
	อื่นๆ	5	2.00	1.41			

ตัวแปร	อาชีพ	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	f	p	คู่ที่แตกต่าง
ผู้นำชุมชน	ทำนา	42	3.19	0.63	3.467*	.0045	ไม่พบคู่ที่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05
	ทำสวน,ไร่	213	2.82	1.08			
	ค้าขาย	27	2.92	0.99			
	รับจ้าง	59	2.54	1.03			
	รับราชการ	3	4.33	1.15			
	อื่นๆ	5	2.40	0.89			
ครู	ทำนา	43	1.39	0.90	3.225*	.0074	ไม่พบคู่ที่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05
	ทำสวน,ไร่	213	2.11	1.44			
	ค้าขาย	26	2.19	1.20			
	รับจ้าง	59	1.93	1.14			
	รับราชการ	3	3.66	1.52			
	อื่นๆ	5	2.00	1.00			
เพื่อนบ้าน	ทำนา	43	1.90	1.50	2.058	.0702	-
	ทำสวน,ไร่	211	1.97	1.40			
	ค้าขาย	27	2.11	1.31			
	รับจ้าง	59	1.71	0.91			
	รับราชการ	3	4.00	1.73			
	อื่นๆ	5	1.40	0.89			
ญาติพี่น้องบุตรหลาน	ทำนา	43	1.83	1.49	2.372*	.0389	ไม่พบคู่ที่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05
	ทำสวน,ไร่	212	1.99	1.46			
	ค้าขาย	27	2.66	1.46			
	รับจ้าง	59	1.83	0.95			
	รับราชการ	3	3.66	2.31			
	อื่นๆ	5	2.00	1.00			
สื่อเฉพาะกิจ	ทำนา	43	2.67	0.92	3.931	.0018	(1) > (4)
	ทำสวน,ไร่	216	2.26	1.35			
	ค้าขาย	27	1.70	1.13			
	รับจ้าง	59	1.76	1.08			
	รับราชการ	3	3.00	2.00			
	อื่นๆ	5	2.60	1.67			

ตัวแปร	อาชีพ	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	f	p	คู่ที่แตกต่าง
โทรทัศน์	ทำนา	43	3.58	1.68	4.580*	.0005	(1) > (2)
	ทำสวน,ไร่	216	2.70	1.63			(3) < (1)
	ค้าขาย	27	2.30	1.38			(4) < (1)
	รับจ้าง	59	2.18	1.12			
	รับราชการ	3	2.66	0.57			
	อื่นๆ	5	3.20	1.79			
หนังสือพิมพ์	ทำนา	43	1.56	0.80	1.667	.1418	-
	ทำสวน,ไร่	213	1.65	0.97			
	ค้าขาย	27	1.74	1.13			
	รับจ้าง	59	1.39	0.74			
	รับราชการ	3	2.66	0.57			
	อื่นๆ	5	1.60	0.89			
การประชุมหมู่บ้าน	ทำนา	43	1.88	0.73	2.267*	.0475	ไม่พบคู่ที่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05
	ทำสวน,ไร่	213	1.60	0.82			
	ค้าขาย	27	1.37	0.49			
	รับจ้าง	59	1.44	0.62			
	รับราชการ	3	1.66	0.57			
	อื่นๆ	5	1.80	0.83			
จดหมายข่าวสิ่งพิมพ์	ทำนา	43	1.11	0.32	1.421	.2160	-
	ทำสวน,ไร่	215	1.18	0.51			
	ค้าขาย	27	1.37	0.63			
	รับจ้าง	59	1.22	0.61			
	รับราชการ	3	1.66	0.57			
	อื่นๆ	5	1.40	0.89			
ป้ายประกาศหมู่บ้าน	ทำนา	43	1.04	0.21	1.339	.2472	-
	ทำสวน,ไร่	215	1.27	0.68			
	ค้าขาย	27	1.18	0.39			
	รับจ้าง	59	1.23	0.77			
	รับราชการ	3	1.00	0.00			
	อื่นๆ	5	1.60	0.89			

ตัวแปร	อาชีพ	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	f	p	คู่ที่แตกต่าง
	ทำนา	43	1.09	0.36			
	ทำสวน,ไร่	215	1.17	0.52			
ป้ายโฆษณา	ค้าขาย	27	1.18	0.39	0.529	.7538	-
ป้าย	รับจ้าง	59	1.15	0.40			
ประชาสัมพันธ์	รับราชการ	3	1.33	0.57			
	อื่นๆ	5	1.40	0.89			

จากตาราง 43 พบว่า การเปิดรับข่าวสารจากสื่อชนิดต่างๆ มีความสัมพันธ์กับอาชีพของชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานสื่อมวลชนในเรื่องทั่วไป ที่มีความสัมพันธ์กับอาชีพของชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบ ได้แก่

วิทยุ โดยที่อาชีพทำสวน,ไร่ มีการเปิดรับข่าวสารจากสื่อวิทยุสูงกว่าอาชีพรับจ้าง

จดหมายข่าว สิ่งพิมพ์ทางราชการ โดยที่อาชีพรับราชการมีการเปิดรับข่าวสารจากสื่อนี้สูงกว่าทุกอาชีพ

การประชุม โดยที่อาชีพรับราชการมีการเปิดรับข่าวสารจากการประชุมสูงกว่าอาชีพทำสวน,ไร่ ค้าขาย และ รับจ้าง

ป้ายโฆษณา โดยที่อาชีพรับราชการมีการเปิดรับสูงกว่าอาชีพ ทำนา ทำสวน,ไร่ รับจ้าง และอาชีพอื่นๆ

สื่อบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับอาชีพของชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบ ได้แก่

พัฒนากร โดยที่อาชีพทำนามีการเปิดรับข่าวสารจากพัฒนากรสูงกว่าอาชีพทำสวน,ไร่ ค้าขาย และรับจ้าง

สื่อเฉพาะกิจที่มีความสัมพันธ์กับอาชีพของชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบ ได้แก่

วิทยุ โดยที่อาชีพทำนามีการเปิดรับข่าวสารจากวิทยุสูงกว่าอาชีพรับจ้าง

โทรทัศน์ โดยที่อาชีพทำนามีการเปิดรับข่าวสารจากโทรทัศน์สูงกว่าอาชีพทำสวน,ไร่ ค้าขาย และ รับจ้าง

ตาราง 44 แสดงผลความสัมพันธ์ระหว่าง การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะคิด และการมีส่วนร่วมกับอาชีพของกลุ่มตัวอย่าง

ตัวแปร	อาชีพ	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	f	p	คู่ที่ แตกต่างกัน
สื่อมวลชนใน เรื่องทั่วไป	ทำนา	43	1.93	0.44	2.733*	.0195	ไม่พบคู่ที่ แตกต่างกัน ที่ระดับนัย สำคัญ .05
	ทำสวน,ไร่	202	1.94	0.58			
	ค้าขาย	26	1.95	0.52			
	รับจ้าง	57	1.72	0.47			
	รับราชการ	3	2.61	0.46			
สื่อบุคคล	อื่นๆ	4	1.64	0.24	2.151	.0592	-
	ทำนา	41	2.09	0.49			
	ทำสวน,ไร่	201	2.15	0.96			
	ค้าขาย	26	2.25	0.63			
	รับจ้าง	59	1.98	0.68			
สื่อเฉพาะกิจ	รับราชการ	3	3.47	1.05	2.711*	.0203	ไม่พบคู่ที่ แตกต่างกัน ที่ระดับนัย สำคัญ .05
	อื่นๆ	5	1.97	0.71			
	ทำนา	43	1.85	0.50			
	ทำสวน,ไร่	210	1.68	0.61			
	ค้าขาย	27	1.55	0.56			
ความรู้	รับจ้าง	59	1.48	0.52	8.717	.0000	(1) < (4) (2) < (4)
	รับราชการ	3	2.00	0.51			
	อื่นๆ	5	1.94	0.76			
	ทำนา	43	5.97	2.01			
	ทำสวน,ไร่	216	7.01	2.30			
ทักษะคิด	ค้าขาย	27	7.33	2.81	5.702	.0000	(1) < (3) (2) < (3)
	รับจ้าง	59	8.54	1.68			
	รับราชการ	3	9.66	0.57			
	อื่นๆ	5	9.00	1.73			
	ทำนา	43	3.62	0.36			
ทัศนคติ	ทำสวน,ไร่	215	3.75	0.48	5.702	.0000	(1) < (3) (2) < (3)
	ค้าขาย	27	4.10	0.38			
	รับจ้าง	59	3.90	0.44			
	รับราชการ	3	4.33	0.49			
	อื่นๆ	5	4.00	0.41			

ตัวแปร	อาชีพ	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	f	p	คู่ที่ แตกต่างกัน
การมีส่วนร่วม	ทำนา	43	6.41	2.15	2.457*	.0331	ไม่พบคู่ที่ แตกต่างกัน ที่ระดับนัย สำคัญ .05
	ทำสวน,ไร่	216	5.67	3.13			
	ค้าขาย	27	5.29	2.64			
	รับจ้าง	59	6.15	2.63			
	รับราชการ	3	9.33	0.57			
	อื่นๆ	5	8.40	1.81			

จากตาราง 44 พบว่า การเปิดรับข่าวสารไม่มีความสัมพันธ์กับอาชีพของชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบ ที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

ความรู้ มีความสัมพันธ์กับอาชีพของชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐาน โดยที่อาชีพรับจ้างมีความรู้สูงกว่าอาชีพทำนา และทำสวน,ไร่

ทัศนคติ มีความสัมพันธ์กับอาชีพของชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐาน โดยที่อาชีพค้าขายมีทัศนคติดีกว่าอาชีพทำนา และทำสวน,ไร่

การมีส่วนร่วม ไม่มีความสัมพันธ์กับอาชีพของชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตาราง 45 แสดงผลความสัมพันธ์ระหว่าง การเปิดรับข่าวสารจากสื่อชนิดต่างๆกับรายได้
ของกลุ่มตัวอย่าง

ตัวแปร	รายได้ (บาท)	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่า เบี่ยงเบน มาตรฐาน	f	p	คู่ที่ แตกต่างกัน
สื่อมวลชนในเรื่องทั่วไป							
วิทยุ	ต่ำกว่า - 5,000	146	3.09	1.26	2.262*	.0372	ไม่พบคู่ที่ แตกต่างกัน ที่ระดับนัย สำคัญ .05
	5,001 - 10,000	46	2.95	1.17			
	10,001 - 20,000	43	2.86	1.49			
	20,001 - 30,000	50	2.96	1.48			
	30,001 - 40,000	27	2.88	1.67			
	40,001 - 50,000	14	3.14	1.65			
	มากกว่า 50,000	27	3.96	1.40			
โทรทัศน์	ต่ำกว่า - 5,000	145	3.31	1.55	3.418*	.0027	(2) < (7)
	5,001 - 10,000	46	2.63	1.40			
	10,001 - 20,000	43	2.74	1.43			
	20,001 - 30,000	49	3.32	1.43			
	30,001 - 40,000	27	3.40	1.42			
	40,001 - 50,000	14	3.14	1.02			
	มากกว่า 50,000	27	3.96	1.28			
หนังสือพิมพ์	ต่ำกว่า - 5,000	143	1.77	1.06	5.423*	.0000	(1) < (7) (2) < (7) (3) < (7) (4) < (7)
	5,001 - 10,000	46	1.41	0.74			
	10,001 - 20,000	42	1.69	0.97			
	20,001 - 30,000	48	1.62	0.91			
	30,001 - 40,000	27	1.96	1.05			
	40,001 - 50,000	14	1.57	0.64			
	มากกว่า 50,000	27	2.70	1.20			
นิตยสาร	ต่ำกว่า - 5,000	142	1.40	0.79	0.925	.4764	-
	5,001 - 10,000	46	1.24	0.56			
	10,001 - 20,000	42	1.21	0.47			
	20,001 - 30,000	48	1.41	0.89			
	30,001 - 40,000	27	1.37	0.63			
	40,001 - 50,000	14	1.21	0.42			
	มากกว่า 50,000	26	1.50	0.51			

ตัวแปร	รายได้ (บาท)	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่า เบี่ยงเบน มาตรฐาน	f	p	คู่ที่ แตกต่าง
จดหมายข่าว สิ่งพิมพ์ทาง ราชการ	ต่ำกว่า - 5,000	144	1.18	0.56	0.828	.5484	-
	5,001 - 10,000	45	1.11	0.38			
	10,001 - 20,000	42	1.21	0.51			
	20,001 - 30,000	49	1.22	0.42			
	30,001 - 40,000	27	1.07	0.26			
	40,001 - 50,000	14	1.07	0.26			
	มากกว่า 50,000	27	1.29	0.54			
การประชุม	ต่ำกว่า - 5,000	144	1.66	0.73	1.952	.0719	-
	5,001 - 10,000	46	1.67	0.63			
	10,001 - 20,000	41	1.65	0.57			
	20,001 - 30,000	48	1.41	0.53			
	30,001 - 40,000	27	1.48	0.70			
	40,001 - 50,000	14	1.42	0.51			
	มากกว่า 50,000	26	1.88	0.76			
ป้ายโฆษณา	ต่ำกว่า - 5,000	145	1.11	0.41	1.596	.1474	-
	5,001 - 10,000	46	1.13	0.34			
	10,001 - 20,000	42	1.14	0.35			
	20,001 - 30,000	48	1.27	0.53			
	30,001 - 40,000	27	1.00	0.00			
	40,001 - 50,000	14	1.07	0.26			
	มากกว่า 50,000	26	1.15	0.36			
สื่อบุคคล	ต่ำกว่า - 5,000	144	2.29	1.20	6.518*	.0000	(1) < (7)
	5,001 - 10,000	45	2.33	1.22			(2) < (7)
	10,001 - 20,000	42	2.45	1.27			(3) < (7)
	20,001 - 30,000	49	2.20	1.24			(4) < (7)
	30,001 - 40,000	26	1.77	1.27			(5) < (7)
	40,001 - 50,000	14	1.78	0.80			(6) < (7)
	มากกว่า 50,000	26	3.65	1.44			

ตัวแปร	รายได้ (บาท)	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่า เบี่ยงเบน มาตรฐาน	f	p	คู่ที่ แตกต่างกัน
ข้าราชการฝ่าย ปกครอง	ต่ำกว่า - 5,000	144	1.54	0.91	3.311*	.0035	ไม่พบคู่ที่ แตกต่างกัน ที่ระดับนัย สำคัญ .05
	5,001 - 10,000	46	2.06	1.06			
	10,001 - 20,000	43	2.02	1.12			
	20,001 - 30,000	50	1.52	0.86			
	30,001 - 40,000	26	1.53	0.85			
	40,001 - 50,000	14	2.07	1.26			
	มากกว่า 50,000	26	1.88	1.14			
พัฒนากร	ต่ำกว่า - 5,000	146	2.32	1.29	3.035*	.0066	ไม่พบคู่ที่ แตกต่างกัน ที่ระดับนัย สำคัญ .05
	5,001 - 10,000	46	2.24	1.15			
	10,001 - 20,000	43	2.14	1.22			
	20,001 - 30,000	50	1.78	1.09			
	30,001 - 40,000	25	1.56	1.00			
	40,001 - 50,000	14	1.64	0.74			
	มากกว่า 50,000	26	2.46	1.27			
ผู้นำชุมชน	ต่ำกว่า - 5,000	146	2.64	1.02	2.838*	.0104	ไม่พบคู่ที่ แตกต่างกัน ที่ระดับนัย สำคัญ .05
	5,001 - 10,000	45	2.71	1.08			
	10,001 - 20,000	43	3.21	0.94			
	20,001 - 30,000	50	2.92	0.90			
	30,001 - 40,000	25	2.76	1.01			
	40,001 - 50,000	14	3.28	0.82			
	มากกว่า 50,000	26	3.15	1.40			
ครู	ต่ำกว่า - 5,000	145	1.86	1.27	5.784*	.0000	(1) < (7) (2) < (7) (3) < (7) (4) < (7) (5) < (7)
	5,001 - 10,000	46	1.89	1.28			
	10,001 - 20,000	42	2.07	1.21			
	20,001 - 30,000	50	1.82	1.24			
	30,001 - 40,000	26	1.96	1.34			
	40,001 - 50,000	14	2.00	1.24			
	มากกว่า 50,000	26	3.42	1.55			
เพื่อนบ้าน	ต่ำกว่า - 5,000	144	1.64	1.17	5.843*	.0000	(1) < (7) (2) < (7)
	5,001 - 10,000	46	1.65	0.99			
	10,001 - 20,000	43	1.95	1.32			
	20,001 - 30,000	49	2.14	1.22			
	30,001 - 40,000	26	2.34	1.54			
	40,001 - 50,000	14	2.35	1.39			
	มากกว่า 50,000	26	3.07	1.97			

ตัวแปร	รายได้ (บาท)	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่า เบี่ยงเบน มาตรฐาน	f	p	คู่ที่ แตกต่างกัน
ญาติพี่น้องบุตร หลาน	ต่ำกว่า - 5,000	145	1.65	1.16	7.050*	.0000	(1) < (7)
	5,001 - 10,000	46	1.69	1.11			(2) < (7)
	10,001 - 20,000	43	2.21	1.50			
	20,001 - 30,000	49	2.10	1.24			
	30,001 - 40,000	26	2.46	1.60			
	40,001 - 50,000	14	2.92	1.54			
	มากกว่า 50,000	26	3.15	1.97			
<hr/>							
สื่อเฉพาะกิจ	ต่ำกว่า - 5,000	146	2.48	1.33			(1) > (5)
วิทยุท้องถิ่น	5,001 - 10,000	46	2.30	1.13			
	10,001 - 20,000	43	1.93	1.31	3.591*	.0018	
	20,001 - 30,000	50	2.04	1.37			
	30,001 - 40,000	27	1.44	1.01			
	40,001 - 50,000	14	1.78	0.97			
	มากกว่า 50,000	27	2.18	1.07			
<hr/>							
โทรทัศน์	ต่ำกว่า - 5,000	146	3.02	1.65	3.053*	.0064	ไม่พบคู่ที่
	5,001 - 10,000	46	2.47	1.41			แตกต่างกัน
	10,001 - 20,000	43	2.39	1.40			ที่ระดับนัย
	20,001 - 30,000	50	2.22	1.51			สำคัญ .05
	30,001 - 40,000	27	2.37	1.52			
	40,001 - 50,000	14	2.35	1.01			
	มากกว่า 50,000	27	3.18	1.77			
<hr/>							
หนังสือพิมพ์	ต่ำกว่า - 5,000	145	1.73	1.08	2.586*	.0183	ไม่พบคู่ที่
	5,001 - 10,000	44	1.36	0.61			แตกต่างกัน
	10,001 - 20,000	43	1.41	0.79			ที่ระดับนัย
	20,001 - 30,000	50	1.50	0.73			สำคัญ .05
	30,001 - 40,000	27	1.55	0.97			
	40,001 - 50,000	14	1.35	0.63			
	มากกว่า 50,000	27	2.03	0.94			

ตัวแปร	รายได้ (บาท)	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่า เบี่ยงเบน มาตรฐาน	f	p	คู่ที่ แตกต่างกัน
การประชุม หมู่บ้าน	ต่ำกว่า - 5,000	143	1.76	0.88	2.808*	.0111	ไม่พบคู่ที่ แตกต่างกัน ที่ระดับนัย สำคัญ .05
	5,001 - 10,000	46	1.69	0.81			
	10,001 - 20,000	43	1.44	0.73			
	20,001 - 30,000	50	1.40	0.57			
	30,001 - 40,000	27	1.41	0.50			
	40,001 - 50,000	14	1.42	0.64			
	มากกว่า 50,000	27	1.41	0.50			
จดหมายข่าว สิ่งพิมพ์	ต่ำกว่า - 5,000	145	1.18	0.50	0.562	.7603	-
	5,001 - 10,000	46	1.10	0.31			
	10,001 - 20,000	43	1.25	0.79			
	20,001 - 30,000	50	1.28	0.57			
	30,001 - 40,000	27	1.18	0.48			
	40,001 - 50,000	14	1.21	0.58			
	มากกว่า 50,000	27	1.26	0.44			
ป้ายประกาศ หมู่บ้าน	ต่ำกว่า - 5,000	145	1.27	0.72	1.636	.1360	-
	5,001 - 10,000	46	1.24	0.52			
	10,001 - 20,000	43	1.21	0.71			
	20,001 - 30,000	50	1.40	0.75			
	30,001 - 40,000	27	1.14	0.36			
	40,001 - 50,000	14	1.00	0.00			
	มากกว่า 50,000	27	1.00	0.00			
ป้ายโฆษณา ป้าย ประชาสัมพันธ์	ต่ำกว่า - 5,000	145	1.20	0.53	0.622	.7123	-
	5,001 - 10,000	46	1.15	0.51			
	10,001 - 20,000	43	1.16	0.48			
	20,001 - 30,000	50	1.20	0.53			
	30,001 - 40,000	27	1.07	0.26			
	40,001 - 50,000	14	1.07	0.26			
	มากกว่า 50,000	27	1.07	0.26			

จากตาราง 45 พบว่า การเปิดรับข่าวสารจากสื่อชนิดต่างๆ มีความสัมพันธ์กับรายได้ของชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพวนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐาน

สื่อมวลชนในเรื่องทั่วไป ที่มีความสัมพันธ์กับรายได้ของชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพวน
ราบ ได้แก่

โทรทัศน์ โดยที่กลุ่มที่มีระดับรายได้มากกว่า 50,000 บาท มีการเปิดรับข่าวสารจากโทรทัศน์สูงกว่ากลุ่มที่มีระดับรายได้ตั้งแต่ 5,001 – 10,000 บาท

หนังสือพิมพ์ โดยที่กลุ่มที่มีระดับรายได้มากกว่า 50,000 บาท มีการเปิดรับข่าวสารจากหนังสือพิมพ์สูงกว่ากลุ่มที่มีระดับรายได้ต่ำกว่า – 5,000 บาท , 5,001 – 10,000บาท , 10,001 – 20,000บาท และ 20,001 – 30,000 บาท

สื่อบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับรายได้ของชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบ ได้แก่

เจ้าหน้าที่ป่าไม้ โดยที่กลุ่มที่มีระดับรายได้มากกว่า 50,000 บาท มีการเปิดรับข่าวสารจากเจ้าหน้าที่ป่าไม้สูงกว่าทุกกลุ่ม

ครู โดยที่กลุ่มที่มีระดับรายได้มากกว่า 50,000 บาท มีการเปิดรับข่าวสารจากครูสูงกว่ากลุ่มที่มีระดับรายได้ต่ำกว่า – 5,000 บาท , 5,001 – 10,000บาท , 10,001 – 20,000บาท 20,001 – 30,000 บาท และ 30,001 – 40,000 บาท

เพื่อนบ้าน และญาติพี่น้อง บุตรหลาน โดยที่กลุ่มที่มีระดับรายได้มากกว่า 50,000 บาท มีการเปิดรับข่าวสารจากเพื่อนบ้าน และจากญาติพี่น้อง บุตรหลานสูงกว่ากลุ่มที่มีระดับรายได้ต่ำกว่า – 5,000 บาท และ 5,001 – 10,000บาท

สื่อเฉพาะกิจที่มีความสัมพันธ์กับรายได้ของชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบ ได้แก่

วิทยุ โดยที่กลุ่มที่มีระดับรายได้ต่ำกว่า – 5,000 บาท มีการเปิดรับข่าวสารจากวิทยุสูงกว่ากลุ่มที่มีรายได้ 30,001 – 40,000 บาท

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตาราง 46 แสดงผลความสัมพันธ์ระหว่าง การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติ และการมีส่วนร่วมกับรายได้ของกลุ่มตัวอย่าง

ตัวแปร	รายได้ (บาท)	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	f	p	คู่ที่ แตกต่างกัน
สื่อมวลชนใน เรื่องทั่วไป	ต่ำกว่า - 5,000	138	1.92	0.56	5.081*	.0001	(1) < (7)
	5,001 - 10,000	45	1.74	0.43			(2) < (7)
	10,001 - 20,000	40	1.77	0.55			(3) < (7)
	20,001 - 30,000	46	1.90	0.54			(4) < (7)
	30,001 - 40,000	27	1.88	0.52			(5) < (7)
	40,001 - 50,000	14	1.80	0.34			
	มากกว่า 50,000	25	2.41	0.52			
สื่อบุคคล	ต่ำกว่า - 5,000	138	1.99	0.79	5.821*	.0000	(1) < (7)
	5,001 - 10,000	44	2.05	0.73			(2) < (7)
	10,001 - 20,000	41	2.26	0.84			(4) < (7)
	20,001 - 30,000	48	2.06	0.78			(5) < (7)
	30,001 - 40,000	24	2.00	0.76			
	40,001 - 50,000	14	2.29	0.50			
	มากกว่า 50,000	26	2.97	1.11			
สื่อเฉพาะกิจ	ต่ำกว่า - 5,000	142	1.80	0.66	2.891*	.0092	ไม่พบคู่ที่
	5,001 - 10,000	44	1.60	0.38			แตกต่างกัน
	10,001 - 20,000	43	1.54	0.62			ที่ระดับนัย
	20,001 - 30,000	50	1.57	0.56			สำคัญ .05
	30,001 - 40,000	27	1.45	0.51			
	40,001 - 50,000	14	1.46	0.38			
	มากกว่า 50,000	27	1.73	0.41			
ความรู้	ต่ำกว่า - 5,000	146	6.67	2.08	4.457*	.0002	(1) < (7)
	5,001 - 10,000	46	7.74	2.21			
	10,001 - 20,000	43	7.62	2.66			
	20,001 - 30,000	50	7.56	2.06			
	30,001 - 40,000	27	6.77	2.79			
	40,001 - 50,000	14	6.78	2.80			
	มากกว่า 50,000	27	8.70	1.99			

ตัวแปร	รายได้ (บาท)	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	f	p	คู่ที่ แตกต่างกัน
ทัศนคติ	ต่ำกว่า – 5,000	145	3.65	0.48	6.985*	.0000	(1) < (7)
	5,001 – 10,000	46	3.71	0.46			(4) > (1)
	10,001 – 20,000	43	3.90	0.37			
	20,001 – 30,000	50	4.01	0.43			
	30,001 – 40,000	27	3.84	0.46			
	40,001 – 50,000	14	3.84	0.45			
	มากกว่า 50,000	27	4.07	0.26			
การมีส่วนร่วม	ต่ำกว่า – 5,000	146	5.56	2.95	3.587*	.0018	ไม่พบคู่ที่ แตกต่างกัน ที่ระดับนัย สำคัญ .05
	5,001 – 10,000	46	6.89	2.18			
	10,001 – 20,000	43	5.95	2.97			
	20,001 – 30,000	50	5.28	3.25			
	30,001 – 40,000	27	5.33	2.97			
	40,001 – 50,000	14	5.57	2.40			
	มากกว่า 50,000	27	7.66	2.35			

จากตาราง 46 พบว่า การเปิดรับข่าวสารมีความสัมพันธ์กับรายได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐาน

สื่อมวลชนในเรื่องต่างๆไป กลุ่มที่มีระดับรายได้ มากกว่า 50,000 บาทมีการเปิดรับข่าวสารสูงกว่า กลุ่มที่มีรายได้ ต่ำกว่า– 5,000 บาท , 5,001 – 10,000บาท ,10,001 – 20,000บาท ,20,001 – 30,000 บาท และ 30,001 – 40,000 บาท

สื่อบุคคล กลุ่มที่มีระดับรายได้ มากกว่า 50,000 บาทมีการเปิดรับข่าวสารสูงกว่า กลุ่มที่มีรายได้ ต่ำกว่า– 5,000 บาท , 5,001 – 10,000บาท ,20,001 – 30,000 บาท และ 30,001 – 40,000 บาท

ความรู้ มีความสัมพันธ์กับรายได้ของชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐาน โดยที่กลุ่มที่มีระดับรายได้ มากกว่า 50,000 บาทมีความรู้สูงกว่า กลุ่มที่มีรายได้ ต่ำกว่า– 5,000 บาท

ทัศนคติ มีความสัมพันธ์กับรายได้ของชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐาน โดยที่กลุ่มที่มีระดับรายได้ มากกว่า 50,000 บาท และรายได้,20,001 – 30,000 บาท มีทัศนคติที่ดีกว่ากลุ่มรายได้ ต่ำกว่า– 5,000 บาท

การมีส่วนร่วม ไม่มีความสัมพันธ์กับรายได้ของชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบ ที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

ตาราง 47 แสดงผลความสัมพันธ์ระหว่าง การเปิดรับข่าวสารจากสื่อชนิดต่างๆกับการถือครองที่ดินของกลุ่มตัวอย่าง

ตัวแปร	การถือครองที่ดิน	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	f	p	คู่ที่แตกต่าง
สื่อมวลชนในเรื่องทั่วไป							
วิทยุ	เจ้าของที่ดิน	282	3.18	1.37	2.545*	.0394	ไม่พบคู่ที่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05
	เช่าที่ทำกิน	7	2.28	1.38			
	เจ้าของ และเช่าทำ	27	3.07	1.51			
	รับจ้างทำ	27	2.51	1.31			
	ไม่มีที่ทำกิน	3	2.00	1.00			
โทรทัศน์	เจ้าของที่ดิน	282	3.24	1.51	0.125	.9731	-
	เช่าที่ทำกิน	7	3.28	1.60			
	เจ้าของ และเช่าทำ	26	3.11	1.39			
	รับจ้างทำ	27	3.07	1.26			
	ไม่มีที่ทำกิน	2	3.00	0.00			
หนังสือพิมพ์	เจ้าของที่ดิน	280	1.79	1.06	0.557	.6942	-
	เช่าที่ทำกิน	7	1.57	0.78			
	เจ้าของ และเช่าทำ	25	1.76	0.83			
	รับจ้างทำ	26	1.57	0.98			
	ไม่มีที่ทำกิน	2	2.50	0.70			
นิตยสาร	เจ้าของที่ดิน	278	1.32	0.64	2.014	.0921	-
	เช่าที่ทำกิน	7	1.42	1.13			
	เจ้าของ และเช่าทำ	25	1.72	1.06			
	รับจ้างทำ	26	1.30	0.73			
	ไม่มีที่ทำกิน	2	1.00	0.00			
จดหมายข่าว	เจ้าของที่ดิน	282	1.16	0.50	0.329	.8584	-
	เช่าที่ทำกิน	6	1.16	0.40			
	เจ้าของ และเช่าทำ	24	1.20	0.41			
	รับจ้างทำ	27	1.22	0.42			
	ไม่มีที่ทำกิน	2	1.50	0.70			
สิ่งพิมพ์ทางราชการ	เจ้าของที่ดิน	279	1.62	0.67	0.562	.6906	-
	เช่าที่ทำกิน	7	1.57	0.78			
	เจ้าของ และเช่าทำ	27	1.74	0.81			
	รับจ้างทำ	24	1.50	0.51			
	ไม่มีที่ทำกิน	2	2.00	0.00			

ตัวแปร	การถือครองที่ดิน	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	f	p	คู่ที่แตกต่าง
ป้ายโฆษณา	เจ้าของที่ดิน	280	1.12	0.36	3.169*	.0141	(1) < (5)
	เช่าที่ทำกิน	7	1.00	0.00			(2) < (5)
	เจ้าของ และเช่าทำ	25	1.24	0.66			
	รับจ้างทำ	27	1.14	0.36			
สื่อบุคคล	ไม่มีที่ทำกิน	2	2.00	0.00			
	เจ้าของที่ดิน	277	2.30	1.29			
	เช่าที่ทำกิน	6	1.66	1.21			
	เจ้าของ และเช่าทำ	26	2.69	1.32	1.514	.1977	-
เจ้าหน้าที่ป่าไม้	รับจ้างทำ	27	2.51	1.22			
	ไม่มีที่ทำกิน	3	3.33	1.52			
	เจ้าของที่ดิน	279	1.60	0.94			(1) < (4)
	เช่าที่ทำกิน	7	1.43	0.78			
ข้าราชการฝ่ายปกครอง	เจ้าของ และเช่าทำ	26	2.03	1.18	6.621*	.0000	
	รับจ้างทำ	27	2.48	1.12			
	ไม่มีที่ทำกิน	3	2.66	0.57			
	เจ้าของที่ดิน	279	2.23	1.26			
พัฒนากร	เช่าที่ทำกิน	7	1.42	0.53			ไม่พบคู่ที่
	เจ้าของ และเช่าทำ	27	1.74	1.09	2.857*	.0237	แตกต่างกันที่ระดับนัย
	รับจ้างทำ	27	1.74	0.76			สำคัญ .05
	ไม่มีที่ทำกิน	3	3.00	1.00			
ผู้นำชุมชน	เจ้าของที่ดิน	279	2.88	1.01			(1) > (2)
	เช่าที่ทำกิน	7	1.42	0.53			(2) < (4)
	เจ้าของ และเช่าทำ	26	2.69	1.12	4.655*	.0011	(5) > (2)
	รับจ้างทำ	27	2.77	1.01			
ครู	ไม่มีที่ทำกิน	3	4.00	1.00			
	เจ้าของที่ดิน	279	1.96	1.36			
	เช่าที่ทำกิน	7	1.57	0.78			
	เจ้าของ และเช่าทำ	26	2.23	1.36	1.085	.3639	-
ครู	รับจ้างทำ	27	2.26	1.13			
	ไม่มีที่ทำกิน	3	3.00	1.73			

ตัวแปร	การถือครองที่ดิน	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	f	p	คู่ที่แตกต่าง
เพื่อนบ้าน	เจ้าของที่ดิน	278	1.96	1.40	0.835	.5037	-
	เช่าที่ทำกิน	7	2.00	1.00			
	เจ้าของ และเช่าทำ	26	1.96	1.31			
	รับจ้างทำ	27	1.63	0.83			
	ไม่มีที่ทำกิน	3	3.00	2.00			
ญาติพี่น้องบุตรหลาน	เจ้าของที่ดิน	278	2.02	1.47	0.542	.7048	-
	เช่าที่ทำกิน	7	1.57	0.97			
	เจ้าของ และเช่าทำ	27	1.96	1.28			
	รับจ้างทำ	27	2.03	0.98			
	ไม่มีที่ทำกิน	3	3.00	2.00			
สื่อเฉพาะกิจ	เจ้าของที่ดิน	282	2.25	1.31	1.010	.4021	-
	เช่าที่ทำกิน	7	1.71	1.25			
	เจ้าของ และเช่าทำ	27	2.18	1.21			
	รับจ้างทำ	27	1.81	1.77			
	ไม่มีที่ทำกิน	3	2.00	1.00			
โทรทัศน์	เจ้าของที่ดิน	282	2.73	1.63	0.262	.9019	-
	เช่าที่ทำกิน	7	2.71	1.70			
	เจ้าของ และเช่าทำ	27	2.59	1.39			
	รับจ้างทำ	27	2.55	1.36			
	ไม่มีที่ทำกิน	3	2.00	1.00			
หนังสือพิมพ์	เจ้าของที่ดิน	281	1.64	0.96	1.636	.1648	-
	เช่าที่ทำกิน	6	1.00	0.00			
	เจ้าของ และเช่าทำ	26	1.42	0.64			
	รับจ้างทำ	27	1.44	0.89			
	ไม่มีที่ทำกิน	3	2.33	0.57			
การประชุมหมู่บ้าน	เจ้าของที่ดิน	280	1.62	0.79	0.274	.8947	-
	เช่าที่ทำกิน	7	1.57	1.13			
	เจ้าของ และเช่าทำ	26	1.46	0.58			
หมู่บ้าน	รับจ้างทำ	27	1.55	0.64	0.274	.8947	-
	ไม่มีที่ทำกิน	3	1.66	0.57			
	ไม่มีที่ทำกิน	3	1.66	0.57			

ตัวแปร	การถือครองที่ดิน	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	f	p	คู่ที่แตกต่าง
	เจ้าของที่ดิน	282	1.18	0.52			
	เช่าที่ทำกิน	7	1.28	0.48			
จดหมายข่าวสิ่งพิมพ์	เจ้าของ และเช่าทำรับจ้างทำ	26	1.19	0.49	1.405	.2318	-
	ไม่มีที่ทำกิน	3	1.66	0.57			
	เจ้าของที่ดิน	282	1.19	0.58			(1) < (5)
	เช่าที่ทำกิน	7	1.85	0.69			(3) < (5)
ป้ายประกาศหมู่บ้าน	เจ้าของ และเช่าทำรับจ้างทำ	26	1.34	0.89	6.078*	.0001	(4) < (5)
	ไม่มีที่ทำกิน	3	2.66	2.08			
	เจ้าของที่ดิน	282	1.16	0.50			
ป้ายโฆษณา	เช่าที่ทำกิน	7	1.28	0.75			
ป้ายประชาสัมพันธ์	เจ้าของ และเช่าทำรับจ้างทำ	26	1.03	0.19	0.731	.5710	-
	ไม่มีที่ทำกิน	3	1.33	0.57			

จากตาราง 47 พบว่า การเปิดรับข่าวสารจากสื่อชนิดต่างๆ มีความสัมพันธ์กับการถือครองที่ดินของชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐาน

สื่อมวลชนในเรื่องทั่วไป ที่มีความสัมพันธ์กับการถือครองที่ดินของชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบ ได้แก่

ป้ายโฆษณา โดยที่กลุ่มที่ไม่มีที่ดินทำกินมีการเปิดรับข่าวสารจากป้ายโฆษณาสูงกว่ากลุ่มเจ้าของที่ดิน และกลุ่มเช่าที่ทำกิน

สื่อบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับการถือครองที่ดินของชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบ ได้แก่

ข้าราชการฝ่ายปกครอง โดยที่กลุ่มที่รับจ้างทำมีการเปิดรับข่าวสารจากข้าราชการฝ่ายปกครองสูงกว่ากลุ่มเจ้าของที่ดิน

ผู้นำชุมชน โดยที่ กลุ่มที่ไม่มีที่ดินทำกิน กลุ่มเจ้าของที่ดิน และกลุ่มรับจ้างทำ มีการเปิดรับข่าวสารจากผู้นำชุมชนสูงกว่ากลุ่มที่เช่าที่ดินทำกิน

สื่อเฉพาะกิจที่มีความสัมพันธ์กับการถือครองที่ดินของชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบ ได้แก่

ป้ายประกาศหมู่บ้าน โดยที่ กลุ่มที่ไม่มีที่ดินทำกิน มีการเปิดรับข่าวสารจากป้ายประกาศหมู่บ้านสูงกว่า กลุ่มเจ้าของที่ดิน กลุ่มที่เป็นเจ้าของที่ดินและเช่าทำ และกลุ่มที่รับจ้างทำ

ตาราง 48 แสดงผลความสัมพันธ์ระหว่าง การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะคิด และการมีส่วนร่วมกับการถือครองที่ดินของกลุ่มตัวอย่าง

ตัวแปร	การถือครองที่ดิน	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	f	p	คู่ที่แตกต่าง
สื่อมวลชนใน เรื่องทั่วไป	เจ้าของที่ดิน	272	1.91	0.55	0.665	.6169	-
	เช่าที่ทำกิน	6	1.81	0.56			
	เจ้าของ และเช่าทำ	24	1.97	0.61			
	รับจ้างทำ	24	1.75	0.38			
	ไม่มีที่ทำกิน	2	2.07	0.30			
สื่อบุคคล	เจ้าของที่ดิน	269	2.12	0.86	1.872	.1150	-
	เช่าที่ทำกิน	6	1.57	0.47			
	เจ้าของ และเช่าทำ	23	2.22	0.87			
	รับจ้างทำ	27	2.20	0.59			
	ไม่มีที่ทำกิน	3	3.14	1.00			
สื่อเฉพาะกิจ	เจ้าของที่ดิน	279	1.68	0.61	0.587	.6720	-
	เช่าที่ทำกิน	6	1.50	0.38			
	เจ้าของ และเช่าทำ	25	1.57	0.46			
	รับจ้างทำ	27	1.60	0.59			
	ไม่มีที่ทำกิน	3	1.95	0.16			
ความรู้	เจ้าของที่ดิน	282	7.08	2.25	3.025*	.0179	ไม่พบคู่ที่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05
	เช่าที่ทำกิน	7	5.71	3.09			
	เจ้าของ และเช่าทำ	27	7.51	2.37			
	รับจ้างทำ	27	8.22	2.51			
	ไม่มีที่ทำกิน	3	9.33	0.57			
ทักษะคิด	เจ้าของที่ดิน	281	3.80	0.43	1.563	.1838	-
	เช่าที่ทำกิน	7	3.41	0.50			
	เจ้าของ และเช่าทำ	27	3.72	0.62			
	รับจ้างทำ	27	3.81	0.53			
	ไม่มีที่ทำกิน	3	4.03	0.20			

ตัวแปร	การถือครองที่ดิน	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	f	p	คู่ที่ แตกต่างกัน
	เจ้าของที่ดิน	282	5.67	3.04			
	เช่าที่ทำกิน	7	7.71	1.60			
การมีส่วนร่วม	เจ้าของ และเช่าทำ	27	6.74	1.99	1.975	.0979	-
รวม	รับจ้างทำ	27	6.48	2.40			
	ไม่มีที่ทำกิน	3	6.66	3.05			

จากตาราง 48 พบว่า การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะ และ การมีส่วนร่วม ไม่มี ความสัมพันธ์กับการถือครองที่ดินของชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบ ที่นัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ยกเว้นความรู้กับการถือครองที่ดิน มีความสัมพันธ์กันที่ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 เมื่อศึกษาความแตกต่างเป็นรายคู่ไม่พบคู่ที่แตกต่าง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สมมติฐานที่ 8 การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะคิด และการมีส่วนร่วมในเรื่องการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ ระหว่างชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำดัง ชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำรุ้ด โดยสามหมื่น และชาวไทยพื้นราบบ้านแม่เลา จ.เชียงใหม่ มีความแตกต่างกัน

ตาราง 49 แสดงผลความแตกต่างของค่าเฉลี่ยการเปิดรับข่าวสารจากสื่อชนิดต่างๆ ระหว่างกลุ่มตัวอย่างแต่ละพื้นที่

ตัวแปร	พื้นที่	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	f	p	คู่ที่แตกต่าง
สื่อมวลชนในเรื่องทั่วไป							
วิทยุ	บ้านแม่เลา	116	2.41	1.26			(1) < (2)
	บ้านลีซอห้วยน้ำรุ้ด	106	3.48	1.48	22.78*	.0000	(3) > (1)
	บ้านลีซอห้วยน้ำดัง	131	3.35	1.20			
โทรทัศน์	บ้านแม่เลา	116	2.97	1.28			(1) < (3)
	บ้านลีซอห้วยน้ำรุ้ด	104	2.88	1.59	10.84*	.0000	(2) < (3)
	บ้านลีซอห้วยน้ำดัง	131	3.67	1.46			
หนังสือพิมพ์	บ้านแม่เลา	116	1.67	0.81			(1) < (2)
	บ้านลีซอห้วยน้ำรุ้ด	102	2.12	1.24	9.194*	.0001	(2) > (3)
	บ้านลีซอห้วยน้ำดัง	129	1.58	0.95			
นิตยสาร	บ้านแม่เลา	115	1.29	0.67			(1) < (2)
	บ้านลีซอห้วยน้ำรุ้ด	100	1.53	0.80	4.342*	.0137	(2) > (3)
	บ้านลีซอห้วยน้ำดัง	130	1.28	0.63			
จดหมายข่าว	บ้านแม่เลา	116	1.18	0.41			(2) > (3)
	บ้านลีซอห้วยน้ำรุ้ด	101	1.29	0.69	4.659*	.0101	
	บ้านลีซอห้วยน้ำดัง	131	1.09	0.31			
การประชุม	บ้านแม่เลา	114	1.51	0.65			(1) < (2)
	บ้านลีซอห้วยน้ำรุ้ด	101	1.75	0.63	3.309*	.0377	
	บ้านลีซอห้วยน้ำดัง	131	1.61	0.71			
ป้ายโฆษณา	บ้านแม่เลา	115	1.18	0.41			(1) > (3)
	บ้านลีซอห้วยน้ำรุ้ด	102	1.19	0.53	5.482*	.0045	(2) > (3)
	บ้านลีซอห้วยน้ำดัง	131	1.04	0.20			
สื่อบุคคล							
เจ้าหน้าที่ป่าไม้	บ้านแม่เลา	116	2.19	1.07			(1) < (2)
	บ้านลีซอห้วยน้ำรุ้ด	99	3.22	1.42	42.70*	.0000	(2) > (3)
	บ้านลีซอห้วยน้ำดัง	131	1.82	0.99			(3) < (1)
ข้าราชการฝ่าย	บ้านแม่เลา	116	2.10	1.05			(1) > (2)
	บ้านลีซอห้วยน้ำรุ้ด	103	1.73	0.94	18.82*	.0000	(2) > (3)

ตัวแปร	พื้นที่	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่า เบี่ยงเบน มาตรฐาน	f	p	คู่ที่ แตกต่าง
ปกครอง	บ้านลือชอห้วยน้ำดัง	130	1.35	0.87			(3) < (1)
	บ้านแม่เลา	116	1.62	0.83			(1) < (2)
พัฒนากร	บ้านลือชอห้วยน้ำดัง	104	2.31	1.25	17.56*	.0000	(3) > (1)
	บ้านลือชอห้วยน้ำดัง	130	2.46	1.34			
ผู้นำชุมชน	บ้านแม่เลา	116	2.64	1.04			(1) < (3)
	บ้านลือชอห้วยน้ำดัง	103	2.55	1.24	15.82*	.0000	(2) < (3)
ครู	บ้านลือชอห้วยน้ำดัง	130	3.22	0.72			
	บ้านแม่เลา	116	2.10	1.13			(1) > (3)
เพื่อนบ้าน	บ้านลือชอห้วยน้ำดัง	103	2.68	1.56	30.65*	.0000	(2) > (1)
	บ้านลือชอห้วยน้ำดัง	130	1.40	1.02			(3) < (2)
ญาติพี่น้องบุตรหลาน	บ้านแม่เลา	116	1.83	1.02			(1) < (2)
	บ้านลือชอห้วยน้ำดัง	101	2.36	1.63	7.601*	.0006	(2) > (3)
ญาติพี่น้องบุตรหลาน	บ้านลือชอห้วยน้ำดัง	131	1.71	1.28			
	บ้านแม่เลา	116	2.04	1.03			(2) > (3)
สื่อเฉพาะกิจ	บ้านลือชอห้วยน้ำดัง	102	2.30	1.67	4.338*	.0138	
	บ้านลือชอห้วยน้ำดัง	131	1.76	1.44			
วิทยุท้องถิ่น	บ้านแม่เลา	116	1.76	1.05			(1) < (2)
	บ้านลือชอห้วยน้ำดัง	106	2.51	1.36	10.86*	.0000	(1) < (3)
โทรทัศน์	บ้านลือชอห้วยน้ำดัง	131	2.33	1.32			
	บ้านแม่เลา	116	2.36	1.22			(1) < (3)
หนังสือพิมพ์	บ้านลือชอห้วยน้ำดัง	106	2.85	1.61	3.998*	.0192	
	บ้านลือชอห้วยน้ำดัง	131	2.87	1.79			
การประชุมหมู่บ้าน	บ้านแม่เลา	116	1.46	0.79			(1) < (2)
	บ้านลือชอห้วยน้ำดัง	103	1.92	1.05	8.504*	.0002	(2) > (3)
จดหมายข่าวสิ่งพิมพ์	บ้านลือชอห้วยน้ำดัง	131	1.49	0.89			
	บ้านแม่เลา	116	1.43	0.58			(1) < (3)
จดหมายข่าวสิ่งพิมพ์	บ้านลือชอห้วยน้ำดัง	103	1.63	0.87	4.292*	.0144	
	บ้านลือชอห้วยน้ำดัง	131	1.71	0.81			
จดหมายข่าวสิ่งพิมพ์	บ้านแม่เลา	116	1.25	0.59			
	บ้านลือชอห้วยน้ำดัง	105	1.24	0.55	2.075	.1270	-
จดหมายข่าวสิ่งพิมพ์	บ้านลือชอห้วยน้ำดัง	131	1.13	0.45			

สื่อบุคคลที่ชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบแต่ละพื้นที่ที่มีการเปิดรับข่าวสารแตกต่างกันได้แก่

เจ้าหน้าที่ป่าไม้ โดยที่กลุ่มชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำรูดอยสามหมื่นมีการเปิดรับข่าวสารจากเจ้าหน้าที่ป่าไม้สูงกว่ากลุ่มชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำดัง กับ ชาวไทยพื้นราบบ้านแม่เลา และ ชาวไทยพื้นราบบ้านแม่เลา มีการเปิดรับข่าวสารจากเจ้าหน้าที่ป่าไม้สูงกว่า กลุ่มชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำดัง

ข้าราชการฝ่ายปกครอง โดยที่ชาวไทยพื้นราบบ้านแม่เลา มีการเปิดรับข่าวสารจากข้าราชการฝ่ายปกครองสูงกว่าชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำรูดอยสามหมื่น กับ ชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำดัง และ ชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำรูดอยสามหมื่น มีการเปิดรับข่าวสารจากข้าราชการฝ่ายปกครองสูงกว่าชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำดัง

พัฒนากร โดยที่ชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำรูดอยสามหมื่น และชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำดัง มีการเปิดรับข่าวสารจากพัฒนากรสูงกว่า ชาวไทยพื้นราบบ้านแม่เลา

ผู้นำชุมชน โดยที่ชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำดัง มีการเปิดรับข่าวสารจากผู้นำชุมชนสูงกว่า ชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำรูดอยสามหมื่น และชาวไทยพื้นราบบ้านแม่เลา

ครู โดยที่กลุ่มชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำรูดอยสามหมื่น มีการเปิดรับข่าวสารจากครูสูงกว่ากลุ่มชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำดัง กับ ชาวไทยพื้นราบบ้านแม่เลา และ ชาวไทยพื้นราบบ้านแม่เลา มีการเปิดรับข่าวสารจากครูสูงกว่า กลุ่มชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำดัง

เพื่อนบ้าน โดยที่ชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำรูดอยสามหมื่น มีการเปิดรับข่าวสารจากเพื่อนบ้านสูงกว่าชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำดัง และชาวไทยพื้นราบบ้านแม่เลา

ญาติพี่น้อง บุตรหลาน โดยที่ชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำรูดอยสามหมื่น มีการเปิดรับข่าวสารจากญาติพี่น้อง บุตรหลาน สูงกว่าชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำดัง

สื่อเฉพาะกิจที่ชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบแต่ละพื้นที่ มีการเปิดรับข่าวสารแตกต่างกันได้แก่

วิทยุ โดยที่ชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำรูดอยสามหมื่น และ ชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำดัง มีการเปิดรับข่าวสารจากสื่อวิทยุสูงกว่า ชาวไทยพื้นราบบ้านแม่เลา

โทรทัศน์ โดยที่ชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำดัง มีการเปิดรับข่าวสารจากโทรทัศน์สูงกว่าชาวไทยพื้นราบบ้านแม่เลา

หนังสือพิมพ์ โดยที่ชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำรูดอยสามหมื่น มีการเปิดรับข่าวสารจากหนังสือพิมพ์สูงกว่าชาวไทยพื้นราบบ้านแม่เลา และชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำดัง

การประชุมหมู่บ้าน โดยที่ชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำดังมีการเปิดรับข่าวสารจากการประชุมหมู่บ้านสูงกว่าชาวไทยพื้นราบบ้านแม่เลา

ป้ายประกาศหมู่บ้าน โดยที่ชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำรูดอยสามหมื่น มีการเปิดรับข่าวสารจากป้ายประกาศหมู่บ้านสูงกว่าชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำดัง และชาวไทยพื้นราบบ้านแม่เลา

ตาราง 50 แสดงผลความแตกต่างของค่าเฉลี่ยการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะคติ และการมีส่วนร่วม ระหว่างกลุ่มตัวอย่างแต่ละพื้นที่

ตัวแปร	พื้นที่	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	f	p	คู่ที่ แตกต่าง
สื่อมวลชนใน เรื่องต่างๆไป	บ้านแม่เลา	114	1.75	0.48	8.973*	.0002	(1) < (2)
	บ้านลีซอห้วยน้ำรู	93	2.06	0.64			(1) < (3)
	บ้านลีซอห้วยน้ำดัง	128	1.93	0.50			
สื่อบุคคล	บ้านแม่เลา	116	2.07	0.70	11.74*	.0000	(1) < (2)
	บ้านลีซอห้วยน้ำรู	92	2.47	1.11			(2) > (3)
	บ้านลีซอห้วยน้ำดัง	127	1.94	0.65			
สื่อเฉพาะกิจ	บ้านแม่เลา	116	1.51	0.50	7.870*	.0005	(1) < (2)
	บ้านลีซอห้วยน้ำรู	100	1.82	0.55			
	บ้านลีซอห้วยน้ำดัง	131	1.68	0.65			
ความรู้	บ้านแม่เลา	116	8.60	1.73	47.29*	.0000	(1) > (3)
	บ้านลีซอห้วยน้ำรู	106	7.17	2.32			(2) < (1)
	บ้านลีซอห้วยน้ำดัง	131	6.04	2.12			(3) < (2)
ทักษะคติ	บ้านแม่เลา	116	3.95	0.46	10.27*	.0000	(1) > (2)
	บ้านลีซอห้วยน้ำรู	106	3.68	0.54			(1) > (3)
	บ้านลีซอห้วยน้ำดัง	130	3.75	0.36			
การมีส่วนร่วม	บ้านแม่เลา	116	6.34	2.64	38.92*	.0000	(1) > (3)
	บ้านลีซอห้วยน้ำรู	106	7.29	2.12			(2) > (1)
	บ้านลีซอห้วยน้ำดัง	131	4.34	3.00			(3) < (2)

จากตาราง 50 พบว่า การเปิดรับข่าวสารของชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบแต่ละพื้นที่มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐาน โดยที่

การเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชนในเรื่องต่างๆไป พบว่า ชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำรูดอยสามหมื่น และ ชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำดัง มีการเปิดรับข่าวสารสูงกว่า ชาวไทยพื้นราบบ้านแม่เลา

ในสื่อบุคคล พบว่า ชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำรูคอยสามหมื่น มีการเปิดรับข่าวสารสูงกว่าชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำดั่ง และชาวไทยพื้นราบบ้านแม่เลา

ในสื่อเฉพาะกิจ ชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำรูคอยสามหมื่น มีการเปิดรับข่าวสารสูงกว่าชาวไทยพื้นราบบ้านแม่เลา

ความรู้ของชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบแต่ละพื้นที่มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐาน โดยที่ชาวไทยพื้นราบบ้านแม่เลา มีความรู้สูงกว่าชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำรูคอยสามหมื่น กับชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำดั่ง และชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำรูคอยสามหมื่นมีความรู้สูงกว่าชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำดั่ง

ทัศนคติของชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบแต่ละพื้นที่มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐาน โดยที่ชาวไทยพื้นราบบ้านแม่เลา มีทัศนคติดีกว่าชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำรูคอยสามหมื่น และ ชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำดั่ง

การมีส่วนร่วมของชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบแต่ละพื้นที่ มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐาน โดยที่ ชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำรูคอยสามหมื่น มีส่วนร่วมมากกว่าชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำดั่ง กับชาวไทยพื้นราบบ้านแม่เลา และ ชาวไทยพื้นราบบ้านแม่เลา มีส่วนร่วมมากกว่าชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำดั่ง

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะคติ และการมีส่วนร่วม ในการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ ระหว่างชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำดัง ชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำรูดอยสามหมื่น กับชาวไทยพื้นราบบ้านแม่เลา อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยดังนี้

1. เพื่อศึกษาการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะคติ และการมีส่วนร่วม ในการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ ของชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำดัง ชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำรูดอยสามหมื่น และชาวไทยพื้นราบบ้านแม่เลา อ.แม่แตง จ. เชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะคติ และการมีส่วนร่วม ในการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ ของชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำดัง ชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำรูดอยสามหมื่น และชาวไทยพื้นราบบ้านแม่เลา อ.แม่แตง จ. เชียงใหม่
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะคติ และการมีส่วนร่วม ในการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ กับลักษณะทางประชากร ของชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำดัง ชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำรูดอยสามหมื่น และชาวไทยพื้นราบบ้านแม่เลา อ.แม่แตง จ. เชียงใหม่
4. เพื่อเปรียบเทียบการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะคติ และการมีส่วนร่วม ในการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ ระหว่างชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำดัง ชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำรูดอยสามหมื่น กับ ชาวไทยพื้นราบบ้านแม่เลา อ.แม่แตง จ. เชียงใหม่

ทั้งนี้ได้มีการตั้งสมมติฐานการวิจัยไว้ดังนี้

1. การเปิดรับข่าวสารมีความสัมพันธ์กับความรู้ในการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ ของชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำดัง ชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำรูดอยสามหมื่น และชาวไทยพื้นราบบ้านแม่เลา อ.แม่แตง จ. เชียงใหม่

2. การเปิดรับข่าวสารมีความสัมพันธ์กับทัศนคติในการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ ของชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำดัง ชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำรูดยสามหมื่น และชาวไทยพื้นราบบ้านแม่เลา อ.แม่แตง จ. เชียงใหม่
3. การเปิดรับข่าวสารมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ ของชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำดัง ชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำรูดยสามหมื่น และชาวไทยพื้นราบบ้านแม่เลา อ.แม่แตง จ. เชียงใหม่
4. ความรู้มีความสัมพันธ์กับทัศนคติในการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ ของชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำดัง ชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำรูดยสามหมื่น และชาวไทยพื้นราบบ้านแม่เลา อ.แม่แตง จ. เชียงใหม่
5. ความรู้มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ ของชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำดัง ชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำรูดยสามหมื่น และชาวไทยพื้นราบบ้านแม่เลา อ.แม่แตง จ. เชียงใหม่
6. ทัศนคติมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ ของชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำดัง ชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำรูดยสามหมื่น และชาวไทยพื้นราบบ้านแม่เลา อ.แม่แตง จ. เชียงใหม่
7. การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติ และการมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ มีความสัมพันธ์กับลักษณะทางประชากรของชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำดัง ชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำรูดยสามหมื่น และชาวไทยพื้นราบบ้านแม่เลา อ.แม่แตง จ. เชียงใหม่
8. การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติ และการมีส่วนร่วม ในการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ ระหว่างชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำดัง ชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำรูดยสามหมื่น กับชาวไทยพื้นราบบ้านแม่เลา อ.แม่แตง จ. เชียงใหม่ มีความแตกต่างกัน

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้แบบสอบถาม ประกอบการสัมภาษณ์ เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาคือ ชาวเขาเผ่าลีซอ บ้านห้วยน้ำดัง ชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำรูคอยสามหมื่น และชาวไทยพื้นราบบ้านแม่เลา อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่ จำนวน 353 คน ใช้การเลือกโดยวิธีเจาะจง (Purposive Sampling) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย เพื่ออธิบายลักษณะประชากรของกลุ่มตัวอย่าง การเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชนในเรื่องทั่วไป การเปิดรับข่าวสารจากสื่อบุคคล สื่อเฉพาะกิจ ความรู้ ทักษะ และความร่วมมือ ในเรื่องการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ

การทดสอบสมมติฐาน ใช้การวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามสมมติฐานข้อที่ 1 – 6

การทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม t -test (2 กลุ่ม) และ one – way ANOVA เพื่อทดสอบความแตกต่างของกลุ่มตัวอย่างที่จำแนกตามลักษณะประชากร ตามสมมติฐานข้อที่ 7 และจำแนกตามพื้นที่ ตามสมมติฐานข้อที่ 8

สรุปผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลด้านลักษณะประชากร และข้อมูลทั่วไปด้านสังคม

ชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบที่ศึกษาจำนวน 353 คน เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิงเล็กน้อย อายุตั้งแต่ต่ำกว่า 20 ปี – 60ปีขึ้นไป ส่วนใหญ่มีอายุระหว่างต่ำกว่า 20 ปี – 30 ปี มีการศึกษาระดับประถมศึกษา ส่วนใหญ่เป็นโสด และมีสถานะเป็นสมาชิกในครอบครัว จำนวนสมาชิกในครอบครัวส่วนใหญ่มีจำนวน 3 – 5 คน มีรายได้เฉลี่ยของครอบครัวต่อปี ต่ำกว่า – 5,000 บาท ประกอบอาชีพทำสวน ทำไร่ ส่วนใหญ่เป็นเจ้าของที่ดิน และใช้น้ำจากแหล่งน้ำผิวดินตามธรรมชาติ เข้าเขตอุทยานฯ ปีละ 2 – 3 ครั้ง โดยใช้ท้องเที่ยว และเป็นทางผ่าน

ส่วนที่ 2 การเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชนในเรื่องทั่วไป จากสื่อบุคคล และสื่อเฉพาะกิจ ในเรื่องการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ

สื่อมวลชน

สื่อที่ชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบรับข่าวสารมากที่สุดคือ วิทยุ และโทรทัศน์ มีระดับการเปิดรับข่าวสารจากสื่อนี้ในระดับสูง โดยส่วนมากจะรับข่าวสารทุกวัน ประมาณ 1 – 3 ชั่วโมง ต่อครั้ง

ส่วนการรับข่าวสารจากหนังสือพิมพ์ นิตยสาร จดหมายข่าวสิ่งพิมพ์ทางราชการ การประชุม และป้ายโฆษณา มีการเปิดรับข่าวสารอยู่ในระดับต่ำ

สื่อบุคคล

ผู้นำชุมชน และ เจ้าหน้าที่ป่าไม้ เป็นสื่อบุคคลที่ชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบรับข่าวสารในเรื่องการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ มากที่สุด โดยมีการเปิดรับข่าวสารอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนมากได้รับข่าวสารจากผู้นำชุมชนเดือนละ 1 ครั้ง ใช้เวลาต่อครั้งประมาณ 1 ชั่วโมง และจากเจ้าหน้าที่ป่าไม้ ปีละ 2 ครั้ง ใช้เวลาต่อครั้งประมาณ 2 ชั่วโมง

ส่วนการรับข่าวสารในเรื่องการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ จากข้าราชการฝ่ายปกครอง พัฒนาการ ครู เพื่อนบ้าน ญาติพี่น้องบุตรหลาน มีการเปิดรับข่าวสารอยู่ในระดับต่ำ

สื่อเฉพาะกิจ

วิทยุ และโทรทัศน์ เป็นสื่อเฉพาะกิจที่ชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบรับข่าวสารในเรื่องการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ มากที่สุด โดยมีการเปิดรับข่าวสารอยู่ในระดับปานกลาง

ส่วนการเปิดรับข่าวสารจากหนังสือพิมพ์ การประชุมหมู่บ้าน จดหมายข่าว สิ่งพิมพ์ ป้ายประกาศหมู่บ้าน ป้ายโฆษณา ป้ายประชาสัมพันธ์ ชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบมีการเปิดรับข่าวสารจากสื่อเฉพาะกิจนี้ในระดับต่ำ

เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยรวมแล้ว พบว่า การเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชนในเรื่องทั่วไปจากสื่อบุคคล และสื่อเฉพาะกิจในเรื่องการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ ของชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบมีการเปิดรับข่าวสารอยู่ในระดับต่ำ

ส่วนที่ 3 ความรู้ในเรื่องการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ

ชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบส่วนใหญ่มีความรู้ในเรื่องการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ อยู่ในระดับสูงมาก

ส่วนที่ 4 ทักษะคติในเรื่องการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ

ชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบมีทักษะคติที่ดีต่อเรื่องการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ โดยเฉพาะในเรื่องหน้าที่ที่ทุกคนจะต้องรักษาฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ บริเวณท้องถิ่น

ส่วนที่ 5 การมีส่วนร่วมในเรื่องการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ

ชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบมีส่วนร่วมเกี่ยวกับกิจกรรมในเรื่องฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ อยู่ในระดับปานกลาง โดยกิจกรรมเกี่ยวกับการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ ที่จัดขึ้นในวันสำคัญต่างๆ เช่นวันเฉลิมพระชนมพรรษา เป็นกิจกรรมที่กลุ่มตัวอย่างเข้ามามีส่วนร่วมมากที่สุด

ส่วนที่ 6 การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานข้อที่ 1 การเปิดรับข่าวสารมีความสัมพันธ์กับความรู้ในการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ ของชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำดัง ชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำรูดอยสามหมื่น และชาวไทยพื้นราบบ้านแม่เลา อ.แม่แตง จ. เชียงใหม่

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ในสื่อมวลชน การรับข่าวสารจากหนังสือพิมพ์มีความสัมพันธ์กับความรู้ในการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 ในขณะที่สื่อวิทยุ โทรทัศน์ นิตยสาร จดหมายข่าวสิ่งพิมพ์ การประชุม ป้ายโฆษณา ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ในเรื่องนี้ จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1

ในสื่อบุคคล การได้รับข่าวสารจากเจ้าหน้าที่ป่าไม้ ข้าราชการฝ่ายปกครอง และครู มีความสัมพันธ์ กับความรู้ในเรื่องการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ จึงเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 ส่วนการรับข่าวสารจาก พัฒนาการ ผู้นำชุมชน เพื่อนบ้าน และญาติพี่น้องบุตรหลาน ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ในเรื่องดังกล่าว จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

ในสื่อเฉพาะกิจ การรับข่าวสารจากการประชุมหมู่บ้านมีความสัมพันธ์กับ ความรู้ในเรื่องการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 ส่วนการรับข่าวสารจากสื่อวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ จดหมายข่าวสิ่งพิมพ์ ป้ายประกาศหมู่บ้าน และป้ายโฆษณา ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ในเรื่องนี้ จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

สมมติฐานข้อที่ 2 การเปิดรับข่าวสารมีความสัมพันธ์กับทัศนคติในการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ ของชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำดัง ชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำรูดอยสามหมื่น และชาวไทยพื้นราบบ้านแม่เลา อ.แม่แตง จ. เชียงใหม่

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า การได้รับข่าวสารจากสื่อมวลชน ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติในเรื่องการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2

ขณะที่ในสื่อบุคคล การได้รับข่าวสารจากผู้นำชุมชน ข้าราชการฝ่ายปกครอง ครู เพื่อนบ้าน และญาติพี่น้องบุตรหลาน มีความสัมพันธ์กับทัศนคติในเรื่องการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่ง

ต้นน้ำ เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 ส่วนการได้รับข่าวสารจากเจ้าหน้าที่ป่าไม้ และพัฒนากร ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติในเรื่องดังกล่าว

ในสื่อเฉพาะกิจ ทัศนคติในเรื่องการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการได้รับข่าวสารจากวิทยุท้องถิ่น โทรทัศน์ การประชุมหมู่บ้าน และป้ายประกาศหมู่บ้าน เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 ส่วนการได้รับข่าวสารจาก หนังสือพิมพ์ จดหมายข่าวสิ่งพิมพ์ และป้ายโฆษณาประชาสัมพันธ์ ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติในเรื่องนี้ จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

สมมติฐานข้อที่ 3 การเปิดรับข่าวสารมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ ของชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำดัง ชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำรูดยอยสามหมื่น และชาวไทยพวนบ้านแม่เลา อ.แม่แตง จ. เชียงใหม่

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ในสื่อมวลชน การมีส่วนร่วมในเรื่องการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ มีความสัมพันธ์กับ การได้รับข่าวสารจาก วิทยุ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร จดหมายข่าวสิ่งพิมพ์ การประชุม และป้ายโฆษณา จึงเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3

ในสื่อบุคคล การได้รับข่าวสารจากเจ้าหน้าที่ป่าไม้ ข้าราชการฝ่ายปกครอง พัฒนาการ ครู เพื่อนบ้าน ญาติพี่น้องบุตรหลาน มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในเรื่องการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3

และในสื่อเฉพาะกิจ การมีส่วนร่วมในเรื่องดังกล่าว มีความสัมพันธ์กับการได้รับข่าวสารจากสื่อเฉพาะกิจทุกสื่อ เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3

สมมติฐานข้อที่ 4 ความรู้มีความสัมพันธ์กับทัศนคติในการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ ของชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำดัง ชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำรูดยอยสามหมื่น และชาวไทยพวนบ้านแม่เลา อ.แม่แตง จ. เชียงใหม่

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ความรู้ในเรื่องการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ มีความสัมพันธ์กับทัศนคติในเรื่องเดียวกัน จึงเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 4

สมมติฐานข้อที่ 5 ความรู้มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ ของชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำดัง ชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำรูดยอยสามหมื่น และชาวไทยพวนบ้านแม่เลา อ.แม่แตง จ. เชียงใหม่

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ความรู้ในเรื่องการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมกับกิจกรรมในเรื่องเดียวกัน เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 5

สมมติฐานข้อที่ 6 ทักษะคิดมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ ของชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำดัง ชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำรูดยสามหมื่น และชาวไทยพื้นราบบ้านแม่เลา อ.แม่แตง จ. เชียงใหม่

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ทักษะคิดในเรื่องการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมกับกิจกรรมในเรื่องเดียวกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 6

สมมติฐานข้อที่ 7 การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะคิด และการมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ มีความสัมพันธ์กับลักษณะทางประชากรของชาวเขาเผ่าลีซอ บ้านห้วยน้ำดัง ชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำรูดยสามหมื่น และชาวไทยพื้นราบบ้านแม่เลา อ.แม่แตง จ. เชียงใหม่

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า

เพศของกลุ่มตัวอย่าง

ไม่มีความสัมพันธ์กับ การรับข่าวสารจากสื่อมวลชนในเรื่องต่างๆไป จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

มีความสัมพันธ์กับ การรับข่าวสารจากสื่อบุคคล คือเพื่อนบ้าน เป็นไปตามสมมติฐาน ส่วนในสื่อบุคคลอื่นๆ ไม่มีความสัมพันธ์กัน

มีความสัมพันธ์กับ การรับข่าวสารจากสื่อเฉพาะกิจ คือ หนังสือพิมพ์ เป็นไปตามสมมติฐาน ส่วนในสื่อเฉพาะกิจอื่นๆ ไม่มีความสัมพันธ์กับเพศของกลุ่มตัวอย่าง

ความรู้ และทักษะคิดในเรื่องการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ ไม่มีความสัมพันธ์กับเพศของกลุ่มตัวอย่าง จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

การมีส่วนร่วมในเรื่องการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ มีความสัมพันธ์กับเพศของกลุ่มตัวอย่าง เป็นไปตามสมมติฐาน

อายุของกลุ่มตัวอย่าง

มีความสัมพันธ์กับ การรับข่าวสารจากสื่อมวลชน คือ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และนิตยสาร ในเรื่องต่างๆไป ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน

มีความสัมพันธ์กับ การรับข่าวสารจากสื่อบุคคลคือ เจ้าหน้าที่ป่าไม้ และครู เป็นไปตามสมมติฐาน ส่วนในสื่อบุคคลอื่นๆไม่มีความสัมพันธ์กัน

มีความสัมพันธ์กับสื่อเฉพาะกิจ คือ หนังสือพิมพ์ เป็นไปตามสมมติฐาน ส่วนในสื่อเฉพาะกิจอื่นๆ ไม่มีความสัมพันธ์กัน

ความรู้ในเรื่องการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ มีความสัมพันธ์กับอายุของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน

ทัศนคติ และการมีส่วนร่วมในเรื่องการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ ไม่มีความสัมพันธ์กับอายุของกลุ่มตัวอย่าง จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

ระดับการศึกษา

มีความสัมพันธ์กับการรับข่าวสารจากสื่อมวลชน คือ วิทยุ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร จดหมายข่าว สิ่งพิมพ์ และป้ายโฆษณา ในเรื่องต่างๆไป จึงเป็นไปตามสมมติฐาน

มีความสัมพันธ์กับ การรับข่าวสารจากสื่อบุคคล คือเจ้าหน้าที่ป่าไม้ ครู เพื่อนบ้าน และญาติพี่น้องบุตรหลาน ในเรื่องการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ จึงเป็นไปตามสมมติฐาน

มีความสัมพันธ์กับ การรับข่าวสารจากสื่อเฉพาะกิจ คือหนังสือพิมพ์ ในเรื่องการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน

ความรู้ และทัศนคติ ในเรื่องการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ มีความสัมพันธ์กับ ระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง จึงเป็นไปตามสมมติฐาน

การมีส่วนร่วมกับกิจกรรมในเรื่องการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ ไม่มีความสัมพันธ์กับ ระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง

สถานภาพสมรส

มีความสัมพันธ์กับ การรับข่าวสารจากสื่อมวลชน คือ วิทยุ หนังสือพิมพ์ และ นิตยสาร ในเรื่องต่างๆไป เป็นไปตามสมมติฐาน

ไม่มีความสัมพันธ์กับ การรับข่าวสารจากสื่อบุคคลในเรื่องการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

มีความสัมพันธ์กับ สื่อเฉพาะกิจ คือ หนังสือพิมพ์ ในเรื่องการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ เป็นไปตามสมมติฐาน ส่วนในสื่อเฉพาะกิจอื่นๆ ไม่มีความสัมพันธ์กัน

ความรู้ในเรื่องการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ มีความสัมพันธ์กับ สถานภาพสมรสของกลุ่มตัวอย่าง จึงเป็นไปตามสมมติฐาน

ทัศนคติ และการมีส่วนร่วมในเรื่องการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ ไม่มีความสัมพันธ์กับ สถานภาพสมรสของกลุ่มตัวอย่าง จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

สถานะในครอบครัว

มีความสัมพันธ์กับ การรับข่าวสารจากสื่อมวลชน คือ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และนิตยสาร ในเรื่องทั่วไป จึงเป็นไปตามสมมติฐาน

มีความสัมพันธ์กับ การรับข่าวสารจากสื่อบุคคลคือ เจ้าหน้าที่ป่าไม้ พัฒนาการ และครู ในเรื่องการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ จึงเป็นไปตามสมมติฐาน

มีความสัมพันธ์กับการรับข่าวสารจากสื่อเฉพาะกิจ คือโทรทัศน์ และหนังสือพิมพ์ ในเรื่องการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ เป็นไปตามสมมติฐาน

ความรู้ในเรื่องการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ มีความสัมพันธ์กับสถานะในครอบครัวของกลุ่มตัวอย่าง จึงเป็นไปตามสมมติฐาน

ทัศนคติ และการมีส่วนร่วมในเรื่องการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ ไม่มีความสัมพันธ์กับสถานะในครอบครัวของกลุ่มตัวอย่าง จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

อาชีพของกลุ่มตัวอย่าง

มีความสัมพันธ์ กับการรับข่าวสารจากสื่อมวลชนคือ วิทยุ จดหมายข่าวสิ่งพิมพ์ ป้ายโฆษณา และการประชุม ในเรื่องทั่วไป จึงเป็นไปตามสมมติฐาน

มีความสัมพันธ์กับ การรับข่าวสารจากสื่อบุคคล คือพัฒนาการ ในเรื่องการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ จึงเป็นไปตามสมมติฐาน ส่วนในสื่อบุคคลอื่นๆไม่มีความสัมพันธ์กัน

มีความสัมพันธ์กับการรับข่าวสารจากสื่อเฉพาะกิจ คือวิทยุ และโทรทัศน์ ในเรื่องการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ จึงเป็นไปตามสมมติฐาน

ความรู้ และทัศนคติในเรื่องการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ มีความสัมพันธ์กับอาชีพของกลุ่มตัวอย่าง เป็นไปตามสมมติฐาน

การมีส่วนร่วมในเรื่องการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ ไม่มีความสัมพันธ์กับอาชีพของกลุ่มตัวอย่าง จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

รายได้ของกลุ่มตัวอย่าง

มีความสัมพันธ์กับการรับข่าวสารจากสื่อมวลชน คือ โทรทัศน์ และหนังสือพิมพ์ ในเรื่องทั่วไป ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน

มีความสัมพันธ์กับ การรับข่าวสารจากสื่อบุคคล คือ เจ้าหน้าที่ป่าไม้ ครู เพื่อนบ้าน และญาติพี่น้องบุตรหลาน ในเรื่องการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ จึงเป็นไปตามสมมติฐาน

มีความสัมพันธ์กับการรับข่าวสารจากสื่อเฉพาะกิจ คือ วิทยุ ในเรื่องการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ เป็นไปตามสมมติฐาน ส่วนสื่อเฉพาะกิจอื่น ๆ ไม่มีความสัมพันธ์กัน

ความรู้ และทัศนคติในเรื่องการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ มีความสัมพันธ์กับรายได้ของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน

การมีส่วนร่วมในเรื่องการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ ไม่มีความสัมพันธ์กับรายได้ของกลุ่มตัวอย่าง จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

การถือครองที่ดิน

มีความสัมพันธ์กับ การรับข่าวสารจากสื่อมวลชน คือ ป้ายโฆษณา ในเรื่องทั่วไป เป็นไปตามสมมติฐาน ส่วนสื่อมวลชนอื่น ๆ ไม่มีความสัมพันธ์กัน

มีความสัมพันธ์กับการรับข่าวสารจากสื่อบุคคล คือ ข้าราชการฝ่ายปกครอง และผู้นำชุมชน ในเรื่องการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ จึงเป็นไปตามสมมติฐาน ส่วนในสื่อบุคคลอื่น ๆ ไม่มีความสัมพันธ์กัน

มีความสัมพันธ์กับ การรับข่าวสารจากสื่อเฉพาะกิจ คือ บัญชีประกาศหมู่บ้าน ในเรื่องการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ เป็นไปตามสมมติฐาน ส่วนสื่อเฉพาะกิจอื่น ๆ ไม่มีความสัมพันธ์กัน

ความรู้ ทัศนคติ และการมีส่วนร่วม ในเรื่องการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ ไม่มีความสัมพันธ์กับ การถือครองที่ดินของกลุ่มตัวอย่าง จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

สมมติฐานข้อที่ 8 การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติ และการมีส่วนร่วม ในการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ ระหว่างชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำดัง ชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำรูดอยสามหมื่น กับชาวไทยพื้นราบบ้านแม่เลา อ.แม่แตง จ. เชียงใหม่ มีความแตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ระหว่างชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำดัง ชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำรูดอยสามหมื่น กับชาวไทยพื้นราบบ้านแม่เลา อ.แม่แตง จ. เชียงใหม่ มีการเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน ในเรื่องทั่วไป แตกต่างกัน เป็นไปตามสมมติฐาน

ในสื่อบุคคล การเปิดรับข่าวสารจากสื่อบุคคลในเรื่องการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ ระหว่างชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำดัง ชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำรูดอยสามหมื่น กับชาวไทยพื้นราบบ้านแม่เลา อ.แม่แตง จ. เชียงใหม่ มีความแตกต่างกัน จึงเป็นไปตามสมมติฐาน

ในสื่อเฉพาะกิจ ระหว่างชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำดัง ชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำรูดอยสามหมื่น กับชาวไทยพื้นราบบ้านแม่เลา อ.แม่แตง จ. เชียงใหม่ มีการเปิดรับข่าวสารจากสื่อเฉพาะกิจในเรื่องการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ แตกต่างกัน เป็นไปตามสมมติฐาน

ในส่วนของคุณรู้ในเรื่องการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ ระหว่างชาวเขาเผ่าลีซอ บ้านห้วยน้ำดัง ชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำรูดยสามหมื่น กับชาวไทยพื้นราบบ้านแม่เลา อ.แม่แตง จ. เชียงใหม่ มีความรู้ในเรื่องดังกล่าวแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน

ทัศนคติในเรื่องการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ ระหว่างชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำดัง ชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำรูดยสามหมื่น กับชาวไทยพื้นราบบ้านแม่เลา อ.แม่แตง จ. เชียงใหม่ มีทัศนคติต่อเรื่องนี้ แตกต่างกัน จึงเป็นไปตามสมมติฐาน

การมีส่วนร่วมในเรื่องการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ ระหว่างชาวเขาเผ่าลีซอ บ้านห้วยน้ำดัง ชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำรูดยสามหมื่น กับชาวไทยพื้นราบบ้านแม่เลา อ.แม่แตง จ. เชียงใหม่ การมีส่วนร่วมกับกิจกรรมในเรื่องดังกล่าว มีความแตกต่างกัน จึงเป็นไปตามสมมติฐาน

อภิปรายผล

สมมติฐานข้อที่ 1 การเปิดรับข่าวสารมีความสัมพันธ์กับความรู้ในการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ ของชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำดัง ชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำรูดยสามหมื่น และชาวไทยพื้นราบบ้านแม่เลา อ.แม่แตง จ. เชียงใหม่

ผลการทดสอบพบว่า การเปิดรับข่าวสารมีความสัมพันธ์กับความรู้ของชาวเขาเผ่าลีซอ บ้านห้วยน้ำดัง ชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำรูดยสามหมื่น และชาวไทยพื้นราบบ้านแม่เลา อ.แม่แตง จ. เชียงใหม่ ในเรื่องการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ โดยสามารถจำแนกเป็นประเภทได้ ดังนี้

การเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน คือหนังสือพิมพ์ มีความสัมพันธ์กับ ความรู้ในเรื่องการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ เป็นไปตามสมมติฐาน แต่ความสัมพันธ์ที่พบอยู่ในระดับต่ำ อาจเป็นเพราะทั้งชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบมีการอ่านหนังสือพิมพ์ หรือรับสื่ออื่น ๆ ค่อนข้างน้อย เนื่องจากความไม่สะดวกในการเดินทางไปหาซื้อมาอ่าน และยังขึ้นอยู่กับความสามารถในการอ่าน นอกจากนี้สื่อเองอาจไม่ได้นำเสนอเรื่องราวที่เป็นความรู้ในเรื่องการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ จึงไม่มีผลในการรับความรู้ โดยที่สื่อมวลชนอื่นๆ ไม่มีความสัมพันธ์กับ ความรู้ในเรื่องนี้

ซึ่งจากแนวคิดของ เออร์วิน พี เบตติงฮอส (Bettinghaus, 1968 : 180) ที่ได้กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชนไว้ว่า สื่อมวลชนเป็นเพียงตัวเสริมความเชื่อ และทัศนคติที่มีมาอยู่แต่เดิม ให้ฝังแน่นมากกว่าจะเปลี่ยนแปลง ทัศนคติอย่างสิ้นเชิง แต่อาจจะเปลี่ยนแปลงการรับรู้ได้บ้างในขอบเขตจำกัดของประสบการณ์ ดังนั้นสื่อมวลชนจึงเป็นเพียงแหล่งความคิด และเป็นผู้วาง

แนวทางในการเปลี่ยนแปลงเท่านั้น กิจกรรมต่างๆที่เกิดขึ้นระหว่างมนุษย์นั้น เป็นผลมาจากการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลแบบเห็นหน้าเห็นตากันทั้งสิ้น

สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรีธรรม โจรินสุพจน์ ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้สื่อมวลชนกับความรู้เรื่องสิ่งแวดล้อมของประชาชนในอำเภอเมือง จ.เชียงใหม่ พบว่า การอ่านหนังสือพิมพ์ และการดูโทรทัศน์ แบบเจาะจงและแบบทั่วไปมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความรู้เรื่องสิ่งแวดล้อม และการอ่านหนังสือพิมพ์แบบเจาะจง มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความรู้เรื่องสิ่งแวดล้อมมากกว่าการอ่านแบบทั่วไป

การเปิดรับข่าวสารจากสื่อบุคคล พบว่า การรับข่าวสารในเรื่องการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ จากสื่อบุคคลคือ เจ้าหน้าที่ป่าไม้ ข้าราชการฝ่ายปกครอง และครู มีความสัมพันธ์กับความรู้ในเรื่องเดียวกัน เป็นไปตามสมมติฐาน

โดยแนวคิดเรื่องการสื่อสารระหว่างบุคคลของ โรเจอร์ส และ ชูเมคเกอร์ (Rogers and Shoemaker, 1971) ในกรณีที่ต้องการให้บุคคลใดๆ เกิดการยอมรับในสารที่เสนอไป หรือการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพที่สุดที่ใช้ในการกระตุ้นให้เกิดการตัดสินใจยอมรับสารนั้น ควรใช้การสื่อสารระหว่างบุคคล โดยใช้สื่อบุคคลเป็นผู้เผยแพร่ข่าวสาร สื่อบุคคลนั้นเป็นประโยชน์มากในกรณีที่ผู้ส่งสารหวังผลให้ผู้รับเกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ และพฤติกรรมในการยอมรับสารนั้น นอกจากนี้ยังเป็นวิธีที่ช่วยให้ผู้รับสารมีความเข้าใจกระจ่างชัดต่อสาร และตัดสินใจรับสารได้อย่างมั่นใจ

สอดคล้องกับงานของ มัณฑนา มาศมาลัย (2533) ที่ศึกษาถึงบทบาทของสื่อมวลชน และสื่อบุคคลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรี ศึกษากรณี อำเภอพรหมคีรี จ.นครศรีธรรมราช พบว่า การเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน และสื่อบุคคลมีความสัมพันธ์กับความรู้ข่าวสารทางการเมือง แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรี

การเปิดรับข่าวสารจากสื่อเฉพาะกิจ พบว่าการรับข่าวสารจากการประชุมหมู่บ้าน มีความสัมพันธ์กับความรู้ในเรื่องการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ เป็นไปตามสมมติฐาน

ซึ่งในแนวคิดเรื่องสื่อเฉพาะกิจของ อาดัมส์ (Adams, 1971) ได้กล่าวถึงความสำคัญของสื่อเฉพาะกิจไว้ว่า สื่อเฉพาะกิจจัดว่ามีความสำคัญต่อการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร เพราะเป็นสื่อที่จัดทำขึ้นเพื่อสนับสนุนกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งโดยเฉพาะ การใช้สื่อเฉพาะกิจเป็นการให้ความรู้และข่าวสารข่าวสารที่เป็นเรื่องเป็นราวเฉพาะอย่าง โดยมีกลุ่มเป้าหมายที่กำหนดไว้แน่นอน

สอดคล้องกับงานของ ม.ล. ทศวรรณ เทวกุล (2533) ได้ศึกษาวิจัยการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์ป่า โดยใช้สื่อสไลด์มัลติวิชั่น กรณีศึกษานกแก้วแร้วท้องดำในพื้นที่ป่าที่ราบภาคใต้ พบว่า เมื่อ

เปรียบเทียบความรู้ก่อน และหลังการดูสไลด์มัลติวิชั่น พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และจากการใช้สื่อสไลด์มัลติวิชั่น สามารถทำให้ประชาชนท้องถิ่นมีความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์ป่า และป่าไม้สูงขึ้น

สมมติฐานข้อที่ 2 การเปิดรับข่าวสารมีความสัมพันธ์กับทัศนคติในการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ ของชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำดัง ชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำรูดอยสามหมื่น และชาวไทยพื้นราบบ้านแม่เลา อ.แม่แตง จ. เชียงใหม่

ผลการทดสอบพบว่า ทัศนคติไม่มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน แต่มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับข่าวสารจากสื่อบุคคล และสื่อเฉพาะกิจ

การเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน พบว่า การเปิดรับข่าวสารจากมวลชน ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติในเรื่องการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ อาจเป็นเพราะชุมชนมีทัศนคติที่ดีต่อเรื่องดังกล่าว การรับข่าวสารจากสื่อมวลชนจึงไม่มีผลต่อทัศนคติที่ดีที่มีอยู่เดิม

ซึ่งจากแนวคิดของ โรเจอร์ส (Rogers ,1978) ได้กล่าวเปรียบเทียบผลการวิจัยต่างๆ ถึงประสิทธิภาพของสื่อมวลชน และสื่อบุคคลไว้ว่า สื่อมวลชนสามารถเปลี่ยนแปลงการรับรู้ซึ่งหมายถึง การเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่การสื่อสารระหว่างบุคคลนั้นมีประสิทธิภาพมากกว่า เมื่อวัตถุประสงค์ของผู้ส่งสารอยู่ที่การเปลี่ยนแปลงทัศนคติ เพราะข่าวสารที่ถ่ายทอดออกจากสื่อมวลชนเพียงอย่างเดียว ไม่สามารถก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติที่ฝังแน่น หรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้

ซึ่งสอดคล้องกับงานของ แคลปเปอร์ (Klapper,1960) ที่ได้ศึกษา และสรุปงานวิจัยเกี่ยวกับอิทธิพลของการสื่อสารมวลชน และความสามารถในการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ และพฤติกรรมของบุคคลว่า สื่อมวลชนไม่ใช่สาเหตุสำคัญในการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ และพฤติกรรมของบุคคล แต่จะทำหน้าที่ร่วมหรือผ่านปัจจัย อิทธิพลหรือตัวกลางอื่นมากกว่า ประสิทธิภาพของสื่อขึ้นอยู่กับลักษณะต่างๆของสาร แหล่งสาร หรือสถานการณ์ของการสื่อสาร

การเปิดรับข่าวสารจากสื่อบุคคล พบว่า การเปิดรับข่าวสารจากสื่อบุคคลคือ ข้าราชการ ฝ่ายปกครอง ผู้นำชุมชน เพื่อนบ้าน และญาติพี่น้อง มีความสัมพันธ์กับทัศนคติในเรื่องการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ เป็นตามสมมติฐาน

ซึ่งจากแนวคิดของ ลาซาสเฟล และ เมนเซล (Lazarsfeld and Menzel, 1968) กล่าวว่า สำหรับปัจจัยที่ทำให้การติดต่อสื่อสารโดยผ่านสื่อบุคคล มีประสิทธิภาพในการเปลี่ยนทัศนคติมากกว่าการติดต่อสื่อสารโดยผ่านสื่อมวลชน ตามแนวความคิดของลาซาสเฟล และคณะมี 4 ประการคือ

1. การติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคล สามารถจัดการเลือกรับสารของผู้ฟังได้ เนื่องจากหลักการเลือกการสนทนาหรือรับฟังเป็นไปได้อย่างยากกว่าการรับข่าวสารจากสื่อมวลชน การรับข่าวสารจากสื่อมวลชนนั้น ผู้รับสารอาจหลีกเลี่ยงไม่ฟังสารที่อาจขัดแย้งกับทัศนคติ และความเชื่อของตน หรือเรื่องที่ไม่สนใจได้ง่าย

2. การติดต่อสื่อสารแบบเผชิญหน้า เปิดโอกาสให้ผู้ฟัง และผู้ส่งสารสามารถปรับปรุง หรือเปลี่ยนแปลงเนื้อหาที่ใช้สนทนากันได้ในเวลาอันรวดเร็ว ถ้าหากเนื้อหาสนทนานั้น ได้รับการต่อต้านจากคู่สนทนา

3. การติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลนั้น จะมีลักษณะง่าย ๆ เป็นกันเองจึงง่ายต่อการชักจูงใจให้คล้อยตาม

4. ผู้รับสารส่วนใหญ่มักจะเชื่อถือในข้อตัดสินใจ และความคิดเห็นของผู้ที่เขารู้จัก และนับถือมากกว่าบุคคลที่เขาไม่รู้จักมาก่อนแล้วมาติดต่อสื่อสารด้วย

สอดคล้องกับงานของ ต๋องฤดี ปุณณกันต์ (2534) ที่ศึกษาการเปิดรับข่าวสาร กับการพัฒนาความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมของประชาชนตามโครงการขยายฐานประชาธิปไตยสู่วงชนศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอนครหลวง จ.พระนครศรีอยุธยา พบว่า ปริมาณการเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน และสื่อบุคคล มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของประชาชน

การเปิดรับข่าวสารจากสื่อเฉพาะกิจ พบว่า การรับข่าวสารโดยการดูโทรทัศน์ ฟังวิทยุ ท่องถิ่น การประชุมหมู่บ้าน และอ่านป้ายประกาศหมู่บ้าน มีความสัมพันธ์ในเชิงลบกับทัศนคติ ซึ่งแม้จะมีการรับข่าวสารจากสื่อเฉพาะกิจน้อย แต่ชุมชนก็มีทัศนคติที่ดีต่อเรื่องนี้ และสื่อที่เลือกรับก็เป็นสื่อที่คนส่วนใหญ่ให้ความสนใจ

ซึ่งจากแนวคิดของไฟรด์สัน (Friedson) ไรเลย์ (Riley) และฟลาวเวอร์แมน (Flowerman) มีความเห็นว่า แรงจูงใจที่ต้องการเป็นที่ยอมรับ ของสมาชิกภายในสังคมจะเป็นสิ่งที่ช่วยกำหนดความสนใจในการเปิดรับข่าวสารจากสื่อต่างๆ ก็เพื่อตอบสนองความต้องการของตน ซึ่งปรากฏการณ์นี้เมอร์ตัน (Merton) ไรท์ (Wright) และวาเปิลส์ (Waples) เรียกว่า พฤติกรรมในการแสวงหาข่าวสาร นักวิชาการเหล่านี้มีความเห็นตรงกันว่า ผู้รับข่าวสารจะเลือกรับข่าวสารจากสื่อใดนั้น ย่อมเป็นไปตามบทบาท และสถานภาพในสังคมของผู้รับสาร และเหตุผลในการรับสารก็เพื่อนำไปเป็นหัวข้อในการสนทนา ซึ่งจะทำให้ผู้รับสารรู้สึกว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของสังคม

สอดคล้องกับงานของดวงทิพย์ วรพันธ์ (2525) ที่ศึกษากลยุทธ์การใช้สื่อเพื่อปลูกฝังโภชนาการศึกษาแก่สตรีชนบท จ.สุพรรณบุรี พบว่า สตรีที่มีการรับสื่อ ได้แก่ สื่อมวลชน สื่อบุคคล และสื่อเฉพาะกิจ มีความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติทางด้านโภชนาการดีกว่าสตรีที่ไม่เปิดรับสื่อดังกล่าว

สมมติฐานข้อที่ 3 การเปิดรับข่าวสารมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ ของชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำดัง ชาวเขาเผ่าลีซอ บ้านห้วยน้ำรูตอยสามหมื่น และชาวไทยพื้นราบบ้านแม่เลา อ.แม่แตง จ. เชียงใหม่

ผลการทดสอบพบว่า การเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน สื่อบุคคล และสื่อเฉพาะกิจ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในเรื่องการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ โดยสามารถจำแนกเป็นประเภทได้ดังนี้

การเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน พบว่า การได้รับข่าวสารจากวิทยุ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร จดหมายข่าวสิ่งพิมพ์ การประชุม และป้ายโฆษณา มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของชุมชนในเรื่องการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ

ดังที่แนวคิดของ โจเซฟ ที แคลปเปอร์ ที่กล่าวถึงอิทธิพลของสื่อมวลชนประเภทต่างๆ ที่มีต่อพฤติกรรมด้านต่างๆของประชาชนไว้ว่าอิทธิพลที่สื่อมวลชนมีต่อประชาชน เป็นเพียงผู้สนับสนุนเท่านั้น คือ สื่อมวลชนจะสนับสนุนทัศนคติ ค่านิยม ความมีใจโน้มเอียง ตลอดจนแนวโน้มด้านพฤติกรรมของประชาชน ให้มีความเข้มแข็งขึ้น และพร้อมที่จะแสดงให้ปรากฏออกมา เมื่อมีแรงจูงใจเพียงพอหรือเมื่อมีโอกาสเหมาะสม

สอดคล้องกับงานของ พิสิฐฉัฐ บุญไชย (2528) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้ของกรมการสภาพาตบาล ศึกษาเฉพาะกรณีภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง พบว่าระดับความสนใจข่าว การได้รับทราบเรื่องการอนุรักษ์ป่าไม้ทางสื่อมวลชน และความสนใจต่อโครงการอนุรักษ์ป่าไม้มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้ คือกลุ่มที่ได้รับทราบเรื่องการอนุรักษ์ป่าไม้จากสื่อมวลชนมาก จะมีระดับในการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้มากกว่ากลุ่มที่ได้รับน้อยกว่า

การเปิดรับข่าวสารจากสื่อบุคคล พบว่า การได้รับข่าวสารจากเจ้าหน้าที่ป่าไม้ ข้าราชการ ฝ่ายปกครอง พัฒนาการ ครู เพื่อนบ้าน ญาติพี่น้องบุตรหลาน มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในเรื่องการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ

จากแนวคิดของ แคทซ์ และ ลาซาสเฟลด์ (Katz and Lazarsfeld, 1955 :27) ได้เห็นพ้องต้องกันว่า การสื่อสารระหว่างบุคคลมีผลต่อการทำให้ผู้รับสารยอมรับที่จะเปลี่ยนแปลงทัศนคติ และยอมรับที่จะให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมต่างๆมากที่สุด ดังนั้นสื่อบุคคลจึงมีความสำคัญมากกว่าสื่อมวลชนในชั้นจิตใจ ส่วนสื่อมวลชนจะมีความสำคัญในชั้นของการให้ความรู้ ความเข้าใจ และอาจมีผลบ้างในการสร้างทัศนคติในเรื่องที่บุคคลไม่เคยรับรู้มาก่อน

ซึ่งสอดคล้องกับงานของ ประสพสุข ดีอินทร์ (2531) ศึกษาการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในภาคเหนือ พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของกำนัน

ผู้ใหญ่อำนาจอยู่ในระดับปานกลาง แต่ความต้องการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับสูง และการมีส่วนร่วมกับความ ต้องการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ได้แก่ ขนาดครอบครัว เศรษฐกิจ สังคม จำนวนที่ดินที่ถือครองเป็นกรรมสิทธิ์ ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง การเข้าอบรม และการพูดคุยกับเจ้าหน้าที่ป่าไม้อำเภอ เจตคติ และความสนใจในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ มีผลต่อการมีส่วนร่วมของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ส่วนอายุ การศึกษา และการเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม การใช้เชื้อเพลิง ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

การเปิดรับข่าวสารจากสื่อเฉพาะกิจ พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในเรื่องการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ มีความสัมพันธ์กับการได้รับข่าวสารจากสื่อเฉพาะกิจ

ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ อาดัมส์ (Adams , 1971) ได้กล่าวถึงความสำคัญของสื่อเฉพาะกิจไว้ว่า สื่อเฉพาะกิจจัดว่ามีความสำคัญต่อการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร เพราะเป็นสื่อที่จัดทำขึ้นเพื่อสนับสนุนกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งโดยเฉพาะ การใช้สื่อเฉพาะกิจเป็นการให้ความรู้ และข่าวสารที่เป็นเรื่องเป็นราวเฉพาะอย่าง โดยมีกลุ่มเป้าหมายที่กำหนดไว้แน่นอน

และดังที่ โรเจอร์ส (Rogers ,1971)ได้กล่าวว่า โดยทั่วไปเมื่อบุคคลมีความรู้ ทักษะคติอย่างไร ก็จะแสดงพฤติกรรมไปตามความรู้ และทัศนคติที่มีอยู่นั้น ซึ่งความรู้ที่ได้นั้นได้มาจากการเปิดรับข่าวสารจากสื่อเฉพาะกิจนั่นเอง

สอดคล้องกับงานของ เกรียงชัย เหลืองภัทรเชวง (2540) ที่ศึกษาเกี่ยวกับ การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะคติ และการมีส่วนร่วมในระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมของพนักงานในโรงงานกลุ่มบริษัท มินิแบ (ประเทศไทย) พบว่า การเปิดรับข่าวสารเรื่องระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมจากโทรทัศน์ แผ่นพับ และปฏิทินบริษัท มีความสัมพันธ์กับความรู้ ทักษะคติ และการมีส่วนร่วมในเรื่องระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม

สมมติฐานข้อที่ 4 ความรู้มีความสัมพันธ์กับ ทักษะคติในการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ ของชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำดัง ชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำรูตอย สามหมื่น และชาวไทยพื้นราบบ้านแม่เลา อ.แม่แตง จ. เชียงใหม่

ผลการทดสอบพบว่า ความรู้ในเรื่องการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำของชุมชน มีความสัมพันธ์กับทัศนคติในเรื่องเดียวกัน

ซึ่งจากแนวคิดของ คาร์เตอร์ วี กู๊ด (Good,1973) ได้ให้ความหมายของความรู้ไว้ว่า ความรู้เป็นข้อเท็จจริง (Facts) ความจริง (Truth) กฎเกณฑ์ และข้อมูลต่างๆที่มนุษย์ได้รวบรวมไว้จากประสบการณ์ต่างๆ การที่บุคคลยอมรับ หรือปฏิเสธสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้อย่างมีเหตุผลบุคคลควร

จะต้องรู้เรื่องเกี่ยวกับสิ่งนั้น เพื่อประกอบการตัดสินใจ นั่นคือ บุคคลจะต้องมีข้อเท็จจริงหรือข้อมูลต่างๆ ที่สนับสนุน และให้คำตอบข้อสงสัยที่บุคคลมีอยู่ ชี้แจงให้บุคคลเกิดความเข้าใจ และทัศนคติที่ดีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง รวมทั้งเกิดความตระหนัก ความเชื่อ และค่านิยมต่างๆ ด้วย

สอดคล้องกับงานของสุวารีย์ วงศ์วัฒนา (2535) ศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารกับความรู้อ ความตระหนัก และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของชุมชนชาวแพ จังหวัดพิษณุโลก พบว่า พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความรู้ในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับความตระหนัก และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และความรู้ในเรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความตระหนักในการอนุรักษ์ แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วม และความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์ เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

สมมติฐานข้อที่ 5 ความรู้มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ ของชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำดัง ชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำรู ดอยสามหมื่น และชาวไทยพื้นราบบ้านแม่เลา อ.แม่แตง จ. เชียงใหม่

ผลการทดสอบพบว่า ความรู้ของชุมชนในเรื่องการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในเรื่องเดียวกัน

สอดคล้องกับแนวคิดของ โรเซนเบิร์ก และ โฮฟแลนด์ (Rosenberg and Hovland , 1960 : 1 - 14) ที่กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงทางด้านพฤติกรรม (behavior) เป็นการเปลี่ยนแปลงการกระทำที่สามารถสังเกตได้ การเปลี่ยนแปลงทางด้านพฤติกรรมนี้เป็นไปได้ค่อนข้างยาก แต่หากผู้ส่งสารสามารถทำให้ผู้รับสารเปลี่ยนแปลงความรู้ หรือการรับรู้ได้ การเปลี่ยนแปลงนี้จะเป็นพื้นฐานให้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในภายหน้าได้ เมื่อรับสารที่โน้มน้าวใจต่อไป

สอดคล้องกับงานของ นุชบา ภูสกุล (2535) ศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับสื่อ ความรู้ ทัศนคติ และการมีส่วนร่วมในการรักษาทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในหมู่บ้านป่าไม้ อำเภอวัฒนานคร จังหวัดปราจีนบุรี พบว่า ความรู้มีความสัมพันธ์กับ การมีส่วนร่วมในการรักษาทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในหมู่บ้านป่าไม้ อำเภอวัฒนานคร จังหวัดปราจีนบุรี

สมมติฐานข้อที่ 6 ทักษะมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ ของชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำดัง ชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำรูตอยสามหมื่น และชาวไทยพื้นราบบ้านแม่เลา อ.แม่แตง จ. เชียงใหม่

ผลการทดสอบพบว่า ทักษะของชุมชนในเรื่องการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในเรื่องเดียวกัน

ซึ่งตรงกับแนวคิดของ โรเจอร์ส (Rogers ,1971: 288 - 289) ได้อธิบายว่า ทักษะกับพฤติกรรมของบุคคลไม่ได้สัมพันธ์กันอย่างต่อเนื่องเสมอไป กล่าวคือ เมื่อการสื่อสารก่อให้เกิดความรู้ และทัศนคติในทางบวกต่อสิ่งที่เผยแพร่ไปแล้ว แต่ในขั้นของการยอมรับปฏิบัติ อาจมีผลในทางตรงกันข้ามก็ได้ แม้ว่าส่วนใหญ่เมื่อบุคคลมีทัศนคติเกิดขึ้นแล้ว และมีแนวโน้มว่าจะปฏิบัติตามทัศนคตินั้นก็ตาม แต่พฤติกรรมอาจไม่เกิดขึ้นเสมอไป เพราะบางกรณีอาจเกิด KAP – gap หรือช่องว่างของความรู้ทัศนคติ และการปฏิบัติขึ้นได้ คือ โดยทั่วไปเมื่อบุคคลมีความรู้ ทัศนคติอย่างไร ก็จะแสดงพฤติกรรมไปตามความรู้ และทัศนคติที่มีอยู่ นั่นคือ K (Knowledge) A (Attitude) P (Practice) จะเกิดขึ้นสอดคล้องหรือสัมพันธ์กัน แต่จะไม่เกิดขึ้นทุกกรณี

สมมติฐานข้อที่ 7 การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะ และการมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ มีความสัมพันธ์กับลักษณะทางประชากรของชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำดัง ชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำรูตอยสามหมื่น และชาวไทยพื้นราบบ้านแม่เลา อ.แม่แตง จ. เชียงใหม่

ผลการทดสอบพบว่า การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะ และการมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ มีความสัมพันธ์กับลักษณะทางประชากร ซึ่งจำแนกได้ดังนี้

การเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน พบว่า ความแตกต่างของอายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส สถานะในครอบครัว อาชีพ รายได้ และการถือครองที่ดิน มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน โดยที่กลุ่มที่มีการเปิดรับข่าวสารมากจะเป็นกลุ่มที่มีอายุน้อย สถานภาพโสด และเป็นสมาชิกในครอบครัว เนื่องจากหัวหน้าครอบครัวจะเป็นผู้ออกไปทำงาน กลุ่มที่เป็นสมาชิกในครอบครัว ซึ่งเป็นคนรุ่นใหม่ส่วนใหญ่เรียนหนังสือและมีการศึกษาสูงกว่า คนรุ่นเก่าซึ่งเป็นกลุ่มที่มีอายุมาก จึงมีเวลา และการเปิดรับสื่อที่มากกว่า ในส่วนของอาชีพ ส่วนใหญ่ซึ่งทำสวน ทำไร่ จะมีการได้รับข่าวสาร ติดตามข่าวสารในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับอาชีพของตนเองเป็นประจำ เพื่อไปพัฒนาที่ทำกินของตัวเอง ซึ่งส่วนใหญ่ก็มีระดับรายได้อยู่ระดับปานกลาง และเป็นเจ้าของที่ดิน

การเปิดรับข่าวสารจากสื่อบุคคล พบว่า ความแตกต่างของเพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานะในครอบครัว อาชีพ รายได้ และการถือครองที่ดิน มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับข่าวสารจากสื่อบุคคล โดยที่เพศชายจะเป็นผู้นำและมีการติดต่อกับบุคคลต่างๆมากกว่าเพศหญิง กลุ่มอายุน้อย ก็มีการติดต่อ และร่วมรับข่าวสารที่มากับสื่อบุคคลต่างมากกว่า กลุ่มผู้สูงอายุ อาจเป็นเพราะกลุ่มที่อายุน้อยมักมีความกระตือรือร้น ต้องการรู้ข่าวสารใหม่ๆมากกว่ากลุ่มสูงอายุ ในขณะที่การศึกษาที่ดีกว่าคนรุ่นเก่า ก็มีส่วนช่วยในเรื่องของการรับรู้ข่าวสารเช่นกัน อาชีพที่ส่วนใหญ่ทำสวน ทำไร่ และมีที่ดินเป็นของตนเอง ซึ่งที่ดินมักอยู่บริเวณใกล้เคียง หรืออยู่ในพื้นที่ของป่าไม้ จึงเป็นกลุ่มเป้าหมายหลักที่สื่อบุคคลโดยเฉพาะ เจ้าหน้าที่ป่าไม้ ข้าราชการฝ่ายปกครอง หรือพัฒนากร ต้องเข้ามาติดต่อพูดคุย สร้างความรู้ ความเข้าใจ อยู่เป็นประจำ มีส่วนทำให้คนในกลุ่มนี้มีการเปิดรับข่าวสารจากสื่อบุคคลค่อนข้างสูง ส่วนคนกลุ่มอื่นๆ ข่าวสารต่างๆในเรื่องการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ สื่อบุคคลหลักในเรื่องนี้คือเจ้าหน้าที่ป่าไม้ มักทำการเผยแพร่ทำความเข้าใจต่อผู้นำของชุมชน เพื่อให้เป็นผู้เผยแพร่ข่าวสารในเรื่องนี้ต่อชุมชน ซึ่งมักจะเกิดประสิทธิผลมากกว่า เนื่องจากเป็นที่เคารพนับถือของชุมชน

การเปิดรับข่าวสารจากสื่อเฉพาะกิจ พบว่า ความแตกต่างของเพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ สถานะในครอบครัว อาชีพ รายได้ และการถือครองที่ดิน มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับข่าวสารจากสื่อเฉพาะกิจ โดยเฉพาะจากการประชุมของหมู่บ้าน ซึ่งมีประจำทุกเดือน และคนทุกคนในหมู่บ้านจะเข้าร่วมในการประชุมนี้ ซึ่งบางครั้ง เจ้าหน้าที่ป่าไม้ หรือครู ก็เข้าร่วมในการประชุม ซึ่งจะสามารภให้ข่าวสารในเรื่องการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ ให้กับคนส่วนใหญ่ได้ในคราวเดียวกัน

ความรู้ พบว่า เพศ และการถือครองที่ดิน ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ ในขณะที่อายุที่น้อย การศึกษาสูง อาชีพทำสวน ทำไร่ รายได้ปานกลาง มีความสัมพันธ์กับความรู้ในเรื่องการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ เนื่องจากกลุ่มนี้มีการเปิดรับข่าวสารสูงกว่ากลุ่มอื่นๆ

ทัศนคติ พบว่า การศึกษา อาชีพ และรายได้ มีความสัมพันธ์กับการมีทัศนคติในเรื่องการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ การศึกษาที่ดี จะมีความรู้ในเรื่องการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำดี เช่นเดียวกับอาชีพ ซึ่งได้รับข่าวสาร และส่งผลถึงการมีทัศนคติที่ดีด้วย

การมีส่วนร่วม พบว่า เพศมีความสัมพันธ์ กับการมีส่วนร่วม ซึ่งเพศชายจะมีการร่วมกิจกรรมในเรื่องการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ มากกว่าเพศหญิง

ซึ่งเหล่านี้สอดคล้องกับแนวคิดของ แซมมวล เบคเคอร์ (Samual Becker) ที่ว่า ปัจจัยที่เป็นแรงผลักดันให้บุคคลหนึ่งๆ ได้มีการเลือกรับสื่อนั้นเกิดจากคุณสมบัติพื้นฐานของผู้รับสารในด้านต่างๆ ได้แก่

1. องค์ประกอบทางด้านจิตใจ เช่น กระบวนการเลือกรับข่าวสาร การเลือกรับรู้สิ่งต่างๆ ตามทัศนคติ ความเชื่อ และจากประสบการณ์เดิมของตน

2. องค์ประกอบทางด้านสังคม สภาพแวดล้อม เช่น ครอบครัว วัฒนธรรม ประเพณี ลักษณะทางประชากร เช่น อายุ เพศ ภูมิฐานะ การศึกษา และสถานภาพทางสังคม

และในส่วนของแนวคิดของ วิลเบอร์ แชรรมม์ (Wilbur Schramm ,1973) กล่าวว่า พฤติกรรมการเลือกรับข่าวสารยังมีองค์ประกอบที่มีบทบาทสำคัญต่อกระบวนการเลือกสรรของมนุษย์อีกได้แก่

1. ประสบการณ์ทำให้ผู้รับสารแสวงหาข่าวสารแตกต่างกัน
2. การประเมินสาระประโยชน์ของข่าวสาร ผู้รับสารจะแสวงหาข่าวสารเพื่อสนองจุดประสงค์ของตนอย่างไรอย่างหนึ่ง

3. ภูมิหลังที่แตกต่างกันทำให้มีความสนใจแตกต่างกัน
4. การศึกษา และสภาพแวดล้อม ทำให้มีพฤติกรรมแตกต่างกันในการเลือกรับสื่อและเนื้อหาข่าวสาร

5. ความสามารถของสภาพร่างกายและจิตใจในการรับข่าวสาร ทำให้มีพฤติกรรมการรับข่าวสารที่แตกต่างกัน

6. บุคลิกภาพมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ การโน้มน้าวใจและพฤติกรรมของผู้รับสาร

7. สภาพทางอารมณ์ของผู้รับสาร จะทำให้ผู้รับสารเข้าใจความหมายของข่าวสารหรืออาจเป็นอุปสรรคของความเข้าใจความหมายของข่าวสารก็ได้

8. ทัศนคติเป็นตัวกำหนดท่าทีของการรับ และการตอบสนองต่อสิ่งเร้าหรือข่าวสารที่ได้อพบ

และสอดคล้องกับแนวคิดของ เบอร์กูน (Bergoon, 1974 : 64) และ ริเวอร์ ,ปีเตอร์สัน และ เจนเซิน (River ,Peterson and Jensen , 1971 : 283 อ้างถึงใน ประมะ สตะเวทิน , 2540 : 116 - 117) กล่าวถึงการศึกษา หรือความรู้ ว่าเป็นลักษณะอีกประการหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อผู้รับสาร ดังนั้น คนที่ได้รับการศึกษาในระดับที่ต่างกัน ในยุคสมัยที่ต่างกัน ในระบบการศึกษาที่ต่างกัน ในสาขาวิชาที่ต่างกัน จึงย่อมมีความรู้สึกนึกคิด อุดมการณ์ และความต้องการที่แตกต่างกันไป คนที่มีการศึกษาสูง หรือมีความรู้ดี จะได้เปรียบอย่างมากในการเป็นผู้รับสารที่ดี เพราะคนเหล่านี้มีความรู้กว้างขวางในหลายเรื่อง มีความเข้าใจศัพท์มาก และมีความเข้าใจสารได้ดี

สอดคล้องกับงานของริชมอนด์ (Richmond,1977) ศึกษาความรู้และทัศนคติทางสิ่งแวดล้อมของนักเรียนมัธยมศึกษาในประเทศไทย พบว่า นักเรียนมีความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมในระดับต่ำ แต่มีแนวความคิดทางสิ่งแวดล้อมกว้างขวาง และมีทัศนคติในทางบวกต่อสิ่งแวดล้อม เมื่อได้ศึกษาถึงเรื่องเพศพบว่า นักเรียนชายมีความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมมากกว่านักเรียนหญิง แต่ทัศนคติด้านสิ่งแวดล้อมไม่แตกต่างกัน

และสอดคล้องกับงานของ ดาราวรรณ ศรีสุกใส (2542) ที่ศึกษาเรื่องการเปิดรับข่าวสารการประชาสัมพันธ์โครงการรถไฟฟ้ามหานครที่มีผลต่อความรู้ ทัศนคติ และการใช้รถไฟฟ้ามหานครของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครพบว่า การเปิดรับข่าวสารการประชาสัมพันธ์มีความสัมพันธ์กับความรู้และ ทัศนคติในโครงการรถไฟฟ้ามหานคร นอกจากนี้ยังพบว่า การเกิดความรู้ไม่เท่าระดับใดก็ตาม ย่อมมีความสัมพันธ์กับความรู้ลึกซึ้งนึกคิด ซึ่งเชื่อมโยงกับการเปิดรับข่าวสารของบุคคลนั่นเอง รวมไปถึงประสบการณ์ และลักษณะประชากร ของแต่ละคนที่เป็นผู้รับสารด้วย

สมมติฐานข้อที่ 8 การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติ และการมีส่วนร่วม ในการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ ระหว่างชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำดัง ชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำรูตอยสามหมื่น กับชาวไทยพื้นราบบ้านแม่เลา อ.แม่แตง จ. เชียงใหม่ มีความแตกต่างกัน

ผลการทดสอบพบว่า ชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำดัง ชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำรูตอยสามหมื่น และชาวไทยพื้นราบบ้านแม่เลา มีการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติ และการมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำแตกต่างกัน

ชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำดัง มีการเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชนต่ำ อาจเนื่องจากชุมชนมีความแตกต่างกันในด้านฐานะ ความเป็นอยู่ค่อนข้างมาก คือมีส่วนน้อยที่มีฐานะ และรายได้สูงซึ่งสามารถหาสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆเช่น วิทยุ โทรทัศน์ ได้ง่าย มีความสามารถในการส่งลูกหลานไปเรียนหนังสือ เนื่องจาก ภายในหมู่บ้านไม่มีโรงเรียนอยู่ใกล้เคียง ในขณะที่คนที่มีฐานะไม่ค่อยดี ไม่มีความสามารถในการส่งเสียบุตรหลานให้เรียนได้สูง ส่วนใหญ่จะต้องทำงานในไร่ตั้งแต่เด็ก อ่านหนังสือไม่ค่อยได้ เป็นอุปสรรคต่อการรับข่าวสาร นอกจากนั้น ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มผู้นำกับเจ้าหน้าที่ยังไม่ราบรื่น ทำให้เกิดปัญหาในการเข้าไปเผยแพร่ความรู้ หรือรับข้อมูลข่าวสาร ถึงแม้ทัศนคติในเรื่องต่างๆจะแบ่งเป็น 2 ฝ่าย คือฝ่ายที่เป็นผู้นำ และฝ่ายที่ฐานะยากจน แต่การกระทำใดก็ตาม ก็ต้องตามเสียงทางด้านผู้นำเนื่องจากอิทธิพลในพื้นที่ และถือเป็นคนที่ต้องเคารพตามประเพณี

ในส่วนของเขาเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำรูดยสามหมื่น ในเรื่องของสื่อมวลชน และสื่อเฉพาะกิจ ไม่มีความแตกต่างจากกลุ่มแรกมากนัก สื่อประเภทสิ่งพิมพ์จะเป็นสื่อที่ได้รับน้อยมาก เนื่องจากพื้นที่ที่อยู่ไกล การคมนาคมไม่ค่อยสะดวก แต่มีความแตกต่างจากลีซอกกลุ่มแรก คือ ความสัมพันธ์ที่มีต่อเจ้าหน้าที่ป่าไม้ ครู และสื่อบุคคลอื่นเป็นความสัมพันธ์ในทางที่ดี มีการให้ความร่วมมือ จัดตั้งกลุ่มในเรื่องของการดูแลรักษาป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ เข้าร่วมการประชุมต่างๆ ในชุมชนไม่ค่อยมีความแตกต่างในเรื่องฐานะ ระดับการศึกษา มีทัศนคติที่ดีต่อการรักษาป่าไม้

และส่วนของชาวไทยพื้นราบบ้านแม่เลา ถึงแม้จะมีการคมนาคมที่สะดวก ใกล้ตัวเมืองมากที่สุด 3 หมู่บ้าน แต่ชาวไทยพื้นราบบ้านแม่เลามีการรับข่าวสารในระดับต่ำ สื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ ก็ได้รับน้อย ถึงแม้ในหมู่บ้านจะมีสิ่งพิมพ์เกี่ยวกับเรื่องป่าไม้ สิ่งแวดล้อม ที่ออกโดยกลุ่มในหมู่บ้าน แต่ส่วนใหญ่กลับไม่รู้จักรู้ และไม่สนใจ เพราะต้องประกอบอาชีพ แต่ในส่วนของผู้บุคคลโดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ป่าไม้ ชุมชนมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อเจ้าหน้าที่ป่าไม้ มีทัศนคติที่ดีต่อการรักษาป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ และมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆดี เนื่องจากชุมชนมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน มักร่วมมือกัน ในกิจกรรมที่ชุมชนจัดขึ้นเสมอ เช่นการประชุม ซึ่งนอกจากจะพูดคุยกันในเรื่องทั่วไปแล้ว ยังเป็นที่เผยแพร่ข่าวสารในเรื่องต่างๆที่ดีด้วย

ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ เมลวิน แอล เดอเฟลอร์ (De fleur, 1966 : 102) ที่ให้แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับอิทธิพลของสื่อต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลไว้ 4 ทฤษฎีดังนี้

1. ทฤษฎีความแตกต่างของแต่ละบุคคล กล่าวคือ โครงสร้างทางบุคลิกที่แตกต่างกัน เช่น ทัศนคติ ค่านิยม และความเชื่อ จะมีส่วนสำคัญต่อการกำหนดแบบอย่างการรับรู้ หรือการเรียนรู้ของมนุษย์ เกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น และข่าวสารต่างๆ ที่แตกต่างกัน ตามทฤษฎีนี้ สื่อมวลชนจึงมีอิทธิพลในแง่ที่สร้างการเรียนรู้ หรือย้ำความรู้เดิมที่เขามีอยู่แล้ว

2. ทฤษฎีการจัดประเภททางสังคม กล่าวว่า บุคคลในกลุ่มเดียวกันย่อมจะเปิดรับสาร และมีปฏิกิริยาตอบสนองต่อเนื้อหาสารที่คล้ายคลึงกัน ทั้งนี้เนื่องมาจากความใกล้ชิดสนิทสนมผูกพันของกลุ่ม ดังนั้น สื่อมวลชนจึงมีอิทธิพลต่อกลุ่มคนเหล่านี้ก็ต่อเมื่อข่าวสารที่ส่งมามีลักษณะสอดคล้องกับบรรทัดฐานของกลุ่ม

3. ทฤษฎีความสัมพันธ์ทางสังคม กล่าวคือ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลภายในกลุ่มแบบไม่เป็นทางการมีอิทธิพลต่อการสื่อสาร นักสังคมวิทยาชนบทเชื่อว่า เครือญาติของชาวนามีส่วนสำคัญต่อการตัดสินใจยอมรับ หรือไม่ยอมรับการเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ และชาวชนบทมีความผูกพันทางสังคมอย่างแน่นแฟ้นกับเพื่อนบ้าน ผู้นำความคิดในสังคมจะเป็นบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการเผยแพร่ข่าวสาร และการตัดสินใจยอมรับนวัตกรรมของบุคคลในสังคมนั้น ในกรณีเช่นนี้ สื่อมวลชนจะมีอิทธิพลต่อคนได้ในลักษณะทฤษฎีการสื่อสารแบบสองขั้นตอน (Two-Step Flow Theory) ซึ่งต้องอาศัยอิทธิพลของบุคคลเข้าร่วมด้วย

4. ทฤษฎีบรรทัดฐานทางสังคม กล่าวว่า พฤติกรรมของบุคคลอาจขึ้นอยู่กับบรรทัดฐานและสภาพแวดล้อมทางสังคม ถ้าสื่อมีเนื้อหาสาระที่สอดคล้องกับบรรทัดฐานทางสังคม สื่อมวลชนก็อาจเพียงย้ำบรรทัดฐานเดิม และสร้างบรรทัดฐานใหม่เพียงเล็กน้อยเท่านั้น ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า สื่อมวลชนทำหน้าที่ทางอ้อม 3 ประการ คือ

4.1 สื่อมวลชนจะส่งเสริม สนับสนุน หรือยับยั้งบรรทัดฐานทางสังคมให้ดำรงอยู่ตลอดไป

4.2 สื่อมวลชนจะสามารถสร้างความรับผิดชอบร่วมกัน ให้เกิดขึ้นในสังคม

4.3 สื่อมวลชนสามารถเปลี่ยนแปลงแบบอย่างการดำเนินชีวิต และพฤติกรรมของบุคคล โดยช่วยให้เกิดพฤติกรรมใหม่ แต่ต้องใช้ระยะเวลามาก

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้ศึกษาเฉพาะกลุ่มชาวเขาเผ่าลีซอ 2 หมู่บ้าน และชาวไทยพื้นราบ 1 หมู่บ้าน ซึ่งทั้ง 3 หมู่บ้านอยู่ในพื้นที่ใกล้เคียงกันคือ อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่ ดังนั้น การวิจัยครั้งต่อไปจึงควรขยายขอบเขตพื้นที่ไปยังหมู่บ้านอื่น อำเภออื่นๆ เพื่อให้ผลที่ได้สามารถสรุปอ้างอิงได้กว้างขวาง

2. การวิจัยครั้งนี้ศึกษาเฉพาะเรื่องการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะคิด และการมีส่วนร่วมในเรื่องการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ ไม่ได้ศึกษาในเรื่องอื่น ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไปอาจมีการศึกษาวิจัยเรื่องอื่นๆในพื้นที่นี้เพิ่มเติม

3. เนื่องจากชาวเขาเผ่าลีซอ ยังคงรักษาประเพณี และมีขนบธรรมเนียมไว้อยู่ การศึกษาครั้งนี้ถึงจะใช้แบบสอบถาม ประกอบกับการสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล แต่ไม่สามารถเก็บข้อมูลได้ละเอียด และตรงกับข้อเท็จจริงมากนัก เนื่องจากยังขาดความคุ้นเคย ความไว้วางใจ ดังนั้นเพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีคุณภาพ ตรงกับข้อเท็จจริง และละเอียดมากกว่านี้ จึงควรมีการทำวิจัยเชิงคุณภาพ ในรูปของการสัมภาษณ์เชิงลึก หรือการสังเกตแบบมีส่วนร่วม

4. จากผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง โดยที่ความรู้ และทัศนคติ อยู่ในระดับสูง ในครั้งต่อไปจึงควรศึกษาถึงสาเหตุปัญหา - อุปสรรคในการมีส่วนร่วม เพื่อหาแนวทางเพิ่มหรือปรับระดับให้การมีส่วนร่วมสูงขึ้น

5. สื่อวิทยุ โทรทัศน์เป็นสื่อที่ได้รับความนิยม โดยมีความถี่ในการดู และฟังทุกวัน และใช้ระยะเวลา 1 - 3 ชั่วโมงต่อครั้ง แต่ในการศึกษาไม่ได้ศึกษาถึงช่วงเวลาที่ได้รับการดูและฟังมากที่สุดว่าเป็นช่วงเวลาใด และรายการใดเป็นที่นิยม ในการศึกษารั้งต่อไปจึงควรศึกษาเรื่องนี้เพิ่มเติม เพื่อหาช่วงเวลาที่เหมาะสมในการเผยแพร่ข่าวสารต่อไป

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ในสื่อมวลชนการรับข่าวสารของทั้ง 3 หมู่บ้าน มีการรับข่าวสารจากสื่อวิทยุ และโทรทัศน์ มากที่สุด การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร การรณรงค์ การให้ความรู้ในเรื่องใดๆ จึงควรเผยแพร่ผ่านสื่อนี้

2. สื่อบุคคลต่างๆล้วนมีส่วนเกี่ยวข้องกับความรู้ ทัศนคติ และการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน เจ้าหน้าที่ป่าไม้ ในฐานะสื่อบุคคลหลักในการเผยแพร่ความรู้ ข่าวสารในเรื่องเกี่ยวกับการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ จึงควรสร้างความสัมพันธ์ที่ดี กับสื่อบุคคลอื่นที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของคนในชุมชน และมีการเข้าหาชุมชนให้มากขึ้น

3. ชาวเขามีการศึกษาต่ำ การสื่อสารควรจะง่ายต่อการเข้าใจ บอกรวธิ์การ และต้องแนะนำการกระทำ แต่สื่อที่ใช้ไม่ควรจะเป็นสื่อสิ่งพิมพ์

4. เจ้าหน้าที่ป่าไม้ และผู้นำชุมชนควรได้รับการอบรมเนื้อหาเรื่องการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำมากขึ้น เพื่อจะได้มีความรู้ไปเผยแพร่ต่ออย่างถูกต้อง

5. เพิ่มความถี่ในการให้ข่าวสารข้อมูลเรื่องการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำของสื่อบุคคล ซึ่งมีผลการเปิดรับข่าวสารอยู่ในระดับปานกลางและต่ำ

6. ความรู้มีความสัมพันธ์กับสื่อหนังสือพิมพ์ ควรมีการปรับปรุงหนังสือพิมพ์ให้มีความน่าอ่าน ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย

7. ชาวเขาเผ่าลีซอ และชาวไทยพื้นราบมีความรู้ และทัศนคติในเรื่องการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำอยู่ในระดับที่ดีมาก แต่การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง จึงควรกระตุ้นการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ ปรับรูปแบบกิจกรรมให้จูงใจ และเป็นกิจกรรมที่จะได้รับประโยชน์จากการร่วมทำกิจกรรมมากขึ้น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

เกรียงชัย เหลืองภัทรเวช. การเปิดรับสาร ความรู้ ทัศนคติ และการมีส่วนร่วมในระบบการจัดการ
สิ่งแวดล้อมของพนักงานในโรง เนกลุ่มบริษัทมินิแบ (ประเทศไทย).

วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.

จินดา คุ่มกิตติชัย. พฤติกรรมกรรมการเปิดรับสารกับความพร้อมของประชาชนในการปลูกต้นไม้ใน
ที่ดินสาธารณประโยชน์ศึกษาเฉพาะกรณีประชาชนในเขตจังหวัดฉะเชิงเทรา.

วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทบริหารธุรกิจ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532.

ชวรัตน์ เชิดชัย. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการสื่อสารมวลชน. กรุงเทพมหานคร: บพิธการพิมพ์, 2527.

ดวงตา พิริยานนท์. การเปิดรับข่าวสาร ความรู้และทัศนคติของประชาชนกับการยอมรับการ
ทิ้งมูลฝอยแยกประเภทในเขตทดลองโครงการรณรงค์การแยกประเภทมูลฝอย.

วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.

ดวงทิพย์ วรพันธ์. กลยุทธ์การใช้สื่อเพื่อปลูกฝังโภชนาการแก่สตรีชนบท จังหวัดสุพรรณบุรี.

วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525.

ดาราวรรณ ศรีสุกใส. การเปิดรับข่าวสารการประชาสัมพันธ์โครงการรถไฟฟ้าบีทีเอสที่มีผลต่อ
ความรู้ ทัศนคติ และการใช้รถไฟฟ้าบีทีเอสของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร.

วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2542.

ต้องฤดี ปุณณกันต์. การเปิดรับสารสื่อสารกับการพัฒนาความรู้ ทัศนคติและพฤติกรรมของ
ประชาชนตามโครงการขยายฐานประชาธิปไตยสู่ปวงชน ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัด
พระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ภาควิชาการประชาสัมพันธ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.

ทวีทอง หงส์วิวัฒน์. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร:

ศูนย์ศึกษานโยบายสาธารณสุข มหาวิทยาลัยมหิดล, 2537.

บุญชัย เกิดปัญญาวัฒน์. ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อกระบวนการประเมินผลกระทบ
สิ่งแวดล้อม. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีการบริหารสิ่งแวดล้อม
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2535.

- บุษบา ภูสกุล. การศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับสื่อ ความรู้ ทัศนคติ และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในหมู่บ้านป่าไม้ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอวัฒนานคร จังหวัดปราจีนบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.
- ปกิจ พรหมายน. ความรู้และการปฏิบัติตนในการป้องกันอุบัติเหตุจากการจราจรของผู้ขับขี่รถยนต์ส่วนบุคคลในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต (สิ่งแวดล้อม) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2531.
- ประมะ สตะเวทิน. หลักนิเทศศาสตร์ ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.
- ประมะ สตะเวทิน. การสื่อสารมวลชน: กระบวนการและทฤษฎี. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์, 2541.
- ประมะ สตะเวทิน. หลักนิเทศศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์, 2540.
- ประภาเพ็ญ สุวรรณ. ทัศนคติ: การวัดการเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, 2526.
- พรพิมล วรดิถก. พฤติกรรมการรับข่าวสารที่มีผลต่อการยอมรับการปลูกกาแฟของเกษตรกรกิ่งอำเภอพะโต๊ะ จังหวัดชุมพร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524.
- พัชนี เขยจรรยา, เมตตา วิวัฒนานุกูล และฉิรนนท์ อนวัชศิริวงศ์. แนวคิดหลักนิเทศศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: บริษัท เบลโล่การพิมพ์(1988) จำกัด, 2538.
- พิสิฎฐ์ บุญไชย. การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้ ของกรมการสภาตำบล ศึกษาเฉพาะกรณีภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.
- เพ็ญจันทร์ สุทธิพิเชษฐกุล. ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเปิดรับสื่อ ความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมในการรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่: การศึกษาเฉพาะกรณีข้าราชการกรุงเทพ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทวารสารศาสตร์มหาบัณฑิต (สื่อสารมวลชน) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2534.
- มันทนา มาศมาลัย. บทบาทสื่อมวลชนและสื่อบุคคลต่ออากรมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.
- วิเชียร เกตุสิงห์. การวิจัยเชิงปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, 2541.

- วิริยา อุดลีน. การรับข่าวสารเกี่ยวกับยาม้าจากสื่อมวลชนของพนักงานขับรถ บริษัทขนส่ง จำกัด (บขส.). วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2534.
- ศรีธรรม โจน์สุพจน์. ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้สื่อมวลชนกับความรู้เรื่องสิ่งแวดล้อมของประชาชนในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์. การพัฒนาชุมชน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, 2523.
- สุภาพงษ์ ระรอยทรง. การศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับสาร ความรู้ และทัศนคติต่อการเสนอข่าวต่างประเทศทางสื่อมวลชนของประชาชนในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.
- สุภารักษ์ จุตระกุล. พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารกับความรู้ ทัศนคติ และการมีส่วนร่วมในการทิ้งขยะแยกประเภทเพื่อการหมุนเวียนกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่(Recycle) ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.
- สุรพงษ์ ไตรณะเสถียร. การสื่อสารกับสังคม. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.
- สุวรรณณี โพธิศรี. การเปิดรับสื่อ ความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมในการป้องกันโรคเอดส์ของผู้ปกครองนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6 เขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.
- สุวารีย์ วงศ์วัฒนา. พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารกับความรู้ ความตระหนักและการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของชุมชนชาวแพ จังหวัดพิษณุโลก. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.
- เสถียร เขยประทับ. การสื่อสารกับการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร : เจ้าพระยาการพิมพ์, 2528.
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ และคณะ. เข็มขัดนิรภัย : ความเชื่อ ทัศนคติและการใช้. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการป้องกันอุบัติเหตุแห่งชาติ, 2537.
- อลิสรา วีรพัฒน์กุล. การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ความตระหนัก และการปฏิบัติตามกฎจราจรของผู้ขับขี่รถยนต์ส่วนบุคคลในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.

ภาษาอังกฤษ

- Atkin, Charles K. and Garramone, G. The Role of Foreign News Coverage in Adolescent Political Socialization. Paper presented at the Association for Education in Journalism and Mass Communication Convention, Corvallis, OR ; 1983.
- Burgoon, Michael. Approaching Speech/Communication. New York: Holt, Rinehart, and Winston, Inc., 1974.
- Castillo, Celia T. "Beyond Manila : Philipines Rural Problems in Perspective," University Of the Philipines at Los Banos College, Laguna, Philipines, 1979.
(Mimeographed)
- Diokno, Glorie R. "Communication of Family Planning Methods," M.A. Thesis 1971. In List of Thesis 1971. Singapore : Amic, 1973.
- Katz, Elihu and Paul F.Lazarsfeld. The Effects of Mass Communication. New York : The Free Press, 1960.
- Klapper, Joseph T. The Effect of Mass Communication. New York : The Free Press, 1960.
- Kozenny, Felipe., Del Toro, Wanda, and Gandino, James, "International News Media Exposure Knowledge, and Attitudes". Journal of Broadcasting and Electronic Media. Volume 31, Number 1, Winter 1987.
- McCombs, Maxwell and Becker, Lee B. Using Mass Communication Theory Ny : prentice Hall, 1979 : 75-76.
- Rivers, William L. Theodore Peterson and Jay W. Jensen. The Mass Media and Modern Society. San Francisco: Rinehart Press, 1971.
- Rogers, Evertt M. and Shoemaker, Floyed F. Communication of Innovations : A Cross – Cultural Approach. New York : The Free Press, 1971.
- Rogers, Everett M. Communication Channels. Handbook of Communication. Chicago : Rand McNelly, 1978.
- Rogers, Everett M. Communication Strategies for Family Planning. New York : The Free Press , 1973.

- Rogers, Everett M. Diffusion of Innovation. New York : The Free Press, 1983.
- Rosenberg, Milton J. and Hovland, Carl I. Attitude Organization and Change. New Haven, Yale University Press, 1960.
- Schramm, Wilbur. Channels and Audiences in Handbook of Communication. Chicago : Rand McNelly College Publishing Company, 1973 : 121-122.
- Schramm, Wilbur. Mass Media and National Development. California : Stanford University Press, 1964 : 75.
- Uphoff, Norman. Farmers Participation in Project Formulation, Design and Operation. Paper Prepared For Second Annual Agricultural Sector Symposive, Washington, D.C. January 5-9, 1981.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

แบบสัมภาษณ์

การเปรียบเทียบการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะคติ และการมีส่วนร่วม ในการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำระหว่างชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำดัง อ.แม่แตง กับชาวเขาเผ่าลีซอบ้านห้วยน้ำรู อ.แม่แตง และชาวไทยพื้นราบบ้านแม่เลา อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่

สถาบันวิจัยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ข้อมูลเหล่านี้ จะถูกนำไปใช้ประโยชน์ทางการศึกษา
ในระดับปริญญาโท คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสัมภาษณ์

การเปรียบเทียบการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะ และ การมีส่วนร่วม ในการรักษา ฟื้นฟู สภาพป่าไม้ และ แหล่งต้นน้ำ ระหว่าง ชาวเขาเผ่าลีซอ บ้านห้วยน้ำดัง ชาวเขาเผ่าลีซอ บ้านห้วยน้ำรุ กับชาวไทยพื้นราบบ้านแม่ เลา อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

สำหรับผู้วิจัย

1. เพศ ชาย หญิง

2. ปัจจุบันท่านมีอายุ ปี

3. ระดับการศึกษา

อ่านไม่ออกเขียนไม่ พออ่านออกเขียนได้

ประถมศึกษา มัธยมศึกษา

ประกาศ ตรี โท เอก อนุปริญญาตรี

อื่นๆ.....

4. สถานภาพ

โสด แต่งงาน

หย่า หม้าย

5. สถานะในครอบครัว

หัวหน้าครอบครัว สมาชิกในครอบครัว

.....ภรรยาบุตรหลาน

.....เครือญาติ อื่นๆ.....

6. สมาชิกในครอบครัวคน

สำหรับผู้วิจัย

7. อาชีพหลัก

ทำนา ทำสวน,ไร่

- เลี้ยงสัตว์ ค้าขาย
- รับจ้าง(.....) รับราชการ
- อื่นๆ.....

8.. อาชีพรอง

- ทำนา ทำสวน,ไร่
- เลี้ยงสัตว์ ค้าขาย
- รับจ้าง(.....) รับราชการ
- อื่นๆ..... ไม่มี

9. รายได้รวมโดยเฉลี่ยของครอบครัวต่อปี.....บาท

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

10.การถือครองที่ดินทำกินปัจจุบัน

- เจ้าของที่ดินทั้งหมด โฉนดเอกสารสิทธิ
.....สปกไม่มี
- เช่าที่ทำกินทั้งหมด
- เจ้าของบางส่วน เช่าทำบางส่วน
- รับจ้างทำ
- อื่นๆ.....

11.ที่ดินทำกินปัจจุบัน

- เจ้าของเอง.....ไร่
- เช่าทำ.....ไร่
- รับจ้างทำ.....ไร่

สำหรับผู้วิจัย

12.แหล่งน้ำใช้สอย

- น้ำผิวดินตามธรรมชาติ (ห้วย , ลำธาร , คลอง)
- น้ำใต้ดินจากบ่อบาดาล
- บ่อน้ำใช้เฉพาะครัวเรือน

--

--

--	--

--	--

--	--

บ่อน้ำใช้ร่วมกันในชุมชน

13. ท่านเข้าไปในเขตของอุทยานฯ บ่อยครั้งหรือไม่

ไม่เคย ปีละ 2-3 ครั้ง

2-3 เดือน / ครั้ง เดือนละ 1 ครั้ง

เดือนละ 2-3 ครั้ง สัปดาห์ละ 1 ครั้ง หรือมากกว่า

14. ท่านเข้าไปเพื่อทำอะไร

หาของป่า ใช้เป็นทางผ่าน

ไปเที่ยว ไปค้าขาย

อื่นๆ.....

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ส่วนที่2 การรับข่าวสาร ข้อมูล

สำหรับผู้วิจัย

(โปรดตอบทุกข้อ โดยเลือกระยะเวลาที่ใกล้เคียง หรือตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด)

1. ท่านได้รับข่าวสาร หรือข้อมูลในเรื่องต่างๆ จากสื่อเหล่านี้ บ่อยครั้งแค่ไหน

สื่อ	ทุกวัน	1-3 ครั้ง / สัปดาห์	2- 4 ครั้ง/ เดือน	เดือนละ 1 ครั้ง หรือน้อยกว่า	ไม่เคย
วิทยุ					
โทรทัศน์					
หนังสือพิมพ์					
วารสาร นิตยสาร					
จดหมายข่าว สิ่งพิมพ์ทางราชการ					
การประชุม /สัมมนา					
ป้ายโฆษณา/ นิทรรศการ					
อื่นๆ.....					

2. ในแต่ละครั้ง ท่านได้ใช้เวลากับสื่อเหล่านี้ เป็นระยะเวลาโดยเฉลี่ยเท่าไร

สื่อ	ประมาณ 3 ชั่วโมง หรือมากกว่า	ประมาณ 2 ชั่วโมง	ประมาณ 1 ชั่วโมง	ประมาณ 30 นาที หรือน้อยกว่า	ไม่เคย
วิทยุ					
โทรทัศน์					
หนังสือพิมพ์					
วารสาร นิตยสาร					
จดหมายข่าว สิ่งพิมพ์ทางราชการ					
การประชุม/สัมมนา					
ป้ายโฆษณา / นิทรรศการ					
อื่นๆ.....					

เนื่องจากท่านเป็นบุคคลซึ่งอาศัยอยู่บริเวณใกล้กับแหล่งป่าไม้ และต้นน้ำลำธาร ซึ่งท่านได้มี สำหรับผู้วิจัยการพึ่งพา อยู่ร่วมกับป่า และ ใช้ประโยชน์ จากป่าไม้และแหล่งน้ำนั้น

3. ท่านได้รับข่าวสาร หรือ ข้อมูล เพื่อการรักษา ฟื้นฟู ดูแลสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ ในท้องถิ่น ของท่าน จากบุคคลเหล่านี้ บ่อยครั้งแค่ไหน

บุคคล	2-3 ครั้ง / เดือน	เดือนละ 1 ครั้ง	2-3 เดือน / ครั้ง	ปีละ 2 ครั้ง	ไม่เคย
เจ้าหน้าที่ป่าไม้ ☐					
ข้าราชการฝ่ายปกครอง เช่น กำนัน, ปลัดอำเภอ, นายอำเภอ เป็นต้น					
พัฒนากร, นักพัฒนาชุมชน					
ผู้นำชุมชน					
ครู					
เพื่อนบ้าน					
ญาติพี่น้อง, บุตร, หลาน					

4. ใน แต่ละ

ครั้ง ท่านได้ใช้เวลาในการรับข่าวสาร และข้อมูลดังกล่าว จากบุคคลเหล่านี้ เป็นระยะเวลา โดยเฉลี่ยเท่าไร

บุคคล	ประมาณ 3 ชั่วโมง หรือ มากกว่า	ประมาณ 2 ชั่วโมง	ประมาณ 1 ชั่วโมง	ประมาณ 30 นาที หรือน้อยกว่า	ไม่เคย
เจ้าหน้าที่ป่าไม้					
ข้าราชการฝ่ายปกครอง เช่น กำนัน, ปลัดอำเภอ, นายอำเภอ เป็นต้น					
พัฒนากร, นักพัฒนาชุมชน					
ผู้นำชุมชน					
ครู					
เพื่อนบ้าน					
ญาติพี่น้อง, บุตร, หลาน					

5. ท่านได้รับข่าวสาร หรือข้อมูล เพื่อการรักษา ฟันฟู ดูแลสภาพป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ ในท้องถิ่น ของท่าน จากสื่อเหล่านี้ บ่อยครั้งแค่ไหน

สื่อเฉพาะกิจ	ทุกวัน	1-3ครั้ง / สัปดาห์	2-4ครั้ง / เดือน	เดือนละ 1 ครั้ง หรือน้อยกว่า	ไม่เคย
วิทยุท้องถิ่น					
โทรทัศน์					
หนังสือพิมพ์					
การประชุม / สัมมนา					
จดหมายข่าว / สิ่งพิมพ์					
ป้ายประกาศหมู่บ้าน					
ป้ายโฆษณา/นิทรรศการ					
อื่นๆ.....					

6. ในแต่ละครั้ง ท่านได้ใช้เวลาในการรับข่าวสาร และข้อมูลดังกล่าว จากสื่อเหล่านี้ เป็นระยะเวลา โดยเฉลี่ยเท่าไร

สื่อเฉพาะกิจ	ประมาณ 3 ชั่วโมง หรือมากกว่า	ประมาณ 2 ชั่วโมง	ประมาณ 1 ชั่วโมง	ประมาณ 30 นาที หรือน้อยกว่า	ไม่เคย
วิทยุ					
โทรทัศน์					
หนังสือพิมพ์					
การประชุม / สัมมนา					
จดหมายข่าว / สิ่งพิมพ์					
ป้ายประกาศหมู่บ้าน					
ป้ายโฆษณา / นิทรรศการ					
อื่นๆ.....					

ส่วนที่ 3

โปรดเลือกข้อที่ถูกต้องที่สุด เพียงข้อเดียว

1. “ป่าไม้” หมายความว่าอะไร

- ก. ดินไม้ที่ขึ้นอยู่บนดิน
- ข. ที่ที่มีต้นไม้ขึ้นอยู่เป็นจำนวนมาก เป็นแหล่งกำเนิดต้นน้ำลำธาร เป็นที่อยู่ของสัตว์ป่า
- ค. ที่ที่เราสามารถนำไม้มาใช้ได้ตามสบาย
- ง. ที่ที่มีต้นไม้ขึ้นอยู่ทั่วไป

2. ประโยชน์ที่ได้จากการรักษา ป่าไม้ คือข้อใด

- ก. ทำให้เกิดความชุ่มชื้นในดิน
- ข. เป็นที่ดูดซับ เก็บกักน้ำ ทำให้มีน้ำอุดมสมบูรณ์
- ค. ป้องกันการพังทลายของดิน ในฤดูฝน
- ง. ถูกทุกข้อ

3. แหล่งต้นน้ำลำธารเสียหาย เกิดจากสาเหตุในข้อใด

- ก. การตัดไม้ ทำลายป่า บุกรุกพื้นที่ป่า
- ข. นำน้ำมาใช้ในการเกษตร
- ค. การทำฝาย นำน้ำมาใช้ในการชุมชน
- ง. การปลูกพืชบริเวณใกล้แหล่งน้ำ

4. วิธีการรักษา ป่าไม้แหล่งต้นน้ำลำธารในข้อใด ไม่ถูกต้อง

- ก. ไม่ใช้สารเคมีในการทำเกษตร ใกล้ๆกับแหล่งน้ำ
- ข. ปลูกป่า เพื่อเพิ่มความชุ่มชื้น
- ค. ขุดเปลี่ยนทางน้ำธรรมชาติ
- ง. ทำฝายเก็บน้ำ

5. การรักษา ป่าไม้ให้สมบูรณ์ ทำได้โดยวิธีใด

- ก. ไม่ถาง เผาป่า เพื่อทำไร่ และลักลอบตัดไม้
- ข. เพาะปลูกแบบควบคุมไปกับการอนุรักษ์ และจำกัดเนื้อที่ในการเพาะปลูก
- ค. ปลูกป่าเพิ่มเติม
- ง. ถูกทุกข้อ

6. ถ้าไม่ดูแลรักษาสภาพป่าไม้ และต้นน้ำ ทำให้เกิดสิ่งใด

- ก. มีไม้ไว้ใช้มากขึ้น
- ข. มีพื้นที่ทำการเกษตรมากขึ้น
- ค. เกิดความแห้งแล้ง ไฟป่า พืชผลเสียหาย
- ง. มีที่กว้างๆ ไว้เลี้ยงสัตว์

7. วิธีการใดที่ไม่ทำลายสภาพป่าไม้

- ก. ถางพื้นที่ป่า เพื่อเพิ่มที่เพาะปลูก
- ข. เก็บพันธุ์ไม้ป่า ไปขาย
- ค. ตัดไม้เพียงพอต่อการใช้สอย แล้วทำการปลูกทดแทน
- ง. นำสัตว์เลี้ยงเข้าไปเลี้ยงในพื้นที่ป่า

8. การฟื้นฟู และเพิ่มพื้นที่ป่าไม้ ใช้วิธีใดที่ดีที่สุด

- ก. ปลอ่ยให้ป่าฟื้นฟูขึ้นเอง
- ข. ระดมประชาชนให้ช่วยกันปลูกทุกปี
- ค. ออกกฎหมายให้ทุกท้องถิ่นปลูกป่า
- ง. หุุดการตัดไม้ ทำลายป่า และช่วยกันปลูกป่า

9. วิธีที่ดีที่สุดในการป้องกันการทำลายป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำลำธารคือข้อใด

- ก. ให้มีเจ้าหน้าที่ป่าไม้ประจำอยู่ในหมู่บ้าน เพื่อดูแลให้ทั่วถึง
- ข. ให้คณะกรรมการของหมู่บ้านเป็นผู้ดูแล
- ค. ให้ความรู้เรื่องการรักษา และฟื้นฟูป่าไม้ และแหล่งน้ำแก่ประชาชน เพื่อร่วมกันดูแล
- ง. ให้มีตำรวจ ทหาร อยู่ประจำหมู่บ้านเพื่อจับกุมผู้ที่ทำผิด

10. การรักษา ฟื้นฟู ป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำ เป็นหน้าที่ของใคร

- ก. เจ้าหน้าที่ป่าไม้
- ข. ตำรวจ ทหาร
- ค. ประชาชนทุกคน
- ง. คณะกรรมการหมู่บ้าน

ส่วนที่4

สำหรับผู้วิจัย

ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร ต่อข้อความต่อไปนี้

(โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด)

ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร ต่อข้อความต่อไปนี้	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
1. เจ้าหน้าที่ป่าไม้เท่านั้น ที่ต้องเป็นผู้ดูแลป่า รักษาป่า และปลูกป่า					
2. การตัดไม้เพื่อใช้สอย เมื่อ ตัดแล้วควรที่จะปลูกทดแทน					
3. ท่านไม่มีความจำเป็นที่ จะต้องป้องกันสารเคมีที่ทำ เกษตร ไม่ให้ไหลไปสู่แหล่งน้ำ					
4. การรักษาป่าไม้ และ แหล่งน้ำเป็นเรื่องที่รู้ดี อยู่แล้ว ไม่จำเป็นต้องรู้เพิ่มเติมอีก					
5. การเก็บพันธุ์ไม้ป่า และ ของป่า ไปขาย ไม่เป็นการ ทำลายป่า					
6. พื้นที่ป่าไม้บางส่วนได้ถูก เปลี่ยนเป็นไร่,สวนแล้ว ถ้าหากจะถางเพิ่มอีกคงไม่ก่อ ความเสียหายมากขึ้น					
7. การใช้ไม้ให้ได้ประโยชน์ อย่างคุ้มค่า และประหยัดเป็น การช่วยสงวนรักษาป่าไม้					
8. ถ้ามีป่าไม้มาก ก็มีน้ำมาก ถ้ามีป่าไม้ น้อย ก็มีน้ำน้อย					
9. ป่าไม้ และแหล่งน้ำไม่ใช่ ของเราคนเดียว ใครจะตัดไม้ เผาป่าอย่างไร ก็ช่างเขา					
10. ในฐานะราษฎรท้องถิ่น ทุกคนมีหน้าที่ที่จะต้องดูแล รักษาสภาพป่าไม้ และต้นน้ำ บริเวณท้องถิ่น					

ส่วนที่ 5

สำหรับผู้วิจัย

ท่านเคยมีส่วนร่วมในกิจกรรมเหล่านี้หรือไม่

กิจกรรม	เคยทำ	ไม่เคยทำ
1. ท่านเคยเข้าร่วมการประชุมเกี่ยวกับปัญหาการตัดไม้ทำลายป่าของชุมชน		☐
2. ท่านเคยเป็นผู้เผยแพร่ หรือ กระจายข่าวสารเกี่ยวกับการปลูกป่าไปยังเพื่อนบ้าน		☐
3. ท่านเคยปลูกต้นไม้ทดแทนในพื้นที่ที่ท่านได้ตัดไม้ไปใช้		☐
4. ในการเข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆเกี่ยวกับการรักษาพื้นที่ป่าไม้ และแหล่งน้ำ ท่านเคยชักชวนเพื่อน หรือญาติพี่น้องให้ร่วมโครงการด้วย		☐
5. ท่านเคยร่วมกิจกรรมในโครงการที่เกี่ยวกับการรักษาสภาพป่าไม้ที่หน่วยงานจัดขึ้น เช่น การลาดตระเวนป้องกันไฟป่า เป็นต้น		☐
6. ในวันสำคัญต่างๆ เช่น วันเฉลิมพระชนมพรรษา ท่านร่วมกิจกรรมการปลูกป่าที่ทางราชการได้จัดขึ้น		☐
7. ท่านเคยเป็นผู้นำ หรือเข้าร่วมกลุ่มวางแผนในการใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำ หรือป่าไม้กับทางราชการ		☐
8. ท่านเคยให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ป่าไม้ ในการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับป่าไม้ในชุมชนของท่าน		☐
9. เมื่อพบเห็นผู้ที่กระทำสิ่งที่จะเป็นการทำลายสภาพป่าไม้ และแหล่งน้ำในบริเวณชุมชนของท่าน ท่านได้มีการตักเตือน หรือติดต่อเจ้าหน้าที่เพื่อร่วมกันแก้ปัญหาหรือไม่		☐
10. ในชุมชนของท่านได้มีการจัดตั้งกลุ่ม หรือรวมกลุ่มกัน เพื่อดูแลป่าไม้ และแหล่งน้ำ โดยมีท่านอยู่ในกลุ่มด้วย		☐

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

จารุภัทร ถาวโรฤทธิ์ สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาการออกแบบตกแต่งภายใน คณะศิลปกรรม มหาวิทยาลัยรังสิต ปี พศ, 2540 ทำงานส่วนตัวด้านออกแบบตกแต่งภายใน กราฟฟิคดีไซน์ และออกแบบผลิตภัณฑ์ ในปีพศ, 2543 หาคความเปลี่ยนแปลง และความรู้ใหม่ที่แตกต่างไปจากเดิม โดยการเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาโท ปริญญาโท เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชา การประชาสัมพันธ์ สาขานิเทศศาสตร์พัฒนาการ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย